Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Arnobii iunioris commentarii in Psalmos - Cod. Aug. perg. 184

Arnobius <Iunior>

[Reichenau ?], [10. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-44426

Visual Library

CL XXXII

Irnoveus hoc toto psalterio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Arnobius sup psalm

1v

ARISSIMIS PATRIBUS LAURENTIO ET RUSTICO · EPIS ARNOBIUS ·

Silentium bonum esse nemo ē qui nesciat. Sed tunc taciturnitas pba
tur ēē contraria · quando ad loquendum iubentis cōpellit auctoritas. Si enim uobis iubere licet · nobis contempnere non licet.
Non est p̄sumptionis · sed obo edientiae. hoc quod psalterii
uenas pulsare potius quam pate facere studemus; Hoc
considerantes · quod nullus sitiens p̄parantib: aquam
irascitur. Alii parauerunt uina · flagrantia mella · alii
nectareis plena liquorib: pocula · nos ex sarculo oris nr̄i ·
terram hinc inde · lacero uerberantes in pulsu · dauiticum
laticem · licet tenuiter · sitim patientib: aperimus · sitientes
ut bibant · Hi aū qui cū apostolis tertia diei hora ebrii sunt
in spū scō. laetentur & floreant · nulla tamen sitientibus in
pedimenta patiantur inferri, Neq. enim qui uino exuberant ·
aquā uolentes bibere p̄hibent. Habeant ergo nobiscum pacē
uniuersi lectores. Qui nos licet rusticos · catholicos cōp̄bant. &
psalmum cuius explanationem legunt · prius examinent.
Ad dum eius legerint sensum · ad eum pertinere sentiant quod
explanationis textus ostendit. Ipsi quidem melius hoc potu
istis facere · qui iubetis. Non enim in possibilitatē ur̄am · sed oc
cupationem ostenditis. dum quod nos iubetis facere · uos me.

Iuis hoc [illegible]

·I· P[illegible]rimus psalmus · unde s[illegible]
[illegible]isse · inde receperat · Inconsilio impi[illegible]
idē in serpentis & mulieris · & nunc adam nr̄ · id[illegible]
sus nr̄ · beatus erit · si non abierit in consilio serpentis
mulieris · idē in consilio carnis · & diabuli · Aut si abier[illegible]
non ibi stet · Si steterit · non sedeat · idē non permaneat ·
Sed memor legis dī · ibi suā occup& uoluntatem · & diurnam
& nocturnam actionem suam · in meditatione diuinae
legis exerceat · ut hoc quod adam perdidit contempnendo
iste custodiendo inueniat · permanens iuxta fluenta le
gis · ut lignum uitae · in mortalitate capiens · ita demū
quaecumq· fecerit ꝓsperabuntur · Illi aūt idē impii qui
contempserunt · non sic · sed hoc eis eueniet in fine saeculi ·
quod in fine psalmi sermo ꝓpheticus cōminatur · Gloria
aeterna qui regnat in saecula saeculoꝝ am̄ · Quare fremū ·

·II· V[illegible]s que hodie gentes fremunt · aduersus xp̄m · quia ido
lis finē imposuit · populi · idē iudaei · meditant̄ inania ·
Distinctiones ciborum · & sabbatorum ferias adtendentes ·
utrorumq· uincula · disrumpenda · Quos habitator caeloꝝ
dñs interim inridet · sed in iudicio iram suā illis & furorem
ostendit · quib: dicturus est · Me quem negastis filium dī · vox
de caelo paterna uos docuit · cū in iordane me posito dixit ·
filius m̄s estu · Quod aūt dicit · ego hodie dñs heri · & cras · non habet
sed semper hodie hab& · Tempora enim sub ipso aguntur · non
ipse a temporib: agitur · Nam sion mons quod sit aecclesia
doc& ꝓpheta qui dicit · Ego dn̄s excitabo sion in gentibus · et

Tib' augie maioris ·

[illegible] inipsa
[illegible] patris. inipsa reget gentes. quasi in
[illegible]nenim cedit fortib: mundi. nec miserorū des
[illegible] ipsa timorem regib: imperat. ipsa iram uenturam
[illegible]emptoribus pollicetur. per quam fictilib: uasculis com
[illegible]natur interitū. Ipsa beatitudinem confidentib: repmittit.
& xpo offe ret. quiregnat insc̄la sc̄lor̄ am̄. Dn̄e quid multiplicatis.
[illegible]itulum psalmi tertii. hac una sententia explanamus. Persecu
tus ē ab salon patrem. frondea collo ligatur. Iudas tradi
dit dn̄m. & laqueo coartatur. Sicut historia passionem dd̄
~~pteritam~~ dauid p̄teritam indicat. ita mysterium. passionem
dn̄i adnuntiat. inqua omnes eum negauerunt dicentes.
non est salus ei in dō eius. Sed si est ex dō. liberet eum; Ihs aū
uoce sua ad dm̄ clamauit & exauditur. ita ut mortem quasi
soporem acciperet. Ex qua exsurgens. ultra non timuit. sed
nunc induens corruptibile. incorruptione. & inmortalitate
mortalem. non timet ultra myriadas populi circūdantis se.
Haec est enim salus dn̄i. & sup nos qui sumus populus ei. hae ē
benedictio eius quiregnat insc̄la sc̄lor̄ am̄. Cū inuocarem te.
Titulus quarti. in carminibus. id: in mysteriis ponitur. in
quibus ds̄ iustitiae. exaudiuit in cruce positum filiū suum.
Contra quē irascentes iudaei. peccant usq. hodie. qui non pec
carent irascentes. si uere non eēt di filius quem negarent. Quod eis
ideo euenit. quia non sacrificant sacrificiū iustitiae. sicut abel.
sed sicut cain liuoris atq. inuidiae. Nos aū qui credim̄ dicam̄ dn̄o
signatum ē sup nos lumen uultus tui dn̄e. In quo lumine data ē
laetitia in corde nr̄o ab illo tempore. quo accipim̄ frumentum

2

potueritis implere. P. Dauid.

it beatitudinem peri-
... abijt Adam
... ansen-
t

P. Q. j. C LXXXV

labo eam in festiuitatem aet'nā [illegible] nationi .
p̄dicato filius p̄ceptus
uirga ferre
picit facies
con

incorpore · uinum insanguine · o[illegible]
aūt pacem · ista percipimus · quia hae[illegible]
a dn̄o constituta in xp̄o qui regnat in saecula s[illegible]

·v· Quinti psalmi titulus · ostendit eam quāe haereditat[illegible]
sequitur · xp̄s · & hanc hereditatem contulit aecclesiae
cum diceret apostolis · pacem meam do uobis pacem meam
relinquo uobis · Hanc ergo pacem · quā diximus in quarti psal
mi fine singulariter inspe a dn̄o constitutam · Hanc inhere
ditatem titulis datam aecclesiae · ꝓtestatur · Haereditas de
morte parentis · nascitur filius · Nisi enim xp̄s mortuus eēt
haec haereditas non parebat · ipso ergo moriente · nata
ipso resurgente confirmata ē · Ipso ascendente in caelis ·
permanet haec hereditas in aeternū · In titulo · tria sunt ·
moriens · hereditas · & heredes · & in capite psalmi · tria s̄
ab herede cōposita · Uerba · clamor · oratio · Ipsa enim uerba
rogant · auribus percipi · clamorem intellegi · orationem
audiri · Ipsa dicit orabo te dn̄e · mane scilicet · cum abiecero
opera tenebrarum · & induero arma lucis · tunc te orabo quasi
in matutino posita · in quo deficientib: tenebris · lucis crementa
concrescunt · Mane adstabo tibi · & uidebo · Quid uidebis tam̄
propriae mane · dic nobis · Uidebo mane apostolos · fulgentes
angelos · gaudentes marias · resurrexisse dn̄m nuntiantes ·
Diximus mane · postea quam tenebrae peccatorū transierint
Orandū dn̄m diximus · & in luce dominici diei resurgentem ui
dendum · Quis aūt sit iste dn̄s · distinctio eius uoluntatis expri
mitur · Iues inquit d̄s non uolens iniquitatē · Quis enim dixerat
eum uelle Iniquitatem · iudaei sine dubio · qui pro operibus

[illegible] dicebant. Honest iste homo adō.
[illegible] aūt & adō est. & ipse est dñs. qui non uult
[illegible] habitabit uixta eum malignus. idest populus incre-
[illegible] non ꝑmanebunt iniusti ante oculos eius. Odio enim sunt ei sunt
[illegible] operantur iniquitatem: et pereunt quia locuntur mendacium.
[illegible] enim qui negat iūm filium dī. hic mendax est. Qui autem con
fitetur: intrat in domum dī. & adorat templum scm̄. non in lapide.
sed in spū. Hunc deduc& dñs in sua iustitia ꝓpter inimicos. ut aūt di
rigat In conspectu eius uiam suam. Qua rē ꝓpter Inimicos: quia Ini
mici alteram uiam ostendunt. quae ducit ad mortem. Et ꝓpt̄ ipsos
hic dirigit uiam. quae ducit ad uitam. Ad quam dum ꝑuenerint
credentes in aeternum exultabunt. & inhabitabit in eis. & gloria
buntur omnes qui diligunt nomen eius. Ibi enim est qui benedicit
iustum. & scuto bonae uoluntatis. coronabit eum. uno eodemq. of
ficio. & ab inimicis defenderis. dum credideris. & ad nō coronaris.
qui reg̃ in saecula saeculorum amen. DN̄E NE IN FURORE TUO.
Titulus sexti psalmi dominicam diem exprimit. Ipsa est enim & octa
ua dum desinit: & prima dum incipit; In quinto enim. mane. ipsa
incipit in resurrectione. idest In baptismatis nr̄i consecratione. Modo
in poenitentiae recuperatione: octaua ē. Septiformi enim spū. qui
satis facit: octauus. Ag& ergo paenitens. ut non in ira arguatur.
sed misericordiam hic in isto corpore positus consequatur. In infer
no aūt: confessio. fructum penitus non hab&. & idcirco. hic qui
uult saluus fieri. laborat In gemitu suo: lauat per singulas noctes
lectum. Lectum in quam in noctib: lauat: quē in noctib: inquinauerat.
& ne putaueris eum a quam qualem que haurire. unde eum abluat.
lacrimis. inquit eum rigabo: Quare: quia turbatus est praeira ocu

rum in chrysmate. offerentes
ngulariter in spe
- Amen.

con-

4

mīæ dominum increpantes
q Sabbathū soluit
iniqtatē. Non

dulg.

4

lus mis. Audiui igne[illegible]
bere. & idcirco turbatus sum. quia mors fe[illegible]
ribus meis malis. & spiritibus inmundis renuntians. [illegible]
ame omis qui operamini iniquitatem. Quia is qui dimisit p[illegible]
inquam. qui exauduit uocem fletus mei. & orationem mea[illegible]
pit. dixit mihi. Ecce saluus factus es. Iam amplius noli peccare. [illegible]
cedant a me uitia. quae enutrita sunt actenus. Auertantur r&r[illegible]
& erubescant ualde uelociter. p filium di. qui regnat in saecula
saeculorum amen. DNE DS MS INTESPERATI. [illegible]

vii. Cum nuntiassent pueri dauid. quod posset absalon occidere. & de
ceret dauid parcite ei. & fuger & ipse dauid a facie eius. apparuit
super eum semei. qui erat de cognatione saulis. & iactans p eu lapi
des. clamabat eum uirum sanguinarium. Quem cum uellent inter
ficere. dixit dauid. Nolite. Ecce inquit. qui de lumbis meis egressus est
pugnat contra me. & uos miramini. quod si filius iemini. de tribu
saul. sit contra me. Parcens ergo & isti dauid. sicut & sauli peper
cerat. Parcens & tyranno filio. orat. ut liberetur a persequentib:
Nonnutiq reddidisse retribuentib: sibi mala. aut si reddidi inq[illegible]
mala p malis. comphendat inimicus animam meam. & gloriam
meam usq. in puluerem deducat. Haec istorico sermone. in regu[illegible]
uolumine usq. ad finem legantur. Hic aut mysteria xpi cantemus
cui p bonis. mala reddentes. audit clamatum. qd reus eet mortis.
Huic ergo clamat aeccla. Exurge in ira tua. & uideamus. quid in ira.
facturus sit. Exaltare inquit in finib: inimicorum. At ubi sense
rint ingrati: dm irascentem. dant finem impietatib: suis. & finitis
inimicitiis. exaltatur ds in finib: inimicorum. Exurge in praecepto.
qd mandasti. Dixisti enim. tertia die resurgam. & pr[illegible] aecedam

Commemorans non se fecisse istud. quod ille clamabat.

...ganquit in p̄cepto.
... quam te ostenderis sr̄nagogae neiterū
... bellū. ppt̄ hanc iudica populos. Cum enim de
...cium finem accipiet malitia peccatorum. & iust' diriget',
... ad alterius uel uituperationem uel laudem. dictas sen...
...iam. quia corda conspicis. & renum secreta contemplans.
...luos facies omnes qui recto sunt corde. Hic aūt qui non sunt
...to corde. ds̄ iudex futurus exprimitur. qui iram suam non
...nuertentibus praeparat. Nam iniustitia iudaeorum parturit
...dolore animi posita cum uiderent dn̄m p uirtute signorum
a multitudine adorari. Concepit dolorem. & peperit iniquitatē.
dicens. Crucifige eum mortis. Parauit ergo foueam xp̄o. sed ipse
incidit in foueam quam fecit. & conuersus est dolor eius in caput
ei. & in uerticem eius iniquitas eius descendit. xp̄o aūt resurgen
te a mortuis. nos confitemur iustitiam dī. Et ascendente eo psal
limus nomini eius altissimi. Altitudinem penetranti quae est su
p om̄s caelos. In quo facto omne genu flectetur. & omnis lingua
confitetur. quia dn̄s uīs in gloria est dī patris. ipsi gloria in secu
la saeculorum amen. DN̄E DN̄S NOSTER.

Non pro torculari. sed pro multis torcularib; in octauo psalmo.
fixus est titulus. Quae torcularia uoces sunt omnium pphe
tarum. Quae tunc impleta sunt. quando uitis uera. clauorum.
ferramentis potata est. & in ligno crucis posita. lancea est pcussa.
eius latere. Tantum uini in his torcularib; fudit. ut non in iudea
tantum. sed in uniuersa terra nomen dn̄i mirabile clamaretur.
Quod factum. tunc confirmatum est. cum eleuaretur magnificen
tia eius su[illegible] per caelos. Ut non tantum aetates legitimae. sed etiā

4

= ætnum imminere et iram iusti ultoris in eum=
morā feci in pctis meis, et inu
dicam; Discedite
= pcta, is
meā susce=
Re=
vetiorsū

= di=

uos in Galileam. ibi me uidebitis. Et ideo exurge
q̄ mandasti. et posteaquam
excitare aestimet
dñis iudicium
Nō enī

infantes & lactantes · ad laudem [illegible]
tur ille populus · qui p defensionem di · [illegible]
populus defensor di · & inimicus di · Defensor inp[illegible]
in filio · Sed omnis qui negat filium · nec patrem hab& · Qui
utrumq· confitet · hic uidet caelos · quod opera digitorū eius
et quā lunam & stellas ipse fundauerit · Quid enim eēt homini si
se memor fuiss& · & ueniens tantā pfectionem docuisset · ut m[illegible]
cū minus quā sunt in caelo angeli · hic homines in carne posit[illegible]
faceret · dans eis potestatē uirtutū · & iā mortuos suscitandi tra
deret potestatem · & omnia subiceret homini credenti · Ita ut
diceret · Dedi uobis potestatem calcandi sup serpentes · & scorpione
Nam quod dicit oues · simplices nominat · Boues · qui laborant
sub iugo dñi · Pecora campi · plebs laicorum · uolucres caeli ·
alta cogitantes · pisces maris · pfunda rimantes · Hos omnes sub
tos habens p passionem xpi ecclesia · confitetur admirabile
nomen eius in uniuersa terra · Ipsi gloria · in saecula saecu
lorum amen · CONFITEBOR TIBI DÑE

III · Nonus psalmus docet occulta filii · in sci symboli sacramento
Qui enim susceperit fidem in mysterio absconditam · primo
confitet · non summis labiis · sed in toto corde suo · & narrat omā
mirabilia eius · Iam non laetatur in reb: labentib: & caducis · sed dic
dño · laetabor et exultabo in te · & psallam nomini tuo altissime ·
Quia fecisti iudicium meum · idest pp[illegible] me iudicasti & causā meā ·
obtinui · Sedisti eni sup thronū · ut iudicares sententiam · Increpas
ti quod gentes eēmus · & perit impius · Diabolus · quē in idolis
colebamus · Nomen aūt idolorum delisti in aetnum & in sclm scli ·
Ibi defecerunt gladio uerbi tui · in finem · & [illegible] destruxisti ·

...struntur · omnis pene ciuitas in templis
...am ecclesiae in toto mundo positae · ciuitates
... : Sic templa in toto mundo posita · ciuitates daemonu
... noscuntur ee ; Perit aut memoria eorū cum sonitu · dns aut in
aeternū manens ; Parauit in iudicio sedem suam · ut iudic & orbē ter-
rae in aequitate · Non accipiens alit dominum · alit seruum : sed
...d contemnens psonas diuitū · factus ē magis refugiū pauperum
eorum sane qui nouerunt nomen tuum ; Non enim omnes pauperes
nondere linques · sed nondere linques quaerentes te dne ; Psallam
ergo dno qui habitat in sion · idest in ecclesia catholicis diffinitioni
b: sublimata · Ibi adnuntiem mirabilia ei · in qua requirens sangui
nem martyrum suorū · Cottidiae dns memoratur nri · nec obliuis
citur orationē pauperis dicentis sibi ; Uide humilitatē meā de ini
micitiis daemonum natam · & alza me de portis mortis · tollens cor
meū a concupiscentiis carnis · ut adnuntiem omnes laudes tuas in por
tis filiae sion · ut exultē in salute tua ; Nā infixe sunt in interitum gentes
quē fecerunt · opus manuū suarū adorantes · hi conuertent in infernū ·
quia obliuiscunt dnm ; Qui non in fine obliuiscitur pauperē · cuius
patientia non perierit usq in finem ; Nunc rogat sps pphetiae · ut
exsugat dns contra fortitudinē hominis · ut iudic & gentes in conspec
tu suo · tollat eas ab idolis · & statuens eas in eccla · constituat legis
latorem super eas · & sciant gentes quia dii non sunt quos colunt ·
sed sciant quia homines sunt ; Quid in quid dne recessisti longe ·
ita ut despicias oportunitates in tribulatione · in quo dū supbit
impius · incenditur pauper ; In quo cūq enim iudicio paup & di
ues auditur · diuite supbiente pauper incenditur ; Omnes enim ip
sum arguunt · illum aut laudant ; Etiam peccatorē in desiderius

ne nos in cam-
suas i p̄ntia

+obscurū
hic ꝑ oc-
culto po-
suit. hi. a.
q̄ destruūt
q̄ ꝑfecit dñs
hi st̄ q̄ sagit-
tate studet
rectos cor̄d.

5

mūperent ut destruere
Deū ageret. Ipse ē. n.
pr̄e, inimicus
a.
st̄,
ip-
modi-

templa eorū dum destruuntur
destructa ē. sicut ꝛ.
ictorū sunt.

animae suae. & etiam iniqua agentem benedi[illegible]. Hic est
dnm; Cum enim non solum non arguitur iniqua agens, sed
si quid autem interrogatus fuerit secundum multitudinem irae suae
Nonne ds ante oculos eius. polluitur uia eius in omni tempore, Iudicia
ea eius abscedunt. Et ita omnibus inimicis suis dominatur. ut dicat in corde
non mouebor a generatione sine malo; Huius os maledictionibus plenum
nihilque blandum habens contra pauperem; In lingua eius labor est; Sedet
in insidiis cum diuitibus aliis. ad nihil aliud nisi ut interficiat innocentem.
Hoc sane quia diuites in suo consilio faciunt. ut in laqueo suo capiant
innocentes. & ideo uigiter clamandum est; Exurge dne & exaltetur manus
tua. ne obliuiscaris pauperem in finem; Ut quid irritabit impius dnm.
dixit enim in corde suo. non requirit ds; Illae autem requiret & considerat omnia.
sed patienter agens expectat ut tradat eos in manus suas. & tollat eos
de manibus daemonum; Ipsi autem derelictus est pauper; Quem enim omnes despiciunt
dm eum sine dubio derelinquunt; Et orfano patrem non habenti.
ipse existit adiutor. conterens brachium diaboli. qui per phariseos quae
siuit peccatum aliquod. unde arguerent dnm. & non inuenit; Dns autem
regnat in saecula saeculorum. & peribunt gentes de terra eius. Desiderium enim
pauperum exaudiuit dns. & desideria cordis eorum exaudiuit auris eius.
Ut iudicetur in aecclesia eius pupillo & humili. & ut non apponat homo
ultra magnificare se super terram. per ipsum dnm nrm ihm xpm. qui
regnat in saecula saeculorum amen. IN DNO CONFIDO.

Potuit dici ad dauid. ut in modum passeris montis inaccessibilis la-
tebram quaererent. tempore quo peccatores contra eum tendebant
arcus. siue saul. siue abessalon. siue innumerabiles inimici; Sed haec
& ad nram aedificationem trahentes. audiamus consilia scorum. & as-
census in corde nro ponentes. migremus in montem a conualle fletus.

pestis loco ꝓpertos inuenium · qui parauerum sagittas suas
in obscuro recto corde. & nos pp peccata ista patimur.
· Quiustus est · quare adfligit · quare fatigat · quare pcutit ·
ur · quid enim mali fecit · agnus inmaculatus · dns est · quem nos
putantes qualemq· hominem · hominis arbitrio tradidistis ·
ipse aiit intemplo sco suo ē idē · dis ē inxpo · mundum concilians sibi.
In ipso templo sco est · quod de inmaculata uirgine susceptus · sed &
in celis addexteram patris · & est in celo sedes eius · Oculi eius in pau
perem respiciunt · ut interroget iustū & impiū · Et quū ius iniusto scelo
gloriam sibi uindicent peccatores · dum coeperit iudicium agitari ·
habebunt talē pluuiū sup se · qualem psalmi grafus memorat · ignis ·
& sulphuris · & spūs tempestatis · Iustus ē enim dns tunc · qui nunc pius
est · Et aequitatē uidebit · qui nunc iniquitatē attendit · Post iudicii
enim eius · nonerit peccti · nec possibilitas · nec uoluntas · Gloria ē
na · qui regnat in saecula saeculorum amen · SALUUM ME FAC DNE ·
tem undecimus psalmus · pro octaua · id est ꝑ dominica die ponitur ·
Saluū me fac dnē · id ē exurge a mortuis · Quō defecit sēs · defecit cre
dens ab ite · Et diminutae sunt ueritates a filiis hominū · Ecce etiam
custo dib; corporis tui · pecunias offerunt dicentes · Dicite eū furatum ·
a discipulis · Sed haec dicentes · disperdat dns labia dolosa · & linguam
magniloquam · Qui dicunt linguam nr̄am magnificabimus · Labia nr̄a
a nobis sunt · Id ē · nos suadebimus eum furatū · nos int nos ista ēponim ·
Iam enī dixerant de eo · cū audissent scripturā · rex iudaeor · Illi dixerant ·
quis nr dns ē · nos dm caesarem habem · Sed ꝓpter miseriā inopū · ꝑ quib;
passus sum · nunc exsurgam dicit dns · Et ponam salutare meū · ac fiduci
aliter agam in eo; fiducialiter · id est passibilitate carens · nulli timori
succumbens · Ad haec credens recta · in apostolis canit · Eloquia dni ·

* Obscurum hic · ꝑ occulto posuit · Huius quidestruum · quae pficit dns · his · qui sagittare studet recto corde.

6

pctor irritans
etiā bndicitur,
inquit.

tua à facie
suo

ne nos in eam
in pharetra

ita sunt uera & casta · ut argentum igne purgatum ꝑ septuplo ·
mihi dixerunt · nonē nr̄ dn̄s · tu dn̄e seruabis nos [illegible]
ratione hac · & in aeternum · Nam sicut quando te humiliasti
tae sunt ueritates a filiis hominū · ita quando ascendisti in caelis
altitudinē tuā multiplicasti filios hominum · Ut qui deminuti fuerant
in descendente · multiplicati fierent · in ascendente · qui regnat in sae
cula saeculorum amen · USQUEQUO DN̄E ·

xii. Ex quo inimicus generis humani · per p̄uaricationem hominis primi
s u ꝑhumanum genus · dominationem optinuit · obliuionē diuinā
incurrit · Quae obliuio · non per passionem · sed ꝑ auersionem facta
suꝑhumanum genus · dixi · exaltationē Inimico relinquere uidebatur ·
Uerum quia aduentus filii dī · ista aduersa ꝓmittebatur excludere ·
in totius generis humani ꝑsona · ꝓpheticū carm̄ exorat · ut respiciat · ut
exaudiat · ut in lumin & oculos · qui obdormierant in morte · ut non
dicat diabolus · p̄ualui · optinui · & ero dn̄s in aet̄nū · Qui tribulant me ·
exultabunt si motus fuero · Hoc est · si desperauero · Exultauit cor
meum in salutari tuo · id: in dn̄o nr̄o iesu xp̄o filio tuo · & ipsi cantabo
qui tribuit mihi bona · & psallā nomini eius altissimo · qui regnat
in saecula saeculorum amen · DIXIT INSIPIENS

xiii. Rogatus aduentus dn̄i · in duodecimo psalmo · in tercio decimo prae
sentatur · Sed hunc uidens humilem in habitu · incredulus po
pulus · dicit in corde suo · non est dn̄s · In quo populo · om̄s declinauer̄
simul inutiles facti sunt · Deuorabant plebem dī · uelut escam panis ·
atq· ꝑsequentes ipsum dn̄m · & eius apostolos · Illic trepidabant timo
re · ubi non erat timor · Obseruantes sabbata · & baptismata calicū
& urceorum · Dī ů filium · & eius discipulos ut diximus ꝑsequentes · con
fidentes se patrem abrahā habere · de genere · n̄ de iustitia p̄sumebant ·

generatione iusta ē. Illi aūt consilium inopis confidentes. n̄ con-
sider uerunt quō dn̄s spes eius est. & licet pauꝑ ꝓpter nos fc̄ta sit
[illegible] tamen ipse ē qui dedit ex sion salutare israhel. Non enī ex
synagoga satanae. salus nata est. sed ex sion. quae ē aecclesia dn̄i.
per quam conuertit dn̄s captiuitatē populi sui. Ita. ut laetetur iacob
in conuersione sua. & exult& in xp̄o ihū. qui regnat in saecula
saeculorum amen. DN̄E QUIS HABITABIT.

Omnis maculatus. ingreditur tabernaculum dn̄i. & ibi immaculat̄
efficitur. Ih̄s aūt immaculatus solus uirginea aulā ingressus. ip
sum tabernaculū a maculis carnalib: liberauit. & dedit sc̄ificationē
potius quā accepit. Quō lex tota in decalogi summa concluditur.
Decem exempli ei' in isto psalmo formas exp̄sit. quib: ea docuisse
quae fecisse ꝓbat̄. Nam ingressus sine macula tabernaculū. a ma
culis ementiū & uendentium liberauit. & operat̄ ē iustitiā. salutē
hominis sabbato feriis p̄ponendo. Loq̄bat̄ aūt ueritatē in corde suo.
nihil cogitans. nisi uoluntatē patris. Non egit dolū in lingua sua.
Siquidē ex lingua ei' sermo egressus. caecis lum̄. salutē egrotantib:
& uitā mortuis conferebat. Obꝓbriū non accepit ad ūsus ꝓximū suū.
Siquidē etiā iudā osculo suscepit. Ad nihilū deductus ē in c̄spectu ei'
malignus. ꝓhibens utiq̄ bona fieri. Tim̄tes aūt dn̄m. ita magnifica
uit. ut dar& eis potestate filios d̄i fieri. Iurauit & ꝓximo suo. & n̄
decepit. Quid iurauit. illud sine dubio. quod ꝓmisit dic̄s. Am̄ dico
uobis. quia si manseritis in sermonib: meis. iam non dicā uos seruos.
sed amicos; & om̄a quae ꝓmisit. credentē in se ꝓximū. non decepit.
Pecuniā uero suā. non dedit ad usurā; Pecuniae ei' uirtutes sanitatū
erant. Quae n̄ solū ipse a nullis nihil accipiens exercuit. sed & ipsos dis
cipulos suos talit̄ informauit. dum dar& eis potestatē infirmos curandi.

Tu ergo dñe qui
nos à gent
-minutæ
sdm

7

CL XXIV

Dns. a. in

ac mortuos suscitandi: dicer& gratis accepistis gratis date: munera
sup innocentes: nonsolum non acceptu: sed etiã seipsũ dedit redẽptio-
nẽ pomnib: Completus ergo his decẽ uirtutũ indiciis in hoc decalo
& pfectionẽ implerã ostendit: & adiecit dicẽs. Quisquis haec id: qui hanc
imitatus fuerit: ñ cõmouebit in aeternũ. Ipsi gloria in saecula saecu-
lorum amen. I. CONSERUA ME DÑE.

Aquinquagesimo quinto psalmo: usq: ad quinquagesimũ nonũ: omis
habent tituli inscriptiones: sed non puras: Iste autẽ psalmus: sola tituli
inscriptione pnotatur: qua ostenditur: plus ad mysticã intellegentiã: quã
ad historicã declinatus. In qua aduertimus hominẽ perfectũ ultima
Zareni um ad passionem euntẽ: huius psalmi oratiõnẽ effundere:
Quã uis enĩ discer& impio mundũ conaluisse sibi: tam passibilitatibus
subiacebat: & timore enĩ & mestitia agebat: & ideo adloquens duum
tatẽ adorat dicẽs. Conserua me dñe: quo uis esperaui. Non ad gantia
ducis: pinmaculata conscientia sup hac sapui: sed dixi: dño dimisistu.
& quã uis omia opera mea: & omia uerba mea: & omia cogitata mea bona fuit.
Iam tu quime adsumpsisti: bonorũ meorũ nonegest. Non enĩ pdi necessitate
sitate ad sũpmus ẽ homo: sed p hominus susceptus ẽ dñs. Hic autẽ homo
qui adsumptus: dõ: uitã omis seos: mirificauit uoluntates suas. Ita ut
omnũ merita: inaestimabili uirtute transcender& & nullũ sipentiis
similem inuenir&: Erlic& multiplicitates infirmitates seorũ: tam ex
emplo dñi: adceleraueri tendentes ad palmam: Quos a societate
malorũ segregans dñs: dicẽ. Non conbinabo con uentacula
eoꝝ de sanguinibus: Id: credentes in me: segregabo abeis: qui me effusio
ne sanguinis delectantur. nec memor ero nominũ eorũ plabu mea.
Negans eos coram patre & angelis. Dns autẽ pars mea & passionis meae.
idẽ calicis mei: in quo funes ceciderũ: id: sortes ceciderũ mihi inp claris:

In apostolis sine dubio. Et enim hereditas mea praeclara ē. ut ipsi sint usq.
hodie lux huius mundi. In quibus benedicitur dñs. qui ad haec tribuit in
collectum. Nec solum ea quae lucida sunt. sed et illa quae occulta sunt;
Non a corde. sed ab ipsis renibus erudiebar. ut pruderem dñm in conspec
tu meo semper. Ipse ē enī a dextris meis. ne cōmoueas. ut quod peccatum
non feci. nec dolus inuentus est in ore meo. non humanitati. sed diuinitati
adscribam. Propter hoc enim delectatum ē cor meum. et exultauit lingua
mea. et ipsa caro mea requiescit in spe. quō a dextris meis dñs. ut non cōmo
uear. Et ideo non derelinques in inferno animam meam. nec dabis scm̄ tu
um uidere corruptionem. quia notas mihi fecisti uias quae itur ad aeter
nitatē. In quib; p̄ tristitiā passionis. adimplebis me laetitia cū uultu
tuo. et ascendenti in caelis. dabis delectationes in dextera tua usq. in fi
nem. Ipsi gloria in saecula saeculorum amen. EXAUDI DN̄E IUSTITIĀ

Titulus sexagesimus indicat. in quo de iustitia et de iudicio ad ō regulā
sumit. Ut cū iudicat hominem homo. memor sit eum ad imaginem dī
factū. et non in labiis dolosis de uultu dī iudiciū suū pferat. sed oculi
eius uideant aequitatem. Non dicat hic diues. et hic pauper. sed dicat hic
nocens. et hic innocens. et iam si patiatur aduersa. + Hic tam̄ etiā ignib;
examinatus est. et non ē inuenta in eo iniquitas. Quare? ppter uerba
inquit labiorum tuorum. quia ipse dixisti. non accipies psonam poten
tis in iudicio. Ergo propter haec quae iussisti. et iam uias duras custo
diendas. credi [illegible]di non timendo carnificum minas. non timendo
iacturā omnium [illegible] rerum. Uerū quia qui pmanens erit hic saluus
erit. Dep̄ cor ut perficias gressus meos in semitis tuis. ut non moueantur
uestigia mea. Non timeam homines iniustos. et salua me a resistentib;
dexterae tuae. Custodi me ut pupillam oculi. Id: in omni hora in om
ni puncto. et sub umbra alarum tuarum protege me. Umbra

+ Quia iustus iudex poterat suctionibus fatigari

alarum pro affectu domus diuinae ponitur. A faciae impiorum quime
afflixerunt. Impiorum pharisaeorum intellege. Qui adipem suum conclu
serunt. idest pingues facti. os locutum est superbiam. Proicientes me
tunc desinagoga. Circumdederunt me nunc. ut crucifigant. oculos enim
suos statuerunt declinare in terram. Et non considerantes caelorum iu
dicem. sic susceperunt me sicut leo paratus ad praedam. & sic catulus
leonis; Leonum populum sacerdotum. Catulum leonis. populum
subditum sacerdotibus posuit. Illis frementibus super captum. illi sedi
tiosa rabie deuorabant. Exsurge domine preueni eos. suscitans xpm tuum.
Quo resurgente subuertes eos. Habet enim ruinam hanc inuidia.
ut euersum dicat susceptum suum. si hunc quem decipi studuit. ui
deat triumphantem. Eripe inquit animam meam ab impio. idest
a mortis iugo. & gladium inimicorum. de manu tua euelle. Frameam
humanae litterae specialiter dicunt lanceam regis. Nos autem frameam
generaliter gladium in scripturis sanctis accipimus. quod autem a paucis rogat
ut separentur hi qui eum adfligunt. haec ratio est. Quod dum teneretur
ait. Ego sum quem queritis. Hos dimittite. De quibus ipse dixerat.
Multi quidem uocati. pauci uero electi. A paucis ergo persecutores hos
meos diuide; & subplantet eos inuita ipsorum. Supplantatur.
qui priuilegium amittit. sicut a iacob esau. subplantatus est.
Non per malitiam iacob. sed per contemptum esau. Quia iam pro nihilo
habuit primatus. ut unius cibi uilissimi eam pretio computaret.
Ita ergo & hi de absconditis dei quasi de porcina satiati sunt. nolentes
docere reuerentiam mysteriis eius. Si enim scrutari cum reuerentia uo
luissent uoces propheticas. agnum acciperent xpm. salutemque suam
in eius sanguine conlocantes. Nunc autem quasi porcinam execrabilem
iudaei ita eo abusi sunt. in quo satiati ipsi sanguine eius. & iam ad

paruulos suos reliquias criminis transtulerunt dicentes. Sanguis
huius super nos. & super filios nostros. Accclesia autem execrans eos
dicit. Quid sit cū iustitia inconspectu dī. & satiet dū apparuerit dex
tera eius. In xpo ihū qui reg̃ in scla sclorū amen. DILIGAM TE DN̄E

xvii Septimi decimi titulus. Indicat quidem historiam quā qui melius quā
in psalmo canitur. Scire uoluerit. regum uolumina legendo reppe
ri&. & qualiter pugnauerit. & uicerit. & qualiter suorum omniū
euaserit hostium manus. Nr̄m aūt hocē ꝓpositum. ut mystica mo
ralibus admiscentes. tunc dicamus dn̄o. diligam te. cū omnibus
amorib: finem quendam & terminum ponentes. ipsi dicim̄ diligā te.
Iunc enim uere erepti de manu omnium inimicorum nostrorum. id:
de manu omnium uitiorum. & de manu saul. id: de manu principis
huius mundi. dicimus dn̄o. diligam te. Interrogemus tamen dn̄m.
& dicamus: Quis est qui diligit te? Respondebit enim nobis per
euangelistam suum. & dicit. Qui audit uerba mea & facit ea. hicē
qui diligit me. Ipse dicit. dn̄s firmamentum meum. id: de quo
non dubito. Ipse refugium meum. ipse ē liberator m̄s. ipsum lau
dans. & ipsum inuocans. ab inimicis meis saluus ero. Deniq. p̄terita
dicam. ut futura non dubitem. Dum circum dedissent me gemitus mor
tis. & iniquitates. & dolores. & laquei. clamaui ad eū credens. et ex
audiuit de templo scō suo uocem meam. & clamor m̄s introiuit in au
res eius. Et ex hoc loco futuri iudicii qualitas panditur. cuius nos
terror si credimus purgat. Iunc enim ita terra tremore concutitur
ut ipsa fundam̄ta montiū conturbentur. Irascente enim dn̄o. etiam ig
nis ipse ardescit. ut enim ignis omnem materiam a facie sua facit ex
ardescere. ita ipse ignis a facie dī exardescit. Cū inclinauerit caelos.
& descenderit. & coeperit ēē caligo sub pedib: eius. Cuius eius? sine

dubio eius · quiascendit super cherubim · & uolauit sup pennas uentorum ·
Quique posuit tenebras latibulum suum ; Tenebras hic · p inuisibilitate
posuit · Unde & sequitur · In circuitu eius tabernaculum eius · & te
nebrosa aqua in nubibus aeris · Tunc erit grando simul & carbones
ignis · [illegible] cum tonuerit de caelo dn̄s & altissim' dederit uocē suā ·
Mittit [illegible] sagittas suas ut dissip& eos · ut fulgora multiplic& ·
ut conturbet eos · Tunc parebunt fontes aquarum · Tunc parebit
quanta sit uirtus baptismatis · Tunc cum reuelabuntur fundamēta
orbis terrae · Ab increpatione dn̄i & abspiratione sp̄s irae eius · Ic̄
dicit aecclesia · misit de summo · & assumpsit me de multitudine
aquarum · Unius enim aquae sc̄ificatione me uoluit consecrari ·
P quam eripuit me de inimicis meis fortissimis · & ab his quoder̄
me · quō confortati sunt super me · Praeuenerunt namq; me in die
afflictionis meae · Tempore · quo gladius secuit pia uiscera matris ·
& factus ē dn̄s susceptor m̄s · & p duxit me ab angustiis in latitudine ·
Liberauit enim me ab inimicis meis fortissimis · & retribuit mihi se
cundum iustitiam meam · quia custodiui uias dn̄i · usq; ad mortem · nec
timens gladium hominū · impiae gessi ad o meo · Iudicia enim eius semp
ante oculos habui · & iustitias eius non reppuli a me · Unde & populus
martyrum eius dicit · ero Im maculatus cum eo ; Cum eo utiq; qui in ma
culatus in cruce · p iniquitatibus nr̄is passus ē · & obseruabo ab iniqui
tate mea · quā utiq; in martyrio deposui · Tunc retribuet mihi dn̄s se
cundum iustitiam meam · & secundū innocentiā manuū mearū in con
spectu oculorum eius · Nam quod memorat ; Cum sc̄o sc̄s eris · non ad
illud respicit · quod usitata uulgo sententia dicimus · cum quo aliquis
iungitur · talis erit · Haec quidem sententia uera ē · sed non [illegible] ptin&
ad int̄p̄tationē p̄sentium uersuum · hoc enim in loco suus planum

facere sensum canentis · illud ad memoriam reuocabis · quod ꝑ ꝓphetam
dn̄s dicit ad populum · Si ambulaueritis in conspectu meo recti · & ego
uobiscum rectus incedam · Si uero ambulaueritis peruersi · & ego uobis
cum ero ꝑuersus · Ipsi ergo psalmista loquitur · Cum sc̄o sc̄s eris · inno
cente innocens · & cetera · Unde & adiecit · Tu enim inqu[illegible]it popu
lum humilem saluum facies · & oculos sup̄borum hu[illegible]miliabis ·
Uerum quia posuit tenebras latibulum suum · & uidere mysteria
scripturarum eius non possumus · ipsi clamemus cum ꝓpheta · quō
tu inluminas lucernam meam dn̄e · Sicut lucerna corporis oculus · ita
lucerna animae mens est · In qua nisi oleum gratiae suae xp̄s infuderit · pe
nitus lumen habere non poterit · lucernam ergo suam clamat ꝓ
pheta Inluminari a dn̄o · Quae si acceperit lucendi materiā · ostendit
foueas · quasi in cautę ruinis laqueos in tenebris positos · In tenebris
enim · nisi lumen habuerit ambulans · aut offendiculum incurrit ·
aut incursum penitus non euadit · Unde & ꝓpheta · cū inluminaueris
inquit tenebras meas · ita demum eripiar a temptatione · & in te dō
meo transgrediar muros · Sicut sampson clausis portarum ianuis
intra muros clausus per uirtutē dī transgressus ē muros · transgre
dimur & nos muros · cū de isto corpore exeuntes · eos qui nos circum
dant euadimus · In dō aūt migramus · si in pollutā uiā uitę nr̄e ambu
lauerimus · Quia ipsa ē uia dī · in qua ambulantib; ꝓtector est om
nium sperantium in se · Ipse enim eos p̄cingit uirtute · & facit in ma
culatā uiā eorum · ut fugiant quasi cerui · Quid fugiant · Sine dubio ·
Omne facinus · Omne quippe peccatum · & abiectione uitiorum ·
sup̄ excelsa uirtutum ascendant · si tam̄ ipse doceat manus nr̄as in p̄
lio · quia sine rebellantibus ad refugiū montium non uenitur ·
& ponat ut arcum aereum brachia nr̄a · ut in oratione non deficiant ·

Quō dum sunt extensa in cruce · amalehc uincit. Si ergo ipse eis de
derit fortitudinem · ut quasi arcus aereus in orationib: perseuerent ·
non solum nos effugientes euadimus psequentes · sed nos psequimur
inimicos nr̄os · & comp̄hendimus eos · & non conuertimur donec de
ficiant; Ad fligimus hos · ut ante nos stare non possint · sed cadant sub
pedibus nr̄is. Si tamen praecincti fuerimus uirtute ad bellum; Tunc
insurgentes super nos · erunt subtus nos · & inimicorum nostrorum
dorsa uidebimus fugientium · non facies persequentium; Ita ut
comminuamus eos ut puluerem ante faciem uenti · & ut lutum plate
arum deleamus eos. Haec omā nobis p illum euenient · qui posu
it ut arcum aereum brachia in cruce · & cottidie inter pellat pro
nobis. Ipse etiam dicit ad patrem · eripies me de contradictionib:
populi increduli · & constitues me in caput gentium · & adiecit.
Populus quem non cognoui · seruiuit mihi; magi crediderunt ·
quos ds̄ non dignatur cognoscere · & illis seruientibus · & munera
offerentibus · iudaei abnegant · & in eius psecutionib: pseuerant.
Filii alieni mentiti sunt mihi · dicentis mihi; Scimus quia a dō
uenisti · & in ueritate doces. Sed ista uerba eorum · erant plena
dolo mendacii. In quo inueterati sunt · & claudicauerunt a semitis
suis. A semitis utiq: · in quib: eos docuerant ambulare pphetae.
Sed uiuit dn̄s. Lic& eum crucifigatis · & sepultum cernatis · ille
tamen resurget & uiuit · & exaltabitur in caelis · ipse dabit uin
dictam ecclesiae hanc suae · ut supdat populos sub ea · & sit libe
rator eius a gentibus iracundis & ab insurgentibus super eam · & ex
alt& eam sup petram · ut portae inferi non p̄ualeant aduersus eam.
Ita uiro iniquo eripiat eam · id: a prauo doctore. Propter ea confite
tur ei in populis · & psalmum dicit nomini eius · qui magnificat

salutare regis eius. & faciet misericordiam xpo suo dauid cum
ex semine eius excitat regnum quod imperet in saecula saecu
lorum amen. CAELI ENARRANT.

xviii. Sicut terreni narrauerunt gloriam hominum. Ita caelestes enarrant
gloriam dī. Si aūt locum proprium ages. stellę iudicio. narrabant
ipsi caeli gloriam dī. sed & caeli facti sunt apostoli. habentes in se so
lem iustitiae. & merita in modum stellarum. pruari & ate diuerso
splendore radiantia. Ipsis ergo narrantibus gloriam dī. opera dī adnun
tiabant. doctrinae eorum firmamentum. Siue quia crux quae fir
mamentum est aeternum. opera manuum eius triumphauit & uicit.
siue quia curabantur infirmi. & suscitabantur mortui. opera manu
um eius adnuntiant firmamentum. cum dies loquebatur ad diem.
& nox loquebatur ad noctem. quia si de die in diem ibat uerbum. & de
nocte in noctem. ut eius scientia panderetur. Haec simpliciter.
Caeterum. dici dies. patris filius est. Pater ergo. eructuauit uerbū.
Quod uerbum inuolutum in nocte uentris uirginei. inuoluto in nocte
uentris. sterelis helisabeth. sui indicauit scientiam. Haec apostoli
p̄dicantes. non fuit loquela. neq. sermo. quo non audientur uoces eorū.
Ita ut uniuersarū gentium loquaces. dicerent de eis. Nonne hi ui
ri galilei sunt. & quomodo unusquisq. lingua nr̄a audiuimus eos
loquentes magnalia dī. Horum aūt sonus pgressus ē in omnem
terram. & in fines uniuersi orbis uerba eorum penetrarunt. tempo
re quo dn̄s in solem posuit tabernaculū suū. in solem n̄ostum qui
ministerium diurnum exercens. horarum mensuras sub certa tem
porum norma discurrit. sed solem iustitiae qui in splendore uitae
aeternae uirgineo editus aluo. lumen uerum mentib: fulsit.
& est egressus de uirgine. sicut sponsus de thalamo. Hic exultauit

ut gigantis ad currendam uiam. In maculatus itaque ambulauit in uia. in lege dni
A summo caelo egressio eius. non ex semine uiri. sed ex ore patris. quia in sum
mo caelorum. Et occursus eius usque ad summum eius. Non enim de oriente
in occidentem aut quasi de alto ad ima. sed de summo in summum. de alto
in altum. & de uirtute in uirtutem. atque a summo ad summum. non erit qui se
abscondat a calore eius. Nulla enim gens erit in hoc saeculo. ad cuius
notitiam non adtingat. calor fidei xpianae. in qua est lex dni inrepre
hensibilis conuertens animas. inuitans a errore. ad iter rectum. am
datio ad ueritatem. Ibi sunt iustitiae laetificantes corda. Quid enim tam
iustum gaudium cordis. quam hoc in quo iubemur omnia quae uolumus ut faciant
nobis homines. eadem nos faciamus eis. Hoc preceptum tam lucidum est.
ut etiam caecorum in lumine & oculos. si tamen timor dni in nobis permaneat.
per quem consideremus iudicia dei uera. iustificata in semet ipsa. &
consideremus ea super aurum & lapidem pretiosum. & dulciora nobis fue
rint super mel & fauum. Quomodo qui seruus est dni. custodit ea. & credit quod
in custodia preceptorum dei. retributio tam multa sit ut non sint con
dignae passiones huius temporis ad futuram gloriam quae reuelabitur
in nobis. Si tamen lapsus nostros & delicta nostra intellegere studeamus. quod
arguit psalmista uelle intellegere. delicta sua. Arguendo enim non ne
gando cantauit dicens. Delicta quis intellegit. sicut in centesimo sexto
dicit. Quis sapiens. haec intellegit. & hic ita. Delicta quis intellegit.
Sepe enim temeritatem. constantiam dicimus. Et iniuriam libertatem uocamus.
Fatuitatis. simplicitatis nomen imponimus. & adolationem. caritatem integerrimam
appellamus. Ad haec da scrutantem cordis oculum. intelleget ista.
& idcirco clamat qui intelleget. ab occultis meis munda me dne.
Quia ipsa quae in me sancta putantur. reatui subiacent. & ab alienis
peccatis. quibus adolando fomitem exhibemus. parce seruo tuo.

Quia si in me p adolationem non fuerint dominati · tunc immaculat
ero · & mundus ero a delicto maximo ; Quando aũ sine adolatione lo
cutus fuero · tunc tibi placebit eloquia oris mei · tunc erit meditatio
cordis mei in conspectu tuo semper · Nihil enim cogitat qui non adolat ·
nisi hoc quod non timeat uidere dm̃ · Et ideo ipsi dõ securus loquitur ·
& placent dõ eloquia eius · quia meditatio cordis eius in conspectu dĩ est ·
& huic dicit · adiutor m̃s & redemptor meus · qui regnat in saecula
saeculorum amen · EXAUDIAT TE DN̄S ·

xviiii · Xp̃o eunti ad crucem · dicit aecclesia ; exaudiat te dn̄s die tribulatio
nis · Homini utiq; qui se obtulit redemptionẽ p omnibus · Holocaus
tum inquit tuum pingue fiat · quod in altare crucis offeres · & ita
omne consilium tuũ confirmet · ut laetemur in salutari tuo · & in no
mine dn̄i dĩ nr̃i inuocemus te ; Cum resurrexeris a mortuis · saluum
enim facit dn̄s xp̃m suum ; & ita erit in potentatib; salus dexterae
eius · ut a dextris suis latronem ad paradisũ ducat · Alii confidunt
in curribus · alii in equis · nos in nomine dn̄i dĩ nr̃i magnificabimur ·
& illis cedentib; · nos resurgimus · quia rex nr̃ saluus factus est ; & re
surgens a mortuis · ascendit in caelos · & sedens ad dexteram dĩ patris ·
exaudit nos in die in qua inuocauerimus eum · Ipsi gloria in saecula
saeculorum amen · DN̄E IN UIRTUTE TUA ·

xx · Regem hoc in loco · hominem appellat perfectum · non in uirtute sua ·
sed in uirtute eius laetantem · qui eum assumpsit · Quia desi de
rium cordis eius tribuit ei · & uoluntate labiorum eius n̄ fraudauit eũ ·
Praeuenit enim eum in benedictione dulcedinis · amantes enĩ p̃cepta
eius dulcis est qui imperat · sup mel & fauũ
ori meo · Benedictio ergo est corpus eius · Gustate
ait & uidete · quam suauis dn̄s · hoc aũt quod dicit · posuisti sup

caput eius coronam · imitator xpi paulus · hos appellat gladium suum
& coronam suam · qui eius monita amplectebantur · Quia apostoli · in eius gloria
gloriabantur · De his dicitur · corona inposita in capite dni · facta ex lapide
pretioso · Sicut ezechielis ppheria · & iohannis apocalipsis loquitur ·
Uitam petiit · de assumpto homine agit · Uitam enim positus in morte suscipit · & longitudinem dierum nonus q. ad senectutem · sed in seculum seculi ·
Magna enim gla ei · In quo magna est · non in adrogantia dnitatis · sed
in salute humanitatis · & ideo gloriam & magnum decorem inponis
sup eum · & das eum in benedictione aeterna · quia sic speravit in dno ·
& in misericordia ei commotus nonem · ut p salute generis humani · & iam
seipsum sacrificari permitter & · ex hoc loco pater ad filium loquitur ·
Inveniatur manus tua omnib. inimicis tuis · dextera tua · illa quae in
cruce clavos accepit · ipsa inveniat eos · qui te oderunt · Pone eos ut
clibanum ignis in tempore vultus tui · tunc in ira tua conturbabit eos ·
& devorabit eos ignis · Iudicii enim dies dum venerit · fructus eorum
qui increduli perseverant · a terra perient · non eos fructificat in re
surrectionis fructu · quos seminatos accipit · in obitu · Nam corpo
ra nra seminari apostolos pbat · cum dicit · Seminatur in corruptione ·
surgit in incorruptione · Sed hii qui declinant in xpo mala · sicut
tunc iudaei · & contra eum perversitatis suae cogitant consilium ·
in die illa ponentur in dorso · & in reliquiis suis pparat vultum illorum ·
Hoc e non in prima anastasi resurgunt cum sci · sed qd residuum fuerit re
surrectioni primae · In eo pparabit vultum illorum · Tunc laudes dno
ihu xpo offerentes in rmno · & ista uba cantabimus · ut dicam ei · Ex
altare dne in virtute tua · Iam non in psona servi · latibulum tuae virtutis obum
bras · sed exaltare in virtute tua · & sentiant te ultorem · qui nrm te credere
dubitari salvatorem · Tibi gla in scla sclorum am · Ds DS MS RESPICE

xx. In passione sua positus dn̄s · explanauit psalmi huius mr̄steria: Nam
hebraicis uerbis · uersiculum primum istius psalmi exprimens · cetera que
sequebantur exposuit · Nam ibi legim' dicentes phariseos: Sperauit in dn̄o ·
eripiat eū · Saluū faciat eū · quō uult eū · In ipsa passione circū dede
runt eū uituli multi · id: populi iudaeorū · Tauri pingues obsederunt
eū · id: principes sacerdotum: Aperuerunt sup eū ōs suū · dicentes:
blasphemauit. Deder̄ fremitum · sic leo rapiens & rugiens. Dānabilis
ille caiphas princeps sacerdotum · ita fremuit · ut & uestimenta sua
scinderet. Sicut aqua · effusa sunt ossa ei'. Bene posuit aquā: Quia
nihil nouit corp: xp̄i · nisi peccata lauare. Factū ē cor meū tāquā cera
lique fiens · in medio uentris mei: Cera dū soluta fuerit ab igne · n̄perit ·
ut ceteræ species ab igne semel incensae · in cinerē rediguntur. Cera uero
cū arserit · ad hoc redit quod fuit. Sciens ergo se perire non posse · sicut
cera inquit lique factū ē in medio uentris mei · aruit uelut testū uirt'
mea. Non dixit · Fractum est · uelut testū · Nam sicut fractura ei' in re
mediabilis ē · ita coctura laudabilis inuenit̄. & ideo quanto plus a
ruerit figuli opus · tanto melior & solidior inuenit̄. Aruit ergo in ig
ne tribulationis uelut testū uirtus mea · & lingua mea adhesit fau
cib: meis · tacens quasi reus inclinato capite falsos testes in conspectu
iudicis non repellebam · Qui in puluerem mortis deduxer̄ me · & cir
cum deder̄ me quasi canes multi; Et ita in concilio malignitatis suae
obseder̄ me · ut foderent manus meas & pedes · & dinumerauerent oīa
ossa mea. Ipsi etiā considerarent & conspicerent me · ac diuiderent sibi
uestimenta mea · & sup uestimentū mitterent sortē. Nescio cū qua ani
mi p̄sūptione · O sceleratissimi iudei psalteriū in uris canitis synagogis ·
Considerate miseri hunc ēē dn̄m quem negastis · & uel tarde timētes
dn̄m laudate eum · Uniuersum semen iacob: magnificate eum ·

Timete eum · uniuersum semen israhel ·; Non enim spernit precem uestrā ·
Intantum · ut in cruce positus pro crucifigentibus · oret ; Ut sit [illegible] eius mecla
magna · & uota sua reddat coram timentib; eum · Dum edent corpus eius
pauperes spū ut satientur · & facti diuites in fide · laudent dnm requi
rentes eum · & uiuat cor eorum in aeternum · Et per eos conuertant ad dnm
uniuersi fines terrae · ut adorent in conspectu eius ; Non sola iudaea sed omnes
patriae gentium · Quo dni ē regnum · & ipse dominat gentiū · Ecce scola
xpi · in pauperib; discipulis celebrata ; Nunc scola phariseorum exsurgite ·
& uidete manducantes · & manducantes illi manducauerunt & saturati sunt ·
& laudauerunt dnm requirentes eum ; Isti aut manducauerunt & adoraue
omnes diuites terrae · & ideo in cspectu dni cadent omnes · qui descendunt in
terram · Discensus enim terrenus · hominib; famulantur · Nra aū anima ·
dō seruiat · & ipsi uiuat · Semen uero nrm ipsi seruiat · in castificatione
continentiae · Ut adnuntiemus dno generationem uenturam · id: futu
ram scorum gloriam cogitemus ; & adnuntiemus iustitiā dni fratribus
ac filiis aetate · & omni populo qui nascetur quem fecit dns ds nr · qui
regnat in saecula saeculorum amen · DNS REGIT ME · xxii ·

Qui in uicesimo primo psalmo · habuimus tribulationē passionis ·
in uicesimo secundo psalmo · laetitiā resurrectionis accipiamus ·
ut quia ibi seminauimus lacrimas patientis dni · hic metamus gaudia
resurgentis ; Dicant qui uolunt · reg & me ager mis · & nihil mihi de
erit ; dicat alius · reg & me negotiatio mea · aut militia mea · aut in
dustria mea · aut ars mea · aut litterae meae · & nihil mihi de erit ·
Nos dicamus cum ecclesia · dns regit me · & nihil mihi deerit · Uox ergo
ista · contemnentis ē si habeat · aut habere nolentis · si non habeat · Alio
quin mentitur in carmine · qui aliud exoptat in uotō · Si enim studio
agit · ut eum quaecumq; terrena opera regant · non satis integre dicit ·

Dn̄s regit me; Perfectorum ergo ista ē uox · quam ecclesia de dn̄i pas
sione suscepit · In loco pascuae conlocata · sup aquā refectionis educata ·
Ubi enim abundant fons · Largiris pfluit uenis · ibi uiriditas · ibi amoeni
tas · ibi refectio · Haec aūt mihi euenient · quia per passionem suam ·
animam meam conuertit · Deduxit me super semitas iustitiae · ppter
nomen suum · Nam & si ambulem in medio umbrae mortis · iam non timebo
mala · quō tu mecum es · qui mortis imperiū subiugasti · Quid nunc
habeat intra se aecclesia · uideam; Habet uirgam · unde minat delinquen
ti · hab& baculū · unde subueniat poenitenti · Habet mensam · unde
det panem credenti · hab& oleum · unde inpinguat caput in libertatē
conscientiae praesumenti · Hab& calicem · unde inebri& p̄dicantis ser
mone · Ita · utcum sit hora diei tertia · iam ille in p̄dicatione sua
ebrius aestimetur · Hab& & misericordiam dī · qui subsequatur eum
omnib; dieb; uitae suae · & ut inhabit& in domo dn̄i in longitudine
dierum suorū · laudans dn̄m ih̄m xp̄m qui regnat in saecula
saeculorum · amen · XXIII · DN̄I EST TERRA

Vicesimus tertius psalmus in introitu suo · super ipsum limen posu
it titulum · de prima sabbati; In qua die dixit dn̄s · fiat lux · In qua ·
panem angelorum manducauit homo · In qua · ipse dn̄s resurrexit
a mortuis · Quae dies · idcirco in titulo ponitur · quia in ipsa · lucratus
est terrā · quam in principio fecerat · orbem terrae · & om̄s qui habitant
in ea · Quomodo aūt lucratus sit · si requiris · respondit · p aquam · &
sp̄m sc̄m; Ideo clausa maria nominat · sinū aquarū omniū unum ·
Quia sicut omnia flumina unum hunc habent sinū · ita om̄a unū hunc
habent sp̄m sc̄m · in quo fiunt homines Innocentes manibus · & mundo
corde · & sicut qui ibi ingressus non fuerit · in uanū accipit animā suā ·
si tam̄ non iurauerit in dolo pximo suo · quia p baptismatis domū

proximus ei efficitur spiritus sanctus. hunc promittit se renuntiare diabolo. & omnibus pompis eius. Iurare ergo est. ius constituere. quo renuntiata abstinentur. & promissa seruentur. Qui ista iurauit in dolum proximo suo. quomodo proximus factus est spiritui sancto? quia is qui longe erat. factus est prope. & factus prope iurauit proximo huic. quando accepit benedictionem a domino. & misericordiam a deo salutari suo. & factus est filius dei in generatione quaerentium dominum. & quaerentium faciem dei iacob. Iam isti dicitur. tollite portas principis uestri. Abiecite exemplum ad ae. qui est princeps uester. secundum carnem. & eleuamini portae aeternales. habentes regem gloriae. potentem. & fortem. & potentem in proelio. Uincentem uitia. & nutritores eorum spiritus nequam. Tollite ergo portas principis uestri. Sicut portauimus imaginem terreni. portemus & imaginem caelestis. Quis iste rex gloriae? xpistus filius dei. ipse est rex gloriae. Excludens principem ignominiae. qui deiectis simulacrorum templis. ueluti portis principis diaboli. eleuauit portas aeternales sanctae ecclesiae catholicae. in qua regnat rex gloriae. Si interrogas. Quis est iste rex gloriae? respondebit apostolus. Rex omnium. ad salutem. xpistus filius dei. Qui regnat in saecula saeculorum amen. ADTE DNE LEUAUI. xxiiii.

A bomnibus terrenis lucris. a bomnibus quae uidentur bona huius mundi. sub ducens animam meam. ad te eam dne leuaui. Iam non confidens in nummo. in domo. in negotio. in militia. in facultatibus. sed in te confidens peto. ut non erubescam. dum de corpore exiero. quia ibi confusio aeterna est. Non ibi de me irrideant inimici mei. quia hi qui te solum contemptis omnibus expectant. non confundentur. Ibi enim confundentur iniqui. & facientes uana. & quo te duce dne peruenitur ad uitam. uias tuas quas tu ambulasti. notas fac mihi ut per ipsas ambulem. & semitas tuas edoce me. ut in ipsis incedam. & ut hoc

ipsum faciam · tu me dirige in veritate tua · & tu doce me quia tu es
ds salutaris mis · Non enim sustineo alium pter te · tota die · id est
omni die · Memor esto dne misericordiarū tuarum · quae a saeculo
sunt · & sicut omnibus fuisti misericors · ita qq · mihi · ut peccata iuuen
tutis meae & ignorantiae ne memineris · sed scdm magnā miam tuā
memor mei sis · Non ppt merita mea · pa maritudinē meā per eam ·
sed quia ipse dulcis et rectus tu es · sed uniuersae uiae tuae misericordia ·
& ueritas · quaerentib: testamtū tuū · & testimonia tua · peto · ut ppti
tius sis peccato meo · multū ē enim · Ideo ego enim contempsi uiam
meam · & elegi uiā tuā · & animā meam ad te leuaui · ut anima mea in
bonis commoretur · & semen meum illam terram possideat · quam n
comedit draco · quae non ē sinus mortuorū · quae non generat spinas ·
sed in qua ē dns firmamtū · timentib: se & testimoniū · ut manifestet
illis · Et quia haec desiderantib: · laqueus ponit ab inimico · oculi mei
semp ad dnm · qm ipse euell & de laqueo pedes meos · Respice in me
& miserere mei · quo unicus · & paup sū ego · Omnis qui plus in gemitu
& in oratione incumbit · unicus & pauper est · & tribulationes cordis
eius multiplicantur · Memor omniū quae aguntur in saeculo clamat ·
ut de saeculi necessitatib: liberetur · & ideo uide inquit humilitatē
meam & laborem meū · & dimitte omnia peccata mea · Respice inquit
inimicos meos · quia multiplicati sunt · & odio iniquo oder me · Humi
lem dō · daemones psequunt · & odio iniquo infestant · & ideo custodi inqt
animā meā & eripe me · ut n confundar · quo spero in te · Innocentes & recti ·
adhereant mihi · quo sustineo te dne · qui liberas israel · ab omnib: angusti
is suis · Iam innocentib: & rectis adher & & sustinet dnm · Israel efficit · id:
uidens dnm · & ideo iam israel factus redimitur ab omnib: angusti
is suis · Per dnm iūm xpm · qi reg in scla sectoz am · xxvi · IUDICA ME ·

Iudica me dñe. non essem ausus dicere: nisi misericordia tua ante oculos meos eēt. Certus ergo qđ iudicia tua adiuuent me: ideo ausus sum dicere. iudica me. Iste duae: dant fiduciam xp̄iano. ut misericordiam dī ante oculos habeat: & cōplaceat in ueritate catholicae fidei. Non sedeat in concilio hereticorū: sed lauet inter catholicos manus suas: ut circum det altare dñi. Ubi audiat uocem laudis: & narr& omnia mirabilia dī. & dicat dño. cum exit de corpore: noli perdere cum impiis animam meam. quia dilexi decorem domus tuae: & odiui congregationes malignorum: non pereat. cum iuris sanguinum uita mea: eorum qui in iudicio sedentes. acceperunt munera. ut pueterent iudicium. Ego enim nullum in iudicio nocui: redime me & miserere mei; Pes enim m̄s stetit in uia recta. In recta fide: in ecclesiis benedicam dñm. Qui reg̃ in secla sclorū amen. DN̄S INLUMINATIO MEA. XXVI

Psalmi titulus hab& positum: prius quā liniret. Solitum est homini in potentatu posito recordari quid eger&. dum paup eēt. Prius ergo quā lineret: recordat iam unctus: & dicit. quae cogitatio eius fuerit: prius quam lineretur; Hoc ordine: quasi qui dicer&. Si prius quam unctus eēm: septem fratres mei magni uiri ab unctione recusati sunt: & mei curā ds gessit. ut paruum & pusillum eleger&. & unguer&: nunc ipso inluminante mihi. & fugante a me tenebras: ego quē timebo? illo defendente me: a quo trepidabo? Etiam si proximent mihi a saul missa. ut edant carnes meas. qui tribulant me: & inimici mei ipsi infirmati sunt & ceciderunt. Si etiam pro elium exurgat aduersum me: ego in inluminatione dñi sperabo. Unum hoc quod postulo dñm. & hoc requiro. Ut uideam quid placeam dño. sciam uoluntatem eius. & uideā ptegi templum eius. Ut qui ad eum confugerit. honoret: & ab hostium manib; non possit inde eripi: Tantam reuerentiam habeat aecclesia dī: ut etiā

ab hostibus honoretur · ut abscondi possem in tabernaculo eius · in
die malorum · & super petram exaltetur · ut portæ inferni n̄ p̄ualeant ei;
U texaltetur caput eius sup̄ inimicos eius · & circumeam · & immolem in ta
bernaculo eius · hostiam iubilationis · & cantem in ea · & psallam dn̄o ·
& fundens in ea preces securus dicam dn̄o · miserere mei · & exaudi me ·
S itamen dī se amatorem ostendens · inuisibili · inuisibiliter clam&
sicut morses · ore inquit tacebat · sed ore clamabat · Unde dn̄s ad eū.
Q uid inquid clamas ad me · Sic & in isto loco amator dī non querens ·
ullā mundi speciem · sed solam xp̄i pulchritudinē concupiscens ·
ea uerba quae amatores solent eis quos diligunt dicere · sermonib;
linguae · ita iste sermonib; exclamat cordis dicens · Tibi dixit cor
meum · quaesiui uultum tuum · non auertas faciem tuam a me ·
nec declines in ira a seruo tuo · Egi enim talia · quib; iuste iratus ·
a mea concupiscentia auertaris · sed quasi misericors · adiutor
m̄s esto ne derelinquas me · neq · despicias me d̄s salutaris meus ·
U ide aūt qualem amorem d̄o offer& · Legimus · quia relinqu&
homo patrem & matrem · & adherebit uxori · Ita hic · qui adama
uit dn̄m · pater inquit m̄s · & mater mea deliquerunt me · dn̄s aū
assumpsit me · & iam quasi tu · o dn̄e quē derelictū aparentib; assūp
sisti · legem pone mihi in uia tua · ostende quid uelis · quid nolis ·
quid diligas · quid odias · Fieri enim poterit · ut obsequendi uoto
offendam · si qualiter debeam · ante nondiscam · & quia inimici
mei nihil aliud student · nisi ut te offenso · illi super me habeant
potestatem · hoc rogo · ut dirigas me in uia recta · p̄p̄t inimicos meos ·
ut non tradas me in animas persequentium me · quia insurrexerunt
in me testes iniqui · Ostendunt mundi pulchritudinē · Quae
cum sit mortalis in gustu · speciosa ē in aspectu · & mentita facie ·

decipit inspectorem. Ego aut qui haec contemno. credo quod uidebam bona dni in terra. non mortalium. sed uiuentium. Ad hec respondit in antifonia. sps scs. Si ergo credis uidere bona dni in terra uiuentium. Expecta dnm. age uiriliter. confortetur cor tuum. & sustine dnm. qui reg in scla sclorum amen. xxvii. ADTE DNE CLAMABO.

In dni filio. perfectum dm. perfectum hominem confitemur. Quem hominem interiorem suum. adloqui in isto psalmo aduertimus. In quo clamat simul cum peccatoribus. ne tradatur. qui peccatum non fecit. & quia dolus in ore eius numquam fuit. hoc orat. ut dum similis fuerit descendentib: in lacum. hoc est. cum similis fuerit sepultis. non habeat partem cum his qui loquuntur pacem in ore. & in corde fabricant mala. sicut uidas fecit. Da illis inquit scdm opera eorum. quia opera dni non intellexerunt. & quem uidebant mortuos suscitare. dicebant. hic homo non est a deo. At ihs dicebat eis. Si uerbis non creditis. uel operib: credite. Illi aut non intellexerunt in opera dni. & ideo destruentur. nec aedificabuntur. quia dns suscitauit ihm a mortuis. & refloruit caro eius. et ex uoluntate sua confessus est illi. Omnia enim quae passus est. pro uoluntate sua passus est. sicut ipse ait. Potestatem habeo ponendi animam meam. & iterum adsumendi eam. & ideo ait ex uoluntate mea confitebor illi. Ipse est enim fortitudo plebis suae. quia dicta factis impleuit.

Dixit se passurum. & passus est. Moriturum. & mortuus est.

Surrecturum. & a mortuis resurrexit. Excludens infirmitatem trepidationis. & dans fortitudinem promptissime uoluntatis.

Quia protector salutarium xpi sui est. Quia ille sine dubio. qui est ds in xpo mundum concilians sibi. saluans populum suum. conferendo salutem animae & corporis. & benedicens hereditatem suam.

gentes a subiectione daemonum liberando · ut regat eos & extollet eos
usq· in secula · filius dī cum patre & spiritu scō regnans · per omā
saecula saeculorum amen. xx·viii· ADFERTE DÑO

Titulus · consummationem tabernaculi memorat. Consummatio
tabernaculi · finis mundi ē · in quo offerant dō · filii dī · filios arietū ·
Filii arietum · agni sunt · qui ponuntur ad dexteram · ut gloriā & hono
rem · & gloriam nomini eius offerentes · in operib: pius quae gesserunt ·
adorent dñm · iam non in aedificiis manu factis · sed in aula scā eius · id:
in xp̄o ihū · in quo habitat plenitudo diuinitatis. Uox dñi sup aquas ·
quando ihs baptizatus ē · pater de caelis apertis · & spū scō in specie
columbae ueniente · uox dñi super aquas facta est dicens · tu es filius
ms · Ds maiestatis intonuit · hoc est · dedit uocem super aquas · id:
super sectas gentium · ut finiantur in uirtute · & in magnificentia xp̄i
ihū. Quicumq· aūt rebellis exstiterit · & elatus · sicut caedrus libani
confringetur · & comminuetur · sicut cedrus libani. In libano sacrifi
cantes usque hodie · turpissime ueneri uitulorum uirilia amputant ·
& in ei sacrificiorū huius incensi · subponunt mercedem · quam oportuit
erroris sui · deae suae exhibent meretrici · Ita ergo comminuitur
tamquā uitulus libani · qui castitatem xp̄i contempserit · & ut di
lectus Sicut filius unicornium erunt · quibus uox placuerit inter
cidentis flammā ignis · id: quib: uox plac& · baptismatis gratiam con
ferentis · quae in concussione solitudinis coepit. In deserto enim fluen
ta iordanis dī filius benedixit · & commouit desertum oppidi breuis
simi · In confinio heremi constituti · quod appellat cades · ibi uox dñi
praeparauit ceruos · qui festinarent ad fontes aquarum · ubi reuelauit
ea quae erant condensa · id est occulta · ut his reuelatis in templo dī ·
quib: reuelata sunt · oms dicent gloriam · & confiteantur quia dñs

indiluuio habitat · id: inaqua quae diluit crimina · & in eodem di
luuio · sedebit rex inaeternum · Ibi uirtutem populo suo dabit ·
Suo inquit · credenti sibi: Ibi benedicit plebem suam inpace · qui
regnat insaecula saeculorum amen · xx · viiii · Exaltabo te dñe ·
In uicesimo nono titulo · dedicatur domus dauid · Illa utiq· domus ·
ex semine dauid secundum carnem · Non manu facta · sed angeli
uerbo mandata · & abspu scō constructa · Ipsa dom' est quae dicit dō ·
Exaltabo te dñe quō suscepistime · Suscepit enim formam serui · ut
non dilectarentur inimici · super hominum genus · Xp̄o enim ihu
na zareno extracto abinferis · & saluato adescendentib: inlacum ·
Psallunt ei omnes apostoli eius · & confitentur memoriae scitatis eius ·
Quō ira fuit inindignatione eius · quando maledictus est mundus in
morte adae · & nunc uita inuoluntate eius · Dño resurgente · Ad
uesperum quidem demoratur fletus · In occasu omnium credentiū
necesse ē · ut sit fletus · perid quod desolabimur ab his qui nos praecedunt ·
Sed habebimus cum his · inmatutino laetitiam · In prima anastasi · mox
ut tenebre huius mundi finitae fuerint · & matutinum tempus re
surrectionis aduenerit · hic decus fidei nr̄ae consistit · Sed inuolunta
te sua dñs praestat decori nr̄o uirtutem · Nam si auerterit faciem suā ·
quantum uis amemus dñm · non eum plus a petro amabimus · & si ei di
camus cum petro · si me oportuerit moritecum · non tenegabo · poterit
enim nobis negandi eū euenire pfidia · si auerterit se a nobis: Deniq·
conuertit se inquit ihs · & respexit petrū negantē · Sed & recordatus
est · quod ei hoc ipsum p̄dixerat · & egressus foras fleuit amare · Cū
ergo auertit se dñs inp̄sumentē & dicentē · non mouebor inaeternū ·
Negauit: Cum respexit · negantem · fleuit: & lauerunt lacrimae
poenitentis · quod noxa incurrebat praesumentis · Non enim confitet̄

dm̄ puluis. si praesumpserit · nec adnuntiat ueritatem eius. si se iactaue
rit. Si aūt post peccatum poenituerit · & p̄enitudinem suam lacrimis
amoris ostenderit · dicere poterit cum petro. Audiuit dn̄s & misertus
est mihi · dn̄s factus est adiutor m̄s. Quia conuertit planctum eius
in gaudium. Ut quod tertio negauerat · tertio fateretur. Si tamen
gloria credentis in dō · non in hominib; extollatur. Tunc securus dicit.
dn̄e ds̄ m̄s · in aet̄nū confitebor tibi · qui regnas in scl̄a sc̄lor̄ am̄. xxx.

TRICESIMUS psalmus · spem quae in dō est · adserit hominem ab aet̄ni
confusione liberare. Ds̄ enim ab iniustitia sua sperantes in se. liberat.
& eripit · & inclinat eis aurem suam · & adcelerat uteripiat · ut sit eis
dn̄s p̄tector · quasi domus refugii · ut saluu fiant · uteripiat eos de la
queo · quae mo occultant eis daemonia · si tamen semp̄ dicat dn̄o. In ma
nus tuas dn̄e commendo sp̄m meum · id: interiorem meum. In tuas
manus commendo · non eum facio obseruare uanitatem saeculi hu
ius. non eum facio laetari in rebus mundi · sed in tua misericordia ·
qui saluam fecisti de necessitatib; animam meā · quando respexisti hu
militatem meam · & non conclusisti me in manus inimici · sed tollens
me ab angusto · ubi angustabar · statuisti in spatioso pedes meos. Ut tam̄
dm̄ tibi facias miserantem · te & exhibe tribulantem. Non enim petit
mīam · nisi tribulans · cuius fletu conturbatur aspectus · & anima ei.
& uenter eius · castigatus ieiunius; Memor ēē deb& · quō quā uis diu
uiuat homo · uita eius defecit in doloribus. & quanta uis annositate
floreat · deficiunt anni eius in gemitibus. & quantū uis uirium
habeat · pauperescunt uires eius. & quantū uis soliditate corporali
confidat · dicturus ē · ossa mea conturbata sunt. Hoc sane cauendū
est · ne sup̄ omnes inimicos suos · efficiatur ob p̄brium. hic locus.
Si iuste euenit · martyrem fecit. Si iniuste · aet̄nam mortē indixit.

Iniuste enim odio habitus est. Omnis scs. & ipse etiā dns. Tunc enim
exclamat sps scs. sicut in xpo praedictum ē. ut muta fiant labia ini
qua. quae loquuntur aduersus iustum iniquitatē. in supbia & contemptu:
Et quā uis amaritudines patiuntur iusti in hoc saeculo. sed magna mul
titudo dulcedinis. eos expectat. si perseuerauerint. in futuro. quam
interim abscondit dns timentib; se. Non uult eam in hoc saeculo
manifestare. ut pficiat eā sperantib; in se coram filiis hominum.
qui eos inriserunt. & nunc quidem abscondit eos. in abdito uultus sui.
Ut sicut ipsius uultus. ita erat in abdito. ut putaret homo tantum.
Ita & isti cum sint magni & sci. abscondit eos in abditu uultus sui.
a conturbatione hominum. Nedum manifestatum fuerit. eos scos.
& amicos di. conturbetur ab hominū adolatione. ppositus eorum;
Sed tunc mirificat misericordiam suā in eis. cum apparuerit ciuitas
circum stantium. quā circū stant angeli; Ciuitas. mat scoꝝ. hierlm.
Quid tamen ibi dicturus iustus. dū uiderem me in saeculo. pstercore
aestimari ab omnibus. dixi in corde meo. piectus sum a uultu oculoꝝ
tuorum. Tu aut exaudisti uocem. quia clamaui ad te. Nolite ergo
terrorem pati sci dni. si uos superbia hominū obprimit. erit enī
iudicum in quo requiret ueritatē dns. & retribu & his qui abundant
faciunt supbiam. Uirilit nunc agite. nolite deficere; Sed confor
tetur corurm. & estote securi omns qui speratis in dno. Qui uiuit
& regnat in saecula saeculorum amen. xxx. i.

Trice simus primus psalmus. presens. titulum suum in intel
lectus posuit. Ut det intellectū. & instruat credentē in uia qua in
greditur. & firmet sup eū oculos. ne efficiatur sicut aequus et mu
lus. in quibus nonē intellectus. Ad caput tamen psalmi ad tendam.
in quo illi beati adseruntur. quoꝝ remittuntur iniquitates. & quorum

teguntur peccata. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua & spu scō.
hoc ei euenire non poterit. Quis aū est iste. qui peccata remittit.
Ille sine dubio. de quo dicitur. quia non est in ore eius dolus. Mundus
itaq. totus in sententia positus. & inuulnere constitutus. quia gra
uata erat sup eū manus dī. & conuersus fuerat in erumna. pro eo quod
fracta eēt eius spina. quae libertatē ceruicis & capitis eius sublimabat.
clamauit semp p uoces pphetarum. ut ueniret qui saluaret eum.
At ubi uenit dns. tacuit. dum clamarem. Ueniente enim dno. lex. &
pphetae qui clamabant. tacuerunt. & pnuntiantē unū quemq. con
tra scientiam. p peccato suo. ille remittit impietatē cordis eius.
p qua orat omnis scs. in tēpore oportuno. Oportunum tempus. in
t̄ ueniendi. p seruo est. quando seruus emendatur. Nos ergo damus
tempus oportunum. scis orandi p peccatis nris. quando a peccato re
cedimus. Nam quod dicit in diluuio aquarū multarū ad eū non ad p
ximabunt. Ostendit p unā aquā baptismatis. dō. homines pximare.
qui ē refugiū a pressura dominū. quae circum dat nos. & intellectum
dat nobis. & ita nos instruit in uia. qua ingrediemur. ut firm & sup
nos oculos suos. ne efficiamur sicut aequus & mulus. Qui enim nolue
rint pximi effici. freno tribulationis. & camo sententiali. maxillae
eorum adstringentur. qui non pximant ei. Multa sunt enim fla
gella peccatorum. sed qui sperant in dno. misericordia eos dni circum
dabit. Uos aūt eos qui non camo & freno. sed iudicio bone uoluntatis
uenitis ad dnm. Laetamini in dno. & exultate iusti. & gloriamini
omnes recti corde. In xpo ihū dno nro. qui reg in scla sclorū am. xxx.ii.
In isto mundo. ab initio saeculi. iusti dī adflictiones & tribulatio
nes passi sunt. quomodo dicit. gaudete iusti? O si uacat ei gau
dere. qui caeditur. quiq. diuerso genere tormentorum adficit.

si ista quis loquatur: secum consideret apostolum. non solum gaude
re in his. sed etiam placere sibi in persecutionib. Unde & iacob: apls.
Omne inquit gaudium. existimate frs. cum in temptionibus uariis
Inciderit is. Ipse aut magister apostolorum doc&: qualiter gaude
amus. Cum uos inquit persecuti fuerint homines. & dixerint
omne malum aduersum uos mentientes: gaudete & exultate.
quia merces ura. magna est in caelis. Si recti estis in fide: nolite laudes
hominum quaerere in terris. quia angelorum habebitis in cae
lis. Ibi uobis dec& con laudatio. Ubi laus finem ura poenitus non ha
bebit. nunc in cythara confitemini dno. & ipsa cythara. decem
cordas habeat: decalogi uirtutes recolens. custodiam pceptorum
inponat. Prima corda: sonet rectum sermonem dni. ortho doxu.
& omnia opera eius in fide. Secunda chorda: qui diligit miam
& iudicium. Tertia chorda son&: quia mia dni. ita plena e tra.
ut pomni omne genere hominum. di sit filius crucifixus. Quarta
chorda sonat: quia uerbo caeli firmati sunt: id: apostoli cor
roborati sunt. De istis enim caelis. qui bene uoluerit erudiri: gene
seos lectione docebitur. Hic de his caelis aget. qui enarrant
gloriam di. resurgentis a mortuis. & ascendentis in caelos.
Nam & sps oris dni nri ihu xpi: quod sit omnis uirtus eorum.
Quinta chorda secuta est. Sexta nunc loquatur. quod congre
gentur quasi in utrem aque maris. & ponatur in thesauris di
abyssus. Quae est abyssus. in thesauro di. ~~Et quae est abys
sus. in thesauro di.~~ Et quae est abyssus. ubi daemonum
supplicia commorantur. Diligenter aduerte: in thesauros
di. abyssos ille inuenit. qui dicebat. O altitudo diuitiarum:
sapientiam di. Ergo cum secreta scientiae di: corde mundo:

& recta fide per quiris · scias te sextam chordam percutere · Alia uero
abyssus · ubi daemones commorantur · hereticorũ scrutatio ẽ · De qua
nobis clamatur ab apostolo · Noli altum sapere · sed time · Nam quod
congregentur aquae maris · omniũ gentium sectae · ad unum fontem
aquae uiuae collectę sunt · ut de hoc uno utre excipiant aquã salutẽ ·
& uitam aeternam · Et ideo septima chorda hoc sonat · ut timeat dn̄m
omnis terra · Non iudaea sola · sed & om̄s qui habitant orbem · Octaua ·
sentit dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m · ipsum ẽe rerum omnium creatorem · qui
dissipauit consilia gentium · in idolis · qui reprobauit cogitationes popu
lorum · in synagogis · qui reprobat consilia principũ · In passionib; mar
tyrum · qui facit consilium dn̄i manere in aeternum · in ecclesiis ·
in quibus sunt cogitationes cordis eius in saeculum saeculi · Nona chor
da indicat · beatum efficientem qui cognoscit dn̄m ihm̄ · dn̄m suum ·
& hunc ẽe populum quem elegit in hereditatem sibi · Decima chorda
indicat · quia de caelo respexit dn̄s super nos ; Non sic de caelo · quasi
de fenestra · sed de p̄parato habitaculo suo · id ÷ de homine perfecto ·
quem assumpsit · De ipso ergo · quẽ uirgo peperit ; Respexit super
om̄s · sine acceptione personae · Pro omnib; enim · & natus · & passus ÷ ·
Ipse utiq· qui finxit singillatim corda eorum · Non enim opus erat ·
ut testimonium ei quis perhiberet de homine · Ipse enim ita uidebat
quid ageretur in homine · ut quid cogitaret unusquisq· p̄ferret in
mediũ · Nam quod dicitur · non fit saluus rex in multa uirtute sua ·
tale ẽ · quale si dicatur herodi · Quid ? Quia potens es xp̄m ita
p̄sequi · ut possis perscrutari scribas · discutere magos · infantes oc
cidere · in abundantia uirtutis tuae · ita non eris saluus · sicut ille
qui confidebat in aequo suo · & canitur de eo · equum & ascensorem
p̄iecit in mare · & fefellit equus ad salutem · Ita & tu · si etiam

gigans sis · nonuirtute tua noneris saluus · oculi enim dñi · nonrespici
unt confidentes inuirtute sua · sed sperantes inmisericordia eius
Ipsorum enim eripit animas demorte · & alit eos infame. Tamen
quidem insto saeculo sipassi fuerint · & cū apostolo dixerint · usq.
inhanc horā. & esurimus · & sitimus. & nudi sum̄. aduingunt tam̄
dicentes · anima nr̄a patienter ag& · nonturbat̄ · sustinet dñm.
ipse enī aduitor & ꝓtector nr̄ ē. & sicut incapite psalmi nobis ius
sum ē · gaudete iusti indño · inipso laetabitur cor nr̄m · & innomi
ne sc̄o eius sperauimus · ipse enim facit misericordiam super nos ·
sicut sperauim̄ ineum · quireg̃ insaecula saeculorum amen · xxx · iii ·

Nisi mutaueris uultum tuum coram principe uitiorum · & demiseris
eum · ac uirtutem dño · omne quod tibi super est uitae mancipa
ueris tempus · nonuere dicis · Benedicam dñm inomni tempore · Nec
semp laus dī erit inore tuo · Si tibi uitium maledictionis & amaritu
dinis uiuit · Sit ergo laus dī inore tuo · noninadolatione · laudibus
hominum adsuescens · Nec timeas nete uituperent iniuste · quos ius
tae uituperas · Sieni abhomine uituperatus fueris · Indō laudaberis ·
& sisuperbos contristaueris · audiunt mansueti & laetentur · Hi quimag
nificant dñm tecū · & exaltant nomen eius inunum · Uideamus nunc
causas laudis eius · Inquisiui dñm · & exaudiuit me · & ex omnibus
angustiis eripuit me · & uos ait · accedite adeum · qui incaecitate
cordis estis · Accedite & inluminamini · & uultus ur̄i nonconfundent̄ ·
Inpaupertate faciei ur̄ae · siconsideretis omnium rerum dñm · illum
caeli terraeq · diuitem · ꝓnr̄a paupertate · pauperem factum · ꝓnr̄a
tribulatione tribulatum · Ipsi nec inpaupertate erubescitis · nec intri
bulatione deficitis · Nam iste pauper · clamauit incruce · Quis paup̄ ?
Qui ut te diuitem facer& · pauper factus est · Factus oboediens usq.

ad crucem. ut te a cruciatibus liberar&. Clamauit. & dn̄s exauduit
eum. Misit angelum suum. in circuitu custodientium corpus eius.
& reuoluit lapidem a monumento. & eripuit eum. Gustate corpus
uitae. & uidete quam suauis est dn̄s. Uitam enim. hab& in sem& ipso.
Qui manducauerit carnem eius. & biberit sanguinem eius. & tunc be
atus erit uir qui sperat in eo. Timete dn̄m om̄s sc̄i eius. quō nihil de ē
timentib: eū. Nihil de est in p̄senti. de uirtutibus. nihil de ē p̄fectioni.
ut nihil in futuris gaudiis desit. Nam p̄sentis temporis diuitiae.
amatores suos deserere ita solent. ut egentes. & esurientes. uideas
eos. quorum in diuitiis. nullus poterat ferre superbiam. Egro in incerto
sunt positae diuitiae. quas confer& mundus. Diuitiae aūt quas con
tulerit dn̄s. n̄ deficient. sed p̄manent in omni bono. Et quia iste diui
tiae. de timore dī nascuntur. sic enim ait. timete dn̄m sc̄i eius. quia
nihil de est timentibus eum. Quia aeterni diuites ēē desideratis. ue
nite ad me. quasi filii ad patrem. Clamat sp̄s sc̄s. Uenite & audite
me. timorem dn̄i docebo uos. Timorem enim dn̄i ille docere uult. qui
uult uitam aet̄nam. & desiderat uidere dies bonos. Times ergo dn̄m.
non si tonantem. aut fulgorantem. aut terrae motum facientem.
timeas. sed si ignem aeternum cōminantē. formides. Quia sicut
hab& uitam. qui cohib& linguā suā a malo. & sicut aures eius in pre
ces eius sunt. qui eum auertit a malo. ut faciat bonum. ita uultus
dn̄i super facientes mala. ut perdat de terra memoriam eorum.
Notandum sane quia intercetera uirtutum insignia. pax quoq.
quaerenda p̄cipitur. Inquire inquit pacem. & sequere eam.
Pax enim. & in praesenti dies bonos facit. hominibus. & in futuro dī
filiorum dignitatem inpertit. secundum id quod ipse dn̄s dicit.
Beati pacifici. quia filii dī uocabuntur. Nec hoc nos terreat.

quod uidemus in isto saeculo · multas tribulationes iustorum · Transeunt enim ipse tribulationes · & ex his omnib; liberat eos dns · ipse etiam in sepulchro · custodit omnia ossa eorum · & ita ea seruat resurrectioni · ut unum ex his non patiatur perire in resurrectionis die ·

Mors aut peccatorum pessima apparebit · tempore · quo resuscitat in corporibus animas suorum · Hoc sane sciatis inquit · quia non peccat omnis · qui sperat in eo · Abstinentiam peccatorum in fine psalmi commendat eis · qui sperant in dnm · ut ad spei suae fructum adtingant ·

Non enim peccant inquit omnes · qui sperant in eum · Ut aut non peccemus · eius est instanter misericordiae postulat · Qui regnat in saecula saeculorum amen · xxx · iiii ·

Dns ius xps si praeceptis suis · scripturas ueteris testamenti uidisset ee contrarias · a sua aecclesia exclusisset · Nunc uero · cum non solum non exclusit · sed etiam a patre scificatas aseruit · namq · cum testimonium de filiis di dar & · & dicer & uersiculum psalmi octogesimi primi · non potens inquit mutari scriptura · quae pat scificauit · & misit in hunc mundum · quid ergo faciemus · si maledicamus inimicos nros ·

Euangelica pcepta contemnimus · quibus ergo non solum non maledicere · uerum etiam pro his orare iubemur · Si custodire uolumus euangelii iussiones · psalmos relinquimus · quib; frequent inimici maledicuntur · Ut in isto psalmi loco · in capite · iudica inquit nocentes me · & caetera quae secuntur · Unde cautius psalmista caue · ne ad homines aduersantes tibi putes ista competere · sed fide fixus · pro inimicis tuis ora · sicut iussum est · & hanc orationem psalmi psentis · non contra carnem & sanguinem · sed contra sps aeris huius · qui cottidiae nocent · cottidiae bella committunt · induere sacco · siue cilicio · & humilia in ieiunio animam tuam · quia non uincuntur

nisi per orationem · & ieiunium · Quid ergo oras · indutus cilicio · ut expug
n& dn̄s · expugnantes te · ut ad prehendens arma auxilii sui · arma inuisibi
lia · aduersus hostes inuisibiles · Ipsi enim · quaerunt animam tuam · Ora ·
ut fiat uia eorum tenebrae & lubricum · & angelus dn̄i persequatur eos ·
Quia ipsi absconderunt tibi interitum laquei sui · uanam exprobrantes ani
mam tuam · dicentes ei; Uanum est · quod oras · quod ieiunas · quod mun
dum contemnis · Unde & ꝓpheta · hoc ipsum increpat dicens · Ideo ait ·
plaga super israhel multiplicata est · quia dixerunt · uanus est quiti
m& dn̄i · Ergo quia hi sp̄s inmundi · suggessionibus suis uanam expro
brant animam meam · ut uilem se aestimans · a pretioso di timore
absedat · Ueniat illis laqueus quem ignorant · Sicut mihi in
uisibiles hostes sunt · ad bonum pergenti · sic inuisibilis laqueus
occurrat · ad meum interitum festinantibus · ut captio quam
occultauerunt mihi · ad p̄hendat eos · & in eodem laqueo · incidant ·
ut anima mea exult& in dn̄o · salutari suo · quia eripit inopem ·
de manu fortioris · In quo exsurgunt testes iniqui · ostendentes
pulchrum · quod est fedum · & quasi bonum · qd̄ est inimicum ·
Quae ignorabam · quae penitus ad animum non habebā · Haec in
terrogabant me · retribuebant mihi mala ꝓbonis · Hic retributio
mala ꝓbonis · daemonū talis ē · ut dicerem · Quotiens oro · quotiens
a peccatis abstineo · mala mihi eueniunt · & sterilitas meā animam
comitatur · Quid ergo egisti · dum tibi molesti essent · Dic nobis · ut & nos
hoc faciamus · Cum mihi inquit molesti eēnt induebar cilicio · &
humiliabam in ieiunio animam meam · & oratio mea in sinu meo
conuersa est ; Quē cumq · quasi ꝓximū · & quasi fratrem meum ·
putaui fidelem · & placebā mihi in eo · Ita egit ut uidas in dn̄o · ut lu
gentē me · & contristatum · facer& humilem inimicis · Sic passioni

dominicae · hoc adplicabis · ut tamen ordinem coepte explanationis ad
stringas · Quia ipsa passio dñi · hoc ag&. ut nos aedificemur · Quanto
enī plus dō adheseris · tanto pluriora daemonum circa te flagella
nonde erunt · Ipsq temptant te · & derisui suo exagitant · & fremunt
super te dentibus suis · tu quod tuū ē clama · Dñe · quando respi
cies · Restitue animam meam · a malis fructis eorum · a leonibus uni
cam meam · Una nobis est anima nr̄a · & numero & affectu · Cum
ergo eam restitueris in bono ꝓposito · & liberaberis a male factis eorū ·
tunc confitebor tibi in ecclā magna · & in populo ñ leui · non flagitanti
pompas · & accipienti personas · sed in populo graui · timoris tui
custodienti · in eo mihi erit assiduitas · & in eodem populo laudabo te ·
Non ergo insultent qui aduersantur mihi inique · qui oder̄ me gratis ·
& annuunt oculis · Haec ut dixi · ita passioni dominice adplica ·
ut aedificationis tuae Interp̄tem penitus non omittas · Daemonia
enim · nobis cottidiae pacifice locuntur · Pacifica res est concupiscen
tiae fructus · sed sup iram dolosa cogitant · Sicut in amo esca · dul
aspectu · Laetalis in gustu est · Dilatauerunt in me · os suum; Cottidie
saeculi amatores · Crimina inaudita mundi committunt · & nullus
penitus a nullo arguitur · At ubi quis boni ꝓpositi · In leui qualicūq
culpa incurrerit · Dilatant sp̄s inmundi · ora eorum · Qui ut dixi cri
minibus uacant · & uideas eos tale ferre iudicium · In uno qualicumq
peccato · ut dicant · Cur non urbe pelluntur · Ut quid uiuere per
mittuntur · Isti sunt · per quos mundus perit · Hic clamat ad dñm ·
Exurge dñe · & intende iudiciū meū · & causam meā · Iudica secun
dū misericordiam tuam; Si enim secundū misericordiā iudicaue
ris · non insultabunt in me daemones · nec dicent · euge · euge ·
animae meae · nec dicent · deuorabimus eum · euge · euge · & in bono ·

accipitur. & in malo. Nam dicit euge serue bone & fidelis. dicit. & euge euge. uider oculi nri. Euge ergo uox eius e. cuius desiderium uidet imple tum. siue in bono. siue in malo. Mox itaq. ut hi qui in malo laetantur. non dicant deuorabim eum. sed confundantur qui gratulantur in malis tuis. & laetentur qui uolunt iustitiam tuam. & desiderant pacem tuam. ut lingua tua meditetur iustitiam dei. & omni die in ei laude pmaneas. qui regnat in saecula saeculorum amen. xxx v.

Discernendum e inter eum qui delinquit in alio. & int eum qui delinquit in semet ipso. Delinquit in alio. qui cum possit corrigere a malo pec cantem. Insup & adolatur. Delinquit in semet ipso. qui sibi ipsi non uult suadere iustitiam. Quia non e timor dei. in conspectu ei. ut inue niat iniquitatem suam. & odium. Laudat iniustum. ut laudet iniustus. Non uult intellegere actiones bonas. qb; pmerebit ds. In cubile cordis sui. Iniquitatem meditat. ut adsit omni uiae non bonae. & nexsecret malitiam. Et lic & in tra. & in mari. sit misericdia dni. sed pprie in caelo: misericordia ei. Inde uenit. inde expectatur. ueritas aut ei usq. ad a postolos. qui nubes idcirco appellant. quicc inundatione sermonis sui. terram rigantes fidei. & eam fructum do facere docuerunt. Unde & de ipsis dns dicit. Mandabo nubib; ut non pluant sup iudeam imbre usq. ad ipsos. Ueritas. qui e xps. cuius iustitia e. sic montes dei. cuius iudicia. abyssus multa sup. qui ad homines & iumenta suo saluauit aduentu. id: & iudaeos & gentes. Nam & filii hominum qui in peccato ad ae desperantes extiter. in ptectione alarum ei sperant. Idem in expansione manuum in cruce fixarum. Sperant aut qui inebriant ab ubertate dom ei. Domus ei est. qui ex latere suo fudit. unde inebrient. qui credunt. & torrente deliciarum suarum potabit eos. qui inebriati fuerint ab ubertate domus ei. Quo

apud ipsum est fons uitae · & quia lux de lumine ē · In ipsius lumine
uidebimus lumen · Qui praetendit misericordiā suā scientib; se · iusti
tiam uero suā · his qui recto sunt corde · Ipse enī & indulgentiā p̄tendit corrigenti ·
& seruat iustitiā p̄manenti · Unde orandū ē · ut non ueniat nobis pes
sup̄bia · & manus peccatoris non moueat me · In manu enim diabuli s̄
om̄s qui operant̄ iniquitatē · & desperantes de misericordia dī ·
expulsi sunt · & non potuerunt stare · Sed apostolus dicit · Stabit
inquit · potens ē inquit d̄s · statuere illum · Rogandus est ergo
dn̄s ih̄s xp̄s · ut ipse nos confirm̄ & · ut in timore ei possim̄ stare ·
p̄ ipsum dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m · qui regnat In unitate patris · & sp̄s
sc̄i · in saecula saeculorum amen · xxx · vi ·

Si haec spes quae uidet̄ · expectetur · Zelabimur malignantes ·
& facientes iniquitatē · Dicere enī possum̄ · ecce ille · & ille · haec ·
& haec scelera · perpetrarunt · & florent · Noli inquit ista considerare ·
sed considera · quō tamquā foenū uelociter arescent · Tuaū spera in
dn̄m · & fac bonitatē · Spera · quia spe · salui facti sum̄ · In habita t̄rā
& pascere in diuitiis eius · inhabitas terrā · id̄ corpus tuū pascere
in diuitiis eius · Si operatus fueris terram tuā · saturaberis pa
nibus · Offerunt oculi fructum · ex concupiscentia caelestis ·
aures intentionem · audiendi uerbi dī · os diuinis laudib; occupet̄ ·
manus · elymosinis · uenter ieiunus · & totum corpus castigatis uir
tutib; occupetur · Sic inhabitas terrā · & pasceris in diuitiis eius ·
Tunc delectaberis in dn̄o · & dabit tibi petitionē cordis tui · Cum ei
reuelaueris uiam tuam · tunc educ & iustitiam tuam quasi lumen ·
& iudiciū tuū clarum facit · sup̄ meridiem · Nihil enim clarius · meri
diatio tempore · Perfectum enim hoc temp; · progreditur lumen ·
Subditus esto dn̄o · & ora eum · Quasi qui dicat · Si ei subditus n̄ fueris ·

ut facias uoluntatem eius · sine causa obsecras eum ; Noli zelari eum ·
qui prosperis successibus poll& · hominem facientem iniquitatē. Desine
abira · & derelinque furorem · Noli zelari · ut maligneris. Quō qui
malignant · exterminabuntur ; Qd differtur · non aufertur. Pusillū ·
& non erit peccator. Quaeres locū ei · & non inuenies. Nam qui mansuetis ·
ipsi possidebunt terram. Non istam · matrem spinarū & serpentiū · sed il
lam · in qua aeternitas regnat · terram fluentē lac & mel. & ibi delec
tabuntur in multitudine pacis. Haec si iustus es · uide ne in p̄senti mun
do perquiras. Non enim melior paulo eris · in fame · & siti · duranti ·
in frigore · & nuditate. Sed esto sollicitus · quia cottidie te diabolus con
siderat · & frem& super te dentibus suis. Sed dn̄s irridet eum · quia
scit quod eueniat dies eius ; & quanta cumque contra te daemonia
bella committant · noli terreri ; Quia gladii eorum · intrabunt in
corda eorum · & arcus eorum confringentur. Melius tibi sit modi
cum de iustitia possidere · quam de iniusto peccatorū · multas diuitias.
Nam brachia daemonum si pugnaueris · confring& dn̄s. Dignatur enī ius
tos suos · in sua misericordia confirmare. Quorum scit uias immaculatorū ·
quorum hereditas eorum xp̄s ē · qui in aeternū man& · per ipsum non
confundentur in tempore malo. Tempus malum ē xp̄iano · quando
ad peccatum aliquod p̄uocatur. Sed si hereditas ei in aeternū man&.
Id: si perseuerat in xp̄o · non confundetur in tempore malo · & in dieb:
famis saturabit · tempore quo peccatores pereunt. Modo aū regnant ·
& iam ipsi inimici dn̄i. Qui licet honorent · & ab adolatorib: exaltent ·
deficientes · quasi fumus continuo deficient. Iusti aūt exabundabunt ·
& largiuntur · & tribuunt. Iniustus aūt · etiā mutuatur. & non solu&.
Semper auarus eget. Iustus aū quia a dn̄o gressus eius dirigentur · & iam
si ceciderit non conlidetur · quia dn̄s subponit manum suam.

Recordare ab initio · & uidebis iustum probatum · potius quam decep
tum · Non derelinquitur · Qui declinat a malo · ut faciat bonum ·
in aeternum conseruabitur · Quia os eius meditabitur sapientiam ·
lex dei enim est in corde eius · & ideo non sub plantabuntur gressus
eius · Considerat eum diabolus · & cupit mortificare eum · sed dominus non
derelinquet eum · in manibus eius · nec damnabit eum cum iudicabitur
illi · Expecta dominum · & custodi uias eius · et exaltat te ut heredites terram ·
I empore quo pereunt peccatores · uidebis · Hoc loco quae sequuntur ·
lic & multos · conscientia nostra retineat subito de potentatu ruisse · &
ita ad nihilum deuenisse · ut nec locum sui itineris relinquerint · ta
men specialiter hoc de diabulo agit · Ipse est enim impius · super exaltatus ·
super caedros libani Sed ubi transierit mundus · quaeritur locus
eius · & non inuenietur · Custodiamus nos ueritatem fidei · ut uide
amus aequitatem iudicii · Qui faci & reliquias homini pacifico · in
iustos autem ponit simul · Reliquiae uero impiorum · tunc peribunt ·
quando salus uenerit iustorum a domino · & protector eorum est · in tempo
re tribulationis · Ut autem euadant · adiuuat eos dominus · & liberat eos ·
& eripiet eos a peccatoribus · & saluat eos · quo sperant in domino nostro iesu
xpo · qui regnat in saecula saeculorum amen · xxx · vii ·

Bene quidam uoluit · ad tropare in beati iob passione istum psalmum
Sed qui passionem iob legere & scire desiderat · melius facit si
ipsum eius librum discutiat · Hic autem · idem qui in sexto psalmo est
poenitens · clamat ad dominum · ne in ira domini arguatur · aut in corrupti
onem eius · diuinus furor exestu & · Sane quotiens cumque motus istos
in deo legeris · non secundum id quod tu pateris · iram senti · quia deus inpas
sibilis est ; & non sua commotione · sed sua aequitate castigat · Nos
tamen · iram senimus · furorem dicimus · quia inopiam patimur ·

& sermonis · & rationis ·, & de incorporeo · corporei ac de inpassibili ·
passibiles · scdm quod nos possum' · non secundum qd ipse ē · ꝓtestamur.
Deniq · seqr · Qm sagittae tuae · infixe sunt mihi: Numquid quia sagittas
nominat · uerę sagittae sunt ? Immo ipsae uerę sagittae sunt · de quibus
spitalit pungimur · ut consideremus · quia non ē sanitas in carne nra ·
quando libidinū uulnerib: agitamus · Ibi uulnus irae dni · ibi pacē ossa
nra non habent · a facie peccatoꝝ nroꝝ · quando iniquitates nrae supgrediunt
caput nrm · Caput nrm · xps ē · Quando contra ei pcepta · aliquid agi
mus · iniquitates nrae · caput nrm supergrediuntur · & sicut honus
graue grauantur supnos ·, & quia moras facimus · in ipsis uulnerib:
nris · putrae fiunt · Deteriorant ipsa uulnera · a facie insipientiae nrae ·,
Miseri efficimur · & turbamur usq · in finem · Quid aut in ipso peccato ·
tristes efficimur ? quia cognoscim' animā nrām impletā inlusionib: dae
monū · & ideo non ēē sanitatē in carne nra · Incuruemur ergo & humilie
mur usquaequaq · & mugitū i mi cordis · gemitum q · reddentes · ex totis
uiscerib: exclamem' · Dne · ante te omne desideriū meū · Desideramus
enim in ipsis peccatis positi · alieni effici a peccatis; & hoc orandū doce
mur · ut huic desiderio adnuat diuina clementia · quia cor nrm turbat
& deserit nos fortitudo nra · & lumen oculoꝝ nrorū · Id: xps · & sps scs ·
non ē nobiscū · quando pollutionib: occupamur · Tunc amici nri a pice sdi ·
aduersū nos ueniunt · & stant · increpant · minant · ignē aetnū · minant
mortē repentinā; ꝓximi aut a longe stant · id: angeli sci · qui ꝓximi nobis
sunt · quando iuste · & pie · & caste tractamur · Et quia pollutionibus
aut impiꝫatib: uixta ēē non possunt · ideo a longe stant · & illis lon
ge stantib: · uitio nro uim faciunt nobis · quiq r animā nrām ·, & que
rentes mala · nam suggerunt uanitatē · & dolos tota die meditant ·
Iam qui uult ad miam ꝑuenire · dicit · quod sequitur; Ego aut tamquā

surdus · nonaudiebam ; Illisq. ꝓuocantib; utinaliquo turpi · aut malo uer
bo ꝓrumperē · factus sū utmutus · nonaperiens os suū · Quare hoc ? quia in
te spero dn̄e ; Spe enim salui efficimur · & credimus · quō tu exaudis dn̄e ds̄ ·
ut noninsultent nobis inimici nr̄i ; Qui inimici ? Illi · quiquando commo
uentur pedes nr̄i · aduersū nos magna loquuntur · Haec aū dicim̄ · si agnos
camus nos ꝓpeccatis nr̄is · Inflagella paratos · & dolor cordis nr̄i · agat contra
nos · atq. iniquitatē nr̄am ꝓnuntians · faciat nos cogitare ꝓpeccato nr̄o ·
Inimici enī nr̄i uiuunt · & firmant̄ sup̄ nos · quando delinquim̄ · Quando
aūt nondelinquim̄ · multiplicant̄ · utodiant nos inique · utretribuat̄
nobis mala ꝓbonis · Ita utorantib; · & caste nos tractantibus · illi zelo ducti ·
ꝓhis bonis mala r&ribuunt · & faciant nobis detrahi · quando sequi
mur iustitiā · Et ideo clamandum ē ad dn̄m · nedelinquat nos ꝓpeccatis
nr̄is · sed intendat in adiutoriū nr̄m · Inquo p̄terita poenitemur p̄sen
tia corrigimus · ipse futura dirigat · utsicut titulus cōmemorationē
diei sabbati psalmo positus · ꝓtestatur · abomni opere seruili cessemus ·
utliberemur a seruitute peccati · Per dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m · qui in uni
tate d̄itatis regnat cū patre · & sp̄u sc̄o · ante om̄a · & nunc · & semp̄ ·
& in cuncta saecula saeculorum amen · xxx · viii ·

Intricesimo & octauo psalmo ingressi · uidem̄ sc̄i ꝓpositi ꝓfessionem ·
inqua positus homo d̄i quid dixerit · quid cogitauerit · quid carue
rit · quid doluerit · quid meditatus fuerit · quid orauerit · explicat̄ ·
Quid ergo dixerit · audiam̄ · Ponamus eū audisse · currite dū lucē
habetis · ne uos tenebrae conp̄hendant · Et hic uolens currere dixerit ·
utcustodir& uias suas · Primo omniū egit · utnondelinquer& in lingua
sua · Posuit ori suo custodiam · quando nonsemp̄ tacuit · nonomni tēpore ·
sed eo tēpore · dum consister& peccator aduersus eū · qui eū ꝓuocar& · aut
ad maledicendū · aut ad conuitiandum · aut ad obtrectandū · aut & iā

aliquid malū ex ore suo pferendū. Hic eo tempore obmutuit. & humilia
tus ē. & siluit. non solum a malis. sed etiā a bonis. Perfectius egit paulus.
Non obmutuit a bonis. sed a solis malis. Nam dū consister & peccator ad
uersus eum. dixit. Maledicimur. & benedicimus. Et blasphamur. &
obsecramus. Hic tam̄. nec malū. nec bonū ptulit. sed obmutuit inquit
etiā a bonis. Et dolor m̄s renouatus est. Idē nouis conuitiis. nouis dolo
rib: cōmouebar. Sed quia dixi. ut non delinquerem in lingua mea.
concaluit cor meum intra me. & in meditatione mea exarsit ignis. genium.
qui motū conscientiae Innocentis inflāmat. Locutus tam̄. tandē aliqn
do dixi dn̄o. notū fac mihi finē meū. ut sciam quam diu obpbriū insipi
enti ero. Consideraui tam̄. & hoc quia uanitati subiac & omnis homo ui
uens. quiq. cū imagine transeat. sollicitus est. & condit thesauros ig
norans. cui congreg & eos. Quae aūt causa. ut dum agit de eo. qui eū suo
iurgio puocabat ad litigandū. subito ad istū deuolutus sit. Qui thes
auri zat. Utiq. n̄ ess & felix in saeculo. sinonun' uell & alio dicior fieri.
siue in opib: siue in honoribus. Hic aūt qui custodit uias suas. dicit.
expectatio mea non ē alia. nisi dn̄s. Et substantia mea ipse ē. qui ab om
nib: iniquitatib: meis eripiat me. & amoueat a me plagas suas. A forti
tudine enī manus dn̄i. defeci. in increpationib:. considerans fortitu
dinem patientiae dī. quiusq. in crucē man' suas expandit. Et dum illo
cupio imitari. defeci in increpationibus. Ppt̄ p̄uaricationē. primū
hominē corripuisti. Et qui factus fuerat. ut efficeret' p oboedientiā
Inmortalis. p inoboedientiā mortalis effectus est. Et cū mortalis sit. &
tabescat ueluti animā eius. non dixi. mori fecisti. sed tabescere fe
cisti. Et dat aranee cōparationē. Ut sicut scissa [illegible] te loc eius. repen
tino flatu. ita scisso corpore ei' a morte. anima tabescat. non habens
florem corporeum. Et tamen uane conturbatur. cū sciat se n̄ longe

post tempore morituru. Haec in alio increpans. in se emendat. & orat cum
lacrimis. ut non taceat dns. Loquatur in corde eius. in consilio eius. ut cog
noscat se in locum. & peregrinum in hoc sclo. & dicat. Remitte mihi hic
peccata mea. ut ibi refrigerer. Hic inquit mihi remitte. priusquam abeam.
Quia si mihi hoc remiseris. ibi refrigeriu inuenio. & amplius non ero.
peregrinus. quia efficior ciuis scorum. & domesticus fidei. per dnm nrm
ihm xpm qui regit in saecula saeculorum amen. xxx. viiii.

Iste intricesimo & octauo psalmo. dixit. Quae e expectatio mea. nonne
dns? Nunc intricesimo nono dicit. Expectans expectaui dnm. & re
spexit me. Et qui ibi dixerat. exaudi orationem meam. hic dicit. exaudiu
orationem meam. Quid orasti? Hoc inquit oraui. ut educer & cogitationes
meas de lacu miseriae. & de luto libidinu. quae merito feces. dicuntur.
& statuer & super petram pedes meos. Ut ultra non commouear flantib; uentis.
idest suggerentib; spitib; immundis. Et his factis. dirigat gressus meos.
Tunc dabit ori meo. canticum nouum. Omnis qui uicerit. nouu canticu canit.
Canit aut non sibi reputans. quia sine do non respondet salus nec pharaoni.
sed canit ymnum do. quia in ipso faciemus uirtutem. & ipse ad nihilu
redig & omnis inimicos nros. Ego ergo expectans dnm. hoc consecutus sum.
Uidebunt me multi sperantem in dnm. ad meu desiderium peruenisse.
& ipsi timebunt dnm. & sperabunt in dnm. Ille eni solus beatus. qui no
m dni spem suam credens. non respicit uanitates mundi. & insanias
falsas diaboli. Multa fecit dns mirabilia sua. & in cogitatione eius
nullus similat ei. nec in caelis. nec in terris. Ego aut adnuntiaui. quia
expectaui dnm. & locutus sum quia respexit me. & multiplicati sunt.
quia expectarent dnm. Didicerunt enim a me. quia sacrificiu & obla
tionem noluisti. aures aut perfecisti mihi. Dixisti eni. Plus e oboe
dientia curiu. quam sacrificiu manuu quod tibi pro peccato offerri minime

postulasti. Tunc dixi. ecce ueniam: In capite libri scriptū ē de me:, Id: in initio psalterii. de me scriptū ē. ut beatus efficiar uir: ut faciā uoluntatē tuā. & sit in lege tua uoluntas mea. Hoc uolui. & legē tuā in medio cordis mei.,

Adnuntiaui iustitiā tuā. in aecclesia magna: Id: in conuentu magnorū. iuste locutus sum: iuste iudicaui. non accipiens p̄sonā: p̄hibui labia mea. ut quod iustum ē. absconderē in corde meo: sed ueritatē tuā in iudicio. & salutare tuū in p̄sona humilis. dixi. Non celaui misercd̄am tuā: sed dixi miserendū inopi. Nec tacui ueritatē tuā. in sy̅nagoga multa +: Tu ergo dn̄e ne longe facias miserationes tuas a me: quia miscd̄a tua & ueritas tua semp̄ susceper̄ me.

Susceptū me: suū agnoscunt. Aequitas. dū iudico. misericordia. dū subuenio. Et q̄uo aduersa & mala. conp̄henderunt me fugientē: & non possū mihi adeē: & multiplicant̄ sup̄ capillos capitis mei: ita ut ipsū cor meum derelinquat me: de p̄cor. ut conplaceat tibi dn̄e. ut eripias me: dn̄e ad adiuuandū me respice. Quaer̄ enī sp̄s inmundi. animā meā ut auferant eam: & uolunt mihi mala. Ita ut dum satis sibi fecerint: dicant mihi euge euge. presto quotiens me uolunt capere. ferant confestim confusionē suam; Exultent aūt. qui diligunt in me salutare tuum; & quia egenus in uirib: & pauper in uirtute. sum: & sine auxilio tuo. pugnare non ualeo: tu dn̄e adiuua me. festinat̄ illi ut int̄ficiat̄: dn̄e d̄s m̄s ne tardaueris. in restendo eis: qui regnas cū patre: & sp̄ū sc̄o. p̄ omnia saecula saeculorum amen. XL. BEATUS QUI INTELL.

Quinq. sensus ēē in homine omnib: notū ē: qui sunt. uisus. auditus. odoratus. gustus. & tactus. Sed his omnib: p̄positus. qui nutrim̄to sapientiae coalescit: & memoriae cibo pinguescit. Agit̄ ergo cū eo in capite psalmi huius. ut intellegat sup̄ egenum & pauperem: Nā uidere eum. omnes possunt: sed nisi intellexerit inquit super egenū & pauperē: beatus non erit: & in die mala. non eū liberat dn̄s. Dicit enim & hic egen̄ & paup̄; Esuri ui: & non dedistis mihi manducare; Sitiui: & non potastis me. Hospes fui: & n̄ suscepistis me.

+ Idē in conuentu multorū

Infirmus fui · & non uisitastis me. Beatus ergo qui intellegit super egenum & pau
perem · xpm esse. Ipsum enim si intellegit · non cunctabitur · paratus erit suc
currere. In die ergo mala · quando dicendum e · hedis · Ite in igne aeternu · tunc
liberat eum dns · & conseruat eum · & uiuificat eu · & beatu faci& eu · & emundat
in terra animā eius · & non tradat eu in manus inimici eius. Et uniuersum stratu
eius uersasti · in infirmitate eius. Omne teptatione inimici ee · hoc loco censem.
Stratu uero ei · oratione adserim · in quo inclamat · dno miserere mei · sana animā
mea · quo peccaui tibi. Dum ergo sanata fuerit anima · stratus ei · id: pstratio
eius · uersatur in infirmitate eius. Id: · in illo uersatur · qui fecit animā infir
mā · inimicis suis. Ideo & deniq · sequit · Inimici mei · dixerunt mala mihi ·
quando morietur in peccato · & peri& ab eo · hoc quod dicit xpianus. Hoc eni
nomen est · quod perire nobis daemonia student. Et ingrediunt cor nrm ·
ut uideant si consentimus. Et si consenserimus · simul in unu susurrant ·
& cogitant aduersum nos mala · & uerbu iniquu · cogitant aduersu nos.
Ut si peccauerimus · non poeniteamur · sed desperantes recuperatione. Ita da
mus nos hostibus praedam · dicamus eis. Num quid qui dormi& · non adici&.
ut resurgat. Nam & homo pacis meae in quo speraui · id est homo ms exte
rior · ampliauit aduersum me supplantationem · consentiens suggestionib:
eoru. Qui edebat mecu panem uitae · ipse consensit eis. Accepit ab eis ut
iudas argenteos · & pdidit dnm · ita hic accepit ab eis concupiscentiā · & pdi
dit me. Sed tu dne sicut suscitasti filiu tuu a mortuis · ita me suscita
a peccatore. Suscita me · & retribuam illis. In hoc cognoui quia pme pas
sus es · ut non gaudeat inimicus ms sup me. Uoluisti mecu pme mori · & ia
non recusasti · sed te iacente in sepulchro timui. Te au resurgente · non gau
debit inimicus ms sup me. Propter innocentiā enim meā · suscepisti me.
Hoc aecclesia · In apostolis · & in pph&is dicit. Quia non philosophos · & retho
res · sed rusticos · & piscatores · suscepti · do aecclesiā parauerunt · quā con

firmauit dn̄s inconspectu suo inaeternum. Cur dicimus omnes. Benedictus dn̄s
ds̄ isrl̄. a saeculo. & in saeculum fiat fiat. Non te offendat diligens lector.
quod rem mysticam. ad moralem traximus causam. Nam sicut iudam ad
pdendum dn̄m circumdederunt pharisei. & munera ei offerendo. fecer̄
cū salutē suam. tradere. Ita hominem meū exteriorē. qui edit panem
meum. sp̄s inmundi circumdant. & offerunt ei nunc pecunias. pauaritiā.
nunc luxoriā. pconcupiscentiā. A quib; si acceperit. pdit. dum pdide
rit. agunt cum eo. ut laqueo se suspendat. Id: ut desperet se posse a poe
nitentia liberari. Sed istis dicit. Numquid qui dormit. non adici & ut re
surgat. Quod quidem mysticus ut dixi. sensus. ad resurrectionē dominicā
manifestat. Sed nos moralem. ex mystico gentiū locū. qui ppt̄ hoc qd̄ nos
ipsi nobis nocuimus. abicimur. cessem̄ nobis nocere. & innocentes efficimur.
ut merito unusquisq. dicat dō. ppt̄ innocentiā suscepisti me. Et qui pieceras
a facie tua ppeccatum. nunc ppaenitentiam confirmas me inconspectu tuo
inaeternū. qui regnat in saecula saeculorum amen. xl. i.

Sicut ceruus serpentinis carnib; pastus ueneno exaestuans festinat ad fontes.
ita serpentis antiqui pastus consilio. festinat anima mea ad te ds̄. Et quia
piecisti me a facie tua. ppuaricationē meā. nunc ppaenitentiā meā sunt
mihi lacrimae panes die ac nocte. dicenti. quando ueniā. & parebo ante fa
ciem dī. Patior enim insultationes daemonum. dicentiū mihi. ubi est
ad cuius similitudinem factus es. piecit te de paradyso suo. Ego aūt cre
do. quod ibi ingrediar in locum tabernaculi admirabilis. ubi factus est
homo; Nec solum ibi reuertar p xp̄m. Uerum etiam ad domū puenium
ipsius dī. Et qui inde piectus sum in uoce tribulationis. reuertar in uoce
exultationis. & confessionis sonus aepulantis. Noli ergo iam tristis ēē ani
ma mea. sed spera in dn̄m quia confitebor illi; Saluator uultus mei. id est
imaginis suae recuperator. erit ds̄ m̄s. Qui me a facie sua non ipse uoluit

ꝓicere · sed ego a me ipso animam conturbaui · ego eam laesi ·, A me ipso anima
mea turbata ē · & ꝓpter hoc memor ero nominis tui · ad terrā iordanis · Ibi ac
cipiam remissa peccatorū · ubi abyssus abysum inuocat ; Filius appellauit
patrē de ꝓfundo terrae · & fluminis · & apertis cataractis caeli · descenden
te spūs scō · pater appellat filium · de altitudine caelorū · Cū ergo altitudo
ad altitudinē clamat · excelsa dī in me ingressa sunt . Homo enim recu
peratus est · non angelus · non aliqua alia creatura · quando · in die
mandauit dn̄s misericordiā suā · gratis in baptismo remittendo peccata
Et ipsam miscdam suam · in tenebris peccatoꝝ posito · uel ut in obscuro noc
tis · ibi hanc miscdam eandem declarauit . Plus ē enim misericors in pae
nitente · quā incredente · Ibi ꝑ baptismatis gratiā simplex ē · Indulgen
tia · hic geminatur · & ueluti duplici lumine declaratur . Quando dic̄
homo cum lacrimis dō · susceptor m̄s ēs · quare oblitus ēs · cū possis indul
gendo succurrere ? Quare me repulisti · cū possis expulsum · & exulem ad
patriā reuocare ? & quare tristis incedo · cum possis laetitiā reddere ?
Incedo · inquit tristis · dum adfligit me inimicus · dum confringit om̄a
ossa mea · Tristitia enim animi · ut ait salomon · Exsiccat ossa . Cessa er
go tristitia · & desine conturbare me ; Spe enim · saluus efficior · & e
rit salus uultus mei · reddens libertatem aspectib; meis ds m̄s · qui regnat
in saecula saeculorū amen . XLII ·

Gens non scc̄ · cogitationum pessimarū sunt semina · quē zizania
in euangelio · a malo homine sup̄ bonum semen sata nascuntur . Ab
hoc homine iniquo · id: diabulo · libera me · quia tu es ds fortitudo mea ·
Noli me repellere a te · ut non tristis incedam · quando adfligit me ini
micus . Sed inmitte lucem tuā · & uince tenebras meas . Mitte ueritatē
tuā · & uince mendacia mea ·, Lux enim tua & ueritas tua · ipsa me
ꝑducunt ad montem scm̄ tuū · & in tabernacula tua · cū ingredi me

feceris ad altare dī. Ubi quam uis senectute confectus uenerim · ibi iuue
nis fiar · & quasi infans · confitear in cythara dño dō meo. Iam noli tristis
ēē anima mea · desine conturbare me. Aufer sate desperationē · & spera in
dm̄ · quō confitebor illi. Salus enī uultus mei erit ds̄ m̄s · qui regnat in scla
saeculorum amen · XLIII ·

Tria genera hostium · xp̄iano Insurgunt. Unū genus · diaboli & daemonū ei ·
aliud p̄secutorum · tertium · quod cōmune ē omnibus barbaricae feritatis.
Sed tota tria genera · non arcu nr̄o · nec brachio nr̄o · superant̄ · sed dextera dī ·
& brachio dī · & inluminatione uultus ei. Ipse · de quo patres nr̄i · narrauer̄
nobis. Quomodo manus illius eiecit gentes · & plantauit eos. Sicut ergo illi
non in gladio suo possiderunt terrā. Sic & nos non in uirtute nr̄a confidentes
terrā · nr̄i corporis possidemus. Sed tu saluas nos · ex ad fligentib: nos. Siue
regib: p̄fidis · siue daemonis · siue ut dixi · hostib: usitatis. Quia damur eis p̄
peccatis nr̄is · uelut oues escarum. Sed si exclamem̄ dicentes · haec omā uener̄
sup̄ nos · & obliti non sumus te dñe · aut si obliti sumus nomen dī nr̄i · aut si ex
pandimus manus · dis alienis · tu ds̄ uere ista rerequire · qui optime nosti
occulta cordis. Pro dō patitur · quicquid aduersi · sustinuerit omnis sc̄s. Quia
sicut qui pecunias multas hab& · si passus fuerit furis gladium p̄ pecunias
suis passus ē · ita qui sc̄itatē in morib: optin& · quicquid passus fuerit adūsi ·
p̄ dō patitur · qui summa ē integra sc̄itatis. Et patit̄ inimicū · siue p̄secutorē
fidei · siue p̄secutorem mundi corporeū · siue p̄ ipsū principē mundi · & minis
tros ei. Tenentes ergo sc̄itatē · clamem̄ dño · quō p̄ p̄t te morte adficimur tota
die. Rogamus ut exsurgas · & non repellas nos in finem · ne obliuiscaris in o
piam nr̄am · & tribulationē nr̄am · quō humiliata ē in puluere anima nr̄a ·
adhesit in t̄ra uent̄ nr̄. Quando enī corporalib: necessitatib: adgrauamur ·
uexatur in puluere anima nr̄a. Dū aut̄ uenter nr̄ terrenis dapib: adher& ·
aeternum nobis minatur interitum. Ostendimus tibi uulnera nr̄a · tu qui sal

uator es exhibe uulnerib: medicamina; Nemo enim ab humilitate pulueris.
liberā habebit animā. nisi tu ꝑ inuisibiles uias. donaueris animae contemp
tum pulueris corporalis. Nec habebit amorem ieiunii. & orationis. ad con
tempnendū uentrē. qui terrae adher&. nisi tu concesseris. Exsurge dn̄e
adiuua nos. & libera nos. ꝓpter hoc ipsum. qđ nominis tui splendore censemur.
Libera nos ab occupationib: pulueris. In quib: humiliatur anima n̄ra. & ab
adgrauatione uentris; Quasi harum tuarum specierum. nobis concesseris
dona. conceptū corporis & uentris. liberi erim̄. In xp̄o ihū dn̄o nostro.
per quem. & cū quo tibi ē d̄o patri. & sp̄u sc̄o. honor & gloria in saecula sae
culorum amen. xl.iiii.

Eructuauit cor patris. uerbum bonū. Om̄a ꝑ ipsum facta sunt. quia
uniūsa. suū eū creatorem agnoscunt. Regi suo. opera sua dicit. Hoc:
om̄a quae subsistim̄. & mouemur. & sumus. opera tua. Lingua mea. ca
lamus est; Cuius est calamus? Scribe inquit. uelociter scribentis.
Quid turbanter. quid festinant̄ lingua ꝓphetae. ꝓfert uultū. audiamus.
Hoc inquit uerbū. qđ pat̄ eructuauit. cuius om̄a quae sum̄ opera sum̄. speci
osus forma apparebit. & p̄erit filiis hominū; Speciosus forma. id est
uirginea forma. erit ortus eius; & diffusa gratia. a labiis ei egredit̄.
perquē benedictus erit in aet̄nū. Et accingit gladiū suū. sup̄femur.
ad amputandas om̄s libidines. Ostendens speciem suā. id: manifestans
patrem; Et pulchritudinē suā. id: & sp̄m sc̄m. Species enim filii. pat̄.
Et pulchritudo ei. sp̄s sc̄s; Et in his intend&. & ꝓspere ꝓcedit. & regnat.
ꝓpter ueritatē. ꝓpter hanc de caelo descendit. quia perierat a filiis
hominū. Propter hanc ꝓcede & regna. propt̄ ueritatē. Nec solum ꝓpt̄
ueritatē. sed & propt̄ mansuetudinē. & ꝓpt̄ iustitiā trinitas regnat.
Ꝑ his trib: specieb: in xp̄o. ꝓpt̄ ueritatē. pat̄ ueritatis ē; Propt̄ mansuetu
dinem. filius. quia exinaniuit se ipsum. & cū eēt aequalis patri. formā

serui suscepit · in qua speciosus apparuit · Et propter iustitiam eius · spiritus sanctus. Sic enim
dicit ad iohannem · cum baptizaretur · Sic decet nos implere · omnem iustitiam.
Et his dictis · aperti sunt caeli · & in speciae columbae uenit in eum spiritus sanctus. Post
haec deduxit eum mirabiliter dextera eius · ex qua caecos inluminabat · in
firmos curabat · mortuos suscitabat · Sagittae autem eius acutae · omnibus
notum est · Sicut ipsos mundi amatores · pingerent sibi spiritum in mundum ·
in speciae cupidinis · intendentis arcum · & exprimentis sagittas in amorem libi
dinis uulneratas · Ita ergo hic noster exprimit sagittas acutas · potentissimas ·
in amore regni caelorum · Ita ut renuntient homines · & patrem · & matrem ·
& omnia quae possident · Insuper & seipsos abnegent · & sequantur eum · Istae sa
gittae amicos regis · liberant · Inimicos eius · occidunt · In corde enim per
cutiunt · ubi eorum suggessiones inueniunt · Cum enim obtinuerint istae
sagittae in corde nostro uictoriam · tunc sedem xpi · in mente nostra suscipimus ·
& uirgam rectam · hoc est regulam rectae fidei · uirgam regni eius · adpetimus ·
In qua sub disciplina agentes diligimus iustitiam · & odimus iniquitatem ·
Cum scilicet & imitantes · quem unxit deus oleo laetitiae per consortibus suis · Si
cut enim speciosus forma per filius hominum · in carne natus apparuit ·
sic unctus chrismate per omnibus xpianis · xpus apparuit · Multi filii homi
num sunt ab abel · usque ad xpm · sed nullus ex uirgine natus · nullus hac specie
editus · hac forma manifestatus · Quis inquit erit similis domino · inter filios dei ·
Ut subaudiamus · Illi gratia filii · hic natura · Et multi xpi · unctione olei ·
hic autem angelis adorantibus · stellis indicantibus · prophetis praeconantibus ·
iohanne metuente · caelis apertis · patre de caelis clamante · spiritu sancto adue
niente de caelis · & in eo manente · xpus est per omnibus participibus · quibus
hoc conparticipatus est nomen · Myrra & gutta · & cassia · a uestimen
tis eius · Myrra in assumptionem corporis · gutta · cum a tactu uestimen
torum eius homines saluabuntur · cassia cum odor uitae credentibus ·

pbabatur. contra hoc uenit. ut dicatur: Et iudas uestimentū eius teti
git. & periit; Milites aūt & iam possiderunt uestimentum eius. & pho
ipso. ad interitū sunt deuoluti. Quomodo ergo odore uestimentorū eius. saliis
animae gignebatur. Audi apostolum dicentē. Aliis quidem odor
uitae inuitam. alii quidem odor mortis in mortē. Sane illud consideran
dū ē. quod domus eum eburneae delectant. Eburnea domus ē corp:
castum. in qua tinea non fit. ulla libido peccati. Unde ad animā dicit.
In cuius potestate datum ē corpus. Audi filia & uide. inclina aurē tuā.
His uerbis. ut obliuiscaris populū tuū. id: exempla peccantiū; Et domū
patris tui. id: imitationem ad ae patris tui secundum carnē. Quare hoc?
quia concupiuit rex decorem tuū. Quis iste rex est? quem adorant in
quit filiae tyri in muneribus. Si enim tyrus quae superstitiosior ceteris
ciuitatibus semper fuit. dat adorantes animas xpo. & munera offerentes.
Quanto magis uultū eius adorabunt omēs diuites plebis. Sane gloriam. om
nem quam ingemmis reginae circumferunt. extrinsecus ad uidendū
hominibus. Hic omnē gloriā filiae regis. abintus ēē uult. in penetra
bilibus mentis. Ibi eā uult in fimbriis aureis circūdari. uari & ate uir
tutū. Tunc adducentur uirgines. Incorrupta fides. patientia. pru
dentia. & proxime earū adducentur in laetitiā. & exultationē. ut intrent
in templū regis. Ubi pduodecim patriarchis. nati sunt dō filii. alii
duodecim quos constituit iūs principes super omnē trā. Memores no
nominis sui in omni gente. cum eis dicer &. Baptizate omēs gentes;
Propterea populi confitentur dō in aeternū. & in omā scla sclorū amē. xl. v.
Quando in lacrimis & in animi tribulatione fuderis orationē dō.
securus esto qd ds tibi & refugium sit. & uirtus efficitur. Incipis
non timere. dum conturbatur terra corporis tui. quia transfe
runtur [illegible] montes. apostoli dni altitudinem eius pdicantes.

ipsi transferentur incorde maris. Inmentib: saeculi fluctuantis. Quantū
uis sonent & turbentur aquae maris. & conturbentur. & iam ipsi montes
id: apostoli infortitudine eius. id: inpassione eius. quanta uis peccata sint
quae conturbent animas. & p̄dicantib: aplis. hi qui peccatorū opprimuntur.
conscientia tribulentur. unus impetus iordanis. dat remissa peccatorum.
& laetificat ciuitatem dī. cū scīficat tabernaculū corporis tui. sp̄s scs. ds
iam inte noncōmouebitur. cū adiuuat animā tuā ds aspectu suo. Hebreus
dic. adiuuabit eam ds mane diculo. id: cum tenebrae peccatorū p̄fluminis
impetū transierint. ds qui lux ē. initiū lucis dat incorde ei. & adiuuat eā.
id: animā. quae dic dn̄s uirtutū nobiscum susceptor nr̄ ds iacob. Quantū
cumq. conturbentur gentes. id: idola colentes. aduersus martyres dn̄i.
quantū uis inclinent regna ad p̄secutionē eorū. dat uocem suā altissim.
incorde eorū. Et ita mouet terra corporis eorū. ut penitus non timeant eos
qui occidunt corpus. Timentes aūt illū. qui & animā & corpus pot: p̄dere in
gehennam. Ita contemnunt minas eorum. ut passionib: suis arcus eorū
conterant. & arma eorū confringant. Qui hoc faciunt. qui uacant ab
omnib: mundi curis. & uident quō ipse ē ds. qui negat a gentib: qui aui
daeis crucifigit. Hic nr̄ refugiū. hic nr̄a uirtus. hic nr̄ adiutor. hic
ds uirtutū. hic susceptor nr̄ ē. qui ē etiā ds iacob regnans cū patre. &
spū scō. nunc. & semp. & in omni saecula saeculorum amen. XVI.

Om̄s gentes plaudite manib: sicut in aduentu diaboli. omnib: genti
b: planctus indictus ē. audiuimus enī uocē de caelo dicentem. Uae
terrae & mari. quia p̄iectus ē diabolus ad uos. Ita in aduentu dn̄i ihū. in uoce
exultationis dicit. om̄s gentes plaudite manibus. Ds enī sumus. ds t̄ribilis.
qui est magnus super omnem terram. hic subiecit populos nobis. Hoc apli
dicunt. Subiecit populos nobis. & gentes sub pedib: nr̄is. Quando hoc fecit.
Quando elegit nobis hereditatē suā. in specie mariae quā di[illegible] lecit

sp̄s scs. Tunc ascendit in strepitu & in uoce tubae. Herodes turbatur.
pastores terrentur. magi fugiunt. infantes occidunt. angeli psallunt
dicentes. gl̄a dō in excelsis; Qui dicunt pastoribus. quia ecce regnat
ds̄ sup omnes gentes. ds̄ sedet super sedem scam suā. Si sedes ei. ubi cūq.
uirginitas inlibata fuerit. quanto magis in maria. principes populorū.
conuenerūt cū dō abraham. Principes hoc loco. angelos indicat; Qui cum dō
abraham. ad mariam conuenerunt. quando gl̄am cecinerūt. Ut quid aūt sit
natus rex magnus. & ut quid conuenerūt principes cū dō abrahā. audiamus.
Ideo inquit conuenerūt. quia dii fortes terrae. in supstitionib: suis. & intem
plis suis nimiū eleuati sūt. ut his expulsis atq. deiectis. regn& dn̄s ihs xp̄s
sup omnes gentes in saecula saeculorū am̄. XL. VII.

Magnus dn̄s. & laudabilis nimis. Laus dn̄i. p diuersitate donorum ei.
& operum. est p̄dicanda. Laudatur in scis. laudatur in donis. cibis
carnalib: & sp̄italib: Laudatur in fabrica mundi. & in diuersis ut diximus
largitionibus. suae Inaestimabilis pietatis; In isto aūt psalmo. qua de causa
laudatur. quia dilatauit inquit. exultationē uniuersae t̄rae. a monte sion.
a latere aquilonis; Ibi ē ciuitas magni regis. ciuitas bethleem. In huius ciuita
tis grauibus. id: in his qui nulla sunt leuitate superflui. in his cognitus est
dn̄s. quando suscepit eam; Quam eam. Exultationem. utique. quā dilatauit.
utiq. omni terrae; In grauibus. usq. hodie cognoscitur dn̄s. Sicut enī si uide
as aliquem leuem & uanum. ibi cognoscis diabolum. sic quem uideris grauitate
conspicuū. ibi cognoscis dn̄m ihm xp̄m; Sicut tunc cognitus est in grauibus
in mariae integritate. & in ioseph castitate. Statim aūt ut in his cognitus est.
reges terrae turbati sunt. Uenerunt enim principes sacerdotū. & scribae po
puli ad regem. & ad stellae indiciū. interroganti. dixerūt natū xp̄m in bethle
em iudae. Tunc inquit rex turbatus ē. & omnis hierosolima cum eo, & iā
ipsi uidentes stellam. tunc admirati sunt. & timor adp̄hendit eos. ita.

ut admoniti in somnis ne redirent ad herodem regem. Misit aut rex & oc
cidit omnes infantes. & ibi matres eorum dolebant in nece eorum. sicut par
turientes doluerant; Dolebant aut in spu uehementi. contritae sunt etiam
naues tharsis. Aethimologia. fecit naues tharsis nominando. quod tempo
re quo nonem inuentus dns. & infantes occisi sunt. & etiam nauigia regio
sunt iussu uexata. quibus magi non redierant ad regem. credebantur
fugere potuisse. Nos aut sicut audiuimus ab eis natum regem. ita &
uidimus In ciuitate dei nri. quam fundauit dns in aeternum. Ibi susce
pimus ds misericordiam tuam in medio templi tui. saecundum nomen
tuum. quo saluator diceris. ita & laus tua in fines terrae. Iustitia
enim plena est dextera. qua nos dignaris eruere. & diabulum subiugare.
Quo facto laetatur mons sion. laetatur aecclesia. et exultant filiae iudae
omnes animae. ex utero aecclesiae iterata natiuitate pgenitae. Prop
ter iudicia tua dne. quib; hoc iudicasti. ut diabolum subiugares.
& animas hominum liberares. Nunc uos. o animae liberatae. & i
terum genitae. circumdate matrem uram sion. & duorum testamentorum
plena lactibus ubera surgite. Narrate in turribus eius. misericordiam
quam consecuti estis. In turribus qui sunt. ciuitatem defendunt. &
hostibus resistunt. Ponite corda ura. in uirtute eius: Considerate
& qua uirtute pro uobis pugnat. & distribuite gradus eius. Unam
quemq. pro suo merito. facite ad gradum accedere; Ut illi iuste episco
patus sedem. illi iuste presbiterii gradum tradas. Sic distribuite
gradus eius. sine pecunia. sine acceptione psonae. ut enarretis in
pgeniae altera. quia hic est dns ds nr. qui reg cum patre & spu
sco filius dei ipse reg & nos in saecula amen. xl. viii.

Sola xpi uox aecclesia. sine acceptione personae. omnes uocat.
simul in unum; Diuitem. & pauperem. nobilem. & ignobilem.

& omnem omnino terrenum apicem dignitatis excludens · omnes
Inuitat ex equo · Aperiens in psalterio ꝓpositionem suam · ostendens
quid timendum sit nobis · in die mala · ne iniquitas calcanei circumdet
me · In se dicit · quod inte timeas · Calcaneū · finem corporis notat ·
Ad ipsum · serpens adtendit · ibi insidiatur · Hoc solum timendum est
omnibus · ne in fine suo · iniquitate sua capiantur · In quo enī opere
quis inuentus fuerit in fine · in eo erit usq · in sempiternum · Uos aūt
qui confiditis in uirtute ur̄a · & in habundantia diuitiarū gloria
mini · hoc sciatis · quod nullus uos ab interitu redimat · Non pater ·
non frater · nisi homo xp̄s ih̄s · qui dedit seipsum redemptionem ꝓ om
nibus · Nullus ur̄m dabit d̄o portionem suam · pretium redemptio
nis animae suae · ut labor & in aeternum · & uiuat in finem · & non ui
deat Interitum · cum uiderit sapientes morientes · Si enim omnes illi
magni · & opinati · & sapientissimi mortui sunt · quomodo non insipi
entes peribunt · qui congregant diuitias · & misereri dum possunt egen
tibus nolunt · Hi relinquent alienis diuitias suas · Nam & cū plures
domos habeant · sepulchrā tantum erunt domus eorum in aeternum ·
Miser homo · hoc dum in corpore est non intellegit · Dum quasi pecus coe
perit mori · similis erit illis interim in hac uita · in qua uiuunt ·
Monita sc̄a · scandalum sunt illis · Postea in ore suo benedicent · cum
sicut oues in inferno positos · mors depascitur · Tunc dominabuntur
eis iusti · In matutino tempore · quo lux resurrectionis inchoauerit ·
Quando gloriosi a gloria sua expulsi parebunt · tunc d̄s liberat ani
mām eiam de manu inferni · accipiens me · Non ergo timeas pau
pertatem tuā · cum diuitias adtendis alienas · quas bene nosti · hic
a moriente derelinquendas · Non enim quando moritur · secum
tollit omnia · neq: simul descendit cum eo gloria domus eius ·

Animae deniq: eius · ab adolatoribus · inuita ipsius benedicetur. p' hæc
confitebitur dō inuitus · quod eius bonitate multa habuerit · multa
potuerit · paenitens · quod cum poss & inopes iuuare noluerit. Et quia
sera confessio · fructum Indulgentiae non capit · tempore quo progenies
ingreditur patrum suorum · iam utiq · deposito corpore usque in ae
ternum non uidebit lumen. Quare · quia cum eēt in corpore · ista non in
tellexit; Modo conparatus iumentis insipientibus · similis factus ē illis.
In quo tamen honore fuit · si forte requiris · similis dō fuit · & nunc simi
lis est · iumentis insipientibus. Non enim habens in se similitudinē
dī · non uidebit lumen · Sed amissa similitudine dī · dum coeperit
quasi pecus uentri & libidini inseruire · similis pecoribus iam factus ·
ita uilis erit dō · quam uile est pecus. Et ideo sic intrat progenies ·
mortuorum · in peccatis suis · quos hic in ista uita imitatus · quia ibi
sunt patres eorum; Non quorum sunt semine ꝓpagati · sed quorum
sunt opera imitati · Deniq · iudaei cum filii abrahę essent · dicit eis
dn̄s · Si filii abrahę essetis · opera abrahae faceretis. Unde · & adiecit ·
Uos ex patre diabolo estis · opera enim patris uri · uultis facere. Sic ergo
hic intrat in ꝓgenies patrum suorum · usq · in aeternum non uidebit lu
men. Seruantes aūt in se similitudinem dī · & non ea abiecta · simili
tudinem in se pecorum sumunt · uenient ab oriente · & occidente · & recū
bent cum abraham · & isaac · & iacob · in regno patris · & filii · & sp̄s sci ·
qui regnat in saecula saeculorum amen · xlviiii.

Ds · non nomen est dī · sed iudicium · quo superius aliquid indicari
humana lingua non possit. Quod nomen participare uolens culto
rib: suis · hoc eos fecit nomine uocitari · Ut ipse quidem cum sit ds deoꝝ ·
sit dn̄s · qui seruiendo ei · hoc meruerint nomine nuncupari · Quando
ergo locutus est pater · aut quando uocauit terrā · tunc sine dubio ·

quando exion species decoris · apparuit ; Ipse nunc manifeste ueni & ·
iudicare saeculum per ignem · Ignis deniq · in conspectu eius ardebit ·
& circa eum erit tempestas ualida ; Tunc congregabuntur apostoli ·
& martyres · & ortho doxi · quiq · doctores · qui ordinant testamentū
eius · super sacrificia · In praesenti erunt monitores · doctores · apos
toli · ipsi sunt caeli · qui narrant gloriam dī · Tunc ergo cum dñs iudex
ēē coeperit · adnuntiabunt hi omēs iustitiam eius · qui p̄dicant nunc
misericordiam eius · Audi ergo hoc populus mēs · audi · & loquar ; Nunc
testificor te me uenturum ēē ad iudicandum · qui nunc ueni · ad redi
mendum · Ego itaq · dñs tuus ; Non aestimes · quia in sacrificiis arguā te ·
O boedientiā uolo magis · quā sacrificium ; Praecepta mea custodiri · sup
sacrificia statui · Non enim manducabo carnes taurorū · aut sanguinē
hircorum potabo · Quicquid ambulat · & uolat · meū ē ; Quid mi
hi meum · pro tuo · porriges · hoc tuum ē · si puro corde mihi laudes ·
effundas · & reddas mihi uotum · quod in baptismate positus · deuo
uisti · Quo te renuntiaturum diabulo · spopondisti · & mea p̄misisti
seruaturum te ēē mandata ; Hoc dum feceris · inuoca me in die tribu
lationis · Quo de isto tempore exies · & eripiam te de manib; daemonū ·
& magnificabis me · in donis meis · Tu aūt qui lucra sectando gradū
sacerdotii scandis · aut tu qui gloriam humanam desideras · aut
qui in furto participaris · & si ipse adulter nones · tam̄ cum adulteris
uiues · quare tu enarras iustitiam meam dicit dñs · cū aduersus fra
trem tuū detrahebas · & scandalum pon[illegible]as · Ante citurnitatē
meā contemneris · speras me tibi ēē similem · Ego arguā te · & sta
tuā haec ante faciem tuā ; Nolite obliuisci dño · Quod p̄misistis · rece
dite · Ne rapiat sicut leo · & non sit · qui eripiat ; Finis itaq · semper
ante oculos ē habendus · & in dī laudib; p̄manendū ; Ibi est enim iter ·

In quo ostenditur salutare dī. Qui regn̄ in saecula saeculoꝝ amen. L.

Quando uenit nathan ꝓpheta ad regem dauid non inchoauit pecca
tum arguere · sed coepit iudiciū flagitare. Audiui te habentem
greges ouium · & armenta multa · sublatam unā ouiculā pau
peri · ipsam solam habenti. Quaestus iudici regi dedit · rex sententiā ;
Dignum ēē morte eum · qui fecit hanc rem ; Tunc nathan ; Tues inquit
uir · qui fecisti hanc rem Uiri cetheum occidisti · & uxorem eius ·
accepisti. Haec dicit dn̄s. Non reced& gladius de domo tua in aetn̄ū.
Inuenit reum sententia · & rex sub accusatore positus · deposita po
testate · suo iudicio condemnatur. Ds̄ enī uenit ad eum · abditus
in nathan · occultus in ꝓpheta · & ipse per prophetam. Postulauit
iudicium homo · uicit ds̄. Ds̄ enim iustificatus ē in sermonib: suis ·
quib: ab homine flagitauit sententiam. Iudicauit sententia int̄
dm̄ irascentem · & hominem delinquentem · & uicit ds̄ · iudicatus
ab homine. Dixit enī homo. Dignus est morte uir · qui fecit hanc
rem. Ds̄ ergo qui hanc uolebat in reū ꝓmulgare sententiā · uenit
ad iudicium. Ut si iudicatum fuisset non debere · hoc factum ulcisci ·
non iustificaret̄ in sermonib: suis · & non uincer& iudicatus. At ubi
dictum ē. morte dignus est uir qui fecit hanc rem. Ds̄ qui uenerat
ad iudiciū · iudicandus · iustificatus est · in sermonib: suis · & uicit ·
dum iudicatur. Uideamus nunc · quid egit uictoria dī. Tenuit
imperatorem captiuum · & tradidit sententiae reum ; Reus
ad clementiā conuol& · & exuens se purpura · induit se cilicio ·
cinerem tamquam panē manducans · & potū suū lacrimis miscens.
Ostende dn̄e · quib: factis mutat̄ sententia ; Si enim mihi in hac
humilitate posito · dignatus fueris indulgere · & iam impii ad
te conuertent̄. Miserere obsecro · scd̄m magnā misc̄dam tuā ·

quo Iniquitatē meam ego agnosco. Agnosco iuste iudicā te. iniuste egisse me.
tibi soli peccaui. Omnis qui sub iudicio uiuit. cū deliquerit. peccat do. pec
cat & legibus mundi. Hic aut rex. sub nullo alio. nisi sub do solo agens. ip
sum solum sup potestatē suam metuens. do soli peccaui. Malū inquit coram
te feci. non fugi a facie tua. Uoluerit. ut iudicares me delinquentē. qua
ligares me. fugientē a iniquitatib: conceptus sum. Seruauit in confessio
ne sua. creatoris bonū. Nonenim dixit cū iniquitatib: aut cū peccatis genuit
me mat̄ mea. sed in iniquitatib: conceptus sum. & in peccatis genuit me
mat̄ mea. Dicendo in matre insius iniquitatib: eum concepisse. & in pecca
tis sacti perisse. significauit. qua omne peccatū. corde concipitur. & ore
consumatur. Hic aut qui nascit. sine semi ad se hab& peccatū uero suū non hab&
I udne ueritatē dilexisti. tempore quo ego falsitatē composui. ut in grauiore
pugna ponerer uictus. Hoc incertum & occultum in peccatis meis. qd erat in
corde meo. manifestasti mihi. Iuxta manifestasti mihi. ut ego contra me ip
sum. pferrē sententiā. Uerū qua aspsione hysopi. purificationē fieri sordū
precepisti. aspergi me hysopo. & mundabor. Lauabis me. & super niuem de
albabor. Hoc fit& si auditui meo dederis gaudium. & laetitiā. cū dicitū fuerit.
mihi. Pastor ouium. nuntio tibi gaudium magnū. qua natus est hodie dns.
ex semine dd secm carnē. Ecce gaudiū p quod exultant ossa humiliata. p qd auer
tis faciē tua a peccatis meis. p qd omnes iniquitates meas delesti. Ipsu. cor mundū
crea in me ds. pspm rectū innoua in uisceribus meis. ut de sidero spiritali. desi de
riū carnale excludā. Iuxta quicquid puer sum ē exercer. unquoquid rectū co
ram te probatur. amplectar. Haec deprcante. non me proicias a facie tua. & spm sem
tuū ne auferas a me. sed redde mihi laetitiā. qua p dulcedinē. & spm quē ad confirman
dā indulgentiam tribuis. p ipsū confirma me. Iertio aut. spm. nominando.
trinitatē. in unitatē ee p docuit. Cum ergo inquit me confirmaueris. deinde
indulgentiā tuā. docebo & ego iniquos. qua misereris. & indulges. impius

p̄ſentem ab: Et hec audiens impu· p̄ p̄ſentem ad te conuertantur: Libera me de sanguinibus Deus deus salutis mee: Ab hac utiq; sententia qua dixisti· non recedat gladius de domo tua· Libera me ab hac sententia ut exultet lingua mea iustitiam tuā· Labia aūt mea· que aperuisti meo clausa sunt· tu ea aperies· indulgentia tua· Quib; apertis· os meū adnuntiat laudē tuā· Uerū quia in lege tua scriptū ē· q̄d sacrificiū pro uno q̄q; peccato· offerri debeat· nunc ū sacrificiis placari· nūs· quo diuiq; siue lesis offerrē·; Quia ergo his non delectaris· offero tibi in sacrificio· sp̄m contribulatū· cor contritū & humiliatū· ut benigne facias in bona uoluntate tua sup sion· ut auferas gladium ab ea· quē p̄ peccato meo constituisti· ut nō destruam· sed magis ædificem· muri hierlm· Tunc tibi accepta erunt sacrificia iustitiæ· In oblationib; sp̄s contribulati· & in holocaustis· cordis humiliati· & sup altare tuū imponent· uituli· id· ut ueniens· qui cognoscunt tibi luxuriā· ita displicere· ut punias· & placeris sp̄s contribulati· delictū ei indulgeas· Humiliati· q̄ inferiorib; uitiis luxuriæ· et ascensus ipsis uoluntati· sup altare tuū· id· in altitudine cistæ consilia imponent·. Quid aūt sola hystoriā tractauimus· et uersiculi· quo iustificat dns in sermonib; suis· & uincit dū iudicat·. Hæres· lic& in iudicio saluatoris impleta sit· uincit enim· cū iudicatus ē in passione sua· & sic uicit· ut oppones & omnē principatū & potestatē & uirtutē· tam & cum diue iudicat·. Sed dū iudicat· uinc·; Dicere enim solem· utquid mihi sic fecit dns·? Quare hoc·? Ecce iniqui regnant· iusti adfligunt·; Uicit· cum iudicat·; Ut medicus· quid desperatis iub& · ad uelle seruari· & oīa quæ desiderat· peccata nō negari· Quos aūt sciit posse saluari· iub& eos artari· amaris potionibus potari· ferro secari· cauteriari·; Sic fi& · ut dū saluati fuerint· abstinentes· & mortui fuerint· desiderii; ppriis adquiescentes· iustificabit medicus· in sermonib; suis·. Dicet& ea; Nos te iniuste culpabamus· dum ligares· dum secares homines bonos· & malos nec secures· nec adfligeres· insup & ea p̄mitteres sicut·

desideriis frui. Huc accedit. ut dicamus de dō. Quia quē dilegit dn̄s.
corripit. Sed rogemus. ut corripiat nos iustus in misericordia sua. ut iu
dicia eius adiuuent nos. ꝑ dn̄m nr̄m iu̅m xp̄m. qui reg̃ in scl̄a sc̄lor̄ am̄. Li.

Fugiens dauid a facie saulis. uenit ad abimelech sacerdotem. & panes
sc̄os inueniens. assumpsit ipse. & qui cum eo erant. Quem cū ꝓhiber & sa
cerdos. ꝓhibendi causam. dauid ꝓdidit dic̄s. Mundi sumus ego & pue
ri mei a mulieribus. Cū ergo fugeris gladiū principis mundi. & ad altare
conuolaueris. & mundus panem sc̄m adsumpseris. non deerit. qui te di
aboli inpulsione adfligat. ꝑsequatur. detegat. Et quia hoc ipsum non a
lius. nisi diabolus operatur. ipsi diabolo tota uerba huius psalmi. stans
in oratione cantabis dic̄s. Quid gloriaris in malitia. qui potens es in iniqui
tate. Tota die. id: omni die. in iustitiā in cogitationib: agit lingua tua.
Non cessas contra iustitiā. cogitationib: ministrare consilia. sicut nouacula
acuta faciens dolum. Tanto acumine concinnas dolos. ut homo ipse sui
inꝑnitium laboret. & agens ꝑcipitiū suū gaudeat. Propt̄ hoc. d̄s des
tru & te in finem. Cum enim finem fecerit homo. peccatis suis a te
persuasis. d̄s destru & te & euell & te. de corde eius. Quia hoc est ta
bernaculū d̄i. & radicē tuā de tra uiuentiū. id: de corpore uiuentiū dō.
Uidebunt iusti astutias tuas. & timebant dn̄m. & suꝑ suggestiones
tuas ridebant. & dicent. Nos in omni opere dn̄i in auxilio postulam̄.
tu uo opus quod ꝑpetrare suades. non ponitur. ibi d̄s in adiutorio. Sed
qui operant̄ haec. sine dō sunt. spem suā in diuitiis mundi ponentes.
Si diuites sunt. de diuitiis mundi ꝑsumentes. Si pauperes sunt. a di
uitib: mundi. & non a dō auxiliū postulantes. praeualent in uanitate
sua. Sed his deficientib: qui sperat in misericordia d̄i. erit sicut oliua
fructifera in domo d̄i. sperans in misericordia eius in aeternum. & confi
tetur dn̄o in sc̄lm. Beneficia eius. in conspectu omnium sc̄orum d̄i. qui

regnat in saecula saeculorum amen. LII.

Quando dn̄s de caelo ꝓspexit per iu̅m sup filios hominū. uidens eum stultus po
pulus iudaeorum dixit in corde suo. nonē d̄s. Om̄s corrupti. omnes ab
hominabiles facti sunt. non uoluntate d̄i. sed in uoluntatib: suis. Ita ut
non eēt in eis qui facer& bonum. usq. ad unum. Dicendo. usq. ad unum.
de his dixit. qui dicunt de xp̄o. non est d̄s. Nam si de omnib: hominib:
generaliter dixiss& non dicer& ēe plebem suam. quae deuorat̄ ab eis.
sicut esca panis. Ab his utique. qui d̄m non inuocauerunt. qui ibi tre
pidabant timore. ubi non est timor. Id: in custodia sabbati. in bap
tismatibus calicum. & urceorum. D̄s aūt dissipat ossa eoꝝ qui hominib:
placent. Unde magister nr̄ paulus dicit. Ego si adhuc uellem hominib:
placere. xp̄i seruus non essem. Ergo dum adhuc iudaeus ess& ostendit
hominibus placuisse. Qui aūt illis placere uolunt inquit confun
dent̄. quia d̄s spreuit eos. Qui d̄s. Qui dedit ex sion. salutem israhel.
Iacob subplantator. israhel uidens d̄m interp̄tatur. Ergo & iacob laete
tur. quia subplantat inimicum. & isr̄l exult&. Quia uidetur inuisi
bilis. Uidet̄ d̄s in genere eius. facie ad faciem. Qui regnat in saecula
saeculorum amen. LIII.

D̄s in nomine tuo. saluum me fac. iste sermo orationis. causas suas ex
sequitur. Libera me inquit. quia alieni insurrexerunt in me. &
fortes quaesierunt animam meam. hi qui non ꝓponunt d̄m ante o
culos suos. Dicit titulus. & qui sunt alieni. & qui sunt qui querunt
animam eius. qui ostenditur ad inimicos suos isse. & ꝑ eos euadere uo
luisse. Uide amice. ne te credas inimicis. In toto uide. ne in necessi
tate positus. furtum facias. & eo te putes refici posse. Ne dicas
de bono. quia malus ē. dum uis hominib: conplacere. ne a uirtutib:
pergas ad uitia. faciente aliqua necessitate. Noli te eis credere.

Ideo enim te suscipiunt · ut simulent tibi latibulum; Caeterū tradere te
uolunt in gaudio ei · qui te psequit · Felix · si non te credideris eis; Si
uero credideris · clama · ut ppter nomen suum · saluū te faciat dn̄s · ut uo
luntatē tuam liberam faciat. Quia quādiu inuitiorū consensu iac&
libera nonē; Cum aūt dn̄s adiuuauerit te · & inimicos tuos dispdide
rit · tunc uoluntariae sacrificabis ei · cum ex omni tribulatione te eri
puerit · & inimicos tuos despicit oculus eius · qui reg̃ in saecula sae
culorum amen ——— . LIIII

Primus conuersationis status est · ut contristetur homo in exercita
tione delictorum · & conturbetur potius quā dilectetur · a uo
ce inimici & tribulatione peccatoris. Ueniat formido mortis sup
eū · ne in peccatis moriat · & contegant eum tenebrae exteriores · ubi ē
fletus & stridor dentiū. Sed si fieri potest accipiat pennas animi in
spū scō · sicut columbae descendentis de caelo · & euol& fugiens ini
micorū manus · longe uadat · fugiat a peccato · & quasi in solitudi
ne positus · sic nullis curis inuoluatur humanis. Tunc enim expectat
dm̄ qui saluat eū a pusillanimitate · & tempestate · ut p̄cipit& dn̄s &
diuidat linguas eoꝝ · quo uidit iniquitatē · & contradictionē in ciuitate.
Quae iniq̄tas · & die & nocte circūdat & muros eius · id: diabolus circūdat · eā sup
animā · sup muros ei · ubi cūq· seuitus repugnare posuerit. Et non defe
cit de plateis eius · id: in cogitationib: ei usura & dolus. Quō si inimicus
maledixisset mihi · id: si ipse diabolus · pse mala loq: ret̄ adūsū me ·
quia certus sū qd me odiret · absconderē me ab eo. Nunc uo uni animis
dux m̄s & notus m̄s · id: homo m̄s exterior · homo utiq· corporalis · qui
simul mecū cōmunicas cibos · in m̄sa mysterii · tu contra me ages · tu
cum inimicis meis dilectaris in consiliis eorū · pte ueniunt ad me ·
Ueniat mors sup eos; Et quia natura inmortales sunt · descendant in in

fernū uiuentes. Quia nequitia in hospitiis eorū. in medio eorū. id est in sug
gessionib: eorū. id est in medio suggessionū eorū. Si ergo ad dn̄m clamaue
ris. & uis ut dn̄s uis exaudiatte. uespere & mane. & meridie ipsi nar
rabis. ipsi confiteris. ipsi p̄ces effundes. & sine dubio. ita exaudi &
uocem tuā. ut liberat a bello eorū animā tuā. ab his qui ad p̄ximant ei.
& inter multos hos. ipse erit tecū. qui humili & eos. qui se nūquā mu
tat. quia nūquā timet dn̄m. Extendit manū suā ds. in retribuendo
eis. quia ipsi sunt qui contaminant p̄ consensum nr̄m testamētū ei. Et
quā uis diui sunt a bira uultus ei. quia impassibilis ē. tam̄ ad p̄piat cor
ei. Non eū lat & quia molliunt sermones suggestionū suorū sup oleū.
& ipsi sunt iacula. Tu uero xp̄iane. iacta in dn̄m cogitationem tuam.
& ipse te enutri &. Noli dicere. quid manducabo? Quid bibam?
Quid operiar? Peristas enim cogitationes. ipsi sunt iacula demones.
Quos deduc & dn̄s in puteum interitus. si tu in dō iactaueris cogitatū
tuū. Et tibi quidem tolit fluctuationē. illos uero uirtus sanguinum
& dolosos. non p̄mittit. nec dimidiare dies suos. Id est ad quantum temp
tationes parat. non p̄mittit eas. nec dimidiari in te. si dixeris in toto
corde. ego in te spero dn̄e. qui reg̃ in secula saeculorū amen. LV.

Si tenuerint te allophili. & ascis cogitationib: longe fecerint. cla
ma ad dn̄m dicēs. miserere mei dn̄e. quō conculcauit me homo.
Homo utiq; exterior. Per te enim agit contra te. p̄ ipsum. Tota die
pugnant aduersum te inimici tui. sed hi qui bellant aduersum te
timebunt. si dixeris dō. Ego dn̄e in te sperabo. non timebo quid facit
mihi caro. Inimici mei. uerba mea execrant. dicentes ita. iste casti
tatem doc &. Seminemus ei libidines. Hic qui contemptū mundi
p̄dicat. amorem pecuniae inmittamus ei. Aduersum te ergo
sunt ista consilia eorū in malum. Tanta subtilitate agentes.

ut absconditi tibi sint · qd daemones sint; Putes aut angelos di minis
trare consiliu · illi aut inimici tui sunt; Calcaneum tuum obser
seruantes · Idest fine tuum exspectantes; Sustinet animam tuam
pro nihilo; ut du seuilem estimat · pro parui temporis dilectamto ·
pereat in aeternu; Anima aute du uulneratur pro nihilo · Illi qui ea
uulnerant · salui sibi esse uidentur · 7 Uictoria eni hostium · salus est
hostium; ne ergo eueniat · clama ad dm · nuntia ei uitam tuam ·
pone lacrimas tuas in conspectu eius · 7 & sicut promisit · quo quisperat
in me · liborabo eum · sicut in promissione sua · pollicitus est · Ita conuer
tet inimicos tuos retro · 7 Ut cognoscas quia tecu est ds tuus · & incipias
in do laudes canere · & non timere quid faciat tibi homo · siue caro ·
siue ipse · qui inimicus homo · In euangeliis xpi detegitur · tritico
super seruisse zizanias · 7 Tunc ergo uota tua reddes dno · quae in
babtismo positus promisisti · renuntiare te diabolo & omnibus pec
catis & criminibus eius · Tunc in quam cu eripuerit dns animam tua
de morte luxorie · et oculos tuos de interitu concupiscentiae · et pedes
tuos a lapsu · Tunc placebis in lumine uiuentiu · faciente dno ihu xpo ·
per que · et cu quo tibi do patri · cu spu sco est una diuinitas · in diuisa
trinitas · ante omnia · et nunc · et in cuncta saecula seculorum amen;

Cum fugeris a facie principis huius mundi pte sequentis · sicut saul
persequabatur dauid · speluncam pete · Id: · ita te constitue · ut ab i
nimico tuo inueniri non possis. Et tu quidem inimicu tuu int manus ha
beas · ille uero te nec uideat; Hoc enim eueni & · si ex toto code dicas do.
Et in umbra alaru tuaru spero · donec transeat iniquitas. Et clames ad
dm altissimum · ipse mittit de caelo & liberat te · & dat in obprobriu con
culcantes te. Si qd dicis do · In te confid & anima mea · non fallas · seduere
quod in ipso confidas · factis ostendas · Qui enim in ipso confid & · non con

fid& in alio · non in auro · non in pretio · non in aliqua uirtute terrena ·
Alioquin in aliis confidens mentitur dō dicēs · inte confid& anima mea · Si uero
in ipso confid& · eripit animā eius · de medio catulorū leonū · ubi dor
mi erat conturbatus · Ubicumq· desperatio est recuperationes ·
somnus mortis incumbit · Nominauit catulos leonum · quorū
dentes adseruit arma & sagittas · & linguam gladiū acutum · & in
his dormiuit ut conturbatus · O somnum · Credo · hic ille somnus est ·
de quo idem psalmista dicit · Dormitauit anima mea p̄tedio · Si ergo
paraturas contra daemonum · paratū cor habeas · & dō psalmū dicas ·
laqueos quos parauerunt animae tuae · ipsi ex eis ligabuntur · Et foue
as quas foderunt tibi · ipsi incidunt · Si tamen in psalterio & cithara ·
exsurgas diluculo · Idest · abiciens tenebrarū opera · induaris arma lu
cis · Tunc inuenies habundantē misericordiam eius a terra · usq: ad
caelos · & usq· ad nubes conscendens · inuenies ueritatē eius · Tunc ex
altatum super caelos inuenies dm̄ · quod ascendit in caelo filius dī ·
& super omnem terram regnat gloria eius · Cum patre & spū scō · p
omnia saecula saeculorū amen · LVII ·

Iudaei uidentes dn̄m iūm xp̄m ferias uanas respuentem · & dieb: sab
batorum · hominib: subuenientem · ira erat in illis · sicut similitudo
serpentis · & sicut aspidis surde & obdurantis aures suas · Aspides ideo
ab incantantibus non capiuntur · quia ponunt unam aurem in t̄rā ·
& alteram aurem de caudae suae acumine obdurant · ut non exau
diant uocem Incantantis sapienter · Hoc quod sapienter abdidit ·
nostrum incantatorem ostendit · qui non cessauit iudaeis incantare
sapienter · Illi aūt clausis auribus · sicut aspides surde · eum inten
derunt · His dicit sp̄s sc̄s · si uere iustitiam utique loquimini · Id:
si uere secundum legem agitis · iuste iudicate filii hominum ·

Discite culpam · & ita date sententiā ; Utquid iniustitiam manus uestrae concin
nant · Alienamini abutero matris sarrae · erratis auentre patris uri
abrahe · hoc abraham nonfecit ; Si filii abrahae eratis · utiq· opera abra
hae faceretis ; Nunc uero alienati estis abutero · nonestis filii eius · erras
tis auentre ; Uos enim cuius opera uultis facere · huius filii estis · Uos
ex patre diabolo estis · loquentes falsa ; Ille enim ab initio mendax fuit ·
& in ueritate nonstetit ; Quare excaecauit uos malitia uestra · Cecidit
enim sup uos · ignis malitiae · & uidentes · non uidetis solem iustitiae ·
sed sicut leones · ora uestra in mortis eius fremitu aperitis · Illo aūt
exsurgente a mortuis · dns conter& dentes eorum in ore ipsorum ·
molas leonum · confring& dns ; Ita ut ad nihilum deueniant · uelut
aqua decurrens ; Contra quos intendit arcum dns · donec infirmentur ·
sicut cera lique facta auferentur ; Cera lique facta · ad naturam suam
reuertitur · & in statu suo iterum re integratur ; Ita uult eos dns
adfligi · ut ad statum pristinū reuertantur · Priusquā pducant
spinae uestrae ramnos ; Spinae · naturā hanc habent · ut inuir
gulto magisquā in arboribus prumpant · Ramnus aūt arbor est spinea ·
nullum omnino adferens pomum ; Ergo priusquā spinae uestrae in ar
borum duritiam conuersa radicitus fundata permaneat · & ef
fecta ramnus · quasi uiuentes absorbeat uos · spinosa & obdurata
iniquitas uestra ; Uerum quō clamastis · sanguis huius super nos · &
super filios nros · laetabitur cum uiderit uindictam impiorum ·
cum religauerit illum in crucis patibulum · Ita ut tollat & latronē ·
& secum ad paradisum ducat · tunc laetabitur in hanc uindictā
impiorum ; Hunc iustum uindicat dns · orans & dicens · pater re
mitte illis · Uos aūt impii daemones · tunc uidebitis quia est fruc
tus iusto · cum uideritis filium dī · manus suas lauare in sanguine

peccatorum. Cum enim illi dicerent Incitati abspiritibus inmundis.
reus est mortis. expandit incrucem xp̄s man' suas. & lauare eas coepit
insanguine peccatorum. fundens ex eis sanguinem. & lauans pecca
ta eorum. tunc dixit omnis homo. quia est utiq. fructus iusto. dn̄o
iuū xp̄o. & utiq. ds̄ curam mundi gerens. iudicat eos interra. iudicio
suo adiuuans eos. qui est benedictus. in saecula saeculoꝝ am̄. LVIII.

Quando domus corporis tui. a principe huius mundi custodiri prae
cipitur. ut capiaris & interficiaris gladio cuius cumque
peccati. ex totis iusceribus exclama. eripe me de inimicis meis ds̄
m̄s. quō occupauerunt animam meam. Irruerunt super me for
tes. Ego enim caro sum. illi uero sp̄s sunt. Unde aut̄ patitur per
secutiones daemonum xp̄ianus. nisi quia sine iniquitate uult
cursum suum currere. & iter suum dirigere. & ideo exsurge dn̄e
in occursum mihi. & uide. quia cupio sine iniquitate currere.
Isti autem persequuntur me. hi sunt qui operantur iniquitatē.
qui conuertuntur ad uesperum. & famem patientur ut canes. &
circum̄ eunt ciuitatem. Ecce hi loquuntur in ore suo quasi paci
fici. sed gladii sunt in labiis eorum. Sed quantū cumq. se sapientes
existiment. hi sp̄s inmundi. tu dn̄e irridebis eos. Pro nihilo enim
apud te sunt gentes omnes. siue de uirtute praesumentes. siue
de austritia confidentes. fortitudo mea. a te custodias. quia
tu susceptor meus es. ut te susciperet homo. tu suscepisti homi
nem. ut misericordia tua p̄uenire & me. & ostenderes mihi sup̄
inimicos meos. Ideo enim immortalitatem eis non tolles ut
humano generi subiecti aeternas poenas luant. Uidentes om
nes angelos adorantes filium hominis. sedentem ad dexteram
maiestatis. & ipse destruet eos. quiē protector meus. De

licta oris eorum · sermo labiorum ipsorum. Siue tunc · quando adā seductus ē · siue nunc quo suggestionibus fedat consilia pulchris mentib; Subministrant · ut conprehendantur in supbia homines contēpnentes p̄cepta dn̄i sui · & de execratione & mendacio daemonum conpellantur ad malum. Fiat super eos ira indignationis tuae. & nonerunt · & scient quia tu d̄s dominaris in iacob & in fines terrae; Ibi enim dominatur dn̄s · ubi fines faciunt terrenae uoluptates; Tunc conuertentur ad uesperum Inmundi sp̄s · ubi uiderint quia lux mentibus nr̄is deficit · & tenebrae crescunt. Tunc esuriunt nos quasi canes · & circumeunt ciuitatē · mentē uidelic & nr̄am; Ipsi aūt dispgent̄ ad deuorandū · festinantes usq· ad interfectionē animae; Hoc ē enim saturitas eoꝝ · ut uideant Interire pugnantē; Sed qui seruus xp̄i ē · dic̄ dn̄o ego cantabo uirtutes tuas. Dicā aduersariis meis; Non de uirtute mea · aduersum nos arma corripio · sed de uirtutib; d̄i mei confido · exultans mane In misericordia eius; Mane enī exultamus in misericordia ei · cū tenebras a nobis peccatorum abstulerit · & dederit lucem suā in cordib; nr̄is; Exultamus misericordia eius · quia factus est susceptor nr̄ & refugiū nr̄m in die tribulationis. Aduitor m̄s · tibi psallam. Psallit d̄o · qui sp̄u & ore psallit; Psallit d̄o · quia quae canit · mittit in opera · & sine cessatione dicit d̄o · mens eius · tu es misericordia mea. Per quam peruenitur ad uitam · euasis omnib; inimicis · qui nos conantur occidere gladio nr̄i consensus; De quorū nos consiliis · & uiolentiis · liberat dn̄s ih̄s xp̄s · qui regnat cum patre · & sp̄u sc̄o · per omnia saecula saeculorum amen. LVIIII.

Prostratis hostib; · uictoriā nos docuit dn̄o reputare. Quo irato uincimur · quo miserente uincimus. Ipse mou & terrā corporis nr̄i · & conturbat eam. Siue cōminatione futuri iudicii · siue

plaga aliqua p̄sentis exitii · p̄ qua rogamus · ut sanet contritiones eius ·
O stendisti enim populo tuo dura · durū cor pharaonis · in opere duro ; Potasti
nos · uino conpunctionis · Ubicumq · ira dn̄i · & passio cuiuscūq · plage ē · aut
calix irae · aut uinum ebrietatis · memoratus · sicut dicit hieremias ad hierlm ;
I nebriata es calice irae · & furoris dn̄i · Tempore ergo quo potasti nos uino
conpunctionis · In aegypto · dedisti metuentib; te significationem · ut fu
gerent a facie arcus · Ut qui uastabat primogenita · respiciens significatio
nē sanguinis agni · & n̄ contingeret eos · Nunc ergo quia idem es ds · qui tunc
fecisti · saluū me fac · non mea uirtute · sed tua dextera · & exaudi me · Ds enim
locutus ē in scō famulo suo moyse · Laetabor & diuidam sicimā · & conual
lem tabernaculorum metibor ; Ipsi dix̄ · Ms est galaad · & ms manasse ·
& effraim fortitudo capitis mei ; Ipsi dix̄ · Iuda rex ; Haec omā ds locu
tus est · in scō suo Implenda · id: in dn̄o non ihū xp̄o ; Triplici modo · in scō
locutus ē · Locutus est in scō suo · id: in iacob · locutus est de effrē · & ma
nasse · & de iuda ; Haec ipsa locutus in scō suo · ut diximus in moyse ·
Sed in his · abusiuae locutus est · ut in xp̄o ihū non abusiue · sed p̄prie
conplerentur · In ipso enim iudas regnum obtinuit · & regni eius n̄ erit finis ·
I uda ergo · rex meus · moab · lebes spei meae ; Lebes · id est olla ·
Q uia moab · stupri filius · in olla succensionis · libido eius · & quia
idumeam · occupauerunt moabitae · etiam inquit moab
inde · & ego ibi extendam calciamentum meum ·
E rgo · & tu o xp̄i ane · eieceris de terra · quam inuaserat
moab · & captiuato aut incenso sicut olla · rege libi
dinis · allofylos coeperis habere subiectos · deduc &
te dn̄s In ciuitatem circumstantium · in petra refugii
In auxilio suo · ubi te circumstant angeli · & guber
nent · quousque peruenias ad ciuitatem munitam ·

cum regnum optinueris super idumeam. cum in corpore tuo ubi abun
dauit iniquitas super abundat gratia. uide nete tua uirtute p̄sumens.
ista te implere posse confidas. Gloria enim hominis non ē certa. sed
uana. Sed clamans ad dn̄m. dic cum omnibus scis. da nobis auxili
um de tribulatione. quia uana salus hominis. In te dn̄e faciemus
uirtutem. quia tu ad nihilum rediges omnes tribulantes nos. qui
regnas in saecula saeculorum. amen. Lx

Aecclesiam supra petre soliditatem fundatam. & turrem fortitudi
nis factam. in qua redduntur uota dō de die in diem. Nullus ignorat
Sed tu o amator uitae eternae. si uis exaudiri dep̄cationem tuam.
si uis ut dum anxiatum fuerit cor tuum. id est dum exieris de cor
pore. si uis ut turris tibi fortitudinis dn̄s appareat. a facie inimici.
si uis ut inhabites in tabernaculo eius in eternum. si uis accipere he
reditatem quam consequuntur timentes nomen eius. si uis ut dies sup
dies regis adiciat annos tuos. ut uitam tibi conferat eternam. Et
permaneas in eternum in conspectu dī. misericordiam & uerita
tem instanter inquire. Et postea quam eas caras amicas. et quasi
spem uitae tuae possideris. sic psalle dn̄o dō in saeculo positus. & quasi cottidie
initium faciens diligendi eas. redde uota tua de die in diem dn̄o ihū
xp̄o. qui regnat cum patre & sp̄u scō. in saecula saeculorum. am̄.
In omnibus psalmis. mr̄sticus exuberat sensus. Sed mihi cura ꝓpen Lxi
sior. ad moralem explanatione curam incumbit. In qua agitur. ut id qd̄ canimus.
faciamus. Ut in proposito. in quo dō subdita est anima tua. ita fixus
et solidus maneas. ut non mouearis amplius. Ut dum uenerint ad
te sp̄s inmundi. & uoluerint te a seruitio dn̄i separare. Ingerentes
tibi occasiones malas. cogitationes pessimas. dicas eis. Ds̄ adiutor m̄s.
ego per ipsum non mouebor amplius. Uos autem quo usq. irruitis

si uis ꝓtegi in uelamento alarū eius.

in homines· et sicut paries ruitis super uniuersos· Uos qui & meum honorem
uultis a me repellere· siue p̄tiositatem meam uilem facere· & cum sitim
habeam sc̄i ꝓpositi· et sitienter in eo currat· uos ore ur̄o benedicitis· idē sub
specie boni consilii· suasiones adfertis, Sed corde maledicitis· idē hoc qd̄
bonum dicitis ore ur̄o· malum mihi & pernitiosum ꝓbatis, Audiamus sol
licite locum istum, Dantur nobis a daemoniis bona consilia· plena dolis,
Emamus· et reuendamus· & lucra pauperibus erogemus, Num quid non qua
si bonum ē· sed non ꝑmittite haec opera· intrare in potentias dn̄i, Item·
p̄sentes pecunias reponamus, Unde scimus· qui deueniat· & hoc bonum
uidetur· sed non facit xp̄i discipulum, Item illi uiduae iuuenculae· me
lius nos· quam alii p̄beamus solatium, Et hoc bonum est· sed dolis diabo
li plenum, Haec & multa his similia· cum ore suo tibi benedixerint daemo
nes· corde suo maledicunt, Et ideo dic illis, In dō salutari meo est gloria
mea· non migrabo a ꝓposito meo· quo uos statui contemnendos, Et dic fra
tribus tuis, Sperate in eo omnis conuentus plebis meae· fundite coram illo
corda ur̄a· quia ds̄ adiutor nr̄ est, His autem qui audiunt consilia malig
norum sp̄uum· hoc ordine loquere, Uani filii hominum· mendaces insta
teris· quid uos mutuo decipitis· consentientes inimicis ur̄is· Nolite sperare
in iniquitatem· quia decipit sperantes in se, Rapinam nolite concupiscere·
quia concupiscentia furandi· interficit amatorem suum, Diuitiae si
affluant· nolite cor apponere· quia radix omnium malorum est aua
ritia, Hoc solum qd̄ semel locutus ē· diligenter ausculta, Quia potes
tas dī est· & dī arbitratu c̄sequimur misericordiam· quia ipse reddet
unicuiq· secundum opera sua, Ubi autem haec ipsa dn̄s locutus sit· si
forte requires· agnosce, In deuteronomio canitur, Quō ego ds̄· ego
occidam & uiuere faciam· ꝑcutiam & ego sanabo· et non ē qui eripiat
de manu mea, Haec ergo potestas dī est· patris· & filii· et sp̄s sc̄i· qui regn

in saecula saeculorum · amen · Lxii

In toto psalterio nusquam inuenies · Orabo te dn̄e · hora quacumq · alia · nisi
matutino · mane · diluculo ; Quo dicto · non tempus significat · sed pecca
torum nocte transacta · & tenebrarum exclusa perfidia · cessat dormitare ·
et uigilare studet · et ueluti in diluculo · initium lucis tuae accipiens · in
cipit sitire dn̄m ; Non solum animo · sed & corpore ; Ut uideat uirtutem
eius · et gloriam eius ; Tunc agnoscit · quia melior ē misericordia eius super
uitam · et labiis mundis adolo · laudat dn̄m ; Rogans ut ita ei ꝓueniat ·
quam diu uiuit ; Sic benedicat dn̄m in uita sua · & in similitudine crucis
xp̄i · leuet manus suas ; Ut sicut adipe & pinguedine repleatur anima eius ·
pinguis fiat in amore dī ; Et labia eius exultatione plena · non necessitate
coacta · sed benefitiis ꝓuocata · laudent nomen eius ; Hoc ei euenit · si me
mor fuit dī super stratum suum ; Et ubi alius memoratur luxuriae · ego
dī memor · in matutinis meditabor in eo · quia ipse est adiutor meus ; Dicen
do in stratum · et addendo adiutorium · ostendit ꝑ eius auxilium potuisse se cas
timonium optinuisse · & sequitur · quo ordine auxilium consequatur ; Daemo
nia enim · animam ꝑ libidinis luxum querunt capere · sed iste · audi quid di
cat ; In uanum inquit · quesierunt animam meam ; Et qua ratione non sit cap
tus · exponit ; In uelamento inquit alarum tuarum speraui · adhesit anima
mea post te · me suscepit dextera tua ; Et sic factum ē · ut in uanum quererent
animam meam ; Ipsi magis fugerunt · dum me quesierunt ; Ingressi sunt
in inferiora terrae · peruenerunt usq · ad inferiora corporis ; Inuenerunt ibi gla
dium uerbi dī · super femur potentissimum · & ibi traditi sunt in manus gladii ;
Nota ergo tibi amator castitatis · quo ordine castitas custoditur ; Ipsi enim qui
querunt animam tuam · ad inferiora terrae peruenient ; Tu statim si gladium tuus
super femore cinctus fueris · hoc eos gladio manu tua pastibus mittis ; Sane
notandum · quod pastes ipsae · factae de eis · non auium · aut canum · sed uul

pium. Quia et canes et aues solent perdere pastes suas. uulpes tam astuta agunt.
ut non solum sues non perdant. sed et ex aliena et fortiore se p̄sumant. Denique
phisiologus refert. semper uulpem in insidiis esse lupo. Ut ubi eius senserit p̄
dam occultam. rapiat ei. Ita et tu castitatis amator. Non solum tuam castita
tem serues. sed eos quos p̄datus es. arte qua potes. quasi astutus eripias.
Ut astutia tua quasi uulpis. pastes daemonum rapiat. castitas comedat. et ip
sa consumat. His factis. rex tuus xp̄s filius dī. laetabitur in patre et spū scō.
et laudabitur omnis qui iurat in eo. Non iuramento ad satisfactionem
hominis. sed iura quae in eo sunt conseruando. Quo facto. obstruitur os
loquentium iniqua. Non audebunt daemones loqui. iam tuo cordi superflua.
facientes auxilio dn̄i nr̄i ihū xp̄i. qui regn̄ cum patre et spū scō. in scl̄a sc̄lorū. am̄.
Exaudi d̄s orationem meam cum tribulor. siue cum dep̄cor. Quam oratio
nem. a timore ait inimici. eripe animam meam. Qui protexisti me a conuentu ma
lignantium. et a multitudine operantium iniquitatem. Iu dn̄e a timore inimi
ci. libera animam meam. Ipsa enim. suscepit in se spm̄ scm̄. Isti enim sagittis
in amaro arcu paratis. in occulto consistunt. agentes. ut sagittent in occulto
immaculatum. Tamen si non consenserit homo. et iam si sagittauerint eum.
non timebit. Non abscedit. stat uiriliter ut recuperet sanitatem uulne
ratis. Ut illi autem adfirmantes sibi uerbum iniustum. in quo disputant
ut abscondant laqueos. Et audi. quid dicant. Inuisibiles eis sumus. non ui
debunt nos. Et ideo scrutantur corda hominum iniquis ambagibus. sed
per gratiam dī defitiunt. scrutantes scrutinio. Uidentes se defecisse. et ho
minem accedere ad superiorem gradum iustitiae. faciunt ei. cor altum.
ut p̄elationem cordis eius. exaltet se d̄s ab eo. Quantacumq. igitur in te.
o psalmista iustus contemnendi concrescit. tanto altitudo cordi suo de
crescat. insiste. Quia omnis qui se exaltat. humiliabitur. Tunc sagittae
paruulorum. fiunt plagae eorum. Dabitur potestas et iam paruis desi

derunt eius qui impō sunt · paululi sinquiam mox nauis exte desiderii spiritā
libus dabitur uirtus · ut sagittis suis plagas daemonibus faciat · & pnibilo
compitantes eos · contra ipsos faciant linguas eorum · Id est ex q̄ suggesse
runt · contra eos reuerti faciant · Quia si non consenserimus · ipsos uulnera
mus · In hac regula omnis homo qui nos cognouerit agere · timebit dn̄
et adnuntiat opera eius · & facta eius intelleget · Iustus autem q̄ est · non
tristabitur in aduersis · sed lętabitur in dn̄o · & sperabit in eo · & erit laus
omnibus rectis corde · in xpō dn̄o nr̄o · qui regnat in sęcula sęcō · ī · am̄ ·

In hebreo non habet · nec hieremiam · nec aggeum · nisi solum dauid ·
Sed hesdra · habens ueritatem eorum · uoluit eos inemorare · adserens istu
psalmum dauid · cecinisse eos · in pfectionis suae initio · Hoc est extra sion
terra aliena est · & non potest cantari nr̄m in terra aliena · Sit ergo
sion anima nr̄a · ut deceat nr̄m in ea dici · Decebit autem sion eam
esse · si reddiderit uotum hierusalem · Si quod uotum fecit dō · serenum
naturam diabolo · & pompis eius · impleuerit · Tunc exaudit dn̄s oratio
nem eius · cum omnis caro ad eum uenerit · Non est enim nec tribus ·
nec gens · ex qua non genu flectetur · dn̄o nr̄o ihu xpō · Predicatibus enim
apostolis · In omnem terram exiuit sonus eorum · Et licet uerba impiorū
phariseorum · scilicet pualuerint super eos · & impie eos adfixerint · sed
impietatibus inquit quas patimur · tu ppitiaberis · Beatus e · enim dn̄s
ihs xp̄s · quem elegisti & adsumpsisti · Hic habitabit in tabernaculis tuis ·
quando repleti fuerimus in bonis domus tuae · in qua sem templum tuū
regnat · non manufactum · sed uerbo genitum · & uirginali utero pere-
tum · Cum dicamus · exaudi nos dn̄s salutaris noster · Spem enim omni
generi humano tu tribuisti · & cum his qui longe sunt · et his qui prope ·
quando paraisti montes in uirtute tua · quibus dixisti · Praedicate euan
gelium omni creaturae · Signa autem credentibus haec · ostendis ·

Infirmos curabitis· caecos inluminabitis· mortuos suscitabitis·, Ab his signis tur
batae sunt gentes· et timent dm̄ omnes qui habitant fines terrae·, Ab his enim
signis· timor di super faciem terrae sumpsit exordium· et in exitu matu
tini et uesperi dilectatur ds̄·, Idē· in oriente· et in occidente·, In aedifica
tionibus aecclesiarum dilectaberis· ex quo uisitasti terram· aduentu tuo·
inebriasti eam sanguine tuo·, Quando flumen iordane repletum est aquis·
uocibus scilicet prophetarum· tunc parasti cibum· non qui periit· quia ita
est p̄ paratio tua·, Riuos eius inebriasti· ita· ut cum esset hora diei testia·
illi ebrii putarentur·, Tempore· quo multiplicasti generationes eius·, Cuius
eius· idē· iordanis· quod ē baptismatis·, Ibi erant quando riuos eius ine
briasti· parthi· et medi· et elamite· cretae· syri· arabes· romani· cyrenei·
et poene omnes gentes· ex quibus multiplicasti generationes eius·, Quando
quasi stillicidiis caelestibus coepit exoriri· tunc inchoauit corona anni·
dies sc̄i pasche·, Et campi repleti sunt ubertate· om̄a fertilitate congaudent·
festiuitate aepulantur·, Ita ut fines deserti pinguescant· et exultatione
colles accingentur·, Induuntur enim arietes mansuetudine ouium· non uen
tilabunt cornibus·, Et conualles habundabunt frumento· corporis xp̄i·,
Quod quando accipiunt· clamabunt arietes· et oues simul· ymnum dicen
patre· tes xp̄o filio di· qui cum regnat et sp̄u sc̄o· In unitate dīitatis· et in trinita
te unitatis· in scl̄a sc̄lorum· AMEN· LXV
Iudaeorum terra sola· iubilat dō·. Sed quia nunc oculi eius· idest di· sup
gentes p xp̄m adtendunt· Non iam sola iudaea iubilat dō· sed omnis terra
psalmum dicit nomini eius· et dat gl̄ram nomini eius·, Et dicit dō·, Quia
terribilia sunt opera tua in multitudine uirtutis tuae·, quibus te uerum
dm̄· di filium declarasti· quando mentiti sunt inimici tui dicentes· Non ē
adō·, Te daemonia fugante· mortuos suscitante· leprosos mundante· para
liticos curante· mare pedibus ambulante· uentis imperante· In hac mul

titudine uirtutis tuae · mentiebantur tibi inimici tui dicentes · Scimus quia
adō es · & non accipis personas hominum · Plus autem in multitudine uirtu
tis tuae · tunc mentiti sunt · quando dixerunt te furatum a discipulis · cum iā
resurrexisses · & omnis terra in cuius corde fueras · adoret te · Illi dicebant
militibus · mentimini · dicite eum furatum nobis dormientibus · Psalmus
hic resurrectionem in titulo p̄notat · nolite mentiri · Si dormistis · non
uidistis qui rapuit corpus · Aut enim uidistis rapientes · & non dormistis ·
aut dormistis · & non uidistis · Quid mentimini · magis uenite & uidete
opera dn̄i · Ipse est enim iste qui conuertit mare in aridam · ut transirent
patres uri per siccum · p̄ medium mare · Ipse est · qui diuisit fluuium · ut
transirent eum pedibus patres uri · Magis laetamini in unum om̄s · quia
ipse est qui dominatur in uirtute sua in aeternum · & quia oculi eius super
gentes respiciunt · Uos iudaei gaudete · quod promissum patris uri cōplet̄ ·
D̄s enim dixit abrahae · in semine tuo hereditabo omnes gentes · Quid eis
inuidemini · & more solito · dm̄ ad iracundiam p̄uocatis · ita ut dicat uo
bis · quia auferetur a uobis regnum dī · & dabitur gentibus facientibus uo
luntatem eius · Benedicite ergo gentes dm̄ nr̄m · & oboedite uoci laudis
eius · Hoc in omnibus aecclesia sequitur · cum apostolis et martyribus · Po
suit inquit animam meam aduitam · & non dedit commoueri pedes meos ·
Quando p̄basti nos d̄s · & examinasti igne passionum · sicut examina
tur argentum · Induxisti in laqueum · posuisti tribulationes in dorso nr̄o ·
& homines super capita nr̄a · Tamen transiuimus per ignem martyrii ·
& aquam baptismatis · et induxisti nos in refrigerio · Nam & in baptismo
spū sc̄o et igne censeti sumus · quando intrauimus domum tuam in holocaus
tis · & reddidimus uota quae locutum ē os nr̄m in tribulatione nr̄a · Holo
causta medullata offeram tibi · Holocausta sine medulla offeret dō ·
qui corde inanis · corpore uidetur orare · & psallere · Ego autem inquit

medullata tibi offeram. orabo spu. orabo & mente; psallam spu. psallam
& mente; Offeram incensum arietum. uiriliter repugnans Zelo ouium tua
rum. aduersus omnem hereticum; Offeram tibi boues. cum pdico; Hir
cos. cum imperium libidinis subiugo. uel iugulo; Uenite & audite. quan
ta ds fecit animae meae; Ut animam meam eriperet. animam suam po
suit; Ut me a morte eriperet. mortem accepit; Si non credo te uerum dm.
& iniquitatem negantis uides esse in corde meo. non me exaudias; Ds. ue
rum quia credo te esse. ideo exaudisti me; Benedico te qui non amouisti
pcem meam. nec misericordiam tuam a me. Qui reg cu pat & spu sco pomas.
In nimnis psalmus cantici est. quod canebant angeli. gloria in excelsis. quan
do inluminans super nos uultum suum uenit. & benedixit nos. ut cognos
ceremus in terra uiam di. & in omnibus gentibus salutare eius; Confitean
tur hoc populi. quia uenisti. ut laetentur gentes. quia incipiunt tuo iudi
tio agi in aequitate. & in terra corporis sui. a peruersitate recto tenore au
ferri & dirigi; Confiteantur & hoc populi omnes. quia maria ex terreno
corpore. sed caelesti semine dedit fructum suum. ut benedicat ipse fruct
in trinitate. Benedicat nos ds ds nr. benedicat nos ds. Ter ds dictus. unus
in trinitate nominatus. quem metuunt omnes fines terrae. pomas scla scl &
lxvij Item psalmus cantici. in quo exsurgit a mostuis. ut dissipentur inimici eius.
& fugiant qui cruci fixerunt eum a facie eius; Sicut deficit fumus. con
tra altitudinem eundo. sic defitiant. Et sicut fluit caera. ignem quidem
sentiens. sed ad naturam suam rediens. sic pereant peccatores. sine con
spectu di; Iusti uero. idest apli. exsurgente dno epulentur. & delectentur
in laetitia; Et quousq ascendat sup occasum. iter faciant illi. & gaudeant
in conspectu eius; Sup occasum ascendit. quia iuxta occasum suum coe
pit mundus esse. quando in caelis ascendit; Unde & apostolus iohannis
dicit; Pueri. nouissima hora est; Turbati sunt a facie eius iuda ei. quando

ostendit se patrem orfanorum · & iudicem iuduarum ; Ds in loco scō suo ; Ubi
cumq· scitas est · locus dī est · & ubi est ds ; Et ipse facit unanimes in domo · In eccle
sia utiq· sua · unam fidem · fidem integram exercere ; Ipse educet uinctos a dia
bolo in fortitudine sua · & ipsos qui ad iram prouocant · idest qui magicis ar
tibus seruiunt · Hi sunt qui habitant in sepulchris ; Ds egredere coram popu
lo tuo ; Dum transieris (gredi) ad desertum · terra mota est · quando caeli stellā
protulerunt a facie dī israhel ; Tunc uoluntariam pluuiam segregasti ds he
reditati tuae · quando angeli cecinerunt pacem · hominibus bone uolunta
tis ; Hereditas eius · in apostolis sumpsit exordium · In quibus infirmata
est ipsa hereditas · Sed ipse dns perfecit eam · resurgendo a mortuis · os
tendendo fixuras clauorum in manibus · uulneris signum in latere ;
Et ita eam perfecit · ut non solum spiritales · sed & animales habitent in
ea ; Quia parauit in eam dulcedinem suam ds · quando dedit uerbum
mulieribus dns · ut euangelizarent uirtutem multam ; Dns ergo eis de
dit uerbum dicens · Ite dicite fratribus meis ut eant in galileam · ibi me
uidebunt ; Quis hoc dixit · Rex uirtutum dilecti · idest interior xpi ;
Et species domus · utiq· corporis speciosi forma · pfilius hominum ;
In qua diuidit spolia · captiuauit synagogam ; & thesauros eius diuisit
in eccla ; Alii dedit prophetiam · alii uerbum · alii uirtutem sanita
tum ; Deniq· ultra synagoga non habet · nec pphetiam · nec unctio
nem · nec sacrifitium ; Haec captiuae sinagogae sublata · uel ut spo
lia sunt diuisa · cum dormirent inter medios cleros · scribae & pha
risaei ; Inter medios inquam cleros · idest inter libros scōs ; Cleros
enim · libros hoc loco dictos · & iudaei dicunt · & nri plurimi tracta
tores ; Ergo si inter libros diuinos positi · dormiatis · idest neglega
tis · & tenentes claues regni · nec uos intretis · nec alios ingredi per
mittatis · qui uos pennae columbae deargentatae · idest · ouos

pennae columbae deargentatae · idest simulantes simplicitatem co
lumbae · ueluti pennae eius · uos ostenditis ; Porro autem deargenta
tae pennae estis · non uerum argentum ; Et speciem auri · non uerum
aurum ostenditis ; Ergo si uos dormitis · ego dabo uigilantes caeles
tes reges · idest aplos super terram · ut in omnem terram exeat so
nus eorum ; Ita · ut hi quos nigredo peccatorum optinuit · ad pdica
tionem eorum · niue dealbentur in selmon ; Selmon · locus est · in quo
purificabantur proselyti · uel hi qui fatebantur grauioribus se pollutio
nibus inquinatos · a cantanti frori locum ; Selmon uoluit dici omnē
locum · in quo hi qui nigrificauerunt peccatorum sordibus · dealbentur ;
Ergo cum discernit dns · sup terram aplos suos · qui cumq audierunt eos ·
& crediderunt · si super fornicium fuerunt nigri · tamquam lana candi
da facti · quasi nix dealbati sunt ; In selmon · in loco purificationis ·
ubi omnia peccata lauantur ; Ubi mons dī est · mons pinguis · nullus
alius · nisi homo xps ihs · Ipse pinguis · sudens oleo laetitiae · oleo chris
matis · mons coagulatus est · hic ipse mons pinguis · In unitate dītatis ·
trinitatem coagulatum gerens ; Uidete ne suscipiatis in dītate alium
aliunde ; Nam qui haec faciunt · arguuntur · & dicitur eis ; Utquid
suscepistis montes uberes · idest · utquid pluralem facitis dītatem · coa
gulatum montem · In unitate tenete · & patrem · ac spm scm · in uno dno
nro ihu xpo · suscipite ; Ipse est enim mons · in quo placuit dō habitare
in eo · et in ipso dns habitabit in saecula saeculorum ; Huius currus · de
cem milibus multiplex ; Currus eius in passione agitatus est · ubi sibi
ipse plus sufficit · quam · x · milia legiones angelorum · & milia laetan
tium · quae fuerunt cum morse in syna in scō ; Tunc ascendit in alto · idest
in crucem ; Coepit captiuitatem ; Ipsam captiuitatem ligni primi · ip
sam coepit · & de peccato damnauit peccatum ; De ligno in quam

crucis· lignum concupiscentiae coepit· & dona erogauit hominibus·
Passus est etiam his qui non credebant· & iam his dona dedit· in cruce positus·
& non parua dona· Audi quam magnas preces pro his fundebat dicens·
Pater· dimitte illis· quia ignorant· Dedit ergo dona hominibus· idest
credentibus· Et non solum credentibus· sed etiam his qui non crediderunt·
inhabitare dnm· qui non crediderunt· Quia ds erat in xpo· mundum conci
lians sibi· Benedictus dns pater· benedictus dns filius· benedictus dns·
sps scs· quia prosperum iter crucis suae fecit nobis ds saluator noster·
Qui ideo cruciari uoluit· ut nos saluos faceret· Ideo mostis exitium susce
pit· ut conquassaret capita inimicorum suorum· & liberaret peccato
res· de manibus demonum· Quia uertice capilli· pambulabat in delic
tis suis· Dixit dns ex basan· conuestam· Basan rex fuit· qui pro pec
cato captiuabat israel· Ergo qui pro peccatis suis· a basan capti sunt· per
crucem meam· ex basan conuertam· Uerum· quia in abressis· & in pro
fundo est locus diaboli· & iam inde conuertam· Dicit interior diui
nitas pfecta· perfecto nomini suo ihu xpo· conuertam inquit & iam
de profundo maris· donec intinguatur pes tuus· in sanguine passionis·
Ibi lingua· canum tuorum· Canum utiq· latrantium· crucifige· cru
cifige· Ergo haec lingua canum· ex inimicis· ab ipso diabolo excitata
est· Post passionem autem· uisi sunt ingressus tui ds· Probatum est·
quia ingressus est in homine ds· Et est in sco· de quo puenerunt princi
pes prophetae· coniuncti psallentibus· in medio iuuencularum· quae
exierant in occursum dauid· cantantes· Dauid· uicit in decem milib·
deiecto golia· Ibi xps in dd erat uictor· in medio iuuencularum trm
panistriarum· Uerum quia fuit imago· hic ueritas conprobatur·
Nolite haec in synagogis canere· sed in aecclesiis scorum· ibi benedici
te dnm· Non aliunde uenientem· non aduenam· non nouum· sed ipsum

qui semper est dnm de fontibus isrl, Ibi beniamin ille qui dixit ego isra
helita sum ex tribu beniamin, Quare adolescentior quia nouissimus
natus est patri suo inter illos xi coepit esse duodecimus, Sed in conuiuio
duplices partes accepit, Ita ut amplius illis omnibus laboraret obtine
ret, Hunc ipsum laborem non sibi sed gratiae dī patris sui impu
tans ibi ergo beniamin adolescentior in pauore idest in excessu mentis,
Ruit enim subito et expauit, Ruit in terra et surrexit in caelo, Ruit
psecutor et surrexit apls, Ruit saulus et surrexit pcculus, Ubi ta
men ibi beniamin, ubi si interrogas Ibi inquit ubi principes iuda
ubi principes zabulon ubi principes neptalim ubi mandauit
ds uirtutem suā ubi confirmauit qd operatus ē Innob ubi est tem
plū in triduo suscitatū qd est in hierusalē ubi offerunt reges mune
ra ubi increpantur ferę siluae hereticisunt qui quasi ferae in sil
ua legis latebram fouent ut ex occulto ledant concilium taurorū
Inter uaccas populorū Ledere enī student sacerdotū concilia qui
hoc loco tauri nominant apti altario inter uaccas Idest inter
plebes surdas et ignaras agentes; Quare aū increpari adō postulan
tur ut insipientia eorū nota fiat omnibus; Ne forte cum hi n̄
increpant excludant eos qui non sunt de argentati sed pbati sunt
argento Dissipa eos dn̄e qui bella uolunt ueniant legati ex aegyp
to; Phara one demerso mitte duces tuos ad aegyptū fungant
legatione ex aegypto ipsam et iam interiorem partem aegyp
ti a et hiopiā pueniat manus tua Ut regna terrae canant tibi
quia ascendisti in caelos cælorū ad orientē; Quando dedisti uocē tuā
uocē uirtutis ut in tuo nomine apostoli infirmantes et sup demo
nes et sup ipsam mortē uirtutē imperandi susciperent Ut facien
tes haec signa dicerent gentib; date honorē dō; Sup isrl magnū

h adolescentior in pauore, Ubi ibi in aecclesiis sine dubio, Ibi beniamin

nom̄ eius. & ꝑ eum qui uidet dm̄ in xp̄o. Cuius uirtus in nubibus.
In apostolis scilicet. quos mittens ad gentes. monuit ne pluerent
in iudeā. ut cōplere qd̄ dixerat. Mandabo nubib: meis. ne pluant
supeā pluuiā. Non enim iā in incredulis mirabilis uult ēē sicut
semp fuit in incredulis mirabilis. sed nunc mirabilis ē in scīs. Quib:
credentib: dat uirtutē: Et ꝑ ipsos dat fortitudinē plebis suae
benedictus dr̄. In scla sclorꝝ am̄. LXVIII.

In dn̄o nr̄o ihū xp̄o. duas substantias dī. & hominis confitemur.
& uirtutes dō tradimus. Infirmitates homini adplicantes. Cuius
uocē. In isto psalmo. ab initio usq. ad finē ꝓphetatā aduertim̄;
Consuetudo habet humana sermonē. ut grauē calumniā pati
entē. grauidicamus tempestate succumbere; Hoc ordine.
aquas usq: ad animā suā ꝑuenisse significat. Dicendo autē
in limo ꝓfundi se infixum. fabricā primi hominis sonat. In qua
fixum cruci. tempestas seditiosi populi mersit eū in mortē;
Rogat nunc ꝓ discipulis ut non erubescant in eo. qui expectant re
surrectionē eius. neq. confundantur qui requirunt te in me
dr̄ isrh̄; Quō ꝓpter te inquit portaui imꝓperiū; Dum facio uo
luntatē tuā. illos offendi. Operuit reuerentia faciem meā. pal
mis adtractatam: Exter factus sum fratrib: meis. om̄s me dere
licto fugerunt. Hoc ideo passus sum. quia zelatus sū domum tuā.
quia eieci de templo tuo negotiationes. Operui ieiunio animā
meā xl dieb: totidemq: noctib: nihil accipiens. Indutus sū
sacco. formā serui indutus sum. rex caelorū. Et factus sum illis in
parabolā, hinc inde uerboꝝ insultationib: subiacens. Aduer
summe exercebant̄; Sacerdotes ipsi in portis legunt̄ sedere.
sicut hieremias dic̄. Oderunt arguentē in portis. Ergo hi qui

accipiunt pontificiū iudicandi · & corripiendi · quasi qui claues ciui
tatis teneant · In portis sedere memorant; Et in me psallebant
ebrii; Ego uero orationē fundens · agebam ut eriperes me de
luto mortis ne ibi adhererē · ut ñ urguer & sup me puteus os
suū · Puteus p diabolo · hoc loco positus ē; Puteus · a potando
dr · Ipse potauit primos homines · & ppoculū oris sui · ape
ruit sup eos os in morte; Unde scī in passione euadantes di
cunt; Nisi dn̄s fuiss & in nobis · forsitan uiuos deglutissent
nos; Qui · Ministri utiq· eius dē inimici · Sustinui inquit q̄
simul contristar & · & ñ fuit · Non enim poterat simul pati diuini
tas; Sicut sol si in ligno sit · quando concidit · simul concidi ñ po
test; Ita diuinitas simul fuit ad passionē · & simul ñ patiebatur
tristitiā; Quae sui consolantē · & ñ inueni; Tot milia saturati ·
tot milia saluati · Infiniti edocti · & nec unus inuentus ē mihi
consolator tempore quo dederunt in escā meā fel · & in siti
mea potauerunt me a coeto; Propt̄ hoc · facta ē mensa eorū co
ram ipsis in laqueū; Mensam hic synagogā canit · ad quā quasi
refecturi spiritalit̄ euntes; Laqueū aet̄nae mortis incurrunt ·
Obscuratos habentes oculos · ne uideant lum̄ ecclesiae; Dorsum suū
pari & ib: uanis incurrant · & ideo adponitur iniquitas sup iniq̄
tatē ipsorū · quia & ipsi geminant impietates suas; Occiderunt
xp̄m · scōs p secuti sunt · ecclam negant · uoces pphetarū euacu
ant · & ideo delentur de libro uiuentium · & cū iustis non scribunt;
Non habent enī partē cum abrahā · neq· cū omnib: scīs ueteris testa
menti · quia contēpserunt pauperē in aspectu · illū · de quo om̄s
patres eorū contionati sunt · Paup inquit ego · & dolens · Pauper ·
ut nos diuites facer &; Dolens · ut nos a dolorib: aet̄nis eriper &;

VI

Factus est hostia dō pro nobis · pacificans in sanguine suo · siue quae inter
ris sunt · siue quae in caelis ; Et placuit in sacrificio crucis · quasi uitulus
nouellus · cornua pducens · duorum testamentorum · & ungulas quat
tuor euangeliorum ; Quod uidentes pauperes · laetantur ; Paupe
res apostoli · non habentes duas tunicas · non perā · non pecuniā in
zonis suis ; Unde & p&rus · mendicanti infirmo · argentū & au
rum non habeo · sed qd habeo · hoc do tibi · In nomine ihū · sur
ge & ambula · In his operib: magnificatus ē dn̄s ihs xp̄s in
laude · quod uidentes pauperes gratulant ; Quia sic exau
dit pauperes dn̄s · & uinctos suos n̄ spernit ; Laudate eum
caeli quia ascendit · & terra · quia resurrexit · & mare quia
pedib: eum ambulauit · & sion quia edificaū eā · non haben
tem maculā neq rugā · & ciuitates iudae · animae apostolor
quae inhabitant a xp̄o · & hereditatē primā adquisiuit eas ;
Semina & iā seruorū xp̄i possidebunt eas ; Qui n̄ possident terre
nas uanitates · apostolorū utiq: doctrinas possident ; Et qui
diligunt nom̄ dn̄i · Inhabitabunt in ea ; Idest in fide · in
doctrina · In eccl̄a · In qua regnat dn̄s nr̄ ihs xp̄s · cū pa
tre & spū scō · nunc & in cuncta scl̄a saeculor · am̄ · / Lxviiii

In rememorationē inquit dauid · eo qd saluū me fec dn̄s ·
Ibi dix · saluū me fac dn̄e · hic gratias agit saluatus · Quid
tam̄ orauit ? Ad adiuuandū me festina : Festinant suscita
me a mortuis ; Ut erubescant statim erubescentes · qui
dicunt mihi euge euge ; Exultent hi qui sperant in te · &
qui quaerunt te · & dicant semp magnific& dn̄s qui diligunt
saluatorē tuū ; Liqu& apostolos · & quae sisse · & dilexis
se : Ego uero ait · mendicus & paup̄sū ; Exinaniui enim me
ipsū · factus oboediens usq: ad mortē ; Dn̄s adiuua me ;

ergo

Nonenī fragilitas humana resurgit · nisi potentia fuerit diuina reuelata; Adiutor & liberator mīs esto dnē · n & ardaueris · dr̄ qui regnas in scta scl̄oꝝ Am̄ · Lxx.

Psalmus inquit filiorū ionadab · & priorū captiuorū; Uidendum ē · cūquib: canit dauid; Cum filiis ionadab · De quibus hieremias dic̄; patris a constitutione · uinum n̄ bibere; Et uocem dn̄i increpantis memorat · quia dictum ē; Filii ionadab custodiunt p̄cepta patris sui · & n̄ bibent uinū; Non ergo putemus filios ionadab · cum dd̄ caecinisse psalteriū · sed sobrietatis uiros · participes fuisse & in psallendo dō; Non enim canebatur ad libitū · sed ad gemitū · ubi captiui primi simul lacrimas funderent · dicentes; Ds̄ mīs eripe me de manu contra legē agentis · & iniqui; Inte confirmatus sum ex utero; Ex utero utiq; uirginali nos dicimus; In dō confirmatū xp̄m · qui tamquā p̄digium factus ē multis incredulis · credentib: aū exstitit adiutor & fortis; Repletum ē os eius · non incibo · non ebrietate · sed laude;

Et non est p̄tectus in tempore passionis · cum deficeret uirtus eius.

Non est penitus derelictus tempore quo dicebant inimici ds̄ dereliquit eū · tunc dr̄ non discessit ab eo; Quo resurgente · erubuerunt & confusi sunt insultantes · auersi retro · & confusi uolentes animā eius. Ille enim exsurgens · ampliauit sup omīa laudem ei;

Nullam cognoscens aliam negotiationē · nisi hanc ut intrare in potentias dn̄i; Nunc exterior · Interiori dic̄; Quae fecisti magnalia ds̄ · Quis similis tibi · Quantas ostendisti mihi tribulationes multas · & malas; & conuersus ecce uiuificastime · & de abysso terrae · iterum reduxistime; Dicendo iterū · questionē fecit; Semel enim passus · semel mortuus · semel sepultus · semel de abysso terrae reductus; Quid est hoc iterum ·

iterum dicendo exclusit noua. Ita nos poenitentiae recuperationem
negantes. & p̄das leonum in eorum faucibus relinquentes. Noster aut
hic pastor. non relinquet p̄dam. Non uidet lupum & fugit. sed ui
uentes de ore leonum oues eripiens. iterum suis gregibus p̄sentat in co
lomes. Hoc est iterum. qui in ipso sepulti sumus p̄baptismum. &
xp̄m induti morimur. Quando nos mosti tradimur consentiendo
inimicis nr̄is. qui nos sic terrenis uoluptatibus implicant. ut uidea
mur in abr̄sso terrae demersi. Sed quia non patitur in nobis perire.
qd̄ contulit iam per baptismum. semel a mortuis suscitatus ad uitam
aeternam. ab eterna uita per diaboli exclusus astutiam. In eo ite
rum xp̄s. de abr̄sso terrae reducitur. In quo multiplicans d̄s iustitiā
suam. id est excommunicans eum. & a pacis osculo p̄iciens. Conuer
sus iterum consolatur. reddens ei communionem quam abstulerat.
osculum quod negabat. Et ego inquit. confitebor ait. Quia con
fessio est. quae liberat poenitentem. Confitetur ergo in oratione
sua dn̄o dō suo. peccata sua. Di autem ueritatem. in uasis psalmi.
Quae sunt uasa psalmi. in uasis psalmi. ueritatem di nuntiant. qui in
tus intra uasculum corporis sui. ueritatem rectae fidei habet inclusā.
Namq. si incorporalit̄ quispiā paenitentiae suae adflictiones os
tendat. a peccato abstineat. ieiunio. cinere. cilicioq. p̄maneat.
nisi in uasis psalmi ueritatē teneat. om̄ia quae laborauerit. eua
nescunt. Facilius p̄ ueritatem fidei ad indulgentiā ueniet. quā per
adflictionē suā sine ueritate adtinget. Age ergo in confessione
tua. correptionē & iā sine cilicio. & in psalmi uasculo. ueritatem
include. Psalmus enī quē canis ad dm̄ n̄ p̄uenit. nisi intus in uascu
lo suo. Ubi psalmum includit memoria in uase in quam ipso &
ueritas di simul fuerit cōmorata. tunc psallis in cithara scō isrh̄
tunc gaudent labia tua dum cantas dn̄o. & anima tua quā redemit.

quam de abisso iterum reuocans liberauit: & confundit aeterna con
fusione qui querebant eam: solus enim creator eius possidet eam: qui
regnat in saecula saeculorum. Amen. Lxxi.

Qui prophetiam in psalmis credunt: tenent illam regulam quam
caecinit zacharias dicens de dō. qd ipse locutus sit p os pphetarum
liberaturū se nos ab inimicis nris; Qd aut in capite huius
psalmi legis: dnm nrm ihm xpm. explanantem inuenies; Dicit enim
in euangeliis; Pater non iudicat quemquam: sed omne iuditium filio
dedit. Quod ergo per os scorum promisit in filio suo rex: uerum imple
uit. Cuius tunc imaginem salomon gerens: sapientis nomen accepit:
habens in se scintillam sapientiae; Hic aut ipsa sapientia ueniens: de
dedit pacem montibus: Idest apostolis: & collibus iustitiā. Id: ple
bibus: Iudicauit cum iustitia pauperib: contemnens psonas diui
tū: Humiliauit calumniatorē: Id: populū iudaicū; Permanet
cum sole. immo sup solē: quia ad dexterā patris pmanet sedens.
Et ante lunā in saecula. Lunam hoc loco. non pcausa lunae: sed pro
aeternitate memorauit dni ihu xpi: Et descendit sicut pluuia in
uellus: Id: in uellerib: lane: sicut gedeon signum uictoriae in uel
leribus lane pcepit. Nam & uerbum suum pater: sic iussit sicut plu
uiam exspectari; Exspectetur ait. sicut pluuia: uerbum meum: Ergo
quem in deutheronomio. iussit expectari sicut pluuiam: in euangeliis
psentauit. sicut pluuiam; Non utique ex inferioribus semine humano
erumpente pgenitum: sed uerbo patris de caelorum altitudine qua
si pluuiam uenientem. exortum; Exortum inquam. in tenebris mun
di: lumen rectis. Orta est in diebus eius iustitia: & abundantia pacis;
Pacem meam do uobis. non talem qualem hic mundus habet: sed pa
cem meam illam. qualem habent caeli. in qua dominatur xps a ma
re usq. ad mare: hoc est super omnem terram aquis maris & fluminum

circumdatā: Coram illo pcident aethiopes: Aethiopes nigridinis
circumdati: pfidiam · non incorio carnis · sed insensibus animae; Propt
hoc pcident ante eum · et terram inimici eius lingüent · ut indulgentiā
ab eo consequi mereantur; Reges aū thursis · et insule munera offerunt ·
id: qui regnant in corpore suo securi; Et munera offerunt reges arabū ·
et saba dona adducunt; Qui dominantur moribus barbaris · hi dona
adducunt animas suas · ut ipsas et tradant ad adorandū eū cum regib;
terrae · qui terrenis uoluptatibus dominant; Omēs aūt gentes seruient
ei · quia liberat pauperē a potente; Uide causam · Ideo ait · omēs
gentes seruient ei; quia liberat pauperem sensum eoy · a potente
et astuto diabolo qui eos suasit opera manuū suarū timere et colere;
Ex usuris et iniquitate · liberauit animas eorum; Ampliabantur usurae
animabus eorum · quia quod debebatur dō · idolis tradebatur; Et illis
accipientibus · si tamen uel dici potest · illis accipientibus qui nihil nec
accipiunt · nec recusant · daemoniis ergo accipientibus quod soli dō de-
bebatur · istis et debitum concreuit · et fenus; Uidens pius cui pater
uiditium suum tradidit · In reddendo eos satis esse mendicos · hoc uidi
cauit; In uicem inquit uos homines remittite uobis debita · et uobis
remittit pater ur qui est in caelis; Et adiecit; Si non remiseritis · nec
uobis remittit; O liberantem ex usuris et iniquitate animas · uere pre
clarum nomen tuum nobis · qui uiuis in scla sclorum; Uiuis · et dabitur
tibi aurum arabiae; Aurum enim terrae illius · est magnum; Aurum
accipis pbatum · fulgidum · In apostolis · in martyribus · in confessorib;
in uirginibus; Aurum accipis · non tibi potest fieri; In postura erit fir
mamentum tuum · in terra corporum nrm; Non in conualle fletus ·
sed in summis montibus super extolletur fructus tuus · et super gredit
altitudinem et iam libani montis · et floret in altitudinibus aplorum;
Quid floriet · audiamus; Sicut foenum · inquit; Ergo in illa altitudi

ne laudata: floriet foenum: floret in aecclesia usq; hodie: ut pascantur iu
menta: nihil cum populo de pfectionibus agitur: Ibi ergo: pducitur foe
num iumentis: Perfectorum enim est: solidior cibus: Quia ergo foenū
florent montes: nemo fugiat aecclesiam: ueniant omnes ut benedicatur
ibi ds isrl: qui facit mirabilia solus: & sit ibi nomen maiestatis eius bene
dictū in scla: ut repleat maiestate ei omnis terra: Fiat fiat: Ipsi glia in scla
sclorū: am. LXXII.

Cum ds omnib; bonus sit: & nullis sit malus: quid sibi uoluit dicere his bo
num qui recto sunt corde: Haec dictio humanis sensib; adplicanda:
his qui uituperant iudicia dī dicentes: Ille pfidus: Ille iniquus: sordi
dus: truculentus: sanus: Ille aū innocens: castus: humilis: Insania
fatigatur: Infirmitate cōcutitur: & his similia: Haec rectis corde:
uirtutū semina cōprobant: In quibus pbata fides: seq & ē suā in aetnae
uitae amoenitate suscipiat: & in scto quasi hieme glatiali positi:
primae anastasis quasi primi uerni flores expectent: Laetantes itaq;
in pace sua peccatores: qd cum hominib; nō flagellantur: teneat sup
bia: fiant crassi: pdeat ex adipe eorū: Iniquitas: ponant in caelo os
suū & loquantur iniquitatē: In excelso dicant: nō eē scientiā in dō:
Quitamen sint audiamus: Hi sunt inquit peccatores: & habundantes:
qui in scto obtinuerūt diuitias: Mei aū pene moti sunt pedes: & a recto
itinere pene effusi sūt gressus mei: quia dixi in corde meo: ego sine
causa iustificaui cor meū: & laui int innocentes manus meas: At
ubi cōsideraui omnia tēporalia eē: quę peccantib; ministrantur:
& subito eos deficere: & perire ppt iniquitatē suā: & istā uitā eos
quasi somnū transire: & quia ds in ciuitate sua hierusalē quā pparat
scis imaginē eorū ad nihilū redigit: tunc inflāmatū: in amo
redī cor meū: & renes mei resoluti sunt: Id: ad castitatis liberta
tē: a mali exempli uinculo resoluti: Ideo enī ad nihilū reductus sū:

Haec cogitans · quia nescivi non ee condignas passiones huius temporis ·
ad futuram gloriam · Postea quā didici etiam iumentū aestimatus ·
& pecus ad occisionem positus · tamen pmansi semper tecum · Tenuisti
manum dexteram meam · in voluntate tua deduxisti me · & cum
gloria assumpsisti me · Haec in dño iesu xpo completa sunt · Ipse tenu
it generi humano dexterā mortuo iam iam foetenti · duxit a volun
tate diaboli · ad voluntatem suam · & assumpsit in gloriam · Qui
audenter dicer & · Quid mihi restat in caelo ? hoc est in terra positus ·
ita caelestem vitā exercui · ut dum in caelo ascendero · nihil mihi sup
sit · quod in terra positus non impleverim · Nihil enim praeter te ·
volui super terram · Etiam si defecit cor meum · & caro mea · in passi
ones · & pars mea quia ds est non defecit · sed man & in saecula ·
Non enim pereunt · nisi hi qui longe se faciunt a dō conservatore suo ·
Et ipse non perd & · nisi illos qui fornicantur ab illo · Id est quorum anima
alterum ducit dm · aut a veritatis coniugio · se falsitati commiscet ·
Unusquisq · aut nrm · his pbatis · dicat · Mihi aut adherere bonum est ·
& ponere in dño spem meam · ut ad nuntiem omnes laudes di · in portis
filiae sion · Filia sion · anima credens xpo · quae in finem psalmi in
veni & laudes · quas sibi in titulo defecisse testatur · Defecerunt ei
laudes · quia zelata est in peccantibus · Quas inveni & in finem · si ad
heserit dño · & in ipso suam spem ex integro conlocarit · qui regnat
in saecula saeculorum amen · LXX III ·

Iratus est dns sup israhel · cum eet arca di in silo · cum ofni · & finees ·
filii heli · in sacrificiis suis & in fornicationibus nec increpati corri
gerent · Tradita ē etiam arca testamenti adversariis · & gloriati sunt
qui oderunt eum · In medio atrii eius · Quasi in silua lignorum · ex
ciderunt ianuas munitionum · Incenderunt igni · ubi cumq · invene
runt scuarium · id est locum orationis eorum exstructum · & quiescere

fecerunt festos dies dn̄i in terra · dicentes; Iam in isrl · non est ꝓpheta ·
Utiq· audientes heli mortuum · & duos filios eius · qui summam sacerdotii
tenebant · occisos in proelio ·; Samuel adhuc erat infantulus · cuius nec
opinio coeperat ·; Et ideo uidebatur inꝓperare inimicus populus gen
tium · & insultare ·; In quo rogat · ne animas pauperū suoꝝ obliuiscat dn̄s
in sempiternū ; & ut exsurgat · & iudicet causam suā · quia suꝑbia eoꝝ q̄
odeba ne eum · ascendebat nimis · Actenus historicus sermo · coepe
rit finē ; Est enim & in nob̄ arca testam̄ti dn̄i · quā cottidie hostes co
nantur eripere ; Idē · animi constantiam · quae ꝑ defensione uirtutum ·
contra uitia · bella committit ·; Si ergo huius arcae sacerdotes · id ⁝ corpus ·
& anima mea · ex consensu coluerint · requiescet super eam dn̄s · et non au
debunt daemonia · nec bellum in cute consistere ·; At ubi haec ꝑ neglegen
tiam sacerdotum cesserit · capitur ab aduersariis · & malignabitur inimi
cus in scō · & gloriantur qui oderunt dn̄m in eo ·; Post haec cum lacrimis
orandus est dn̄s · ut animas pauperum non per obliuiscatur dn̄s in sempi
ternum · non auertatur in perpetuo · humilis factus · confusus · ut non in
aeternum tradatur bestiis anima quae confitetur ei · ut memor sit crea
turae suae · quia repleti sunt qui obscurati sunt · terrae domus · iniquitatū ·;
Exurgat ergo dn̄s · & iudicet causam suam · quō ꝑ occasionem peccatorū
meorum · inimicus inꝓperat dn̄o ·; Memor inquit esto dn̄e in properio
rum tuorum quae ab insipientibus fiunt tota die · ut non obliuiscaris uo
ces · querentium te ꝑ poenitentiam · & contemnentium te superbia as
cendat ad te · ut illis superbientibus reddas · & nobis confitentibus par
cas · qui regnas in saecula saeculorum · amen · lxx iiii ·
Aliquanta in septuagesimo tertio · idcirco p̄termisimus psalmo · quia
in septuagesimo quarto ea credidimus melius declaranda ·; Confitemus
Inquit tibi dn̄s ; Si peccata confitemur · non ut sciat quae ignorat ·
Ideo c̄fitemur · sed ut ea quae optime nouit indulgeat · Quia con

fitemur eum · & nom̄ eius inuocamus · Confessio enim paeniten
tis · ad indulgentiā non adtingit · si recte fidei inuocatio nominis
dī n̄ fuerit subsecuta; In qua c̄fessione narrantur omīa mirabilia
ei; quae sc̄i s̄rm boli textus ostendit; Uerū quia ut dixi · in ante
cessore huius psalmi · aliquanta transita · quae est̄ in isto reddendu ·
haec sunt ut narres contra manicheum · omnia mirabilia eius; Et non di
cas · aduersis · & contrariis · mundum agi · & alium lucis dn̄m · alium te
nebrarum · alium noctis · alium diei · sed unum eundemq; dn̄m confi
tentes · narremus omnia mirabilia eius dicentes; Tuus est dies · & tua
est nox · tu fecisti solem & lunam · aestatem & uer tu fecisti; Confir
masti in uirtute tua mare · tu confregisti capita draconum in aquis;
Idest capita daemonum in baptismate; Qd̄ autem aquis dixit · uolu
it ostendere unum baptisma in aquis posse omnibus celebrari; flu
minum · maris · fontium · torrentium · stangnorum; Ibi capita dae
monum confringuntur · Idest in omnibus aquis · Caput autem draco
nis magni · in poenitentia confringit dn̄s · & dat eum in escam popu
lo aethiopum; Aethiopes · a plaga meridiani · nigri sunt; Hi ergo qui
daemoniorum meridianorum ruinam patiuntur · nigri fiunt apud
dm̄ · & p̄ ipsa nigredinis p̄fidia · aethiopes appellantur; Hi itaq; cum bap
tizarentur · quia in aquis confracta sunt capita daemonum · uenenū
omne in aquis fluentibus euanuit; Et illos iam mundos · quā ab omni
ueneno desecatos exhibuit · nunc in sicco positis · draco magnus · ipse
princeps draconū aduenit · quem suis cibantes nefariis factis · ue
neno eius iterum nigrarunt; Uerum quia paenitentib; auxilium
diuinae pietatis occurrit · confringitur & huius caput draconis
in sicco · aqua ibi sola lacrimarum ē; Et quia non sunt flumina
circa eum salientes · quae tantum nefas ueneni abluant datur eis
in cibo · & dicitur eis; Quando draconum capita in aquis uobis con

fracta sunt · gustastis · & uidistis · quo suauis est dns · Modo quia dnm re
liquistis · gustate & uidete · quam amarus est diabolus · Ibi gustastis · mel
& lac · hic gustate cinos · propane · & lacrimas uras · in poculis miscete ·
Ibi uestes candidas & mundas · hic sacceas sordidas · Ibi habuistis gaudium ·
hic mugitum gemitumq · inter suspiria excrepate · Sicq · aethiopes esse ces
sabitis · & pristinus uobis candor · splendorq · redditur · Ibi enim uobis
inrumpetur iterum fontes & torrentes · ubi siccati fuerunt fluuii aethā ·
Aetham fluuii · in deserto sna · inuenti sunt · Ex quibus qui gustasset · non
sicut de mirra amaritudine replebatur · sed statim tumore correptus ·
mortis periculo subiacebat · Quando ergo quando conuertit solidam pe
tram in stangna aquae · & rupem in fontes aquarum · isti aetham fluuii
di nutu siccarunt · Qd factum ad hoc ducit · quia paenitentibus · aetham
fluuii exsiccantur · & ex desperato lapide · atq · durissima petra in deser
to · & in squalentibus locis posita · fontes pariter inrumpuntur · atq · torren
tes · Haec fecit rex noster ds ante saecula · qui est ipse · Haec fecit in scla ·
qui operatus est salutem in medio terrae · In dno nro ihu xpo · qui dixit
iniquis · nolite iniqua agere · Et delinquentibus · nolite exaltare cornu ·
Nolite extollere in altum cornu urm · nolite loqui aduersus dm iniquitatē ·
Si quis autem uobis dixerit · ecce hic xps · aut ecce illic · nolite credere · Quia
neq · ab oriente · neq · ab occidente · neq · a desertis montibus · sed sicut ful
gor · ita ueniet · quo ds iudex est · Non sic uenit · quomodo homo uenit ·
sed quomodo ds iudex · ut superbum humiliet · sicut promisit · & exaltet
humilem · Ferens calicem in manu uini meri plenum mixto · ex quo indi
nauit ex hoc in hoc · Uinum · duas species habet · Unam · unde infirmos sa
nat · aliam · unde sanos debilitat · Ex uno eodemq · uino · iustis ppinatur
ad salutem · peccatoribus ad interitum irrogatur · Sicut ignis · iustis profi
cit ad splendorem · ad usturam infertur iniustis · Fex tamen calicis · non
exinanitur · ut bibant non pauci · sed omnes peccatores terrae · Quod

autem uno eodemq; poculo · aliis salus · aliis interitus ueniet · et iam
hodie qui indigne gustauerint · unde salutem digne gustantes af
ferunt · Inde isti ut ait apostolus · sibi iudiciū sumunt; Nos aū hec
scientes · si uolumus gaudere in scta sctoꝝ · Ita cantem' dō iacob · ut
omnia peccatorum cornua confringamus · Id ē uitiorū uentilatio
nes contemnendo frangamus · et uirtutum cornua exaltemus · In
dnō nrō ihū xpō · qui regnat in scta sctoꝝ · am̄ · / LXXV ·

Canticum · contra assyrium · Id ē contra diabolum inchoamus;
Contra eum enim · notus factus est in iudaea ds · in xpō mundum reconci
lians sibi · In isrl · magnum nomen eius · Isrl · homo uidens dm̄ · Ergo qui
uidit hominem · et credidit dm̄ · in ipso primum factum est nomen eius · ita
ut dicer et ei · Tu es petrus · et super hanc petram aedificabo aecclesiam meam ·
Et quia postae inferi · non p̄ualebunt aduersus eam · Ibi confregit cornua ·
arcum · et scutum · et gladium · et bellum · Fecitq · in pace locum eius · et habi
tationem eius in syon · Et inluminauit ei a montibus aeternis · a prophetis qui
fuerunt ab initio · Contra quam turbantur usq · hodie · omnes insipientes
corde · et qui moriuntur in peccatis suis · Dormientes somnum suum · id est
somnum mostis suae · dormientes · nihil inueniunt in manibus suis · Ibi om
nes uiri diuitiarum · Hic enim nascentes · quae inuenerunt · hic morientes ·
relinquunt · Non solum diuites dormiunt · sed et fortes · qui ascenderunt
equos · Ds enim terribilis est · et nemo potest resistere ei tunc in ira sua · Cum
enim coeperit iuditium de caelo iaculare · terra tremebit · et quiescet · cum
exurgere coeperit · in iuditio ds · In quo non saluabit alios · nisi omnes man
suetos terrae; Ibi cogitatio hominis c̄fitebit ei · et reliquiae cogitationū ·
diem festum agent dō · Sic erunt om̄s dies iustorū · quomodo nob semel
in anno scs dies ē pasche; Om̄s ergo sci · dies festos agent dō · Et uos inquit
si uultis gaudere cum scis · uouete et reddite dnō dō urō; Om̄s qui in cir
cuitu eius offerent munera; Memores debent ēe · quid uouerint · aut

cui uouerint. Nam in baptismatis consecratione uouerunt se ipsos tradere
& omnibus operibus diaboli renuntiare. Hoc reddite dno dō uro. an
te oculos hoc habentes. Quia etiam principum auferet sps. cum auoto
discedunt. & est terribilis & iam regibus terrae. Ipsi gloria in scla
saeculorum. amen. LXXVI.

In isto psalmo promittit se propheta omnia mirabilia di ab initio
memoraturum. & causam huius commemorationis exponit. Ac me
morans pterita bona de malis psentibus quae relatur. Clamaui in
quit ad dnm in die tribulationis. & expandi manus meas coram eo in
noctibus. & non sum deceptus. Modo aut tantas moras faciet in sub
ueniendo dns. ut dicam. Numquid in aeternum obliuiscetur mise
reri ds. aut continebit in ira sua misericordiam suam. & dixi mo
do coepit ista mutatio dexterae excelsi. Et ut ostendam inquit.
quia modo coepit memorero ab initio mirabilium eius in quibus
liberauit populum suum. Quis enim tam magnus ds. quam ds nr.
quem uiderunt aquae maris. & timuerunt. Turbatae sunt abis
sus. dantes uiam siccam pedibus filiorum israhel & ioseph. Post
haec uocem dederunt nubes. In columna enim nubis uox erat. quan
do sagittae di in aegyptios transierunt. Uox tonitrui eius in ro
ta. Moyses rotae comparantur. Rota licet in tra uoluatur. ta
men dum stet erit. magna pars ei aliena ÷ a tra. & parua pars
eius in tra cōsistit. Uox ergo di in rota ē. qui paruis reb; trenis
cōtentus. totū quod sursum ÷ quaerit. qd sursum ē pgit. ubi
xps ē. Inluxerunt choruscationes ei orbi trae. quando in mari
uiam fecit. & semitam in aquis multis. Quando deduxit uelut
oues populū suū in manu moysi & aaron. Ipsi gla in scla sclor
AMEN. LXXVI.

Qd promisit dō in septuagesimo sexto. hoc in septuagesimo septi

mo[illegible] hominib; tradit. Ibidixitdō memorero
ab[illegible] initio mirabiliū tuoy; hicdīc populo. loquar
pro[illegible] positiones abinitio; Uirtutes & mirabilia
e[illegible] quaefēc. ut cognoscat generatio altera.;
Ut[illegible] filii nascentes exsurgant. ipsi narrent filiis
su[illegible] is. utn confidant immundi lucris. nimtremis cupidi
tatib; saeculi. sedindō solo ponant spemsuā. & nō obliuis capī
operadi sui. & mandata ei exquirāt. utn fiant sic patres eoy
genus prauū & pamarū; Sane gen. cumdicis. ante ēsidera;
Nonēni creaturā indamnabilib; dī. seduoluntatē ōdemnat;
Udens ergo. quia gen utuperando questionē fecerat. eruens
hunc sermonē acreaturis. Inuriā exposuit. non ee. generis
utrū. seduoluntatis; Prosecutus ēni at; Genus inquit. quod
ndirexit corsuū; Etquasi interrogatus ee. quomodo ndirexe
rit corsuū; respondit; Quia ncustodier testamtui dī. & in
lege ei poluer ambulare; Dicendo poluerī. excluxit culpā
agenere. & crimen uoluntatis ostendit. pquamobliti sunt be
ne factoy. & mirabiliū dī. quando diuisit mare utrtransiret.
& stetuit aquasei hinc inde quasi inutre. quandoduxeos in
columna nubis pdiē. & incolumna ignis pnoctē. quandoru
pit indeserto petrā. & adaquauī eos uelut inabyssomulta; &
potati gratias negerunt. sedadposuer peccare; Et ita utmale
loquerentur dedō. udicerēt; Ecce [illegible] depetra. eduxit
aquam; Eduxit aquam; Numquid [illegible] panem pote
rit dare; Haec dicebant. quia non [illegible] credebat dō
suo. nec speraverunt insalutā[illegible] re ei; Etman
dauit nubibus desup. & ianuas [illegible] caeli aperuit.
Et manna pluit illis ad manducandum. & panem caeli dedit eis.
Panem angelorum manducauit homo. cibaria misit eis in abundantia.
Et transtulit austrum de caelo. & induxit in virtute sua africum.
Et pluit super eos sicut harenam carnes. & sicut arenam maris volucres pennatas.
Et cecidit in medio castrorum eorum. circa habitacula eorum.
Et manducauerunt & saturati sunt nimis. & desiderium eorum attulit eis.
Non sunt fraudati a desiderio suo. adhuc escae eorum erant in ore ipsorum.
Et ira dei ascendit super eos. & occidit pinguissimos eorum.
Et in omnibus his peccauerunt adhuc. & non crediderunt in mirabilibus eius.
Et defecerunt dies eorum in vanitate. & anni eorum cum festinatione.
Cum occideret eos quaerebant eum. & reuertebantur & diluculo veniebant ad eum.
Et rememorati sunt quia deus adiutor est eis. & deus excelsus redemptor eorum est.
Et dilexerunt eum in ore suo. & lingua sua mentiti sunt ei.
Cor autem eorum non erat rectum cum eo. nec fideles habiti sunt in testamento eius.
Ipse autem est misericors. & propitiabitur peccatis eorum. & non disperdet eos.
Et multiplicabit ut auertat iram suam. & non succendet omnem indignationem suam.
Et recordatus est quia caro sunt. spiritus vadens & non reuertens.
Quam multoties exacerbauerunt eum in deserto. & irritauerunt eum in inaquoso.
Et conuersi sunt & tentauerunt deum. & sanctum israhel exacerbauerunt.
Non sunt recordati manus eius. die qua redemit eos de manu tribulantis.
Quomodo posuit in aegypto signa sua. & prodigia sua in campo tanis.
Et conuertit flumina eorum & imbres eorum ne biberent.
Misit in eos coenomyiam & comedit eos. & ranam & exterminauit eos.
Et dedit erugini fructus eorum. & labores eorum locustae.
Occidit in grandine uineas eorum. & moros eorum in pruina.
Et tradidit grandini iumenta eorum. & possessiones eorum igni.
Misit in eos iram furoris sui. indignationem & tribulationem. immissiones per angelos malos.
Uiam fecit semitae irae suae. non pepercit a morte animabus eorum.
Et iumenta eorum in morte conclusit. & possessiones eorum in igne.
Omnem primogenitum in terra aegypti. primitias omnis laboris in tabernaculis cham.
Et abstulit sicut oues populum suum. & deduxit eos tamquam gregem in deserto.
Et perduxit eos in spe & non timuerunt. & inimicos eorum operuit mare.
Et introduxit eos in montem sanctificationis suae. montem quem acquisiuit dextera eius.
Et eiecit a facie eorum gentes. & sortitus est eos in funiculo distributionis.
Et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus israhel.
Et tentauerunt & exacerbauerunt deum excelsum. & testimonia eius non custodierunt.
Et auersi sunt & non seruauerunt sicut patres eorum. conuersi sunt in arcum prauum.
In collibus enim suis irritauerunt eum. & in sculptilibus suis aemulari fecerunt eum.
Audiuit deus & sprevit. & exhortatus est nimis israhel.
Et repulit tabernaculum silo. tabernaculum suum ubi habitauit in hominibus.
Et tradidit in captiuitatem fortitudinem eorum. & pulchritudinem eorum in manus inimici.
Et conclusit in gladio populum suum. & hereditatem suam sprevit.
Adulescentes eorum deuorauit ignis. & uirgines eorum non sunt lamentatae.
Sacerdotes eorum in gladio cecidere. & uiduae eorum non plorabuntur.
Et excitatus est tamquam dormiens dominus. tamquam potens crapulatus a vino.
Et percussit inimicos suos in posteriora. opprobrium sempiternum dedit illis.
Et reprobauit tabernaculum ioseph. & tribum ephraim non elegit.
Sed elegit tribum iudae. montem sion quem dilexit.
Et aedificauit sicut unicornium sanctificium suum. in terra quam fundauit in saeculum.
Et elegit dauid puerum suum. & sustulit eum de gregibus ouium.
De post fetantes accepit eum. pascere iacob puerum suum. & israhel hereditatem suam.
Et pauit eos in innocentia cordis sui. & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

quit os suum. Aperiendi causa exegit. & interra [illegible] os & in
caelis ianuas nominare. Et pluit illis manna. [illegible] ad man
ducandum. Manna latine quod dicimus quid [illegible] est
hoc dicit hebreus. Cum ergo tamquam semen cori [illegible] an
dri pluerent caeli interrogantes filii israel nomen dede [illegible] rupt.
dum querunt. Nam dicentes quid ÷ idest manna de hoc [illegible] qd
interrogabant uerbo nomen species ipsa suscepit. Quod aures in faciens
adiecit panem caeli dedit eis per occasionem mannae panis qui de cae
lo descendit nominatus esset panem inquit angelorum manducabit
homo. Quicquid aeternitatem in potando & in manducando prestat
angelorum est non habens putentes atq stercoris digestiones. Ha
bent enim uniuersa uiuendi materiam. Et siue angeli seu quecunq
in caelo uiuunt non sibi sine alimento suffitiunt. Ducuntur enim fa
me & siti siue laudis dni & esuriunt et sitiunt iustitiam eius per quam
pinguescunt & aeternum apicem tenent sicut e contrario apostatae
angeli esuriunt et sitiunt iniustitiam & ex eo opere saginantur.
Nam et qd dicit dns gaudere angelos in caelo super unum poenitentem
ostendere uoluit ad eorum refectionem redisse per iustitiam eum
qui per iniustitiam uentres daemonum saginabat. Quanta sunt
etiam in corporibus quae sine stercore a digestione reficiunt. Ut
est nuntius bonus ut est odor optimus ut est aspectus mirabilis ut e
gratia maiorum ut est opinio optima quae dicitur etiam ossa
in pinguare. Haec ideo diximus ut ostendamus om
nia quae in [illegible] caelo & quae in terra sunt inuisibi
lia atq uisi [illegible] bilia & mensuras suas habere quia
solus ds in m [illegible] sus est. Et per conpaginem suae
qualitatis sub [illegible] sistere quia solus ds incorporeus e.
Et per aliam substan [illegible] tiam uiuere quia solus ds nul

lius eget. Ipse autem omnibus est necessarius. ipsi nullus. Sed quia nimia
gratia pietatis suae. facturam suam in omnibus diligit. dignatur per legem.
per uirtutum indicia. per conpunctionem cordis. per magnitudinem ope
rum. hominum inuitare animū: Et Ideo non solum panes angelorum.
sed & auium carnes innumerabiliū. cōcupiscentib; tribuit & iam ingra
tis; Et ne in ultum ingratorum crimen posteritas ñtimer&. cum
adhuc escae eorū. erant in ore eorū. ira dī uenit sup eos; Quia ñ credi
der mirabilib; eius. defecerunt in uanitate dies eorū. & anni eorū
cum festinantia; Uerum quia ut dixi quidam tu. si non male coac
tus. bene facere non uis. cum occider& inquit eos. quae rebant eū;
Et conuertentes diluculo. ueniebant ad eum. Tunc recordati sunt. quia
ds adiutor & protector eorum est. Sed dicentes inquit. tu es ds noster.
hoc sola ait lingua. mentiti sunt ei. Cor autem eorum. non erat rectum
cum eo. Unde & dns dicit. Populus inquit hic labiis me diligit. cor aut eorū
longe est a me. Haec quare. Quare haec. quia fides non est habita. testa
mento eius. Sine fide autem ut ait apls. impossibile est placere dō. Dis
cutiamus parum per. de quo testamento agatur. Audi apostolum.
Hominis ait testamentum. nemo irritum facit. aut super ordinat. Abra
hae dictum est. in semine tuo hereditabo omnes gentes. Non inquit dixi
seminibus quasi in multis. sed in semine tuo quod est xps. Hoc ergo tes
tamentum. qd cum abraham patre eorum habuit ds. dum compleret in
filio suo. fides non est habita in testamento eius. Ipse autem est miseri
cors. etiam in cruce positus. propitius fiet peccatis eorum. Et cum posset.
ñ dispdit eos; Ita ut rogar& patrē suū. ut & ipse indulger& eis. quia
recordatus ē. qd caro ft. nihil in spū sapientes. & sps eent euntes.
& non reuertentes. Ideo sepe dns peccatorib; in hoc mundo la&i
tiā & habundantiā. & potentiā usurpatam relinqu&. quia scit
quae passuri sunt in gehennae incendio. & condolens eis. auer

tit in hoc saeculo iram suam ab eis. Hoc considerans quod euntes ibunt in
interitum aeterni incendii. & ultra non redeunt. Quotiens inquit ex
acerbauerunt eum in deserto. non recordantes diem qua liberauit
eos dn̄s de manu tribulantis. & inimicos eorum prius x plagis percussit.
postea etiam in mari mersit. ipsos aūe duxit tamquā pastor oues
in deserto. & induxit in montē scīficationis suae. & eiecit a facie
eorū gentes. & post omīa quid fecerunt. Auerterunt se inquit.
& n̄ obseruauerūt sicut patres eorum. Ita ut etiam in scultilib; suis emu
larentur eū. Propt̄ hoc inquit repulit tabernaculū silo. Facit
hic locus c̄tra heretico. qui dicunt p̄ duorū peccata filiorum heli.
ds̄ iustus omnem isrh̄ populum tradidit philisteis. Sp̄s uero scs̄
detegens uniuersi crimen populi dic̄. qd̄ auerterint se ad ō. & n̄ ob
seruauerint p̄cepta ei sicut & patres eorū. Ideo inquit ad nihilū
redigit nimis isrh̄. Et ideo repulit tabernaculū silon. Ideo c̄uer
tit in captiuitatē. uirtutē ipsorū. & pulchritudinē eorū. Id ē arcā
testam̄tū dn̄i tradidit in manu inimici. Conclusit in gladio popu
lum suum. & hereditatem suam spreuit. Ita ut sacerdotes gladio ca
derent. uiuenes ignis comederet. uirgines sine lamento perirent.
uiduae sine plorantibus interirent. Uenimus nunc ad locum. qui
nos ab hr̄storia. ad misticum & moralem auditum inpellat. Excita
tus est inquit. tamquam dormiens dn̄s. Quotiens cumq; ergo cap
tiuitas. siue carnalis. siue spiritalis uenit. sciamus dormire dn̄m.
Et tamdiu dormit. quousque inueniantur idonei. qui ausi sint
excitare eum. Hoc namq; est quod pinxit dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s in naui.
dum transfretaret nimia & incomparabili tempestate nauis.
in qua erat cum discipulis suis. Agebatur ita. ut nihil supeēt
nisi ut mergerentur in fluctibus. Et accedentes discipuli ad dor
mientem ih̄m. clamore eum nimio excitant dicentes. Precep

VII

tor · perimus · Ille autem exurgens · im[illegible]perauit uentis · & quieuerunt
undae · & tranquillatae sunt · Non ergo ideo dormit dns · ut somno te
neatur · Semper uigilat · et numquam dormiet omnino · neq · dormita
bit · sed quando ei nos silentium facimus · tale est · quale · qui dicat ·
Sic uos siletis · sicut solet fieri silentium patri familias · ut quiescat · Ecce
quiesco · ecce sileo · ecce dormio · Non orationum gemitibus pulsor ·
non psalmorum uocibus inquietor · nec assiduis depcationibus excitor ·
Grandi hoc uro silentio · ego dormio · & mihi dormienti uenit super uos
aut spiritalis · ut dixi · aut carnalis tempestas · Qua conpulsi · ad regem
confugiatis · Ut eius uigilus liberemini · cuius somno capimini · Denique
excitatus pcibus scorum · audite quid fecerit · Percussit omnes inquit
inimicos · in secreto natium eorum · tantaq · murium copia extitit · ut nul
lus eorum esset · cuius animus non a muribus roderetur · Ita ut sicut dic
liber primus regnorum · exirent pminentes ex tales eorum · Hoc ergo e
qd ait nunc in isto psalmo · excitatum dnm · percussisse inimicos in poste
riora · Obprobrium inquit sempiternum dedit illis · & repulit taber
naculum ioseph · In regno saulis · duae istae tribus tenebant imperium ·
ioseph scilicet & beniamin · Et ideo adiecit · tribum effrem non elegit ·
Ut sub audiatur · ad imperiu · sed elegit tribum iudu · ad regnum ·
Qd lic & in dauid · tunc pictu sit · sed in xpo copl & um e in monte sion
quem elegit · In quo aedificauit sic unicornis sanctuariu suu ·
Ibi natus · ibi baptizatus · ibi temptatus · ibi in uirtutib · manifesta
tus · ibi passus · ibi mortuus · ibi sepultus · ibi exsurgens a mortuis
tertia die · ibi ascendit in caelis · In terram quam fundauit in saecula ·
id est in sion · id · in aecclesia scorum · Ibi elegerat dauid seruum suum · quan
do tulit eum de gregibus ouium ut pasceret iacob · & israhel hereditatem su
am · Quos pascet usq · hodie di filius · sine malitia cordis · & in sensu manuu
suarum deducet nos · Ideo enim manus suas in cruce leuauit · ut in glo

rta manuum suarum dirigat nos qui regn̄ cū patre & spū sco unsta sclōr. am̄.

Lxc viii Septuagesimus octauus psalmus. apicem antecessoris sui secutus. lamentū simul dō. cum oratione effundit. Cuius historia p̄erttam eadem philistinorum explanat. ppheiam futuram. nabuchodonosor commemorat. moralis nr̄i huius spiritalis proeli. uenire dicendum est plorat. uenisse enim gentes in hereditatē dī. & liber regum primus de selom. & arca testamenta memorat. & hieremias de hierusalē. & de exemplo. sipphi & eo modo hunc psalmum quęras. explanat; Nos uero qui hierusalē. nr̄am animā dicim̄. sitam̄ rex pacificus requiescat in ea. haec quando p̄ consensum suū. & p̄ negligentiā suā. dum n̄ repugnando superatur. actum peccando dō. abeius defensione discesserit. uenient ad eam gentes. ad eā utiq; quam in hereditate sua possidet xps. & polluunt templum sēm eius
in sēm baptismo factum corpus eius. Ponunt hierusalem. ueluti pomorum custodiam. Ita desertam faciunt eam. ut putes illam ciuitatem magnam. inuilem casulam hortulani conuersām. Posuerunt mortalia seruorum tuorum. escas uolatilibus caeli. Hoc loco. uolatilia. sps̄ inmundi nominantur. Dequibus dicit apls. sps̄ aeris huius. Ipsi uelut uolueres comedus̄ p luxuriam. carnes sc̄orum tuorum. Comedunt simul. bestiae terrae. Si effuderint sanguinem eorum uelut aquam. circa ipsam hierusalem. & non fuerit qui sepeliat. nemo qui exemplo uitae. abinterritu mortis absc̄ondat. tunc efficiamur indersi. omnibus daemoniis. Quid eo uicini nr̄i. & inimici dicuntur. qui a nec uno quidem puncto abinimicitiis iuxta nos positi recedus̄. Adhaec rogandus dn̄s. ut effundat super eos iram suam. quia ipsa sunt regna. quae nomen eius non inuocant. sed comedus̄ cotidie uiuos. & locum eius qd erat ornatum moribus. in heremum conuertunt. Euenunt nobis haec. si memor sit dn̄s iniquitatum nr̄arum. Utinam antiquarum. & non nouarum. Sed quia remedium uulneratis est. necessarium. cito nos anticipent misericordiae tuae dn̄e. quia pauperes facti sum̄

nimis. Perdidimus aurum pudicitiae. argentum bonae conscientiae. nos
ipsi p̄da hostium facti sumus. Propter honorem nominis tui dn̄e libera
nos. & ꝓpitius esto. ne audiant increduli. & dicat̄. ubi est d̄s eorum.
Defende sanguinem seruorum tuorum. qui effusus est. Sicut enim in
ruina hominum. gaudium habent daemones. ita in reparatione nr̄a
gaudiū ⁒ angeli. Sp̄s uero nequissimi. interitum patiuntur. cum in ⁒ habent
trauerit in conspectu di. gemitus compeditorum. Sit tantum gemitus
pro peccatis. non potest fieri. nisi intret in conspectum di. Et incipit
secundum magnitudinem brachii sui possidere dn̄s. filios mortis.
Ut qui erant filii mortis. incipiant esse filii uitae. cum reddiderit inimi
cis septuplum. Quia quod septiformi sp̄iu in baptismatis tempore ꝓ
missum ē horum est suggestionib: ab his qui ꝓmiserat̄ denegatū. Satis
aūt facientes sc̄o sp̄iu. quem in consecratione suscepimus dicamus ei. nos
populus tuus & oues greges tui. siue pascuae tuae. confitebimur tibi in
saecula. & in saeculum saeculi narrabim' laudes tuas. Qui regnas cū patre
& filio. sc̄e sp̄s. nunc & semp̄ in aeterna saecula saeculorum amen. lxxviiii.
Adhuc eadem. per eadem. de exitio & tribulatione populi. in isto psalmo
cantat. Rogans ut qui reg& isr̄l. intendat. excit& potentiam suam.
quae nullus dignus inuenitur. qui eum audeat excitare. Ipse ergo ex
cit& potentiam suam. ueniat. & saluos nos faciat. Uerum quia inui
sibilis ē. & a nullo penitus uideri potest. sumat materiam. per quam
dignet̄ faciem suam ostendere. Quam si ostenderit ille. nos saluierimus.
Uelitti. sunt periculo glatiali positis. ubi uis frigoris minatur interitū.
liberantur sine dubio. si ostendatur eis solis aspectus. quanto magis. di
nobis ostensa facie. In dn̄o nr̄o iuū xp̄o. nos salui erimus. Si ergo
sentimus captiuitatem uinetae dn̄i. quam de aegypto. p̄ aquam &
sp̄m sc̄m transtulit. quam eiectis daemoniis plantauit. qui ita fuit
uia in conspectu nr̄o. ut dicer& ego sum uia. qui ita plantauit radices

nostras in fide sua · ut repleret omnem terram corporis nr̄i · & esset in
nobis uinea uera · cuius umbra operuit montes · omnibus scis melior ·
cuius arbusta prestantior esset · & altior cedris dī · hanc extermina
uit in passione ap̄ de silua · populus incredulus · Et singularis ferus
depastus est eam · quod peius est · & in nobis tumultum xp̄s patitur · quan
do permittimus rabiem daemonum in corde nr̄o ingredi · ubi suscepim̄
xp̄m · Et ideo cibus nobis non debet esse gaudii · sed panis lacrimarum
& potus in lacrimis · Si sentimus quia facti sumus in obp̄brium inimi
cis · & ipsi deriserunt nos · In oratione enim lacrimarum p̄manentes ·
ds̄ uirtutum respicit de caelo · & uidet · & uisitat uineam istam · & di
riget eam quā plantauit in nobis dextera eius · per filium hominis
ihm̄ · quem confirmauit sibi · In censo igni · & effossa manu · quando
abraham in censo igne · & armata manu gladio · paratus fuit filiū
suum iugulare coram dn̄o · Tunc iurauit abrahae · quod filiū eius
ita confirmaret sibi · ut in ipso hereditar & omnes gentes · Ergo
memor esto dn̄e quod iurasti · & repara quod donasti · ut non disceda
mus a te · Non enim discedimus a te · si tu uiuificaberis nos · Nos aūt sep̄
nomen tuū inuocabimus · Alia enim spes nr̄a non est · nisi uttu conu
tas nos · dando bona consilia in cordibus nostris · & ostendendo nobis
faciem tuam · cuius nos aspectu saluemur in xp̄o ihū dn̄o nostro · qui
tecum & cum spū scō uiuit & regnat in saecula saeculorum amen · Lxxx ·

In septuagesimo nono psalmo · uinea reparatur · & in octogesimo p̄
torcularibus agitur · Exultate dō adiutori nr̄o · quia resurrexit
uinea eius · Iubilate dō iacob · reparata est uinea eius · Surrexit enī ·
quem exterminauit incredulus populus · Ipsum utiq; exterminauit ·
qui dixit · ego sum uitis uera · Ipsum qui dixit · exterminauerunt ma
nus meas & pedes meos · Ipse uero qui exterminauit populus · a pro
silue stri est acrior · Ecce surrexit · qui ibi plorastis · hic exultate ·

quubi tacuistis · hic iubilate · Quubi anxiati estis · hic in psalmis & in tym
panis congaudete · In die insigni · idest in die resurrectionis dni · quia
ipse est dies sollemnitatis nrae · In quo pceptum dare dignatur dns ad
testimonium ioseph · eo quod uisitatione uisitaturus esset dns · Ergo ioseph
testimonium de ipso posuit · cum exiret de terra aegypti · linguam quam non
nouerat audiuit · Post quadringentos triginta annos · audiuit uocem
di p uocem moysi · genus abrahae sicut ei promissum fuerat · cum
deuerterat ab honeribus grauissimis dorsum eius · Quando manus
eius in cophino seruiebant · in luto & latere · tunc in tribulatione
inuocastime & liberauite · dicit adisrl dns · exaudiuite in abscondi
to tempestatis · Te exaudiui · & inimicos tuos mersi · Probauite in a
qua contradictionis · in murmure pessimo · in quo & moyses seruus
inreprehensibilis uisus est offendisse · Audi nunc populus meus
& loquar isrl · & testificabor tibi · Me quem crucifigis · ego sum ds · Qui
ds · ipse · qui te eduxi de terra aegypti · Dilata os tuum · & ego adimple
bo illud · Quid est quod tanto pere iubes · ut dilatet os suum · populus
criminosus atq; incredulus · qui crucifixit dnm · Dilata in quid os tuum
& ego adimplebo eum · Opiissimus saluator · & humani generis
euidentissimus reparator · Dilata os tuum · & ego adimplebo illud ·
Si uultis euadere mortem quam incurristis · bibite sanguinem quem
fudistis · Sed quid sequitur · Non audiuit populus uocem meam ·
& isrl non intendit mihi · Et ideo dimisi eos secundum desideria
cordis eorum · & abierunt in adinuentionibus suis · Ad populum
hunc ego ueni · ad hunc populum · & ante quam uenirem p phetas
misi · ad hunc solum populum apostolos ante quam paterer destinaui ·
qui me penitus audire contempsit · Si enim me audisset · aut si in
uiis meis ambulasset · ad nihilum inimicos eorum humiliassem · &
super tribulantes eos misissem manum meam · Sed principes sacer

dotum · & scribae & pharisaei · qui erant inimici dni ihu xpi · ipsi mentiti s
populo dicentes · non est a dō · Illi aut miseri · contra salute sua illis m
tientibus credider · & eu qui eos liberare uenerat · negauerunt · Erit tam
temp' eoru · in aeternum · Cu enim plenitudo gentiu introierit · tunc om
nis isrl saluus fiet · Tunc cibabuntur & ipsi · ex adipe frumenti · & de pe
tra melle saturabuntur · credentes · ex quo ceciderunt inuidentes · Potens
e eni dns · iteru inserere illos · Nos aut in fide ei stemus · ut ad nihilu inim
cos nros redigat · & sup tribulantes nos · siue spiritales hostes · siue
carnales · mittat manum sua · per xpm dnm nostrum · qui regnat
cum patre & spu sco · per omnia saecula saeculorum · amen · lxxx
Omne quod honorifico nomine · generaliter nuncupari potest · hoc
speciale di est · p naturam incoprehensibilem maiestatis eius · qua est
ds · Et dicitur tamen homini · dedite dm pharaoni · Dicitur & dns homo ·
cum ds solus sit dns · Dicitur scs homo · cum solus ds sit scs · Dicitur bonus
homo · cum nemo bonus sit nisi unus ds solus · Et hoc est dō simile in ho
minibus · qd ea quae ds naturaliter possidet · homo p imaginem sus
cipit · Tanto plus similaturus · quanto fuerit amplius suis moribus
eius similitudine imitatus · Unde & in psenti psalmo · ds ipse loquitur
his · quibus iudicandi tribuit potestatem · Ego inquit dixi dii estis ·
& filii excelsi omes · Uos autem sicut homines moriemini · & sicut unus
de principibus cadetis · Unus de principibus id est diabolus · & iudas
traditor · & saul · & hieroboam · aut unus ex his qui principatum
tenuerunt · sicut & uos cadetis · quia iudicatis iniquitatem · & facies
peccatorum sumitis · Non iudicatis pupillo & egeno · humilem &
pauperem · non iustificastis · Non eripuistis pauperem & egenu ·
nec de manu peccatorum liberatis · Et licet generaliter dicta sint
ista de iudicibus & de pauperibus · tamen pharisaeis una cum prin
cipibus sacerdotum · pphetia carminis sonat · Nescierunt enim

neque intellexerunt · quia dictum est illis · nisi crederitis · non intelle
gitis ; Illi si credidissent · intellexerant suum esse dnm · quem negabant ·
& diligentem se · odio persequebantur iniquo ; Isto secundum incredu
litatem uram · non erat dns frater · tamen erat hebraeus ex hebraeis ·
& parentes frs dicebatis apud uos esse ; Dicite ergo · quae fuerit causa
odii ; Quare inquiunt infirmos curat in sabbatis ? Et hoc meretur me
dicus odium · pro salute frm incurrere · & pro caritate sua · uestra execra
bilitate uexari ? Uerum quo quiodit fratrem suum · in tenebris ambu
lat ; atque mouebuntur omnia fundamenta terrae · cum exsurget
ds · ut iudicet terram ; Recedamus ab odio frm ; Quia quiodit fra
trem suum · nescit quo eat · quia tenebre circumdant eam ; Agamus
ergo sollicite · de fine psalmi ; Ut cum surrexerit dns iudicare ter
ram · & nos in hereditate capiat in omnibus gentibus · qui regnat
in saecula saeculorum amen · lxxxii

Octogesimus secundus psalmus · habet quidem nomina gentium ·
aduersus israhelitas dimicantium ; Contra quas exoratur altissim
ds solus · qui est super omnem terram dns ; Dicit aut contra hebreos ·
has gentes insurrexisse ; Moab ex loth · amalech ex cham · hi erant
in tabernaculis idumeae · & cum his adsociati sunt ismahelitae ;
Hi conabantur tenere scuarium di captiuum ; Contra hos · ut non si
leat neq; compescatur dns exoratur ; Ideo aut in capite habet ds ·
quis similis tibi · & in fine · tu solus altissimus super omnem terram ·
quo in diis suis confidentes · aduersum nos excitantur · quite
habemus dm · qui similem non habes ; Tu enim solus es altissimus ·
super omnem terram ; Nos aut quia istae oms gentes a bapostolis
occupatae · in xpi hereditate titulatae sunt · si hos factos ciues
scorum p gratiam credimus · & domesticos di · non de his dicamus
inimici tui dne sonauerunt · sed de daemoniis · quorum consiliis

totus mundus excutitur · & spiritaliter fatigatur ·, Tamen non uince
remur carnaliter ab hostibus uisibilibus · si nos inuisibiles spiritaliter
uinceremus ·, Nemo enim intrat in domum fortis & uasa eius eripit ·
nisi fortem ligauerit ·, Fortes ergo · spiritales homines sunt ·, Quorum
uasa carnes sunt · exteriores homines sunt ·, Cum illis interioribus ·
agent daemonia bellum ·, quos cum uicerint · & occupauerint uasa
eorum · id est corpora eorum · que per armis bellicis tractabant aduer
sus inimicos · his occupatis · illi excitant gentes ·, Quia illos qui contra
eos spiritaliter pugnare consueuerant · & armis orationum · & pure
conscientiae uincere · sciunt se penitus non habere ·, Da enim unum
spiritalem · qui istum psalmum contra centum milia gentes · prae
sumens de conscientia proferat · & uides protinus euenire uictoriam ·,
Uerum quia cum his nobis adhuc congressio est · quos spiritaliter
conamur uincere · quia eos nondum uicimus · & iam si nos uicisse
putemus · quia si uicissemus spiritaliter ut dixi · nequaquam car
naliter uincebamur · agamus ergo · ut quia terrenae nobis su
perantur & occupantur prouintiae · spiritales nobis patriae non negentur ·
ut uel in fine uitae nostrae in bono studio inueniamur ·, Quia cogitant adu
sum nos · dicentes ·, Disperdamus eos ex gente · ut non memoretur dominus no
men eorum amplius ·, Sciunt enim daemones · quia si peccabimus · sic erimus
domino execrabiles · sicut & ipsi sunt · Rogemus dominum · ut sicut ignis combu
rit siluas · & ut flamma comburens montes · ita persequatur eos in tem
pestate sua ·, Quia dicunt in qua hereditate possideamus sanctuarium dei ·
Sanctuarium dei est · ubi misteriorum sunt reposita sacramenta · Ibi caro ce
lestis · ibi sanguis diuinus · ibi crismatis uirtus · ibi fons perennis est ·
& lex diuina · ibi sunt omnia ista in nobis · qui per fidem sanctuaria dei fac
ti sumus ·, Ergo excitemus in zelum dominum · dicentes ei ·, Domine quos tuo
sanguine redemisti · quos tu sanctuarium dignatus es facere · in ua

duntur abhis · quia duersum testamentum disposuerunt tuum · Im
ple facies eorum ignominia · ut confundantur & pereant in aeter
num · Dum enim illi perierint qui impediunt cognoscite dnm · Tunc
cognoscit omnis gens · quia tu solus es altissimus super omnem terram ·
Sicut deiectis denique ubique templis · et idolis · in ecclesia dns regnat ·
super omnem terram · sic deiectis dementibus nostris daemoniis · &
consiliis eorum · super omnem terram corporis nri · regnat dns ihs xps ·
qui est cum patre & spu sco uiuus ds · & solus altissimus · per omnia sae
cula saeculorum amen · lxxxiii ·

Cum in octogesimo secundo psalmo confusi fuerint · & perierint · qui oc
cupare uolentes scuariumdi · dabant fastidium castitatis · & legendi · &
psallendi pariter · ac de bonis rebus cogitandi · impedimenta gigne
bant · regnante in nobis dno · nos quieramus filii chore preuaricato
ris · hoc malo patre a terra deuorato · di filii efficimur · Et qui ante
ignem alienum · adeo libidinis & auaritiae ferre cogitabamus · nunc
igne amoris diuini succensi · dicimus · Quam amabilia · quam dilecta ·
quamque pulchra tabernacula tua · in quibus habitas dne ds uir
tutum · Quae sunt ipsa tabernacula · de quibus dicit · quia concupis
cit & defecit anima mea in atriis eius · in quibus & cor eius & caro
eius exultat · noui huius amatoris · in quibus inquit passer xps · in
uenit sibi domum · & turtur nidum · id est ecclesia · ubi congreg &
pullos suos · Ubi sunt inquit altaria tua dne uirtutum · id est mis
teria tua · rex meus & ds meus · Beati qui a dea ptingunt · quia in
aeternum laudabunt te · Ibi enim auxilium habentes tuum · ascen
siones ponunt in corde suo · non in conuiuiis ridentium · sed in conual
le lacrimarum · Ibi enim benedictionem a te accipiunt · a quo legem
susceperunt · Et uident in his · dm deorum in sion · id est in ecclesia
tua · in qua dne ds uirtutum exaudies preces · Non uitiorum ds ille

amet me. Illud adquiram illud habeam. Has uitiorum p̄ces dedignatur
d̄s uirtutum. Et quid amplectitur. da mihi castitatem. sapientiam. contēp
tum mundi. pacientiā. caritatem. bonā suspitionem in proximo. Si ista
uirtutum genera sunt. & d̄s uirtutum est quē oramus. his utique rebus
annuit. quibus nos faciet suae naturae consortes. Cum respicit in faciē
xp̄i sui. & hominem uidit sedentem ad dexterā suam. p quem melior
dies una. quia aeterna erit. & noctem n̄ habebit. in laetitia erit
credentium. Melior erit haec dies una in regno eius. sup̄ milia an
norum erit quae sunt in terra consumpta. Qui haec aut̄ credit. plus
eligit abiectus eē in conuersatione credentium. quia domus dī non
cemento constat & calce. sed in homine credente. & eius p̄cepta
seruante. Inter hos ergo melius est mihi pro abiecto haberi. quā
si pro rege habear. in tabernaculis peccatorum. Ubi misericor
diam & ueritatem diligit dn̄s. & post misericordiam uiderit.
& ueritatem custodi. tam ab eo cui eam dedit dn̄s. post haec gra
tiam. & gloriam dabit. Ita ut sine successione eas possideat. Non
enim priuabit bonis eos. qui ambulauerint in innocentia. Ad
haec dicamus om̄s. Dn̄e d̄s uirtutum. beatus uir qui sperat in te.
Uir. cum dixeris. non sexum discreuisti. sed mentem. Faemina enim
uirum aget. uirtutum amatrix. quae iure uir dicitur. cum uitia
quae feminam etiam uirum faciunt. animi sui credulitate p̄straue
rit. per gratiam dn̄i nostri ihū xp̄i. qui regnat cum patre & sp̄u
sc̄o. in saecula saeculorum amen. Lxxxiiii

Octogesimus quartus psalmus. nihilominus chore filiis applicat̄.
Chorae filii sunt. quibus pater ignē alienum in altare uolens
ponere tollitur. & pater xp̄s p gratiam condonatur. Sicut enī
illius ignis libido est contra dn̄m. & contra moysen. id est contra
legem uadens. ita huius ignis corda credentium. in amplexu.

misericordiae et ueritatis excitat · ita ut iustitia & pax osculentur se.
Quando autem ista gesta sint si requiris · ausculta · Quando benedixit
dns terram suam aduentu suo · tunc auertit captiuitatem iacob ·
tunc remisit impietatem plebis suae · Mitigauit omnem iram suam ·
& auertit a nobis iram indignationis suae · Ostendens nobis mise
ricordiam suam · & salutare suum in xpo dans nobis · Audiamus quid
loquatur · qui uenit · & benedixit terram suam ; Pacem meam inquit do
uobis ; Ecce · sic loquitur pacem in plebem suam · Primo · sup scos · Id ÷ sup
apostolos · post haec sup eos qui p apostolos conuertuntur ad eum ;
Prope est enim timentib; dm salutare eius ; Sim habitauerit gloria · Id ÷
sps scs · in terra nra ; Id ÷ in corporib; nris · quo habitante · misericordia &
ueritas occurrunt sibi in nobis caris amplexibus · iustitia uero et pax oscu
lantur se · quia ueritas · qui est xps · de terra · Id ÷ de maria orta est · &
ita iusto hoc iudicio factum e ; Quod cum fieret · doceamur · qd iustitia de
caelo pspexit · cum dns daret hanc benedictionem mariae · In qua quasi terre
na ex nra utiq · materia daret fructum suum ; Suum utiq · · hominem pfectum
ex semine dauid scdm carnem ; Antequam iustitia ambulauit · in iohanne
baptista ; Et ita poneret in uia gressus suos · ut ipse eet uox suae uaticinatione p
missa · quae clamaret in deserto huius saeculi · parate uias dni · rectas faci
te semitas di nri ; Na & Zacharias · sic dicit iohanni ; Tu inquit puer · p
pheta altissimi uocaberis · pibis enim ante faciem dni · parare uias eius ; In ip
sa ergo iustitia ante eum ambulauit · ut ipsa iustitia p xpm poneret in uia
qua iretur ad caelos gressus suos · ut sequamur uestigia eius · qui peccatum
n fecit · nec dolus inuentus e in ore eius · Ipsi gloria · in scda scdorum · am · Lxxxv

Dum in octogesimo scdo ageret · ds quis similis tibi · nunc in octogesimo
quinto dicit · non e similis tibi in dis dne ; Qd ibi interrogauerat qua
si ignarus · edocuit ibi · contra oms gentes ; Hic oms gentes inquit quas
fecisti · non uenient & bellabunt ait · sicut ibi dixerat · sed uenient

inquit & adorabunt coram te. Unde ista tibi p̄sumptio? si inclinaueris inquit aurē tuā. & audieris me. & custodieris me. quia sc̄s sum. idē quia sc̄ificatus sum. & laetificaberis me. quia seruus tuus sum. & in die tribulationis meae clamantē ad te exaudieris. & deduxeris me in uia tua. & ambulauero in ueritate tua. & liberaueris animā meā ex inferno inferiori. & hos iniustos sp̄s inmundos. qui insurrexerunt in me confunderis. tunc laetabitur cor meū de uictoria. & timebit nomen tuum de pugna. in proelio enim hoc unū & solū solatium habui. qd̄ te dn̄m meum me timere gloriabar. Cū hi qui insurrexerant in me. n̄ p̄ponerent te ante oculos suos. Verum. quia misericors & miserator es. & contemptores tuos n̄ occides. sicut in illis misericors es. in me uerax esto. & da potestatem tuā puero tuo. ihū xp̄o. & saluū fac filiū ancillae tuae mariae. Illo enī exsurgente a mortuis. & ascendente in caelo. nos ap̄li & discipuli eius. habebimus signū crucis eius in bono. cū uniū sis qui credimus. ita ut uideant in frontibus nr̄is signū tuū. & confundantur. siue uisibiles. siue inuisibiles inimici. In ipso enī signo adiuuas. & in ipso consolaris nos. qui regnas in scl̄a sc̄lorum. am̄. Lxxxvi

Omnes pene psalmi quam filiis chore titulantur. laetitia plenis. Non enim secuti iniquitatem patris. alienum ad ō ignem libidinosum adsumunt. sed hoc amantes quod diligit dn̄s. de ciuitate dī gloriosa loquuntur. Quod tamen principium dederit psalmo octogesimo sexto. p̄phetiae sp̄s requiramus. Fundamenta eius. Adhuc non dixisti. cuius. & dicis iam eius. Unde apparet. dn̄m tibi ostendisse ciuitatem. cuius te positio. dū cantares dn̄o. appellauit. & dans tuae cogitationi responsū. Subito exclamasti. fundamēta illius ciuitatis. quā cogito. cuius postas diligit dn̄s. sup̄ omā tabernacula iacob. De qua gloriosa sunt dicta a p̄phetis. Fundamenta eius in montibus sc̄is. ibi sunt fundamenta ciuitatis. quos xp̄s montes fecit excelsos. quorū uerti

ces caelū pulsant · in quibus transfiguratur in splendore · in quibus appa
rent cum eo moyses & helias · in quibus lex et prophetia · cum xpo con
cordant · in quibus apertis caelis · clamat pater de xpo suo · hic est in
quo mihi complacui bene · ipsum audite · In istis montibus · funda
menta sunt ecclesiae collocata · Fundamentum aīt ibi nemo po
test ponere · preter id qd positum est · Saxum enī positum est so
lidū · & si quis preter hoc quod positum ē posuerit · in arenam ponit ·
Sed forte dicis · Cum unū fundamentū memoret apostolus · quomo
do hic plura memoras fundamenta · ad hoc illud respice · Si re
gem dixeris xpm solum · dicitur tibi · rex regum est · si dnm · res
pondebitur tibi · dns dominantium est · Si scm · scs scorum est ·
Sic & si solum fundamentū memores · fundamentū fundamentorum
negare non poteris · Unde idem apostolus · supaedificari creden
tes xpo desiderat & exoptat · supra fundamentis apostolorum
& prophetarum · In hac ergo ciuitate · memor ero raab excipi
entem nuntios · & babylonem ducentē captiuos · Gentiū scilicet
plebes sordidas in fornicatione sicut raab · & superbas in uirtute
sicut babylon · Has dico inquit in ista ciuitate uenturas · ut sciant
te · Ibi enim & alienigene · ibi tyrii · ibi etiam populus aethiopum ·
clamabunt de apostolis dicentes · Audiuimus eos unusquisque lin
guis nris loquentes magnalia dī · Ibi cognouimus matrem syon
dicentem · quod homo & homo natus sit in ea · Ibi syon pumitiam
matrem ciuium hebreorū · dicentē cognouimus nos gentes · quod
homo adam primus factus sit ex terra uirgine in animā uiuentē ·
nunc alius homo nouissimus adam · natus sit ex uirgine · in spū ui
uificante · Primus homo generat filios qui possideant terram ·
secundus homo generat · qui possideant caelos · Ecce homo & homo ·
Hoc uos gentes unde nostis · In syon · id est in ciuitate cuius fundamēta

in montibus scis sunt · ibi nobis dictum est · Dns narrauit hoc in scriptu
ris populorum · & principum qui fuerunt in ea · Et hoc didicimus ·
quod in habitatione eius · nullus erit tribulans · nullus suspirans ·
nullus flens · nullus afflictus · sed laetantium erit omniū habi
tatio in ea · Quorū laetitia quia uerbis exprimi non potuit · compa
ratione distincta est · Ut quanta post omniū nrm qui in scdo sum
laetitia in unā summā collegi · tanta in uno eius habitatore fun
datur p eum · qui fundauit eam altissimus · regnans cum filio pa
ter & spu scō · p aeterna saecula saeculorum amen · lxxxvi

In huius psalmi titulo nominantur quidem filii chore · sed psalmus
canticum suū p maledi dirigit · Et dat intellectum · ae man israhe
litae · Maled hebrei destitutum uocant · Eman in opem · Ergo ad
destitutum & pauperem sermo est · quē relinquentes discipuli ·
solū in manibus · fugerunt · Ad quē aut pauperem nisi ad eum · de
quo apostolus memorat · Quia cum diues esset · pauper p nobis fac
tus est · Ita ut oculi eius infirmati sint · p inopia · Pauper · non ha
bens diuitias immortalitatis in passione · cuius oculi praeipsa pau
pertate · in morte clausi sunt · In qua dicit · medici suscitare non
possunt · In qua dicit · positum se in lacu inferiore · in tenebris &
in umbra mortis · Tempore quo posuer eum ab hominationem sibi ·
quo traditus ē iuda · tunc inquit quando traditus sum · & non egre
diebar calicem passionis · non exiebam de manibus ligantiū me ·
tunc oculi mei infirmati s p inopia · Non enim utebar salute diuitatis ·
sed patiebar infirmitatem humanitatis assumpte · audiamus
ergo quid ipse homo adsumptus · adsumenti loquatur · Fecisti me
nasci ex uirgine · ut narrantes mirabilia tua credant homines · &
ab incredulitate fugientes · ad uitam attingant · ambulare fecisti
sup aequora tumentia siccis pedibus · imperare uentis · caecis

lumen reddere · infirmantibus salutem · mortuis uitam quam
amiserant reuocare ; Quidmodo ad mortem meire pmittis · Num
quid narrabunt in sepulchris misericordiam tuam · aut in pditione
positi agnoscunt ueritatem tuam · aut cognoscunt iustitiā tuam ·
redacti in terram obliuionis ; Haec sunt · quae clamaui ad te in o
ratione mea · dum dicerem , Si fieri potest · transeat a me calix
passionis ; Uerum quia non potest transire · nisi illum bibam · fiat uoluntas
tua · Exalter in crucē · humilier in conspectu iudicis · & uidear confusus
in morte · et hoc modo sim exaltatus · & humiliatus · & confusus , Uerum
quia inter mortuos liber sum · mane oratio mea p̄ueniet te · & uidebunt
resurgentem · quē uiderant tota die expandisse in cruce manus suas , Et
post haec in sepulchro positum · a quo longatus ē omnis amicus · & omīs pxi
mus · p ipsa miseria passionis , Intrat enī oratio eius · in conspectu dī · & incli
nat aurē suā · ad p̄cem eius · ut uita eius quae in infernū ad ppinquauit · exsur
gat a mortuis , Dū enī mane factū fuerit · statim oratio eius p̄ueniet · pmissio
nē resurrectionis pfitiens , Ut non solum se uiuentē exhibeat · Sed & in caelis
ascendentē ostendat · cui gl̄a in saecula sc̄lorum · am̄ · Lxxxviii

De tempore illo · quo numeratus est populus · huius psalmi hystoria
declaratur ; Mysterium uō psalmi · ad dn̄i nostri passionem extendit ·
Dicamus ergo prius hystoricū sensum · & de hoc ascensum ad mysticum
conuertamur · ethan hebraei · humiliatum uocant ; Humiliatum ergo rex
dauid · p dinumerationem populi · totum de misericordiis dn̄i · excitat carm̄ ·
si misericordias dicit dn̄i · eternas cantare · dm̄ dicit dixisse · in aeternū mīam
aedificare , Caelos dicit · misericordias confiteri · Dm̄ dicit · sibi seruo suo
iurasse · & hanc ueritatem · in caelis p̄parasse · Quando disposuit testamentū
electis · tunc iurasse dauid seruo suo · Quid aūt iurasset · inferius pandit ·
Quod si etiam filii eius · inquit · qui derelinquerint legem meam · Uisitabo in
iniurga · & in uerberib; peccata eorum · misericordiā uero meā non tollā ab eis ·

neque nocebo ueritatem meā · Et adiecit · Semel iuraui in scō meo ·
si dauid mentiar · Tu aūt dn̄e reppulisti & expulisti · & distulisti xp̄m
tuum · idē dauid regem · Et p̄fudisti eum confusione · quia p̄ occasio
nem unius facti · eius totus populus moritur · Et ideo ait · Numquid
in uanum constituisti filios hominum? Qui sē homo qui uiuit · & non
uidebit mortem · aut quis eruit animā suam de manu inferi · Ubi s
misericordiae tuę antiq; dn̄e · sicut iurasti dd̄ in ueritate tua ·, Suf
ficiat nobis hystoricus sermo · ascendamus ad mysticū ·, In xp̄o enī
misericordia eterna aedificata ē · non manu facta ędificatio · sed
spū scō composita · Cuius ueritas ita ē in caelis p̄parata · ut disposito
testamento legis suae · iuraret dd̄ seruo suo · quod de fructu uen
tris eius poneret super sedem suā · cui nullus similis esset inter
filios dī ·, Et est magnus & metuendus sup̄ omnes qui in circuitu ei
sunt ·, Om̄s enim serui eius sunt ·, Signum aūt dedit seipsum esse
dn̄s ihs xp̄s · cum in naui positus · ipse dominatus ē potestati maris ·
& motum fluctuum eius ipse mitigauit · & humiliauit sicut uul
neratū sup̄bum · ipsum diabolum · & in uirtute brachii sui · dispsit
om̄s demones · Tunc suos ostendit caelos · cū caecis lumen caelorū ·
donaret ·, Suā ostendit terrā · cum sepultos iuberet eā mortuos
reddere · Sequoq; aquilonem creasse ostendit · cum eius flatibus
imperaret · Tabor · & hermon · in eius nomine exultauerunt · cū
uiderēt habitatores horū montium hierosolymis uicinorū · in
firmos suos saluari a beo · paralyticos curari · leprosos mundari · mor
tuos suscitari · Ipsi montes id ē thabor & hermon · in ihū nomine
exultabunt · dicentes ei · Tuum brachium & tua potentia · quia
infirmatur manus tua & exaltatur dextera tua sup̄ omnium ae
grotantium sanitatem · nos exultamus · non solum te ista faciente ·
sed & discipulos tuos uidemus dn̄e in lumine uultus tui ambu

VIII

lantes · quō gloria et uirtus eorum tues · Tua est enim dñs assumptio
hominis · quod locutum te ac dixisse ꝑ os scōrum · sacra testatur scrip
tura · electari electum in plebe dī · in quo glorietur gloria manus
tuae · Qui tibi dō diceret in ueritate · pater meus es tu · De quo & tu
diceres · ego primogenitum ponam eum · Ut in nomine eius omne
genu flectatur · caelestium · terrestrium · & infernorū · & omnis
lingua confiteatur · quia dñs ihs in gloria est dī patris · Qui posuit
in saeculū saeculi sedem eius · cui testamentum suū in aeternum fi
deliter seruat · cuius dies sicut dies caeli sunt repmittit · Hic tam
ꝓ peccatis nr̄is ab inimicis suis tentus · ꝓfanata est in terra scītas
eius · non permisit nec in uno discipulo adiutorium gladii eius ·
sed clamat ei · reconde gladiū tuū in theca sua · Et cum posset ei exhi
bere plus quā xii milia legiones angelorum · noluit auxiliare
ei in hoc libello · sed minorauit dies tēporis eius · & perfudit eum
tanta confusione · ut cū impiis deputatus · in medio homicidarū ·
crucis compelleret subire patibulum · Non est hoc irascentis dī ·
sed miserentis · Quid tamen dicit quia patitur · quousque ac
cenditur uelut ignis ira tua · Memorare dñe · quia ex uirgine
me genuisti · & memor esto quae sit mea substantia · Quia
cum omīs homines moriantur in peccatis suis · ita ut nullus sit
qui uiuat · & non uideat mortem · & pene nullus sit · qui eruat
animam suam de manu inferi · Conclusa sunt enī omnia in in
credulitate ut omnibus miserearis · Ueniam misericordiae tuae
ꝓmissae dñe · et memor esto apostolos · quos continui in sinu meo · lu
cratores multarum gentium · Quos exprobrauerunt inimici tui dñe ·
quos exprobrauer̄ · ad commotationē xp̄i tui · Alium xp̄m expectan
tes · istum qui passus ē denegantes · Nos autē quiscimus iubilationē

in lumine uultus eius ambulemus. Et quē fleuimus patientē. gaudeamus
a mortuis resurgentem. Et adorantes eū. dicamus ei. Benedictus es dn̄e in ae
ternum. fiat fiat. Orantes. ut in fine nr̄o. confessio nobis p̄maneat ista. per
ipsū dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m. qui regnat cū patre & sp̄u sc̄o in scl̄a scl̄orum. am̄.

Lxxxvii Octogesimus nonus psalmus. canit dm̄ nr̄m qui refugium factus ē nob.
in xp̄o ihū. hunc eē qui fecit montes. & firmauit terrā & orbem. a saeclo
& in scl̄m. ante quā ista fierent. iam tunc regnasses. Interroges dauid.
& dicas ei. Unde hoc nosti quia ds̄ tuus. ante quā fier & terra. iam ds̄
erat. & regnabat. respondebit tibi mor̄ses ille magnus p̄pheta. qui locutus
est cū dn̄o facie ad faciem. quasi qui loqu[illegible]atur cū amico suo. ipse ex ore di
didicit. & ipse nos docuit haec. Quare egimus. quia legimus in titulo.
oratio mor̄si. hominis di. Quae ergo ab ipso didicerat. ipsius ei nominic̄
secrauit. Quae aut̄ causa in mr̄sti cum uadit. quia p̄uidit anathema bi
les eē hereses. dicturas filium di qui refugium factus ē nobis in xp̄o. non
fuisse. prius quā mundus fieret. & firmaretur terra. & orbis. Contra hos
ait. A saeculo & in scl̄m. tu es ds̄. Non auertas hominē in humilitate.
Hoc est in humilitate positum hominē. non contemnas. Quia dixisti. con
uertimini filii hominum. Hoc est. dixisti te sup̄bis resistere. humilib.
aut̄ gratiam condonare. Ne auerseris hominē in humilitate positum.
qui quasi herba oritur. & quasi flos quod mane ortū. uespere arescit.
cum apud te mille anni sic sint. sicut una dies. aut sicut custodia in noc
te. Quarta pars noctis est. quā sibi pastores diuidunt. ut ternis horis.
aliis custodientibus. aliis quiescentibus. transeatur. Quod aut̄ memo
rat. quia defecimus in ira tua. hoc memorat qd̄ antecessor in psalmo ce
cinerat. post populi numerum. in ira tua defecimus. Quia posuisti ini
quitates nr̄as in conspectu tuo. & scl̄m nr̄m in lumine uultus tui. Con
tra herbam. & araneam. & contra filios foeni. dn̄e qui semper es misertus

hominibus· quid moueris· tibi anni mille· sicuidentur· sicut nobis nocturna ui
gilia·, Nri autem anni· qui sicut aranea meditantur· uix ut multum octo
ginta anni sunt· & plus ē in eis labor & dolor·, Quid tanta mansuetudo·
uenit super miseros· quid tam grauiter corripiemur· quis nouit potesta
tem irae tuae· numquid sciebam te irasci· si ego populū numerarem· suf
ficiat· quia in peditum corde fecisti sapere·, Conuertere dnē aliquantu
lum· & esto depcabilis super seruos tuos·, Quotienscumq· transierunt a no
bis tenebrae peccatorū ꝑ correptionem· quasi in mane positis· misericor
diam pbuisti· per quam exaltauimus & delectati sumus· in omnibus di
bus· quibus nos humiliasti· & in annis quibus uidimus mala·, Sic fac & me
do·, Quia iam dexteram tuā notam fecisti· & erudisti nos· & fecisti sapere qd
desipuimus· noli delectari in mortem nrām· qui dixisti peccantibus· con
uertimini filii hominū· quia non delectaris in ꝑditione uiuorum·, Respi
ce obsecro in seruos tuos· & in opera manuum tuarum·, Quia sicut scriptū
est·, quia opera manuū tuarum sumus omnes·, Et quia patres indigna
tione tua correpti defecerunt· dirigantur filii eorum· ꝑ aduentū dni
nri ihū xpi filii tui· ut sit splendor dni di nri super nos· ꝑ quem opera
manuum nrarū dirigas·, Per ipsum enim directus ē omnis tenor disci
plinae· emendata lex· correcta ꝑuersitas· aequitas adimpleta· ipsi gla·

xc Multi putant libertatem arbitrii· eousq· sibi posse sufficere· ut sese ꝑ
ipsam libertatem· ab hostibus inuisibilibus seruere posse confidant·,
Libertatem aut arbitrii· & negare periculum est· & nudare peccatū·,
Si enim negaueris· omnibus frena laxasti·, Si nudaueris· decepisti·, Nā
negas· si dixeris·, Os si uult· bonus sum·, Si non uult· bonus non sum·, Cū
constet dm· oms homines saluos fieri uelle· & unusquisq· suo fit iniquus
arbitrio·, Nudas aut· cū tantum ipsi arbitrio dederis· ut eum rebus
diuini adiutorii· denudaris·, Nam qui habitat in adiutorio altissimi·

& qui in protectione dī caeli commoratur. & dicit dn̄o susceptor
meus es et refugium meum. qui dicit sperabo in eum. quia ipse
me liberat de laqueo daemonum. & a uerbo aspero. suggestio
num eorum. si ita dixeris. si ita credideris. tunc demum in sca
pulis suis obumbrabit te. & sub pennis eius sperabis. Pennae
dī. angeli eius sunt. quorum custodiae mancipamur. Scuto
circum dabit te ueritas eius. Scuto corporis. sanguinis. chrismatis.
Quo scuto. & defendimur. & coronamur. Sic enī psalmus asserit alius. qd̄
scuto bone uoluntatis suae coronet nos. Hoc etiam in isto psalmo defend &
ut non timeamus a timore nocturno. libidinosae uoluptatis scilicet. cuius
sagitta uolat p diem. qd̄ enim in aspectu luminis concupiscitur. huius ne
gotium. in tenebris ppetratur. Aut in ruina. & in daemonio meridiano p
ficitur. Sed si habitaueris in adiutorio altissimi. cadent a latere tuo mille.
& decem milia a dextris tuis. Sinistrum. in eo qui sub auxilio dī agit. non
nominatur. Sed latius tantum exponitur. contra quod mille insurgunt.
a dextris aūt decem milia. Latus hoc sinistrum quod noluit nomi
nare. liberum arbitrium est. contra quod minor pugna laxa
tur. In dextera autem auxilium dī est. Et ideo prius nominauit
latus. quia in arbitrio est ut credas prius. ut dum credideris. gra
tiam consequaris. Inuenies iam tam multiplicem uirtutum
cuneum auxiliorum in dextera. Ipsa armat tropeo crucis. fron
tem. ipsa loricam misteriorum adsumit. ipsa suscipit salutis
remedia. ipsa loquentis exprimit signa. Nam & quod memo
rat sapientia dī. quod uias quae a dextris sunt nouit dn̄s. per
uersae aūt sunt a sinistris. hoc ostendere fortasse uoluit. quod
quando uincimus. partis dextere uirtutibus tradimus. quan
do autem uincimur. sinistrae parti infirmitatibus applicam̄.

Auxilium enim non uincitur dī · sed nostri libertas arbitrii supe
ratur · Quisi propensiores fuerimus in dextera · angelis suis man
dat de nobis · ut custodiant nos in omnibus uiis nostris; Ita ut si super
aspidem & basiliscum ambulemus · idest super diabolum & regnū
eius conculcare possimus · & leonem · & draconem · Haec enim dicit
dn̄s · Quoniam in me sperabit · liberabo eum · protegam eum · quō
cognouit nomen meum · Inuocauit me · ego exaudiam eum · Cū
ipso sum in tribulatione · Eripiam eum & glorificabo eum · longi
tudine dierum adimplebo eum · & ostendam illi salutare meum;
Ipsi gloria in saecula saeculorum amen · xci ·

Die sabbati · inimici dn̄i pereunt · ut die dominica amici dn̄i gra
tulentur; Sabbato enim iacet dn̄s in sepulchro mortuus · & die
dominica adoratur inter angelos uiuus · In hac re nimis profun
dae factae sunt cogitationes eius · quas uir insipiens non cog
noscet · & stultus non intelleget aea · Nobis aūt bonum est si confite
amur peccata nostra cottidie · & psallamus nomini eius altissimo ·
Si adnuntiemus mane · a tenebris peccatorum exuti misericordiā
eius · & dum uenerit nobis nox questionū · nequaquam ad libitos
quae nescimus · usurpando loquamur · De dō enim loqui etiam ue
ra quia periculosum est · timeamus; Ea ergo quae lucida sunt in
scripturis scīs · preiudicium ab obscuris locis pati non debent ·
Utputa · pferamus aliquid breuiter · ex quo uniuersa noscantur · Ha
bes in lucido positū · non esse psonarū acceptionē apud dn̄m · Hoc pe
trus · hoc paulus · hoc om̄s euangelistę testantur · Quod si non dice
rent · tam lucida difinitio est · ut illis eam tacentibus crederemus ·
Quid nunc · contra hanc · in obscuro nascitur questio · Iacob dilexi · esau
aūt odio habui · Et cui uult miseretur · & quem uult obdurat ·

Et multa similia; In his positus · in nocte uenisti · Non potes lucidi ei
noctis huius caliginē tradere · & die medio · uim tenebrarum infer
re · Si est tibi sermo · ad nuntia ueritatē in nocte · sin alias · sit digi
tus tuus sup os tuum · Si enī mille tales questiones inuenias · num
quā ꝓbabis dm̄ ꝑ electionem personę unum uelle · alium recu
sare; Aliud est si doceas · esau bonum fuisse in operibus suis · & ini
que odio habitum · autiacob malorum operum reum · & iniuste
dilectum; Sed rumpamus moras alieni operis · & in decem chor
darum psalterio · delectet nos dn̄s in factura sua · & in operibus
manuum eius quas expandit in cruce; In his inquam operibus ex
ultemus · ibi enim magnificata sunt opera eius · quae uir insipi
ens non cognouit populus incredulus iudaeorum · Qui sicut foe
num exorti paruerunt · operantes iniquitatem · ut intereant in
saeculum saeculi · atq; dn̄o in aeternum manente hii peribunt ·
& dispergentur sup uniuersam faciem terrę · Om̄s iudaei operan
tes iniquitatē · Xp̄s autem ut palma floriet · plantatus in domum
suam; In atriis dī nr̄i florebit · & multiplicabitur in senecta uberi ·
Hic senecta · non ipsius · sed saeculi senectam commemorat; Quia
saecula finiuntur · & senectute deficient · dn̄s autem in aeternum
ꝑmanet; Ne hoc accipias in gratę · quod palmae florenti eum cō
parauerit · Quia comparatus · minus est ab eo cui comparatur ·
Nam palma floriens ipse est · & comparatio xp̄i diuinitati compa
ratur · ipsi palmę semper florenti · Qui ad dexteram patris
sedens · uictoribus ramos suos porrigit · de floribus suis coro
nam tribuens · & de fructibus perpetua refectione saginam
inpertiens · Ipsi gloria in saecula saeculorum amen · xcii ·
Dn̄s regnauit · id est regnum adsumpsit in cruce; Decorem induit

in resurrectione. Induit enim infirmitatem in uirtute. & pcinxit se
aeternitate. & firmam fecit terrā in resurrectione sua. & paratam se
dem habens ascendit in caelum sedens ad dexteram patris. Hunc pco
nata sunt flumina scripturarū scārum. sup hunc eleuauerunt uoces
suas. a uocibus aquarū multarum. idē gentium potentius clamantes.
Omīs enim scripturae gentium uoces habent. uirtutes non habent. Iste
scripturae regibus imperant. illae deseruiunt. Ergo cū eleuarent flu
mina uoces suas. mirabilis factus est xps. elationi maris. idest mun
di huius regibus. & sublimibus. Hec his tantum. sed et mirabilis in ex
celsis dns caelos ascendens. Tunc testimonia dī credibilia facta sunt
nimis. Dedit enim potestatem. ut in nomine eius sanitatē generi hu
mano operarentur. Qui cum dī filium pdicabant. & his ista facien
tibus signa. testimonia eius credibilia facta sunt nimis. Et domū eī
quam pharisaei dicebant non posse suscipere scā precepta legis ue
teris testamenti. suscepit. & decentea scā scōrum. ut ibi habitent
in saecula saeculorum amen. xciii

Ds uindex esse populi sui. iudicibus canitur. quibus leue uidetur
personas peccantium sumere in iudicio. orfanis & egentis. ab his
autem qui exaltant dnm in cordibus suis. & iudicant terram in cor
poribus suis. hii reddunt retributionem sup bis. Applicare possum
testimonium apli. quo ait. Si nos ipsos iudicaremus. non utique iu
dicaremur. Iudicamus autem nos ipsos. quando finē uitiis ponimus.
& principium uirtutib; collocamus. Quod si non facimus. populum oī
idest uirtutem humiliam. & hereditatē eius quę nobis pmittitur.
spernimus. uiduam & aduenā occidentes. Uidua ē anima. quę non
habet uirū uerbum. aut intellectū prudentiae. Hanc si aut uerbo tuo.
aut exemplo decipias quā liberare debueras. uiduam interficis.

Aduena est · quicuius scorum ee nonnouit · Huic site amatore mundi osten
das · tollis ei fidem future ciuitatis · & quasi interficeris eu spiritaliter · a presen
ti psalmo argueris · sic etia orfani occidunt orfani sunt · quidm se posse
patre habere · sce uiuendo pcredunt · His tu qui sapis & nosti posse filios
di fieri credentes · si exemplu contrariu pbeas · quos e di filios fieri con
tempnant · orfanos occidisti · Na si de his orfanis · & de aduenis · & uidua ab
aget · Ergo qui coniuges · aut ciues · aut habentes patre & matre filios occi
derit · criminis reatu euadit · aut si taceret psalmigrafus · qui sum qua
de hoc facto non argueret criminosos · Uerum quia haec agentes · nos ipsi
qui putam nos sapere · sic nobis uidetur qd has minutias ruinarum que p
nos fiunt · non requirat dns & non intellegat ista · quae nos intellege
re nolumus · clamatur nobis · intellegite qui insipientes estis · Id uos qui
desipuistis in populo positi · dum unus alterius sectamini exempla · ad con
temptum dni · Et stulti aliquando sapite · Quibus imperatur & di
citur · sapite · ostenduntur suo arbitrio non sapere · Dicunt enim ·
Ergo modo de hinc erit curae · ut audiat singula uerba nostra · &
uideat queque facta nostra · Ad haec respondetur eis · Ergo
qui tibi auditum dedit · ipse non audit · qui tibi uisum tribuit ·
ipse non respicit · qui tibi sapientiae saporem infudit · ipse
non sapit · Ille totus sapientia est · & uidet cogitationes homi
num · qui sibi sapere uidentur · quoniam ipsae cogitationes
eorum uanae sunt · Beatus homo est · quem hoc ipsud erudie
rit dns · Non elegendo neglegentem · sed legem suam docen
do credentem · Hic mitigabitur in diebus malis · quando dae
mones parant peccantibus foueas · Tunc non repellet dns
plebem suam · id est de suo auxilio presumentem · Et hereditate
suam non dere linquet · sed protegit a temptationibus eos

dans eis tolerantiam per promissam hereditatem uitae aeter
nae., Et facit eos expectare retributionem. quoadusque
iustitiam conuertat in iuditium. Et qui tenent eam. id est
ipsam iustitiam. omnes qui recto sunt corde., Uerum qui
maligna consilia mentibus ministrantes insistunt. con
tra quos animo satis est argute pugnandum., qui nouit
ergo per singulas quasque suggestiones acriter dimican
dum. clamat., Quis exsurget mecum pugnans. aduer
sum operantes iniquitatem., Quaeso te agonista for
tissime. indica mihi quo ordine hostium impetus
euasisti. ad haec eius audi responsum., Nisi ait dns.
adiuuasset me. modico minus habitasset in in
ferno anima mea., Si dicebam cum lacrimis dno.
quia motus est pes meus. & a recto tenore auer
sus. statim tantum et amplius misericordia
eius adiuuabit me. quantam multitudinem uide
bat esse in corde meo dolorum. & consolationibus
suis laetificauit animam meam., Dicas forte
o auditor. grandis hic labor est., Sed labor iste
temporalis est. & premium laboris aeternum.
Non adheret do. sedes iniquitatis., Qui enim for
mat fatigationem. aut laborem. aut dolorem in
precepto. siue pro labore certaminis. seu pro

labore martirii · aeterni gaudii praemium nonnegabit.
Dum enim captiuauerint persecutores animam iusti con
fitentis dm̄ · & sanguinem eius innocentem condemna
uerint · tunc efficitur ei dn̄s in refugium · & ds̄ erit
in auxilio spei eius · ita ut reddat eis iniquitates ipsorum ·
& in malitia disperdat persecutores eorum · qui regnat
in saecula saeculorum amen · xc iiii
Laus cantici haec est · ut exultemus non in delectationibus
uanis · sed in dn̄o · ante quam preoccupemur · Nos preoc
cupemus faciem eius in confessione peccatorum nostrorū ·
credentes quod non repellēt plebem suam confitentem
sibi · ille qui magnus est super omnia · cuius caeli sunt ·
cuius montes · qui terram manibus suis fundauit ·
Uenite · hunc adoremus · non in forma serui eum adtenden
tes · nec putemus eum hominem purum · In ipso est · qui haec
omnia fecit · Uenite adoremus dm̄ · ploremus quia pius est ·
Ipse est qui fecit nos · ipse est pastor cuius nos oues sumus ·
Audiamus uocem eius · & sequamur eum quocum que uadit ·
Ideo enim pastor uocem ad oues emittit · ut audientes eum
sequantur · aut enim pascua procurabit · aut ab insidiis
ferarum eruere studet · Unde clamatur nobis hodie ·
ut si uocem eius audierimus · non obduremus corda nostra ·
sicut fecerunt per quadraginta annos filii israhel in here

mo. Et quia non audierit uocem eius. non introierit in requiem eius. Nos autem audiamus
pastorem nostrum & sequamur uestigia eius. ut euadentes mortem deserti huius. cum
ihesu terram fluentem lacte & melle mereamur intrare. Ipsi gloria in secula seculorum amen.

Qui plorauimus penitentes in nonagesimo quarto. in quinto & nonagesimo
gratulemur. Ibi enim domum nostram fleuimus idem regulam discipline destruc
tam fleuimus. credentes nos per misericordiam eius ad aedificationem huius
domus iterum posse pertingere. Unde & titulus. ad haec eadem consentit.
qui post captiuitatem. ipsum domum edificari conscribit. Quam aedificans
xpus. dat gaudium omni terre. Et ideo dicitur. ut uenit & domino omnis terra
canticum nouum. & benedicat nomen eius. Habuit enim captiuitatem mun
dus per adam. quam captiuitatem postquam xpus conuertit. aedificauit domum
gloriosissimam. non habentem maculam neque rugam. Quo edificante domum.
templa uniuersa destructa sunt. Probatum est enim quod omnes diu gentium qui in tem
plis positi essent. habitarent in eis daemonia. Hic autem qui fabricauit do
mum. ipse est qui celos fecit. confessionem eius nascitur. Omnis qui non confitetur.
dominum ihesum. anathemabili feditate despicitur. Qui autem confitentur. ful
gebunt sicut sol in conspectu dei. Sanctitas enim & magnificentia est in ipsa
sancta confessione eius. Uniuerse ergo patrie gentium inuitamini. uenite ad
ferte domino. quid adferimus domino. adferte gloriam quam in cassum idolis prebu
istis. adferte honorem. quo frustra idolorum antistites honorastis. Tollite
hostias ab idolis. & hic introite in domum quam edificauit. & adorate eum in
aula sancta eius. Et gens genti dicat. quia unus dominus regnat a ligno crucis.
Quia per lignum concupiscentia est. regnum dei ab hominibus recesserat. modo
per lignum crucis regnum reuersus est dei. Qui firmauit eam in orbem terre.
ut non commoueatur. In qua ecclesia iudicat populos in equitate.
& gentes in ira sua. Per hoc opere laetantur caeli in sanctis. letatur & terra
in nobis peccatoribus. ad hoc gaudium mouetur mare. uulgus ignobile

& fluctuans. et plenitudo ei idest diuites pleni opibus. Hi commouentur riden
tes humiles xpi. & psalmos eius et doctrinam eius. frigidas nenias computantes. Ligna uero siluarum. qui lignei & siluestres uidentur mundi
sapientibus. Tunc exultabunt ante faciem dni. cum uenerit iudicare
terrenos. Non enim iudicat ut personas potentium accipiat. sed sola
aequitate totum orbem terrarum iudicat. & populos in ueritate confir
mat. per omnia saecula saeculorum amen. xcvi.

Securus cantas in nonogesimo vi. qui in nonogesimo quinto dnm
cognouisti. In hoc enim psalmo. & terra exultat de resurrectione sanctorum
& insulae. Non omnes. sed in quibus habitant sci. Ecce enim uenit sicut
promisit in anteriore psalmo. Uenit ut iudicet. & nubes et caligo
in circuitu eius. iustitia & iuditium. directio sedis eius. Ignis ante
eum precedit. Ignis. duo officia peracturus. uno enim eodemque aspectu
& amicos dei inluminat. & inflammat inimicos eius. Quando apparuerint
fulgora ei orbi terrae :: tunc montes :: sicut caera liquescunt ante faciem eius. & a fa
cie dni trem & terra. omnibusque rebus metuentibus. ac formidantibus atque
trementibus. Confundantur omnes. qui adorant idola. cum uiderint
omnes in resurrectione gloriam dni nri ihu xpi. Tunc sola laetabitur sion. id est
aecclesia. exultabunt & filiae iudae. id est synagogae. omnes qui ante aduentum
dni prophetas habuerunt. aduentum dni preconantes. Propter iudicia dni
tēporis iusta. preiuditium posterioris hominis non habebunt. Quoniam idem dns in ec
clesia nunc. qui tunc ante aduentum dni in synagogis inluxit. Ipse est solus
super omnes deos. Quicumque ergo bonum dnm diligitis. odite omne quod ma
lum est. In odio enim mali. boni dilectio comprobatur. Sed et si qui uos
pro amore boni fuerint persecuti. memores estote. nolite timere eos
qui occidunt corpus. Custodit enim dns animas sanctorum suorum. & de manu
peccatorum liberat eos. Ignis enim qui inflammaturus est delinquentes. lux

efficitur iustis. & rectis corde laetitia. Nolite ergo metu poene. sed amoris
gaudio seruare iustitiam. ut etiam in hoc mundo iam gaudeatis in dno. & con
fitemini memorie scitatis eius. qui regnat in seculum sclorum. amen. xcvii

Causas cantici presentis. ipse psalmus exponit. Dicit enim. ideo canticum nouum ut can
tetis exhortor. quia mirabilia fecit. Et sicut dixit. ideo cantate. quia mirabilia
fecit. quasi si audisset sibi dici. Semper mirabilia fecit dns. Non ergo nouum. sed
uetus est canticum. mirabilia diuina cantare. Ad hec ille respondeat. Noua
mirabilia. nouum carmen exposcunt. Dic ergo nobis. que sunt noua mirabilia.
Si interrogas audi. Dixerunt iudei. in cruce posito dno. saluum faciat eum si uult eum.
Hunc autem saluauit dextera eius. & brachium sanctum eius tunc quando notum fecit dns
saluatorem suum suscitans eum a mortuis. & in conspectu gentium. reuelauit
iustitiam suam. Memor enim fuit misericordie. quam promisit iacob dicens.
Et ego te faciam in gentem magnam. Hanc ueritatem impleuit domui israel.
quando uiderunt omnes fines terre. salutare dni dei israel. Et licet omnes
prouincie. uideant salutare dni. tamen hoc non otiosae transeat
intuentem. quod finem terrene cogitationes dum acceperint.
nascuntur cogitationes caelestium rerum. & ipsae faciunt uide
ri. salutare dni dni. In hoc studio. iubilate dno uniuersa ter
ra. Id est omnia membra corporis terreni. in officio scae
conuersationis offerte. Non cum tristitia. sed cantantes exul
tate & psallite in cithara. Cuius cantor inuitat auditum.
& uoce psalmi cuius misteria incitant mentes. in tubis ducti
libus. & in uocae tubae corneae. quibus uocibus belli uictoria
declaratur. iubilate in conspectu regis dni. Conspectum
dni preconantes saeculis. Nolite timere etiam si moueatur
mundus. sicut mare. & plenitudo eius. & orbis terrae. & om
nia quae in eis sunt. Tunc flumina plaudent manu simul in unum.

quoniam nullum pene flumen est · in quo non data sunt remis
sa peccatorum · Nulla aqua est · quae non protulit ex se animam
uiuentem · aduitam aeternam · In quo facto · montes exulta
bunt · ex quorum uisceribus egrediuntur fontes · qui faciunt flu
mina · montes · quorum capita caelos pulsant · quorum habita
tores caelo sunt uicini · Hi exultabunt cum uenerit iudex ut
iudicet orbem terrae in aequitate · & populos in ueritate sua ·
Omnes sci exultabunt · quia remunerator scitatis aduenit · qui
regnat in saecula saeculorum amen · xcviii

Irascantur populi · ut in elatione dnm nostrum ihm xpm aspici
ant · Ipse regnabit · quem regnare se non putat · Ipse sedet
super cherubim · in quantum cumque moueatur tra · Ipse erit in sion
magnus · ipse excelsus sup omnes populos · Sane hoc scire nos cuenit ·
qd honor regis iudicium diligit · Non enim timent iudicium ·
nisi qui se sciunt habere quod iure puniatur · Factum scilicet ·
quo ex honoratus est ds · Hi autem qui honorem dni in suis men
tibus seruauerunt · hi iudicium diligunt · Sicut illi e contrario me
tuunt · qui sciunt se in contumeliam regis · legis eius iura uiolasse ·
in quibus rex iste parauit aequitatem · Ergo equitatem custodien
tes regem honorant · Et honor iste iudicium non timet · quin
immo & iam diligit · Ipse tamen iudicaturus est · qui iustitiam
& iudicium in iacob fecit · qui habuit moysen & aaron in sacer
dotibus suis · qui habuit samuhelem similem ipsis ·
Ipsum quem isti inuocauerunt et exauditi sunt ·
cum in columna nubis loquebatur ad eos ·
Hi custodiebant testimonia eius · & precepta eius que
dedit eis · Quicumque ergo imitantur eos · hi iudicium ·

IX

futurum. non solum non metuunt. sed etiam diligunt; Dicamus ergo
dn̄o nr̄o ihū xp̄o; Tu es dn̄e. qui cum moyse et cum aaron locutus
es tu exaudisti eos. tu ꝓpitius fuisti illis. tu uindicasti in omnib; stu
diis eor̄. Exaltemus ergo dn̄m dn̄m nr̄m in xp̄o. et adoremus in mon
te sc̄o eius. In celsitudine fidei ei. quae altitudine sua nubes pene
trat. dum credimus quō ipse ē dn̄s ds̄ nr̄. cui gloria in scl̄a scl̄or̄ am̄. xcviiii

OMNIS TERRA AD IUBILATIONEM INUITATUR. UT SINE ꝑSONA
rum acceptione. sciatur esse uocatio; Uenite omnes qui laboratis
et onerati estis. et intrate in conspectu eius in exultatione; Scitote
quod dn̄s ihs̄ xp̄s. non ē alius. quam qui cum moyse locutus est.
Ipse est ds̄. qui fecit nos. de quo moyses locutus ē. qd̄ fecerit hominē.
Ipse fecit nos. eius enim factura sumus. omnes homines; Non enim
arbitrio nr̄o. creamus homines. Deniq; multi cupientes filios. quia
ds̄ non dat. n̄ habent. Multi nolentes. quia seminantes nolunt
fructum. eo qd̄ contra ordinem nolunt. etiam quia iniuste no
lunt. ds̄ iuste creaturam iubet. semini dare responsum. et ut ꝓ
betur quia ipse fecit nos. dum non nr̄o arbitrio. t dantur filii.
t negantur. Ergo quia eius populus sumus. efficiamur oues pas
cue eius. agnoscentes pastorem dicentem. ego sum pastor bonus.
Et intremus portas eius in c̄fessione unitatis. laudantes nom̄ sc̄m ei.
quia suauis ē. credentes quia ē in aeternum misericordia eius
credentibus. et ꝓmissionib; eius ueritas quę manet in scl̄a scl̄or̄ am̄.

IUDICIUM SINE MISERICORDIA HIS QUI NON FACIUNT MISE C
ricordiam. Misericordiam aut̄ facientes. euadunt iudicium.
Scis ergo ō homo. unde ponaris in dexteram pastoris. fac miseri
cordiam. et iudicium securus expectas. N̄ enim dicit iniustis ad si
nistram positis. ite in ignem aeternū. quia mentiti. quia fornicati

quia diuersa facinora commisistis. sed quia esuriui. & non dedistis mi
hi manducare. Sitiui. & non potastis me. Peregrinus. et non suscepistis me.
Infirmus. et non uisitastis me. Cum ergo ignis criminibus debeatur. cur
criminibus non imputetur supplicium. quia crimina per misericordiam remit
tuntur. Ite ergo inquit in ignem. quia unde ignis extinguitur. contemp
sistis. Audistis enim scriptum. quod elemosina a peccato liberat. audistis
quia sicut ignis extinguitur ab aqua. ita ab elemosina tolluntur uni
uersa peccata. Ite ergo in ignem. quia uiuere cum uobis. uos fecistis. Ego
autem misericordiam uobis super faciem terrae. cum iudicio feci cantari.
ut ille iudicium euaderet. qui misericordiam non negaret. Psallam ergo
& intellegam in uia inmaculata. et intellegam quando uenies ad me.
Ut si hospitem te uidero. suscipiam. Si esurientem. reficiam. Intelle
gam quando uenies. ne putem qualemque hominem. & recusem. Si enim
per ambulem in innocentia cordis mei. non propono ante oculos meos
rem iniustam. Iniustum enim. ut consorti naturae non miserear. In quo
inhabitas xpe. sed & facientes preuaricationem. odio habeam. Non ad
hereat mihi cor prauum. declinantes a me malignos. non cognoscam
loquaces occultos. persequar. cum superbis & inuidis. non communicem.
sed sint oculi mei super fideles terrae. qui terram corporis sui fideliter
seruant. ut isti sedeant mecum. Ambulans autem in uia inmaculata
hic mihi ministret. Non queram ab his aliquid consequi. qui reprehen
sibiliter uiuunt. In domo mea non inhabitet superbiam faciens. Id est. In
domo corporis mei non habitet inimicus. qui suadet contempni dominum. quia
haec est radix superbiae. Sed in matutinis interficiam omnes peccatores terrae.
Id est. in ipso ortu suo. peccata orientia interficiam & uiuere non sinam.
ut pereant de ciuitate domini. Ciuitas domini. anima nostra est. In qua habi
tat rex. Et sancti apices. ciues dei. qui ex ipso sunt nati. Cum ergo nascuntur pec

catorum cogitationes in anima: mox ut nate fuerint occidantur. Pereant
de ciuitate dni omis qui operantur iniquitatem. ut sit dns in ciuitate sua

Requiescens cum omni comitatu uirtutu cui gloria in scla sctorum am. CI.
Legimus clamorem sodomorum ascendisse ad dm. et ita demum sul
phureo eos imbre crematos. Prius ergo quam ad fletum & ad ieiunium p
peccatis nris animum cuertamus non audeamus dicere. clamor ms ad te
pueniat. Ne forte nsit talis clamor qui misericordiam csequatur. ne
forte sit in eo ira causatio maledictio adulatio detractio insultatio menda
cium & cetera his factis similia. His ergo uitiis pessimis nro clamore sonan
te rogandus e ds. ne clamor hic ad eum pueniat. sed in aliquib; factis ne
fariis cstitutis nobis non rogemus dicentes. ne auertas faciem tua a me.
Et dicendum e. auerte faciem tua a peccatis meis. Renuntiemus ergo om
nib; uitiis & passionibus et facti pauperes spu preterita nra facta plan
gentes. Ita nos in huius carmen psalmi fundamus orantes. ut clamor nr
ad eum pueniat. et n auertat faciem sua a nobis. Quid tam flentes dicam
nos qui ppeccatis oramus. his uersiculis edocemur. dies inquit mei sicut
umbra declinauer. Idest pdidi qd uixi. quia in peccatis sicut fenu arui.
Fenum aut & stipula et lignu esca ignis e. Et ideo tribulor. quia & ossa mea
sicut frixorium. idest fasciculu sarmenti aridu. ita confrixa s parata
ad incendiu gehennae. Percussus su sicut foenum & aruit cor meu percus
sus su conpunctione futuri supplicii. & ppt hoc oblitus sum manducare
panem. A uoce aut gemitus mei adheser ossa mea carni mee. Factus sum
sicut bellicanus in solitudine. Idest sic auis illa qua bellicanu uocant. quae
n habitat nisi in tectis habens escas ueneno heremi & in cultis amaritudinib;
plenas. Factus sum sic nocti corax in domicilio. Coruus p nigredine obscurus e.
Iam nocte qua nigrior. cui & obscuritas nigredine geminat. Ergo & ego in
quit duplicatam nigredinem peccatorum in me deplorans. uoces meas quasi

nocticorax dirigo. clamans solus. sicut passer solitarius in aedificio. In qua
tota die exprobrauerunt me. inimici mei. Et qui dudū laudauer̄ me.
nunc aduersum me iurabant. Idest. n̄ leto illius uiuā. Quomodo enī
uiuebas. ut sic illi iurarent. ideo inquit sic iurabant. quia cinerē sicut
panem manducabā. et potum meū fletib; miscebā. hoc quare. a facie
ire tuae. & indignationis tuae. Cuius ire. ꝓpeccatis utiq; in iudicio debite
in quo hi qui eleuantur & exaltantur. ibi alli dant̄ necesse ē. Cū ergo mo
riatur omne genus hominū in peccatis. quid supē. nisi ut ꝑsona totius se
culi. tibi preces flebili effundā eloquio. nullus enī saluabit̄. nisi tu dn̄e ex
urgens miserearis sion. Uenit enī tempus. ut uenias. miserearis sion. quia
bene placitos habuer̄ seruitui lapides ei. Lapides utiq; de quib; legitur;
Lapides iusti. uoluuntur in ea. Qui enī seruidī sunt. bene illis placent. libri
om̄s ueteris testam̄ti. qui habent in se unū lapidem angularē. nec solum
lapides bene placitos habuer̄. sed & terrae ei miserebuntur. Terra lapidū
corporas animarum. Non solum animae nobis scae placent. si seruidī sum̄.
sed ipsa corpora eorū in quib; afflictis. torti. combusti. ac diuersis suppli
ciis macerati. miserantes ueneramur. Quomodo miserantes dolor nobis ē.
in afflictione & supplicio. quo passis. & gaudium nobis ē in ꝑseuerantia
qua uicer̄. Cum ergo dn̄e et tu ueneris. et sc̄i tui. ꝓtestimonio nominis
tui quo passi fuerint. tunc timebunt gentes. et om̄s reges terrae gloriam tuā;
Tunc aedificabitur aecl̄a tua in sion. et uideberis in maiestate tua. cū respe
xeris de excelso tuo ihū xp̄e. ut audias gemitum compeditorū. & soluas filios
interemptorū. Interempti sunt patres nr̄i. omnes sc̄i. qui nobis p̄dica
uerunt xp̄m; Nos ergo ligati eramus a satana. quia hi qui genuerant nos
uerbo uitae. fuerant interempti; At ubi cognouimus eos in caelis gaudere
et possidere gloriam xp̄i. aedificata ē in nobis sion. & uisus ē dn̄s in maies
tate sua; Gaudemus enim. quia respexit in orationes eorū. et n̄ spreuit

preces eorum; Scripsimus passiones eorum. in progenies alteras. et populus qui creabitur.
usque in sempiternum laudat dnm in scis suis; Ibi conueniunt populi in unum
et regna ut seruiant dno; Per quos paucitas dierum nrorum regitur. et nuntia
tur nobis prope finem reliquum esse. ut et qui utuntur hoc sæculo. tamquam non
utantur. preterit enim figura huius mundi. Et transeunte figura. ueniet ueritas
xps. cui dicimus. in secula saeculorum sanni tui; In itio terram ipse fundauit.
et caeli. opera manuum tuarum sunt. Non ergo nouum dni adoramus in xpo.
sed eum qui est. et semper idem est. cuius anni non deficient; Quod autem de terra dicit / et cele
ipsi peribunt. promissionem illam confirmat. qua cautum est futurum cælum no
uum. et terram nouam. in quibus filii seruorum xpi habitent. Paulus seruus xpi.
similiter et omnes apostoli. serui xpi. nos. qui credidimus per eos. filii seruorum
ipsius sumus. et si secuti fuerimus uestigia eorum. sicut illi xpi. habitabimus
cum eis in cælo nouo. et in terra noua. Et si semen uerbi. quod nobis spem dedit.
crediderimus. tunc capiet in remuneratione nra fructum. quod iam non finem
habeat. sed maneat directum ad eo in reuocabile. ad dimedium dierum.
dimedium dierum. prima iuuentus est. et ultimum dierum senectus. Ibi ergo
iam nec in dimidio dierum finiuntur. nec in senectute moriuntur; quia
cæli nouis. rore immortalitatis manantes. et terra noua est. mortis gremium
non habens. sed habens uitam dnm illum xpm qui regnat in secula sæculorum amen. c ii

Benedicimus nos dnm. cum facimus aliquod tale opus. quod nomen dni bene
dicatur. Nam quomodo potest ds ab homine benedici. nisi hoc solum modo
quod opus ex omnibus interioribus nris faciendum est. si enim misericordes fue
rimus. uisceraliter et ille. tum benedicitur a nobis; Propitiatur omnibus in
quitatibus nris. sanat omnes infirmitates nras. replet in nobis desiderium nrm
et coronat nos in regno suo. pro miseratione sua et misericordia sua
Misericordibus enim dicturus est; Uenite benedicti. percipite regnum quod uobis
paratum est ab origine mundi; In quo regno. mors non erit. nec dura senectus

debilitat uires. sed renouantur ibi iuuentutes. ut aquilæ. Ibi misericor
dibus. faciet misericordias dn̄s. & iudicium omnib; iniuriā pacientib;
Ipse utiq; ds̄ qui notas fecit uias suas morsi. Ipse qui ostendit filiis israel
uoluntatem suā. Ipse est ds̄ in xp̄o. siue mundum concilians. siue scōs
remunerans. siue misericordias misericordib; faciens. Ipse qui pati
ens. ipse qui multum misericors ē; Si nos uiderit patientes & misericor
des non secundum peccata nr̄a faciet nobis. neq; sedm̄ iniustitias nr̄as
reddet nobis. sed secundum altitudinem cæli a terra. confirmat
sup̄ nos misericordiam suam. & quantum distat ortus ab occasu. tantū
elongat a nobis iniquitates nr̄as; Sicut pat̄ filiis. sic miserebitur nr̄i.
si misericordes fuerimus; Si enim consideremus in hominib; flentib;
aut egentib; t̄ necessitatem pacientib; figm̄tum nr̄m. In qua mensu
ra mensi fuerimus aliorum necessitates. in ea metietur nobis; Non fui
misericors in causa aliena. non mihi miseretur in mea. subueni egen
ti. subuenitur mihi; Indulsi peccanti. Indulgetur mihi; Conside
raui unius figmenti me algentem in mollib; & dolui sup̄ nudū. et
uestiui eum; Esurienti conpassus. alui; Ergo quia consideraui figmen
tum unum meum & indigentis. considerat et ille figmentū meum. et
recordatur quia caro sum t̄rena et puluis. Ex quo si dignatus fuerit
nos poterit suscitare; Nam si hoc non ē. quis computat & hominem.
qui sicut flos agri. ita flori & ettransiet sp̄s eius ab eo. & non ē. et locum
suum n̄ agnoscet amplius; Si uero misericordiam temporalem exer
cuerimus fr̄ib; nr̄is. misericordiam consequimur sempiternā quā
p̄fici & sup̄timentes se dn̄s; Iustitiam aut̄ suam. in filios filiorū; Qui quo
non potuerunt pauperum carnalium curam gerere. spiritaliū pauperū
curam eger̄. ut aut uerbo. aut exemplo suo. ad iustitias. diuitias p̄uocent
spiritaliter mendicantes; Si uis uidere diuitem & mendicū. sc̄i aposto

li iohannis lege apocalipsin; Huic ergo similes sunt omnes diuites in auro
et argento. & in fide. aut in operib; iustitiae mendicantes; Iustitia autem
dei. in filios filiorum. filii apostolorum. sunt omnes magistri. bonorum cum filiorum;
Et sicut ipsi filii eorum sunt. ita qui audiunt eos. filii filiorum sunt; custodientes tes
tamentum dei. et memoria tenentes mandata dei. non ut inflentur sen
tentia. sed ut faciant ea quae memoriter norunt; Videamus nunc
illum. cui pater in caelis parauit sedem suam; Dominus enim. domino parauit;
& dixit dominus domino. sede ad extris meis; Ibi ergo sedet regnans. et regni eius
non erit finis; Ideo. quia dici potest; Si semper fuit filius cum patre. quomo
do ei ante parauit. & propterea dixit. sede. aduertendum est ergo. quia filio
hominis parauit dominus sedem suam; Nam filius dei. qui adsumpsit istum fi
lium hominis. semper fuit in sinu patris. & est. et futurus est; sicut enim fluui
us. quamuis per multas terrarum prouincias uadat. de sinu tamen fontis sui
num. quam recedit. ita & dei filius inuisibilis; Letetur cum iacob. splen
deat in rubo. sit in columna nubis. sit in columna ignis. sit in nube.
sit in duce. sit in qua uoluerit forma. pro salute hominum. de patris
tamen sinu non recedit; Nec enim legis. qui fuit in sinu patris. sed qui est
in sinu patris. ipse narrauit; Hunc benedicunt angeli. poten
tes uirtute. obtemperantes uerbo eius; hunc benedicent uir
tutes. omnium inimici. ipse enim faciunt uoluntatem eius; hunc
benedicent omnia opera eius; In omni loco dominationis eius; Ubi
cumque enim aliqua creatura est. locus dominationis eius est. quia ipse
creauit uniuersa; Hunc operib; piis. benedicat anima nostra. in omni
tempore. qui regnat cum patre & spiritu sancto. per omnia secula seculorum amen. CIII

PER uenimus ad psalmum centesimum tertium. qui continet uni
uersam fabricam mundi. In qua magnificatur dominus uehementer;
Sed cum fabricam memorat. aduentum domini manifestat; Prius enim

quam uenirет dī filiuſ: non erat hominum dñſ confeſſionem ecclesiæ
Induitur: Omiſ enim induſ & ſimul acriſ ſuiſ: et in uanis figmentiſ ſpem
collocantes adō receſſerant; Denicq; apoſtoluſ hoc ipſum aſſerit cūdicē
qđ aduenienſ dñſ concluſerit oīa in incredulitatē: ut omniū miſe
reatur; Ipſum enim confeſſionem ecclesiam induit dñſ ꝓmediatorē
dī & hominū mediatorem quiē filiuſ hominiſ; Cuiuſ hominiſ filiuſ
dauid filiuſ abrahæ filiuſ; ſic enim legiſ euangelii capit liber geneā
tionis ihū xpi filii dauid filii abraham; Quiſ autē ſit iſte filiuſ homi
niſ: ne forte putes eum talē qualiſ fuit moſes aut ieſuſ naue filiuſ
aut helias aut unuſ ex magniſ nonnullē; Hic enim dñſ erat & illi ſer
ui ei; hic enim amictuſ ē lumine ſic uestimentum ipſe ē qui exten
dit cælum ſic pellem; & tantum eum extendit ut & mercenariſ et pu
blicanoſ capiat qui nō capiebat niſi ſoloſ immaculatoſ et quia quan
do tenditē pelliſ ſup ipſam aquā aſpicitur hīa hic tenſuruſ cē. loſ ſic
pellem terat in aquiſ ſuperiora erat. Non enī poterant tendi & uſq;
ad peccatoreſ attingere niſi aqua ſacri baptiſmatiſ tegerentur; Ad
ipſoſ cæloſ poſuit nubeſ aſcenſum ſuū uidentib; apoſtoliſ ambulanſ
ſup pennaſ uentoꝝ; Uenti enī innubib; agunt & alia uia nonē qua
aſcenſum ſuū ad cæloſ haberet & niſi ambularet ſup pennaſ uentorum;
Tunc fecē angeloſ ſuoſ ſpſ; Angeli nuncii latino ſermone uocantur;
Et euangeliū bonum nunciū explanatur; Angeloſ ergo ſuoſ id eſt apoſ
toloſ tunc fecit ſpſ quando eiſ dixē accipite ſpm ſcm et euangelizate
omni creaturæ & tunc fecit eoſ ignem urentem cum ipſe ſpſ ſeſ ſicut ignis con
ſedit ineiſ tunc fundauit terrā inſtabilitatem ſuā terrenaſ ſeden
tes mentes gentiū quæ fuerant in fabrica turriſ diuiſe; Hunc
ad ſtabilitatem ſuā reuocanſ in uno uerbo ihūxpō corroborat; &
ita fundat ineiſ eccłam ſup hanc petrā ut nō inclinetē in ſeculū ſeculi;

Huius sane terrae abissus. sicut pallium amictus ē; agant sibi philo
sophi. infructuosas exquisitiones. et magno labore dicant se posse dis
cere. qd terra subtus se abrssum habeat. quo uelut pallio amiciatur.
nos ad terram istā. quae fundatur in stabilitate aecclae. sermonis aciē
dirigamus; Abrssus enī. circumdat eā;* Et sup montes eī. stabunt aquae;
Quicumq; sursum cor habent. montes s̄; & sup ipsos. stant aquae. stat
sup ipsos. baptismatis sci ficatio. stant in fide recta. non circumducunt
omni uento doctrinae; Qui tam istis montes. diligent ausculta; Isti sunt
qui ab increpatione dī fugiunt; fugiunt utiq; facta. quae increpant
adō; Et a uoce tonitrui eī formidant. timent, comminantis incen
diū sempiternum. & a phibitis uniuersis. sua facta suspen[illegible] du[illegible]ne;
Ascendunt montes. cogitantes regna celoꝝ; Descendunt cāpi. co
gitantes quē admodū. terrenas actiones suas. in locū quem funda
uit dns dirigant; Ubi terminum posuit ds. & iussit n̄ transgredi. et positū ter
minum n̄ transgrediuntur. ut operiant terrā. sicut operuit terrā adā
ex foliis ficulneis. operuit t̄ram. & abscondit se; Isti n̄ transgrediuntur
t̄minum quem posuit dns. et n̄ operient terram; & quia non ē opta
rigat eam dns de superiorib; Si enim distectam eā inuenerit imber. ri
gat eam. ueniens de superiorib; si uero tecta fuerit & caelo abscon
ditur. & de superiorib; n̄ rigatur. si uero pateat caelis. & imber eam celestis
infuderit. pducit foenū iumentis. dabit doctrinā talem simplicib; ad
escam animae eoꝝ. qualem capere possunt; Dabit herbam. seruituti homi
nū. Inter initia uenientib; ad dm̄. herbā pferet. n̄ enim possunt solidiorib;
cibis refici. pfectoꝝ; Namq; ē solidior cib; qui discretionē habere poss̄. boni
et mali; post herbā. dabit spicā & incipit educere panem de t̄ra; Sicut
enim lac de uberib; sic de t̄ra. p herbam adtingit. ad spicam. de spica pue
nit ad panem. qui de caelo p imbrem descendit; Ergo p fontem p ennē. ue

* n̄ enim habet finem altitudo diuitiarum sapientiae. quae circumdat eam

nit tibi panis de terra mariæ uirginis; Imber iste qui in maria uenit audi
qualiter uenit angelus ei dicit; Uirtus altissimi idest ex alto ueniens obu
brauit tibi & exiuit nobis panis de terra; Nos ergo ad nos redeamus qui
hunc ex alto uenientem imbrem accipimus; Si ueniens ex superioribus fons
nos sibi patentes inuenerit accipimus panem quod confirmet cor nostrum ac
cipimus uinum quod letificet cor nostrum & duabus confirmationibus cordis accep
tis exhilarantur facies nostræ oleo chrismatis Ita ut per lignum crucis satientur
omnia ligna campi; Idest omnis turba simplicitatis inter quos sunt diuites &
sublimissime potestates quos per celsitudine cedros libani nuncupauit
In his passeres nidificant non dixit In omnibus passeres nidificabunt; Sunt
enim aliquanti qui diligunt xpianos & sua eos ope sustentant;
qui in his requiescentes nidificant dominum qui passeres ideo nun
cupantur quia celestia & alta petentes sic se iungunt conuersationibus homi
num ut fugiant ipsos homines in quorum domibus nidificare probantur; In his
passeres qui nidificant fulicæ domus dux est eorum fulica in aqua manet
In aqua nidificat in aqua uiuit & aqua domus est eius; Horum ergo pas
serum fulicæ domus idest aqua ipsa dux eorum est passerum; Ibi sunt montes
excelsi ceruis fugientibus diabolum fugientibus mundum; Ibi est petra prestans
refugium siue irinaciis iriciorum filiis quia minora habentes iacula a ca
nibus non timentur siue leporibus quia et lepores canes fugiunt & irinacii; Qui
ergo fugiunt hos canes de quibus clamat paulus uidete canes uidete ma
los operarios Inueniant sibi petram in refugium & iuxta semitam positos canum
morsus effugiunt; Nunc euasimus montes ac siluas & facies nobis cæli re
splendet In qua uidemus lunam factam in tempore passionis lucentem
in tenebris; In quo tamen tempore doce In tempore passionis diximus quo
modo quia tunc sol iustitiæ occasum suum ipsa sexta hora diei posuit te
nebras & facta est nox In quo transierunt omnes bestiæ siluarum pharisæorum

ferocitas. et eorum qui deuorant plebem dī. sicut escam panis. tam spi
ritales bestie quam carnales; sed ꝓpterea dedit lunā in nocte. ut ha
bentes lumē celeste. ferarum morsib; euadamus; In ipsa enī tenebro
sitate eius habundant catuli leonum. idest filii demonū. omīs hereti
ci. nō docentes scā. sed rugientes ut rapiant & querant ad ō tollere
escā sibi; Orto autē sole iustitiæ. siue resurgente ab inferis dnō ad iu
deos. siue exurgente ꝑ ad sertionem catholicā contra hereticos;
Hoc ergo oriente. uniuerse diffugiunt bestiæ. tendentes insidias.
& in cubilib; suis se collocabunt; Iudæi ad sinago gas suas. & he
retici ad synedria sua. illic cōgregabuntur [illegible] et quamdiu
resplendet nobis sol iustitiæ. illi in cubilib; [illegible] suis dormiunt.
nō sunt ausi exire ad lucem; Omīs enim qui male agit. odit lucē;
Qui odit frēm suum. in tenebris ambulat; Bestiaē. dormit & ipse cū
iudeis et hereticis; Sicut iudei in cubilib; infidelitatis. & hereti
ci in cubilib; male credulitatis collocant se & dormiunt. Ita his
die medio. atra nox odii. oculis eorū incumbit. et nihil ꝑter tene
bras uidentes. in odio dormiunt; Qui autē homo ē. & nō fera. exiet
ad opus suū credens. & bene credens. et ab oratione sua quā incho
auit. lucescente sibi sole iustitiæ operatur usq; ad uesperū. idest quā
diu in hac luce ꝑdurat; Et hæc nō suis uirib; reputans clamat; quā
magnificatas operatu ad nē omā hæc in sapientia fecisti. siue ui
sibilia. secdm apostolū. siue inuisibilia; Repleta ē enim tra creatu
ra eī; Uenimus ad fines trāe. Intremus nunc mare; Hoc mare mag
num & spatiosū; Nonte docet ꝑ magno ꝓpheta. psalmigrafus. patri
archa. immo scs sps. in his qui loquitur. hoc nos habuit docere. quia
magnum ē mare & spatiosū. et ibi repentia. quorum non ē nume
rus. animantia magna & parua. et quia ibi naues transeunt. nō hoc

docuit quod nullus ignorat. sed scire nos uoluit mare magnum et spatio
sum ee. omnem legē noui et ueteris testamēti; Ibi repentia quorū n̄ numerus;
In lege iudaei. In lege samaria. & in lege heretici. et in lege catholici.
In lege reges. c̄sules. diuites. pauperes; In lege pusilli & magni; Ibi naues transeunt. solae ecclae uniuersarū p̄uinciarum. quae epi uatas
ducunt ad regna caelorū; A ciuitatib; t̄renis. ad ciuitatē hierusalē matrem nr̄am; Qui aut̄ sine naue fuerit in hoc mare magno inuentus. inueniet draconē. qui formatus ē ad inludendum eis; Notandū tam̄ quia dō dicit̄ illic ē inquit draco quē formasti; Quia manicheidicunt principē te[illegible]nebrarum a se habere principiū; Ergo ut creatura ad signet̄ dō. [illegible] dō dicitur. quē tu formasti; Qd aut̄ dicit̄ ad inludendum eis. illis utiq; qui naues recusant. & quasi animales sine magistro catholico. et ab apostolis ducentē traditionem legis. se fluctib; & altitudinib; tradunt; Ergo quia extra ecclam s̄ int̄ animalia pusilla & magna uagantes. inueniunt draconem ita sibi inludentem ut putent se melius catholicis sapere. & ad arbitrium suū. inueniunt p̄petuae mortis interitū. cum deuenerint in p̄fundū; Quid tam̄ dn̄e tu patiens. et multū misericors. & iudei. et heretici. et ingrati simul cū seruis tuis om̄s quam diu in isto s̄ corpore. om̄s ate expectant. ut des illis escā in tempore isto. isto. uitae p̄sentis; quia si tu n̄ dederis nullus colligit; Aperis manum tuā sup̄ bonos et malos. et imples omne animal benedictione; Sed cū auertis faciem tuā tunc turbabunt̄. Cū auferes sp̄s eorū. & defecerint. & in t̄ra sua reuertent̄. de qua ad sūptis; Cum aut̄ fuerit resurrectionis tempus. ueni & sp̄s tuus. et resuscitabuntur hi in quib; renouasti faciem t̄rae. qui in nouitate uitae ambulauer̄. Quia ambulauerunt in nouitate sp̄s. & non remanser̄ in uetustate litterae. In quib; om̄a uetera transierunt. & facta sunt

omnia noua. in ipsis erit gloria dn̄i in secula saeculorum. Cum letatus fue
rit in operib; suis quae nunc operatur cū patre et spū scō; Qui respic̄
t̄ram. id est corpora fidelium. & facit ea tremere. iudiciū futurum.
Qui tangit montes et fumigant. fumus montiū nubes facit; Ergo
eos qui sensum suū ad gloriam celestem exaltant. ita ut apud homines
in terram inimici ēē uideantur. ut in futuro inueniant̄ excelsi.
hos tanget dn̄s et dant fumū oris sui ꝓferentes sermonem. qui nu
bes oculorum. & faciant multos plorare peccata sua. multos lauare
ea elemosinis. multos festinare ad fontem sacrum; Sic ergo tactu
di montes fumigant. ad inundationem nubiū. quae pluuiam dan
tes. tam sordes abluunt. quā frugib; & arboribus nascendi copiam
administrant; Cantemus ergo ipsi dn̄o dō nr̄o in uita nr̄a. & psalla
mus ei quā diu uiuimus; Suauis sit ei laudatio nr̄a. catholicis ad ser
tionib; uiuificata. nihil morbo iudaeorum. nihil morbo hereticorum
circumferens ut & nos delectemur in dn̄o. cum deficere coeperint
heretici. aut iudaei. a terra & iniqui. ita ut n̄ sint. tunc leta anima
nr̄a benedicens dn̄o in omni tempore. ipsi gratias aget. cui glo
ria in secula saeculorum amen.

Alleluia. in isto psalmo principium sumpsit. quā qui interpre
tantur. gloria dō creatori omniū. uerum dicunt. ad om̄s enim gen
tes. imperat nuntiari gloriam ei. et enarrari omā mirabilia ei.
quomodo ex uirgine natus. quomodo exemplo & uerbo docuit.
quomodo uirtutes exercuit. quomodo in cruce pependit. quomo
do mortuus. sepultus resurrexit. & ea quae ante passionem docuit. post
resurrectionem suā iterū confirmauit. quomodo ascendit in cae
los et misit paraclitum. qui in conspectu gentium. quasi ignis dis ꝑ
sus. uniuersarum gentiū quae in p̄senti erant linguas. in apostolis

Ciiii

reseraret. Ita ut quod imperatum fuerat in p̄senti psalmo ab ipso spū
scō tunc ad impletum gentes ipse de apostolis dicerent; Nonne isti in
quiunt galileis? et quomodo nos unusquisq; linguis nr̄is audiuimus
eos loquentes magnalia dī. tunc ergo gentib; confessi sunt dn̄m. & in
uocauerunt nomen ei; Nomen qd̄ iudea sola retinebat. tunc adnuntia
uerunt inter gentes magnalia eius. tunc iure primo cantatum ē in
aduentu sci sp̄s alleluia. in quo narrauerunt omā mirabilia ei. & do
cuerunt gentes hoc ordine; Nolite laudari in uirtute regum uro̅r̄.
neq; in potentia proeliorum uro̅r̄. sed deponentes potentias arcuū. &
scutū & gladium. et bellum. pacem adsumite. et xp̄m quem p̄dicam̄
uobis. uro̅ nomini sociate; Ut uos qui dicimini gentes. dicamini xp̄iam;
& laudemini in nomine scō eius. & letetur cor urm̄ qui queritis dn̄m;
Querite xp̄m. & confirmamini; & quia ascendit in cælis. & parat uobis
gaudiū sempiternū. quādiu ad eū p̄tingatis. querite faciem eius semp̄;
Mementote mirabilia eius que fecit. que supra diximus. p̄digia eius. & iu
dicia oris eius. que cūq; de apostolis. quatuor euangeliste testantur;
Non ex gentibus uenientes. sed ex semine abraham. serui eius; Qui sunt
filii iacob. electi eius; Non ē enim xp̄s ds̄ recens. non aduena. non nouiti
us. sed ipse est dn̄s ds̄ noster. qui semp̄ fuit. & qui in hebreorū gen̄lem tā
tū cærimonia conlocauerat. nunc uult ut in uniuersa terra sint iudi
cia eius; Quid nunc uultis iudei. dicite; Si uultis. arguimus uos nosen
tes. & dicimus uobis. falsas habetis scripturas; Si uere ds̄ erat. qui
cū abraham locutus ē. cur qd̄ p̄misit. implere non potuit. si non po
tuit. omnipotens non ē; Si potuit. & noluit. mentitus est; Adhuc
paulus clamat. hebreus. ex hebreis. impossibile ē mentiri dn̄m; Docete
ergo impletū. qd̄ iurauit ds̄. p̄ sem & ipsum dicens; In semini tuo.
heredita bo omnes gen̄les; Quod disposuit ad abrahā. & iura men̄li

sui ad isaac. Statuit illud iacob in precepto. & israhel in testamentum æternum dicens; Tibi quidem dabo terram chanaan. funiculum hereditatis uræ; & quando hoc factum est. cum adhuc essent ipsi ex cham numero breues. paucissimi. & incolæ in ea. tunc pertransierunt de gente in gentem. de regno chanana eorum. ad populum ægyptiorum; Non tamen permisit hominem nocere eos. & corripuit pro eis reges. sicut amalech. & ceteros. et dixit eis, Nolite tangere xpos meos. et in prophetas meos nolite malignari. unde amalech rex dixit ad abraham. nisi dominus admonuisset me in uisione nocte. habueram peccare in te. sed corripuit me in uisione. & admonuit me. ut rogem te. & ores pro me; Egimus actenus. & misticum & historicum sensum. sed una nobis questiuncula uidetur in manibus; Queritur enim quomodo uerbum hoc mandauit in mille generationes quod disposuit ad abraham; Has mille generationes gentium edocere. laciniosa satis narratio flagitat. sed prout poterimus iuuante domino. commatice transeamus de gente ad gentem. de regno ad populum alterum; Noe tres filios habuit. sem. cham. iafeth; sem primogenito. pars facta est a persida & bactris. usque in indiam longe. & usque rinoco ruras; Quæ spatia terrarum habent linguas sermone barbarico. uiginti & septem; In quibus linguis gentes sunt patriarum. quadringente sex. non diuersarum linguarum. sed ut dixi. diuersarum patriarum; Verbi gratia. cum una lingua latina sit. sub una lingua. diuerse sunt patriæ. brittiorum. lucanorum. apulorum. calabrorum. picentum. tuscorum. & his atque huius cemodi patriis similia si dicamus; Cham uero secundus filius noe. a rinoco ruris. usque gadira. habens linguas sermone punico. a parte garamantum. latino. a parte boree. barbarico. a parte meridiani. aethiopum. & ægiptiorum. ac barbaris interioribus. uario sermone numero xx. duabus linguis. in patriis trecentis. non aginta. & iiii.

Iafeth aut habet flumen tigridem. qui diuidit mediam et babilo
niam in patriis ducentis sermone uario in linguis xx trib; fiunt er
go omis simul linguae septuaginta duae patriae aut generationum
mille quae in tripartito saeculo hoc ordine sitesse habet ut diximus Iafeth
flumen tigridem qui diuidit mediam et babiloniam, sem aut eufra
ten, Cham aut geon qui uocatur nilus, In his tripartitis gentib; ex
uno homine manantib; trinitas per dnm nrm ihm xpm hominem
perfectum apparuit et solus his mille generationib; per lignum suae pas
sionis occurrit quia memor fuit uerbi qd iurauerat in mille gene
rationes dicens abrahae qd in semine tuo hereditabo omis gentes; Et
sicut filius israel famem passuris succurrit ioseph qui uenditus est qui
postquam uenditus est ad regnum ascendit et fame perituris aliquan
tis gentib; et patriis frumentatione reposita caute succurrit. Ita
uenditus a iuda xps in triumpho crucis exaltatus est ante quidem
passus synagogam falsam testem sicut ioseph dominam meretricem;
Post haec exurgens a mortuis accepit regnum ut in nomine eius omne ge
nu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Et fame pereuntib; his
mille generationib; a partis horreis manuum suarum profluentissima lar
gitate succurrit. Non solam eis speciem frumenti sed et uini et olei adminis
trans a cunctis eas aduersarietatib; liberauit, Vocauit enim famem
super terram eorum prius quia in idolis confidebant et omne eis firma
mentum panis contriuit quia panem uerum qui de caelis descende
rat ignorabant; At ubi uenit uir perfectus qui in seruo uenunda
tus est postea quam ferrum pertransiuit animam eius quia eloquium
falsa testis inflammauerat iram super eum at ubi misit rex de caelo
et soluit eum et princeps qui est ds in xpo mundum concilians sibi
dimisit eum soluens ab omni uinculo fragilitatis continuo statuit

eum dominum domus suae dnm in caelo et in aecclā et principem omnis pos
sessionis suae omnis scitatis ut erudiret apostolos sicut se ipsum qui pfece
rat aetate & sapientia; Et senes suos hos ipsos patres omnium credentium
prudentiam doceret in misterio absconditam; Tunc intrauit isrl in ae
giptum uidens dn apostolus inter idolatras; Et iacob accola fuit in terra
chanaan et auxit populum eius nimis ita ut milia hominū haberent cor
unum et animam unā & cōfirmauit cor ei sup omīs inimicos ei qui nega
bant eum; Contempnentes eos apostoli conuersis ad gentes; Conuersū ÷
cor gentium ut odirent populum ei & occidentes martires dolum face
rent in seruos ei quousq; ueniret ad eos moyses et aaron quousq; ptinge
ret ad sensum eorū lex dī & ponerent in mente sua uerba signorū & pdigiorū
quae aut legentes agnouerant aut referentes audierant; Coeperant
enim timere ne paterentur non credentes qd passa fuerat aegyptus
cum rege suo; tenebras aquas sanguineas ranas locustas brucus
scinifes cinomias grandinē ignitumq; uentum qui conbus sit
uineas ficulneas atq; omne lignum finium eorum Post haec
etiā pcussionem angeli in omnem primogenitum terre eorū
& primicias omnis laboris eorum; dantes ergo omnes timo
rem his uirtutibus uincentis dī fugerunt egyptiorum in
credulitatē & secuti apostolorum fidem educti sunt in argen
to & auro in duobus testamentis argento uetere & auro no
uo in bono & melius ē & nonē inuentus in his qui per aquā
transierunt ullus infirmus; nullus enī inuenitur in omnib;
mille his generationib; baptizatis uel unus peccatū habens
in hora baptismatis; alioquin si peccatum habet nō credidit
& cum egyptiis mersus est; nam omnes qui crediderunt
ex hora qua transierunt uenientes ad consignationem

non inuenitur in tribub; eorum infirmus. Omnes firmis. omnes eni
confirmati sunt; Letatur aegiptus. aegiptus. totus mundus. licet
in peccatis agens. tamen letatur die scō paschae. in pfectione eorum. qui
fugientes pharaonem & sequentes mor sen. p aquam transier. ut in
ueniant ubi audiant uocem dni; Incubuit enim timor sup incre-
dulos. & non s ausi sine feriis ee. ipso die. qui si non letantur creden
tes dni. feriantur. timentes regnum & populum xpi anum. & ideo
letantur. quia incubuit timor eorum sup eos; Expandit enim ds nubem.
id est aecclesiam suam in protectionem eorum. et ignem fidei. quae lucet eis
in tenebris mundi. ubi petierunt carnem. et acceperunt ortigome
tram. Caro enim illis data e. tunc coturnices uolantes utiq; et celestia
cupientes. et his datur caro quae ascendit sup cherubim & uolauit. &
pane celi saturatis. quando disrupit petram & fluxerunt aquae
et in deserto totius saeculi currunt flumina. quia memor factus e
uerbi sci sui qd dixit ad abraham puerum suum; Ideoq; eduxit po
pulum suum in exultatione. in alleluia. in abis uestib; & electos suos in
letitia; Et dedit illis regiones gentium et ciuitates populorum. ut custodi
ant iustificationes ei. et legem ei requirant; Sic enim ait. Baptizate
inquit oms gentes in nomine patris. et filii. & sps sci. docentes eos cus
todire oma quecumq; pcepi uobis. & ecce ego uobiscum sum om
nib; dieb; usq; ad consummationem saeculi. amen; CV.

ALLELUIA primum egit. ut baptizentur credentes; Alt. secundum
agit. ut concilientur penitentes. ibi suscepit plebem suam in ex
ultatione. & electos suos in letitia. hic penitentes exaudit. et
dat eos in misericordiam in conspectu omnium qui eos coeperant.
Beatis ergo qui custodiunt iustitiam. non enim ad hoc ueniunt. ut
a suis hostib; capiantur. Hi aut qui captis. clamant ad misericor

dem dicentes: Peccauimus cum patrib; nr̄is. iniuste egimus. iniquita
tem fecimus; Nec illud cum aliqua controuersia respicias uolo. qd̄ di
xi. om̄s qui non custodiunt iustitiam capiunt̄ ab hostib; suis. Illos enim
magis hostes respice. qui cum ee̅ p̄certo noscant̄. p̄certo uideri n̄ poss̄;
Et cum illos aspectu mentis adtenderis. illum plus uidebis a suis hostib;
possideri. qui post peccatū exultat. nullo flagello p̄cussus. Verū quia
uerus xp̄ianus ille ē. qui p̄ suis cottidie peccatis exorat. suscipiat re
gulam penitentiae. ex clusa noua. ita non gentesimū quintum psal
mū centesimo quarto subiungat. n̄ recuset flentem in quinto quem
in quarto letantem accepit. & sicut illi cantauit all̄. & isti all̄ decantet.
Ibi diues factus in argento et auro. egreditur gaudens. hic mendicus ef
fectus. reuertit̄ plorans. & ibi all̄ cantatum ē. & hic all̄ cantat̄; Ibi con
fitemini dictum ē. & inuocate nom̄ ei. hic confitemini dicitur quō bon̄.
dicite peccata ur̄a. unde exacerbastis dn̄m. dictauit enim sup̄ uos
sententiā. ut deiciat uos in nationib; & dispgat uos in regionib; c̄
fitemini bono. c̄fitemini. uolenti parcere. at illi peccauimus inqui
unt cū patrib; nr̄is; Peccauim̄ cum patrib; n̄ de tempore posuit. cum
patres eni tunc peccauerint. quando irritauer̄ ascendentes in ru
brū mare. quando operuit aqua tribulantes eos. Postea quā credi
der̄ uerbo di. & cantauer̄ laudem ei. statim oblitis̄ operum eius
et concupier̄ concupiscentiā in deserto. ollas aegr̄pti. et irritauer̄
in siccitate. et data ē eis petitio [illegible] eor̄. & data ē saturitas in ani
ma eor̄. saturitatē. secuta ē lu[illegible]xuria. & irritatus ē dn̄s a sup̄bis
dathan. choreb. & abiron. et siue p̄ igne alieno. siue p̄ sup̄bia c̄tra
R mor̄ se [illegible] ap̄ta ē t̄ra. & deglutiuit eos uiuentes; Populus aū li
beratus. in memor liberatoris sui. memorat̄ sup̄stitiones aegr̄pti
quib; memor. aurum suū in uituli similitudinem fundit. adorat

opera manuum suarum. oblitus eum. qui liberauit eum; pro quo facto
dum uellet dns dispdere eos. stetit moyses dicens. dne. de leme
de libro tuo. sustis n parces; Putas ne tu o moyses. plus misericors. quam
ille qui blasfematus manna pluit. qui contemptus. de petra pducit
quas. non tu plus misericors. sed uoluit dns. affectum tuum ducib; po
puli recitari. ut sic agant circa peccantes. sicut te fecisse cognoscunt.
n cito damnent. sed uolentem dnm condemnare. suis pcib; flectam
udi quid cantas. dixi inquit. ut dispderet eos. si n moyses stetisset
in cfractione. qua coeperat agi populus; Stetit inquit in cspectu
ei. ut auerter & iram ei. ne dispderet eos; Iam si placet quia longus
e psalmus. transeamus ad causam nram. ab historia iudaeorum; omia
enim nobis ista p baptismatis consecrationem eueniunt; Ingredimur
enim p baptismum. terram fluentem lac & mel. et post haec pro nihilo
habemus terram desiderabilem. quando polluimus terram corporis nri.
Nenim uere credimus uerbis dei. ppetuum incendium comminantib; pini
quis temporalib; factis. & quia do n credimus. murmuramus in taberna
culis mentium nrarum. quia n exaudimus uocem dni; insup & ia conse
cramus belfegor. uentri et libidini seruientes. aut illos colimus qui
colunt uentres nros. aut illos quorum psona a mundo suscipitur. quos cu
sciamus. aut turpes in factis. aut iniustos in iudicio. tam quia poten
tum amicitiis copulantur. aut ipsi potentes s. hos in sacerdotio con
secramus. hos dignos clamamus [illegible] & iustos p quos manducamus
mortuorum sacrificia. Hi enim [illegible] qui offerunt. siue pecunias. siue
munera ecclesiis. & mortui sunt in peccatis suis. ppter ea utiq;
offerunt. ut nris pcibus reuiuiscant; Nos uero peiora scele
ra committentes. illa qui offerunt sacrificia mortui. come
dimus; Illi autem in sua morte pdurant; quia nro n reuocabuntur

qua fronte dicimus do exaudi uocem nram qui non exaudimus uocem dni

exemplo; Sic fit ut inritemus dn̄m in his studiis nr̄is · & mul
tiplicatur sup̄ nos ruina; Pereunt urbes · pereunt p̄uinciae ·
quia pereunt disciplinae; Super est · ut st & finees · et exor &
p̄ nobis; Id ⁝ stet populus martyrū · qui non timuer̄ sicut finees
sanguinē fundere · ut his orantib; · cess & a nobis quassatio; Ut
hoc quod euadimus · quia nr̄a iustitia nulla ⁝ · illorū repute
tur iustitiae · a generatione & generatione usq · in aeternum;
Nunc uidendum ē · qualit̄ & nos · sicut illi inritamus dn̄m ad aqu
contradictionis · ita ut uex & ur moyses p̄pt̄ nos · qui exacer
bamus sp̄m eius; Ita ut dixi; Ita liquet psalmus · hic in histo
ria ut penitus et expositor necessarius non sit; Sed quia a lit
tera ingressi sumus · Infra litterā uideam' · quomodo inrite
tur dn̄s ad aquā contradictionis; Post baptisma unū · aqua
nob̄ contradictionis exoritur; Contradicitur nob̄ · aqua bap
tismatis; unus enim dn̄s · una fides · unum baptisma; Ibi uexa
mus moysen; Moyses · lex dīe; Uexamus legē eius · condem
nentes p̄cepta eius; Insup & iā exacerbamus sp̄m eius sc̄m ·
in quo signati sumus in die redemptionis; Hoc aū facimus ·
quando n̄ dis p̄dimus gentes · quas dixit dn̄s · quando nutri
mus uitia · amantes ea quae odit dn̄s · cōmiscemur int̄ gen
tes · similia · aut peiora facientes · quam gentes quae ignorant
dn̄m; Seruim' scultilib; eorū · dn̄m habentes uentrē · & glo
riam in stercore; Hinc nascit̄ nob̄ scandalū · id ⁝ libido; Tunc
immolamus filios nr̄os · & filias nr̄as · demoniis · Id ⁝ sensus nr̄os ·
qui ex nobis quasi filii nascunt̄ · & cogitationes nr̄as · daemo
moniis tradimus; Effundimus sanguinē innocentē; Id ⁝
sanguinē animarū simpliū · quae nr̄o exemplo delinquunt;

Sanguinem utiq; eorum · sacrificamus scultilib; cham; Cham.
inrisor patris est; Hi ergo qui inridunt legem dī nr̄i · his eos
sacrificamus · qui nr̄o exemplo delinquunt; lacent enim ante ora eorum
deipsis locuntur · deipsis risus · deipsis iocus · deipsis obprobria uniuersa
repperiunt; Ille monachus hoc egit · ille clericus hoc · illa scī moni
alis hoc · sic interficitur terra sanguinib; idest terrene mentes interfici
untur hoc ordine · si ille qui scs̄ uocatur · & n̄ nus · sic aget; Ego quis · aut
quotus sū · ut n̄ agam · sic interficitur uitio nr̄o terra sanguinib; et c̄
taminatur in operib; nr̄is · quia fornicamur · in obseruationib; nr̄is ·
idest in proposito scō positi · aut corde · aut corpore fornicamur · Ideo
irascitur dn̄s sup populum suū · & abominatus ē hereditatem suā · Ideo
tradidit nos in manu inimicorum · et dominantur nr̄i qui oderunt nos
& tribulant nos inimici nr̄i · et humiliant nos sub pedib; suis; Sepe di
ximus · parce dn̄e · & sepe liberauit nos · Nos aut̄ liberati iterum · exar
simus in cogitationib; nr̄is; Nihil nobis sup ē · nisi ut de isto corpore
exeamus · si contēpsimus quae passi sumus · quae passuri sumus c̄temp
nemur · ibi enim passio finem n̄ habet · Iam ex integro peniteamus ·
quia sicut c̄tempnentes dm̄ · dm̄ nobis fecimus contempnentē · ita
dum penitemur ex animo · dm̄ nobis facimus penitentem; Nos pe
nitemur · quia c̄tempsimus · ille penitetur se dictasse sententiā;
tu facta reuocas · ille sententiā; Tu peniteris · & ille penitetur se
cundum multitudinem misericordiae suae · Et tollens a nobis irā
dat nobis misericordiā · In conspectu omniū qui ceperunt nos; Clame
mus ergo ad saluatorem ex animo dicentes; Saluos fac nos dn̄e ds̄
nr̄ · et congrega nos de nationib; ut ultra n̄ seruiamus peccato · nec
mores nr̄i similes sint gentib; Quia & iam sunt gentib; dispergamur ·
sicut danihel · & tres pueri · non sumus inter gentes · si eis morib; n̄

inmiscemur. quin immo gloriamur in laude ei. cum uidentes ho
mines opera nrā bona laudant & benedicunt dn̄m isrl̄. & dicit
omis populus fiat. fiat. idest. fiat fiat semp tale opus. In quo bene
dicatur ds̄ qui regnat in secula seculoꝝ am̄. · C VI ·

TERTIUM ALL canitur in psalmo centesimo sexto. in quo usus nr̄
cottidianus retexitur. audi nouatiane. audi de quib; loquitur;
Uult enim in isto psalmo agere contra te specialiter sp̄s scs̄. tu
enim dicis. qui adhuc non s̄ redempti. ipsi poss̄ ad indulgentiam
ꝑ penitentiam ꝑuenire; Nos dicimus. Illi ꝑ fidem solā ad indulgen
tiā attingunt. Isti aut̄ qui iam redempti s̄ non ꝑ fidem solā quia iā
credider̄. sed ꝑ penitentiā ꝑueniunt ad misericordiā redēptoris;
Deniq; audi quid dicat. dicant inquit hi. qui redempti s̄ ad nō. quos
redemit de manib; inimicoꝝ. utiq; ꝑ baptismū. de regionib; c̄gre
gauit eos. utiq; ad fidem. a solis ortu & occasu. ab aquilone & mari;
Hi errauer̄. idest a recti tenore recesser̄; passi siccitatem in uia. idest
in xp̄o ambulantes. quia ipse ē uia. passi siccitatē sermonis. dum nul
lus docet. nullus exhortatur. aut nullus ē. cuius exemplo infunderent̄
passi siccitatē. errauer̄. & ciuitatem habitationis n̄ inuener̄; Non in
uener̄. cuius exemplo spiritalit̄ uiuerent. sed desertū huius mundi
passi. esurientes & sicientes. anima eoꝝ in ipsis defecit. quia cibum
uerbi dī. & boni exempli. non habuit; Et clamauerunt ad dn̄m
cū tribularentur. idest dum peniterentur; & de necessita
tibus eorū liberauit eos. reduxit eos in uiā rectā; ꝑ pœni
tentiā sunt reuocati ad xp̄m. ut ꝑ ipsum ꝑueniat ad ciui
tatem habitationis. & possint refici sermonibus scis̄. Confi
teantur dn̄o misericordiæ eius. & mirabilia eius filus homi
nū; Quia satiauit animā quæ fame periebat. & animā esu

rientem; Quid esurientem. Bona utiq; quae non habebat;
Esurientem ergo bona saturauit bonis; penitentem & sedentem
non in scematibus mundi. non in puplico gloriantem. sed sedentem
in tenebris & in uinculis. in mundicitate & in ferro. Quare hoc in
quiunt mundi homines. quid sibi uolunt isti religiosi plo
rare. sedere in uinculis. sedere in tenebris. ubi est scriptum. ecce
hic scriptum est. quia illam animam respicit dominus. quae sed & in tene
bris & in uinculis. pro eo quod exacerbauerit dominum & consilium al
tissimi spreuerit. quae humiliat in labore ieiunii cor suum;
Quia ergo cor contritum & humiliatum dominus non despicit &; Audi
quid sequitur; Clamauerunt inquit. non cum epularentur.
sed cum tribularentur; Ipsi enim sibi imponunt tribulationis iugum
ne forte dum praeterita facta ad indulgentiam peruenire postu
lant. incurrant praesentia; Laetus enim animus facile lapsum in
currit; quod tristi & adflicto difficile euenit; Humilietur
ergo in labore ieiunii cor nostrum. non eum laetificent uina;
& ostendentes infirmitatem nostram medico caelesti. damemus
ad eum; Ipse enim educ & nos de tenebris & de umbra mortis.
& uincula nostra disrumpet; Ita ut confiteamur ei. quia contri
uerit nobis portas aereas; Portae aereae sunt. consuetudines
uitiosae; Quae sic claudunt nos. ut prope modum & iam arbitrium
nostrae libertatis includant; Namque qui consuetum a s. uerbi
causa iurare. iurare iam nolumus; Sed quasi porta clausa
huius consuetudinis uolentem egredi non sinit; Sic enim fit. ut & iam
non uolens. ex ore meo profero iuramentum; Sic & de uniuersis ui
tiis dictum puta; Quia in ipsis uitiis uelut in portis aereis in
pingimus fugientes & uolentes egredi non ualemus; At ubi

tribulantes clamauerimus ad xp̄m. confringit portas æreas
& uectos ferreos conminuit; Uectes enī ferrei. sp̄s immundi sunt.
qui portas nob̄ impie consuetudinis claudunt; Hic si se sub
dixerint dn̄s. libertas ipsa nr̄i arbitrii euanescunt; Sed n̄ se sub
ducit dn̄s. si in spū tribulanti cū lacrimis exoretur; Mittit
enī uerbū suū sicut misit ante filiū suū; Mittit eū. & sanat
nos; & sicut redemit nos de manu inimici. ita nunc eripit
nos de interitu nr̄o; Confiteantur ergo dō pluraliter mise
ricordiæ eius. & mirabilia eius filii hominum; Ut sacri
ficent. sacrificiū laudis; Ideo adnuntiant opera eius in ex
ultatione. & n̄ in tribulatione; Hinquit. qui descendunt
mare in nauibus; Mare discendunt in nauibus. qui in con
uersatione sc̄a in isto mundo degunt; Ipsi enī faciunt ope
rationē in aquis multis. id ÷ & uerbis & exemplo suo. eorū
qui eos aut audiunt. aut imitantur. operationē in aquis
multis facere referuntur; Ipsi uident opera dn̄i cotidie;
Ad hoc uacant ut uideant opera dn̄i. quæ iste mundus
sic dum fruitur. non uidet; Hi autē non solū opera dn̄i
uident. sed mirabilia eius in p̄fundo considerant; Uerū
quia nullus iustus sine temptatione transiit. audi
quid de eis dicatur; Ascendunt inquit. usq. ad cælos;
Quid ē ascendunt. disce in p̄ero; ut qd̄ in ipso inuene
ris. in omnibus cernas; Ascendit p̄erus usq. ad cælos.
dicens dn̄o; & iam si oportuerit me tecū mori. non te ne
gabo; Descendit usq. ad abissos. cū negat; Post hæc
ita turbatus ē. & motus est. sicut ebrius. & omnis sapien
tia eius. ita deglutita est. ut nisi clamasset ad dn̄m cū

tribularetur & ploraret amarissime non de his necessitatib; euasisset; fle-
uit ergo & statuit procellam ei in aura audi dicentem dnm. Petre ait petit
satanas ut uentilet uos sicut triticum in area. Ego aut intercessi pro te.
quasi qui dicat statui tibi procellam in aura & feci ut sileant a te fluct'
ei; Letatus e petrus quia siluer. & duxit eum in portum uoluntatis sue
in aeccla sine dubio ubi exultant eum in ecclesia populi et in cathe-
dra seniorum laudant eum; Quia posuit flumina in deserto. idest in
deserto huius seculi perambulans quousq; peruenirent romam predica-
uit baptismum illum xpi. In quo uniuersa flumina bene dicuntur
usq; hodie a petro. Ipse posuit exitus aquarum in sitim. Ita ut qui ex-
ierit foras ab eccla petri siti pereat; Posuit terram fructiferam in sal-
suginem, sicut salsugo terram a fructu reuocat. Ita littera mundi
a fructu spiritali reuocat mentes; Sed per petrum in salsugine lit-
terarum positam romam fecit eam fructum afferre; Unde aut
ipsa terra salsuginem haberet expressit a malitia inquit hominum
inhabitantium in ea; & adiecit; Posuit inquit desertum ab aquis quae
peccata lauant. Posuit in stagno aquarum i. habundant aquae bap-
tismatis martirum penitentiae elemosinarum habundant in deserto
isto; quod ante petri aduentum siccum fuit & aridum hoc nunc excul-
tum e; Constitueretur in eo ciuitas aecclae. In qua cotidie seminantur
agri & plantantur uineae ut fiant fructi natiuitatis quos bene
dixit ds. & fecit ut multiplicarentur; Sed post haec persecutio facta e
& pauci facti s; Multi enim uocati pauci uero electi; Pauci uero ad mar-
tirii palmam attingere meruer; Quando effusa e contentio super princi-
pes mundi tunc seduxer eos in inuio & non in uia idest in idolis & non
in xpo qui uia e. sed adiuuit dns pauperem de mendicitate & respexit
quia temptationes ferre populus credens ei omnino non poterat;

Adiuuit eum de mendicitate uirium et posuit sicut oues familias. In uni
uersam faciem terrae statuens eis pastores et pascuas. quae uidentes recti
letabuntur; Nrecti uero murmurabunt. sed iniquitas omnis aduer
sus aecclam di. & aduersus oues et pastores. Iam obstruxit os suu; Qui sa
piens e. intellegit haec. & cum intellexerit. nihil aliud intellegit. nisi
misericordiam dni qui regnat in secula saeculor amen C XIII.

Psalmus centesimus septimus ex duorum psalmor finib; pbatur. ee
cstructus. ex parte quinquagesimi sexti. & quinquagesimi no
ni; Quam csiderationem si diligent sensus spiritalis adtendat
uidet satis necessarium do cor suum. & oms occasiones mundi ab
eo separans paratum. do inludet in psalmo. & in uerbo cgeminat;
Quid: eni dicere do. paratum cor meu. nisi hoc ut dicat [illegible] ei. ueni
dne. & in rem tibi pparatam ingredere. ut cantem & psallam in gloria
mea; quam au suam gloriam memorare [illegible] adiunxit; Exurge ait
gloria mea in psalterio. & in cithara. ut in ipsam gloriam exurgam dilu
culo; Mox ut mihi auxilium tuu fulgescens. tenebras a me meorum
[illegible] excluserit peccator. tunc & in populis cfitebor et dicam. quia
[illegible] nsum dignus uocari seruus tuus ppeccatis meis; Non me iac
tabo in supbia. & iam cum me pindulgentiam tuam mundatum ag
nouero. sicut ille qui uas electionis factus. clamabat dicens. nsu
dignus uocari apostolus; Et haec cfessus in populis dno. cepit psal
mum dicere intgentes; Quem psalmu paulus cecinit inter gentes.
hunc sine dubio; quia magnificata: usq; ad caelos misericordia ei.
qui uenit in hunc mundu peccatores saluos facere. quor primus ait
ego su; Et haec ueritas ei. usq; ad nubes puenit. idest. usq; ad apos
tolos puenit ueritas. qui e xps; Iam pphete silent. soli apostoli locunt.
& apostolor discipuli; Quid loquuntur: quia exaltatus: sup caelos

ds̄ di filius et sedens ad dexteram patris super omnem terram eius gloria
p̄dicatur ut liberentur in toto orbe terrarum qui sunt dilecti ei. In quib;
clamat eccl̄a saluum me fac dextera tua et exaudi me; Nisi enim dex
tera ei traxerit ab inferis animam nr̄am idest ab inferis cogitationib;
n̄ saluamur ad descendentib; in lacum idest n̄ eripimur nisi p̄ dexteram
ei. sed a fornicationis laqueo innodamur. sed sicut n̄ eripimur nisi p̄ dex
teram ei. sic n̄ eripit nos dextera ei. nisi dicamus credentes saluum
me fac dextera tua et exaudi me; Ad hæc ds̄ inquit locutus ē in
sc̄o suo idest in dn̄o ihū xp̄o locutus ē ds̄; Exultabo et diuidam sicimā;
Ciuitas ē quam hebrei humiliauer̄ in gladio quia soror eorū ibi cor
rupta fuerat; Nunc uero quia mens eorū corrupta ē. In gentes misit
ds̄ filiū suū qui hanc urbem gentium tollat de potestate he
breorū et diuidat eam apostolis et c̄ ualles tabernaculorū ei metiatur
in tres partes ita ut ipsa tres partes in uno regno c̄iungat et sit tri
nitas di in trinitate populi hebreorū grecorū et latinorū; Ex his tribus
eatur in cunctis partib; mundi ut nr̄i sint om̄s p̄ fidem qui sine fide
nr̄i ēē non possunt; Sint nr̄i galaad et manasse in gentib; et ef
frem fortitudo capitis nr̄i in benedictionib; Sit iuda rex m̄s
in xp̄o sit moab olla speimeē; Moab filia loth ex quo moabite s̄ gen
tes quæ angelis ducib; eua sit pluuias igneas de celo uenientes p̄ qua
rogat ut n̄ ardeat in sodomiticis flammis sed in spū ferueat sc̄o et cū
filiis suis idest gentib; quae ignorant dn̄m sit olla speimeē; In idumeā
inquit idest in habitationem gentiū ibi extendam calciamentū
meū. Non inde fugiant discipuli mei excutientes puluerē de pe
dib; suis sed ibi eant extendentes calciamentum suū ut dicatur decis;
Quā speciosi pedes euangelizantium pacem euangelizantiū bona;
Hec aūt et nobis eueniet ut euadamus calores sodomiticos et flam

mis sci sps accendamur. si allophilos conemur euincere. et eos quoti
enscumq; contra nos arma corripiunt. idest in mundos sps. sub iuga
re nitamur. ut merito dicamus. mihi allophili subditis. quib; subdi
tis; quis deducet nos in ciuitatem munitam nisi filius di. aut quis de
ducet nos in idum eam nisi dns ille xps. ipse enim dat nobis auxilium;
Unde nobis dat auxiliu. de exultatione. an de tribulatione. De tri
bulatione inquit. quasi qui dicat. n meret auxilium c sequi.
qui se tribulantem n exhibet xpo. & crediderit. quia uana salus
in homine; Indo enim. facimus uirtute. quam uirtutem. ut uitia
p c suetudinem subiungent. & uirtutes animi sublimentur. his in
cubentes studiis; Indo faciamus uirtute. & ipse ad nihilu redig &
tribulantes nos. qui regnat in secula seculorum amen C xiiii.

VENIMUS AD psalmum centesimum octauu. quem apostolus
petrus interpretat. in iudam scariothen. huius nos pedisequi
uiam quam ipse aperuit ambulemus; Homo p fectus. interiore
suu alloquitur dicens; Ds laudem meam ne tacueris. quasi qui di
cat; Homines uituperationes in me excitant falsas. tu ds ms lau
dem meam ne taceas; Redi ad conscientiam tuam o homo di qui xpm
sequeris. & cum os peccatoris & dolosi sup te apertum fuerit. gratulare.
securus esto. quia os peccatoris ad uituperationem tuam aperitur
in terra. & ad laudem tuam os di aperit in celo; Loquantur aduer
sum te. sicut pharisei contra dnm lingua dolosa. & sermonib; odii
circumeant te. & expugnant te gratis; Nota tibi gratis. n uitio
tuo sit. n culpa tua sit. sed eorum mendaciu ueritati tuae seruiat;
Seruit enim mendacium ueritati. si famam n timeas hominu; Ni
hil eni agit falsus testis. nisi ut ipsam c maculet; si times hoc ser
uus effectus es; Si n times. liber es; Time ergo solum dm & de bona

conscientia presumens: semper se ꝓpositu tui fama ẽ ancillam: et eam compelle
seruire magis quam imperare uirtuti; Nam si eam tamueris: eris omnium
qui obtrectare poterunt seruus: & tamen bis uerum dicere: nedum falsa con
fingunt; Dicas forsitan: & quid faciam si mihi nocuerunt opinionem meam:
hoc fac qd iste fecit: cuius carmen exponis; Peto inquit ut me diligerent
detrahebant mihi ego aũ orabam; Ostendit tibi quid facias; Nunc ad
maledictiones accedentes: cauendum rerum: ne ad homines ista
dirigamus: et putemus nobis hanc regulam dari: quo maledicamus eos
qui nos iniquo odio ꝓsequũt; Hoc euangelicus magister omnino ꝓhibuit;
Unde ad principem malitie: currendum ẽ animo; Et quotiens eum; ma
ledictiones contempserit: ipsi eas qui ẽ maledixit dns decantabis; Ipse enim
ponit aduersum nos mala ꝓ bonis: siue dum bona operamur: quia ma
la nobis ꝓ suum excitat zelum: siue dum idola ostendit: mala ꝓ bonis
ostendit: siue dum ẽ cupiscentias carnis exagitat: cũ sint mala omnia ope
ra ẽ cupiscentie: ille ipsa mala ꝓ bonis ostentat: & odium ꝓ dilectione in
mittit: ita ut nu deat ẽ nobis amare ac diligere: cũ ad peccatum tribuit
facultatem; Constitue aduersus eum peccatorẽ; quomodo do stare po
test hoc diligenter ausculta; Aduersum me ẽ statuit discipulum meũ
aduersus eum ẽ statuat ẽ discipulus ei: et sit ꝓsecutor diaboli: quia ꝑ
cutor extiterat xpi: et ster diabolus a dextris ei ad confutandum & ad
cuncendum; Steterat diabolus a dextris pauli: tanquam iudicans eũ pau
lus: faceret eum ase ecare ẽ demnatum: & totam orationẽ & ẽ silium ei
statueret in peccatum; Ipse fecit dies ei paucos; Paulo enim genab; predi
cante: in multo tempore optauit principatum intemplus; Post hec ces
sauit princeps ee ẽ sup gentes: & magisterium ei accepit ille qui dice
bat; Ego sum magister gentiũ in fide & ueritate; Ille enim fuerat ma
gister gentium in infidelitate & fallacia; Iuncti quib; dictum fuerat

a dn̄o. uos de patre diabolo estis. deiecto incredulitatis rege. factis orfa
ni; facta ē et uxor diaboli. uidua; Sicut enim uni uiro desponsata ē
a eccl̄a p̄ fidem. sic p̄ infidelitatem n̄ sponsa. sed uxor ÷ potestas incredu
litatis. quę dabat pontificium dominandi sacerdotib; temploꝝ. siue
sinagoge. siue hereticoꝝ ecclesiis; Hæc potestas. deiecto diabolo. effi
cit̄ uidua. ita ut anathemati filii eius eiciantur ut mendicent; Per
scrutat̄ fenerator; dn̄s nr̄ omnem substantiam ei exigit ab ea. idest
ab ipsa potestate usuras uerbi prudentiæ. quib; illa male usa ē; Di
ripiunt alieni. om̄s labores ei; Ostendunt̄ iniuste docuisse. iniuste
scripsisse. iniuste fabricasse. & ista om̄a diripiunt alieni. a societate
eiusdem potestatis; Quæ potestas deficiens in ipso diabolo. dn̄m adiuto
rem penitus n̄ habet. nec ē qui misereat̄ orfani ei in generatione una.
id ÷ in solo populo xp̄iano; Deletur nomen eius ibi. in memoriā redit
iniquitas patrum ei; Cottidie legitur in eccl̄a in conspectu dī. quan
tam ala fecerunt xp̄o. apostolis. & martirib; Et peccatum matris eius
populi. hoc ē peccatum potestatis ei non delet̄. sed fit contra dn̄m semp̄.
et p̄det de terra memoriā; Ecce periit potestas p̄secutoꝝ. quia ipsi re
rum dn̄i serui sunt xp̄i; Periit ergo de terra potestas illa. quæ non ē
recordata. ut faceret misericordiā. sed p̄secuta ē hominem; quem ho
minem pauperem inquit & mendicū. xp̄m utiq; & in passione. et in
suorū -- martirio; Dilexit maledictionem ad æ. quę p̄ xp̄m auferet̄.
& ueniet ei; Noluit benedictionem quæ p̄ xp̄m adfertur. et utiq; elon
gauit ab eo; Nota ex arbitrio euenisse. ut nollet. p̄pter heresim quæ
dicit dn̄m alios p̄distinasse ad benedictionē. alios ad maledictionē;
Hic enim. ex dilectione sua. maledictionem habere p̄bat̄; Ex nolle suo.
benedictionis p̄mium n̄ habere; Unde & adiecit. q̄d ipse se induerit
maledictionem sicut uestimentum; Sicut enim p̄ fidem dicit̄ nobis

xpm̄ induistis. ita ꝑ infidelitatem. induit se homo maledictum. idest
diabolum. qui intrat sicut aqua, Sicut aqua scis̄ ad liberandum.
ita istis ad necandum: Et sicut oleum scis̄ ad exhilarandū. ita im
pus ad tribulandum; Fitq; eis ipsa maledictio. sicut uestimentum
quo indutis. et sicut zona qua p̄cinguntur; Hoc opus eorū qui detra
hunt fidei catholice. & qui querunt mala scis̄ & ortho doxis definiti
onib; quib; dn̄s facit misericordiam ꝓpter nom̄ suum; Quia & si pec
cator sit quicumq; tamen ꝓpt̄ hoc qd̄ recte fidei ÷ misericordiā con
sequit̄; Si cor eius c̄turbatum fuerit de timore iudicii & excussus fue
rit de manu peccati. sicut locusta. & genua ei infirmentur in ieiunio.
et caro eius immutata fuerit. a pinguedine destituta. tunc inueni &
misericordiā; Qui licet dicat. & uere dicat. uider̄ me & mouer̄ ca
pita sua. sicut pharisei in xp̄o. ita demonia in xp̄i ano; Dum pate
retur enim xp̄s. pharisei mouerunt capita sua insultantes; & dum passi
onib; premitur xp̄i anus. uident eum demones consentientem. & in
sultant ei. sed argutus dī seruus clamat; Ad iuua me dn̄e. ut sciant
quia manus tua mecum. & tu dn̄e fecisti ea; Ea isto loco sic accipe
ut sicut dixit pilato dn̄s. non haberes potestatem. nisi data tibi
e & desup̄. ita parue. & nos relinquimur temptationi; & ideo ait
tu dn̄e fecisti ea. ut moueant sup̄ me capita sua; Sed quia fidelis
es. & n̄ pateris nos temptari supra quā possumus. facit.. indu
antur sicut deploidem c̄fusionem; Deploidis ē. siue clamidis. in
qua druplicis amicta. siue quaecumq; alia species. que in ante du
plex ē. & a tergo duplex; Ergo quadrifariam c̄fusionem induunt̄
demones. quando nos quadrifariā euangeliorū liberationem arri
pimus. in qua confitemur dn̄o. nimis in ore nr̄o. & in medio multorū
laudamus eū; confitentes. & quia ipse ē. qui stat a dextris pauperis

ut saluet a per sequentib; animas nras xps filius di qui regnat cum patre
& spu sco. in saecula saeculorum amen. C xiiii.

Centesimi noni psalmi caput. & a phariseis xps inquirit dicens. Si dd
in spu uocat xpm dnm dics. dicit dns domino meo. sede ad extris
meis. si ergo inquit uocat eum dnm dauid. quomodo eius est filius.
Interrogantis est. ista ob positio non negantis. Nos enim eum. & di filiu
ante luciferum ex do dm genitu credimus. & dauid eum filiu p par
tum uirginis mariae profitemur. qui ascendens in caelis. sedet ad dexteram pa
tris. unde uenturus e iudex. habebit inimicos suos scabellum pedum suoru
secundum qd & apostolus dicit. cum euacuauerit omnem principatu
potestatem. & uirtutem. tunc oportet illum regnare. donec ponat omis
inimicos suos sub pedib; eius; Cuius inimicos si interrogas. respondebit
tibi. eius sine dubio. cuius uirgam uirtutis. misit dns ex sion. Uirga uir
tutis. hominis corpus e ex uirgine nati. quam uirgam ex sion misit dns ut
dominetur in medio inimicorum suoru. Non ergo sicut damnabilis foti
nus credit. ex mariae partu sumpsit exordium. sed ante luciferum e ex
patris ore p genitus. Hic. qui p misterium panis. ac uini sacerdos factus
e in aeternum. secdm ordinem melchisedech; Qui panem & uinu solus
obtulit in sacerdotib; dum abraham uictor reuertitur de proelio; Uide
amus nunc quomodo ad extris ei confractis in diae ire eius reges. Ad extris
dni in cruce positi. fixus erat latro. quem sibi uindicabant reges. & prin
cipes tenebrarum; Hos confregit. in die ire suae; In die utiq; ire. quam
patiebatur. eorum. qui eum crucifigebant. & confractis his princib; con
quassauit capita multa. ita ut capitales criminosi dicerent homici
dam. p fidem unus. uerbo saluatus e. Quare non & nos credamus in cru
ce positum. ille unus. multos nos in terra. numero copioso conuertit.
p illum qui de torrente in uia bibit, De torrente. iracundia iudaeoru.

in uia bibit · calicem passionis; in uia immaculata ambulans · conquassauit
capita demonum; in terra · in corpore constitutus; & exaltauit caput
hominis · dum a confusione erigit; a confusione utique prime preuari
cationis; & nisi filius dei inuiabilis sed non exaltasset caput hominis de
iectum ad terras · non ergo dicas · quia conquassauit capita criminum · xpus
ipse · exaltauit caput · non enim dixit · exaltauit caput suum sed sim
pliciter agit; propterea inquit quod diiudicauit dominus in nationibus; & imple
uit ruinas demonum · ut ubi habundauit iniquitas eorum · super habundaret
xpi gratia · & quia bibit calicem passionis · de torrente seditionis · in illa
uia quae dicit · ego sum uia; propterea exaltauit caput · in libertate
ligni crucis quod fuerat deiectum in preuaricatione ligni concupiscen
tiae; agamus ergo ipsi gratias · qui regnat cum patre unus dominus cum spiritu sancto
in secula saeculorum amen

CX.

CENTESIMUS decimus psalmus · In consilio sanctorum
confitetur magna opera domini; natiuitatis · passionis · resurrectionis ·
& in celos ascensionis; magna haec opera domini · magna · & exquisita · in om
nibus uoluntatibus eius; magna sunt quidem omnia opera eius · ab
initio seculi · sed ista non solum magna · sed & exquisita · in omnibus ·
quae ab initio uoluit · & fecit; confessio trinitatis · & magnificentia
diuinitatis · operis eius; iustitia eius · immutabilis perseuerat · in secula seculorum
in qua iustitia · memoriam fecit mirabilium suorum · dicens; haec quo
tiens cumque feceritis · in mei memoriam facietis; quando hoc dixit ·
misericors · & miserator dominus · tunc sine dubio · quando escam dedit
corporis sui timentibus se; & hoc testamentum · memor erit dominus
in eternum · per quod uirtutem operum suorum · adnuntiauit po
pulo suo · per quod dedit eis hereditatem gentium · per quod non
infanthasmate quod anathemabilis manicheus somniatus est sed

in veritate et iudicio; et quecumque leguntur mandata eius fidelia et scā
sunt confirmata in xp̄o manentia in seculum seculi; qui facta sunt in veri
tate in ipso utique dn̄o nr̄o ihū xp̄o conpleta et in eius equitate sunt custo
dia quando redemptionem per apostolos misit popu suo dicens; ite bapti
zate omnes gentes in nomine patris et filii et sp̄s sc̄i docentes eos custo
dire omnia que mandaui uobis quia fidelia omnia mandata sunt;
in quibus mandatis ita sc̄m et ita terribile ē nom̄ eius ut initium sa
pientie huius timor sit dn̄i; nam qui sine timore ē incidit in malum;
qui autem timorem dī habet capud sapientie habet; p quem intellec
tum habebit bonum; ita ut laus eius maneat in sc̄lm sc̄li; manens im
mo p manens in timore dī habebit in xp̄o laudem et in ipsa laus manet
in secla sc̄lorum amen

CXI

Vir dī hestra propheta cum re capitulare omnem legem dī nutu que
dam adiunxit; unde etiam aggeo et zacharie istum titulum conse
crauit; canamus ergo centissimum undecimum psalmum et demus
laudem eius quasi in uno uiro perfecto omnibus sc̄is; ut qd̄ de uno di
xerimus sit de omnibus dictum; et quod singulariter fuerit ex
planatum uniuersalis sc̄itas capiat; beatus uir qui timet dn̄m; finē
preteriti psalmi presentis principio conlocauit; ut hoc quod dixi in il
lius fine laudem timentis dn̄m manere in seculum seculi hic in princi
pio ipsi qui timet dn̄m beatitudinem adplicaret; cuius beatitudinis et spe
cies declararet et facta; quis ergo est qui timet dn̄m sine dubio qui man
data eius cupit nimis; potens interra erit semen eius interra; non in petro
sa nec secus uiam nec inter spinas sed interra bona potens est; et gene
ratio que ex ipso semine nascitur semper in lene dictione erit; gloria et
diuitie in domo eius; audiamus dī sapientiam ad loquentem; et si di
uitie inquit diligantur in hac uita quid sapientia locupletius quae

omnia possidet qui ergo sapientiam intra domum corporis sui habere
meruerit. habet intus gloriam. habet & diuitias non caducas.[h] quas
memorat in sæculum seculi p manere. p quas orietur in tenebris
huius mundi lumen rectis corde. quorum uidentes homines opera glori
ficent patrem qui in cælis. sit tantum misericors & miserator homi
ni sicut sibi uult homo effici dn̄i. sit pius. sit iocundus. misereatur
& commodet. et in iudicio n̄ p̄sonam inopis confundat. & potentis
accipiat; Quod si hoc fecerit. in æternum n̄ commouebitur. memoria
aut̄ ei aeterna erit; Et dum ceperit tuba sonare de cælo. dum ce
perit ignis strepitus gehennæ frendentib; globis. flammas euome
re. hic penitus n̄ timebit. quare. quia paratum fuit semp cor ei
sperare in dn̄o; Ideoq; confirmato corde n̄ commouebitur. donec
uideat inimicos suos. in ipsum mitti incendiū. om̄s scilicet inmundos
sp̄s. qui ab inimicitiis quam diuisimus in isto corpore omnino n̄ cessant;
Verum quia ut dixi. si unum aliquem beatum istum uirū in isto opere
nomina omnib; adplicabitur. qui eiusdem facti similitudinem ppe
trarint. dicam in beato laurentio hæc om̄a & pphetata et facta; Disp
sit enim om̄a & dedit pauperib; non reposuit. n̄ occultauit. dispsit
& dedit pauperib; Ideo iustitia ei temporalis non est. sed p manet in æt
num; Et cornu ei. id est xp̄s eius qui in ipso regnat. exaltatur in gloria;
Hoc peccator uidit rex auarissimus. uidit quō dispsit & dedit paupe
ribus. dentibus coepit frōmere tapescere; sed desiderium peccato
ris perit. desiderium autem iusti martyris. manet in secula sæcu
lorum. amen; Venite pueri. nolite expectare. nolite dicere.
Iu uenes sumus; ordo nascendi est. ordo uero moriendi non est; Ve
nite ergo pueri non ad laborem aliquem. sed ad laudem; lauda
te nomen dn̄i in xp̄o; In ipso enim nomen dn̄i benedicitur. ex hoc
∴ pueri dn̄m. laudate

h n̄ quas tinea exterminat. non quas fures rapiunt. sed illas diuitias

nunc. & usque in sæcula. non in iudea sola. sed in omni terra; a solis or
tu usque ad occasum. laudabile est factum in xp̄o nomen dn̄i. ante
ea enim quot gentes. tot & sectas. tot & dii. sed ab aduentu dn̄i nr̄i
xp̄i. ita hec omnes superstitiones. a gentibus renuntiatas & unum
laudant dn̄i. & confiteritur in xp̄o; ipse ē enim excelsus sup omnes
gentes dn̄s; cuius in terra quidem magna humilitas extitit. sed sup
celos magna est gloria eius; qui secum sicut dn̄s ds̄ nr̄. qui in altis
habitans. humilia respicit; non sicut de tecto. attendit ad terram;
Sed cum in forma dī esset. non rapinam arbitratus est ēē se equa
lem. sed semetipsum exinaniuit formam serui suscipiens; ut susci
tare de terra inopem illum. cui dixerat iratus; terra es. & inter
ram ibis; hunc suscitauit de terra inopem. quia perdiderat diui
tias uite eterne. & paradisi. hunc de fercore erigit in xp̄o. & con
locauit eum cum principibus. id est cum apostolis qui sunt princi
pes populi dī. & quis est. qui conlocauit eum. ille sine dubio. qui eum
ad sum sit; filius utique dī. filium hominis; ubi conlocauit eum.
cum principus populi sine dubio; ubi fecit habitare eam. in domo que
sterelis fuerat; habitare in domo. id est. ipsam domum fieri; & dixit
ei; lactare sterelis que non paris. quia multi filii deserte. magis
quam eius. quæ habet uirum; & fecit eam matrem. in filiis exul
tantem. scam̄ utique et desiam. in qua trinitas regnat patris & filii
& sp̄s sc̄i. in unitate dn̄itatis. nunc. & semp. & in secula sæculorū
amen. Videam in exitu israel de egipto. quomodo profec CXIII
ta sit domus iacob de populo barbaro. quomodo facta sit iudæa sc̄i
ficatio eius. in bethleem iudæa enim. nascitur xp̄s. qui sc̄ificat eos
qui fugiunt pharaonem. & sequentem moysen. id est legem dī
ueniunt ad aquam; per ipsam transeunt ad aquam. per ipsam tran

seuntes exeunt adlocum quietas et silentii qui alio nomine locus desertus
dicitur; Desertus utiq; ascelerib; mundi ibi inueniunt manna uerum de
celis; Sane cum uenissent adnare credentes mare eos uidit & fugit fu
git ut preberet credentib; transitum & inimicis eis aptaret interitu;
Similiter et iordanis conuersus post se ecipse ut transitum di populo
ppararet; Sine aqua enim nec terra aegipti fugatur nec terra repmis
sionis intratur; Utiquid tamen mare fugerit diximus & iordanis qua
re cuersus retrorsum exposuimus nunc uideamus montes quare ex
ultant ut arietes & colles uelut agni ouium; Num quid montes terra
& saxa ipsa exultant sed montes sunt pphete qui uident uoces suas
impletas in xpo qui locuta sunt altitudines di; Gaudent enim ypphete
ut arietes in nominibus; gaudent uidentes pastorem natum qui animam
suam ponat pro ouibus; & sic gaudent sicut arietes colles uero sic gau
dent sicut agni ouium; huiusq; colles sunt qui humilem scientiae
locum tenent; nihil scientes nisi aut signare frontem aut nomen
dni inuocare; ita gaudent sicut agni ouium; oues scientiam
& sui habent & uocem pastoris audiunt & cognoscunt eum & se
quuntur eum quocumque uadit; agni uero ouium suarum intel
legunt quia adhuc pastorem intellegere nequeunt; Tamen
per oues id est matres suas secuntur & ipsi pastorem dnm ihm xpm
ante cuius faciem commota est terra; quando conuertit solidam
petram in stagna aquae id est saxea corda fecit aquas & uentre
suo producere salientes aduitam eternam; & rupem id est inac
cessibile saxum incredularum gentium petrus conuertit ad fontes
aquarum; haec in figura facta sunt ut historia gesti loquatur & &
psalmus iste testatur; Sed scripta sunt ista ut ait apostolus non ad
eorum narrationem sed ad nram edificationem in qua diximus na

dnō dicentes; Non nobis dnē non nobis sed nomini tuo da gloriā; nō p
merito nrō sed p misericordia tua concede: ut non dicant increduli
ubi ÷ ds eorū; Exurge a mortuis & ascende in cælos sursū quia tu es qui
regnas in cælo & in terra & omnia quæ uolueris operaris; Nam idola gen
tium ex quocumq; metallo muta et surda et cæca sunt similes illis sunt
cōfidentes in eis; Nos autē omēs de domo israel speramus in te dnē ut tu
adiutor nr̄ & protector nr̄ esse digneris qui memor nr̄i de cælo descen
dens benedixisti nos benedixisti domum israhel nascendo ex maria bene
dixisti domum aaron fungendo sacerdotium benedixisti omnes timen
tes dnm elegendo apostolos pusillos cū maioribus ibi erant iacobus
& iohannes cū maioribus utique cum essent pusilli adiciat dns
super nos addat uobis paulum super uos & super filios uestros addat
uobis populum credentium benedicti uos dnō qui fecit celum & ter
ram Ipsum enim p̄dicatis qui fecit caelum caeli dnō terrā dedit filiis ho
minū Quicquid caeleste est in mentibus In actibus In cogitationib; hoc
dnō deputandum ÷; Quicquid aūt terrenū quasi mortale & miserū con
temnendū & iam si culpa careat; Est enim quicquid fuerit de terra mor
tale In quib; non dignatur laudari dns; Nec abbis laudari uult quidēs
cendunt in inferno; Id ÷ qui in inferiorib; uitæ actib; degunt Sed nos
qui uiuimus in eo qui dixit ego sum uita nos benedicimus dnm sitam uiuimus
recedentes ab omni opere mortali; Benedicimus patrē & filiū & spm scm
qui regnat in scla sclorum amen. C XIIII.

Causas dilectionis dni explicat psalmista in cantico Dilexi inquit dnm;
Quia circūdare sunt me dolores mortis et suggestiones dæmonū circū
uallare sunt me ego ad tribulationē uii ipsam quæsiui ipsam inueni
& sic nomē dni inuocaui; Nescio quo enim modo quando la & itiā inue
nimus nomē dni de summis labiis inuocamus Tribulationē uero aut

ipsi nobis ꝑ abstinentiā · & paenitentiā excitantes · aut casu ali
quo incurrentes · talis clamor cordis nr̄i excutitur · ut ad ipsas
dn̄i excelsi aures adtingat ; Tamen uideamus quid fec̄ · ut libera
tionē dn̄i mereret̄ur · Opus est enim nob̄ qui uolumus liberari ·
scire quid fecerit · qui liberatū adnuntiat ; Dic nobis · quid fecisti ·
utte dn̄s liberaret̄ · Humiliatus sum inquit · & liberauit me ;
Concordat euangeliis · ista sententia ; Dicit enim in euangeliis ·
liberationis ipsius magister & dn̄s · Quia omīs qui se humiliat ex
altabit̄ · & qui se exaltat humiliabitur · Tenenda ÷ humilitas ·
ex qua liberatio · & exaltatio aet̄na conquiritur · Per ipsam enī
eripitur anima a morte · & oculi liberantur a lacrimis ; Idest ·
nihil pœnitendū admittunt · Et pedes liberantur a lapsu ;
Stant enim humiles · in ꝓposito sc̄itatis ; Quiuit placeant dn̄o · in re
gione uiuoꝝ ꝑseuerant · Stantes in regione mortaliū · ut transe
ant de morte ad uitam ; ꝑ dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m · qui regnat in scl̄a
scl̄oꝝ am̄ ; c xv ·

Antequā dicat · quid locutus sit · fidem suā exponit · credidi inquit ;
quid credidisti · Credidi natum · & passum · & quia credidi · Ideo
humiliatus sū nimis · Cum aū credidi · hoc locutus · si dn̄s rerū exina
niuit seipsum · & ꝑ me formā serui suscepit · quid ego miser faciā ·
Quid retribuā dn̄o · ꝑ omnib; quae retribuit mihi · Quantum uis dicat
se homo seruire · ad uicissitudinem beneficiorum eius · omnis
homo mendax ÷ ; Quid enim dignū retribuet homo dn̄o · nisi
si forte passionē · passione conpensans · Calicem salutaris accipiā ·
& nom̄ dn̄i inuocē · Pretiosa ÷ in c̄spectu dn̄i · mors sc̄oꝝ eius ;
Si tam̄ in ipsa morte · doceat se seruū dī · & filium ancillae eius ;
Ancillae dī ÷ · disciplina sc̄a ; Quie nī in fine corporis · dixerit dn̄o

ueraciter. o dne. ego seruus tuus. idest. non te contempsi. & filius sum ancil
le tuae. idest disciplinae tuae: uelut filius obtemperaui. disrump & dns
uincula eius. quib: a diabolo implicat. et sacrificat dō hostiam laudis;
Ita ut uota sua dno reddat. In atriis domus dni. In conspectu omis popu
li ei: Idest in eorum conspectu qui populus di ÷ non populus huius mun
di; Ut uidear ab hominib; ad pditionem laboris sci. sed coram scis. qui
gloriantur in medio tui hierusalem. In qua imperator ē xps. qui reg
nat cū patre & spū scō p omā secula sclōr am. CVIX.

LAUDATE dnm omis gentes; Exclusi sunt iudei qui tulerunt clauem
regni caelor. nec ipsi ingrediebantur. nec uos ingredi pmittebant. ✗ Omis
gentes laudate: quō confirmata ÷ sup nos misericordia eius; Exclusit
enim merita nra & induxit sup nos miam suam. quam cfirmauit sup
nos p indulgentiam omnium peccator. credentib: et penitentibus;
Sit pmissa ueritas ipsa dni manet in aeternū; In hoc enim cfirmatio mi
sericordie ei & pietatis ostendit. In quo corrigentes a peccato. uenia nos
& indulgentia comitantur; Nostrumq; desinere a peccato. di indulge
re ÷ cui gloria p omā secula seculor am CVIIX.

CONFITEMINI dno quō bonus ÷ quō in seculum misericordia eius;
Licet in aeternum regnet mia eius. tamen confessio in isto sclo poterit
pdesse peccantib; Post istud enim seculum. confessio penitus non uale
bit ad uenia; Itaq; cum ÷ tempus confitendi dō fateamur; Est enim
in isto seculo paratissima mia eius; Si uis discere ita ē. docere te pote
rit. & domus isrl. & domus aaron; In scripturis omnib; ueteris testamti
ibi legis. quia quotiens cumq; conuersus ÷ populus ad cfessionem et pe
nituit. totiens ÷ miam consecutus; Quod si ad legendū incapax ē ui
deris. require homines qui timent dnm. & ipsi tibi ostendunt. quomo
do confitentib; parata sit mia ei; Nam & ego in tribulatione mea con

✗ Omis laudate dnm. qui absq; psonarū acceptione omis homines uult saluos fieri.

fessus sum et inuocaui dnm. et exauduit me in latitudine; Uerum quia et nos
ipsi nobis hostes sumus. dum contra salutem nrām. aliquid concupiscimus. & nihil omi
nus extra nos alios inimicos habemus. uisibiles. atque inuisibiles. oremus. ut dns no
bis adiutor esse dignetur contra inimicitias istas quas memorauimus. & tunc de
mum non timebimus inimicos nros; melius est enim confidere in dno. quam con
fidere in hominem. nota tibi. confidentiam quam teneas. xpiane; Noli confi
dere in te: noli dicere sic te habere liberum arbitriū. ut tu tibi in te ipso
confidas; Habes quidem liberum arbitrium. sed noli de eo presumere;
De dō presume. qui uinci n̄ potest. nam liberum arbitrium. uinci potest;
Bonum ÷ confidere in dnō quam confidere in homine. aut in principib;
Si enim confidas in dnō. tunc poteris dicere; Omēs gentes circum dederūt
me: & in nomine dni ultus sum eos; Hoc libertas arbitrii dicere non potest;
Aut si dixerit. docebo eam a pte mentiri. aut certe ab initio scli det mihi.
qui sine dī auxilio euaserit. siue uisibiles. siue inuisibiles inimicos;
Adtende & iam in auxilio positis. quid accidat; Inpulsus sum inquit. uer
satus sum ut caderem. & dns suscepit me; & subiungat. si potest fortitu
do mea et laus mea. libertas arbitrii. et ipsa facta ÷ mihi in salutē; Hoc si n̄
potest dicere: immo quia n̄ potest. iuste dicere. dicat se a dnō suscepisse.
et fortitudinem omnem auxiliis diuinis adscribat; Eius enim dextera
fecit uirtutem. si quā in nobis habemus; Eius dextera exaltat nos. ex infer
no inferiori; Ipse enim fac̄ ut uiuam̄ & non moriamur. ut narremus ope
ra ei; Ipse castigans castigat nos in miā. & morte n̄ tradet nos; Nunc forte
audiat me p̄ distinationem docens. et arbitrium hominum infringens;
Putet me libertatem arbitrii ita excludere. ut peccantes aestimē. di
abiectione peccare; Quod peccamus nri arbitrii docebit̄. qui c̄ tem nim̄
gratiā; Uide quanta libertas ÷ arbitrii tui. negetur a seruo dns. ut dicat
homo dō. nolo tibi credere. & faciat sibi templum. ubi idolum colat. aut

sinagogam. ubi suum abneget saluatorem; quod ergo malum facimus p
libertatem incurrimus. quia n̄ dignatur dn̄s iustus. coacta seruitia; Si uō
aliquid boni fecerimus. inputabimus largitori. qui bona omā ad se con
fugientib; prestat. secundum illud qd̄ ipse dignatus ē rep mittere; Om
nis qui petit accipit. & qui querit inuenit. & pulsanti aperiet̄; Pulsem̄
ergo. & cum ꝓpheta in isto psalmo cantem̄. aperite mihi portas iustitie
et ingressus eas confitebor dn̄o; Haec nos clamamus. adminiculis auxi
liisq; diuinis. unde nobis uox responsionis eorū uidet̄ audiri; Haec porta
quam pulsatis. n̄ ē homini libertate concessa. sed est in dn̄i auxilio con
stituta. & soli iusti intro ibunt ꝑ eam; Confiteamur ergo dn̄o quō ipse
exaudit nos. & ipse nobis efficitur in salutē; Ueniamus nunc ad lapi
dē quem rep̄bauer̄ aedificantes; Hic lapis legit̄ in danihele excisus si
ne manib; id est sine opere uiri natus ex uirgine; Edificantes erant iu
dei soli. sup uniuersam faciem t̄rae; Om̄s enim gentes in destructione
idolorū morabant̄; Soli iudei. sub omnipotenti et uero dō. aedificatio
nē legis & ꝓfetiae tractabant. quib; ab origine mundi ꝑ mor̄sen. quid
egerit circa humanum gen̄. quid uegesserint circa dm̄ homines. notū
faciens. et hoc notum fecit qd̄ in nouissimis temporib; suscitaret eis ex
foemore iude regem xp̄m. de quo ipse mor̄ses diceret. Ipsum audietis
tamquā me ꝑ omā; De quo iurauit ds̄ pater ad dauid dicens. de fructu
uentris tui ponam sup sedem meā; De quo iurauit ad abrahā. qd̄ in semine
tuo hereditabo om̄s gentes. De quo ꝑ esaiam dixit ds̄. qd̄ uirgo in utero c̄
cipiet & pariet emmanuhel; Haec & his similia multa in [illegible] ueterib;
libris inuenies. quae et iudei ad aedificationē populi legen[illegible]tes ae-
dificantes nominatis; hi dum edificant ꝑuener̄ ad lapidem angula
rē. qui duos parietes amplecteret̄. & duos conderet in semet ipso; Et quia
ipsi in uno pariete stare uolebant. rep̄bauer̄ lapidem qui n̄ erat apta

tus ad unum sed ad duos; Videns ds̄ iniustam reprobationem hominū ipse
qd̄ probauerat illis nolentibus ordinauit. & hunc lapidem ipse p̄se posuit
in caput anguli ut ex duobus testamentis & ex duobus populis aedificatio sur
geret. quam increduli relinquentes ad ō derelictis; Credentes aut̄ supe
dificant supra fundamentum hoc. qd̄ ex angulari lapide in capite anguli
positū utraq; constringit & cōtinet; et ipsum lapidem mirabilem in suis o
culis habentes confitentur hunc ēē diem. cui n̄ succedit nox. quem hore
n̄ diuidunt. quem umbra n̄ impedit; Exultemus ergo & letemur in eo
quia lumine uero nr̄as tenebras fugaturus inluxit; Benedictus qui ue
nit in nomine dn̄i. benedixit nos in domo dn̄i ds̄ dn̄s & inluxit nobis; Nos er
go constituamus diem dominicam in confrequentationibus usq; ad cornua al
taris. In qua die dicamus dō; Ds̄ m̄s̄ es tu & confitebor tibi. ds̄ m̄s̄ es tu
exaltabo te; Confitebor gemens peccata mea exultabo gaudens in
dulgentia tua; Sic deniq; sequitur; Confitebor quia exaudisti me. &
factus es mihi in salutem. & quasi qui sodales hortetur. Ut sicut ipsi indul
tum ē cōfitenti. & illis confitentibus dimittatur; Et uos inquit confitemini
dn̄o quō bonus quō in seculum mīa ei qui regnat in scla sclōrum.

Cxxiiii Alleluia cum alfabeto inchoat qd̄ ē magisterium dī in all. & eru
ditio hominibus tradenda in alfabeto; Dicamus ergo beatos & in
maculatos xp̄i discipulos. qui usq; hodie in uia s̄ qui ē xp̄s; Ipse enī
qui se dixit uiam. ipse dixit eis. manete in me sicut & ego in uobis; Ergo
manent isti beati. quia apostoli; Inmaculati. quia obtemperantes p̄
omā; [illegible] In uia. quia in xp̄os; ambulant. quia in toto orbe terrarū
eē am[illegible]bulat scā doctrina. quae ē in lege dn̄i; Primus beatitudinis
gradus in apostolis cōsummatus ē. Secundus nobis reseruatus ē. Sicut
enim in primo psalmo beatus ē qui in lege dn̄i meditatur die ac nocte;
Legentem. noluit neglegentem; Nam qui legit. si nesciat quid legat

neglegere; Ds enim scire uult omia suarum mysteria litterarum. & sicut
qd scriptum; si in inquiras argueris; Beatus enim perfecte esse non poteris. ni
si scrutatus fueris testimonia ei. & in toto corde exquirunt eum; Non enim
militantes. negotiantes. terrena cogitantes. his studiis occupari possunt. non
eis uacat; Mundum custodiunt. eius totas partes agunt; Tu quid facis
xpiane? similitas hominum scrutare legem ei. quia si quid. licet iam ignarus
incurreris. morieris; Nescire enim legem nemini licet; Negotiatoris in
quire pretia constituta; Quia si licet nescius incurreris. non euades; Ser
uus xpi es. scrutare testimonia ei; Si enim illis non uacat. tu qui clericum
aut religiosum profiteris. nec tibi forte uacare uis legem suam; Ds cui de
beat deligare. responde. Noui isto loco multos dicere; Ergo simplices non
uidebunt regnum dei. qui scrutari ista non possunt. audi carissime; Anul
lo ds qd non potest. queret; Mutus non damnabitur de tacitur nitate. nec
eger culpabitur de labore; Voluntas sola sufficit deo; Ubi possibilitas
deest. ipsa reum efficit. ipsa scm. de his quibus uere uoluit. & uere non potuit;
Ergo excussimus nos de uncino obiectionis. & a simplicibus utcumque e
ruimus. tecum modo causas quas memoraui tractabo. qui nosti dis
cutere. qui nosti species uestium. species uini. species cibi. species ar
genti. Ista & his similia etiam si non possideas. nosti tamen & quid in pos
ture habeant. & quid ueritatis obtineant; Discutis quid uicini
tui agunt. non te latere uis quid loquantur extranei. quid iudex ciui
tatis senserit. quid noui constituebat imperator. quid agant orien
tales. quid occidentales. quid rustici per omnia rura querantur; Ista
& multa his similia scrutaris; Venis ad mandata dei. et tolleste. et
dices. nihil melius. nisi simpliciter uiuere; Ergo ne astutia ex contemp
tu concepta. simpliciter uiuit. & quis domini sui iussa custodit
quae custodire non poterit. nisi ante didicerit. dicente scto spu pp

phetam; Nisi quis didicerit iustitiam sup terram ueritatem nō faciet. & Sicut
mauis ē uoluntatem dī facere quam nosse. ita prius: nosse quam
facere; Illud merito p̄cedit hoc ordine. & fieri potest. ut obsequen di uoto of
fendat. qui qualiter obsequi debeat. ante nō didicit; Nobis ergo desi de
rantib; ac dicentib; utinam dirigant̄ uię meae. ad custo diendum iusti fi
cationes dī. non confundamur dum respiciamus ad omā mandata tua. sit a
men confiteamur dnō in directione cordis. in eo qđ didicerimus. iudicia
iustitiae eius; Tantum enim exigitur. quantum sapimus. non quantum nō
sapimus; Immo quantū sapere possumus. nō quantum non sapimus; Ut ergo
qua mandata inquit tua custodiam usquam is. nīme derelinquas usq; ad
de; Nonē enim aliud. ubi adolescentiae uias corrigam. nisi in custo dia ser
mōnum tuorum; Videamus nunc orationem. qui orat nō mentiatur dō in ver
bis orationis suae; In toto inquit corde meo. exquisiui te; Si uerum dicas. nō
te repellet a mandatis suis; In corde inquit meo. abscondi eloquium tuum
ut nō peccem tibi; Non ergo ideo ad scientiam labor ānus p̄ngere. & p̄cepta
dī memoriter retinere. ut uidear scio lus: et p scientiam inflatus sapbia
in reprehensione aprarer. sed ideo ut nō peccarem tibi; Doce ergo me ait dnē
iustificationes tuas; Adhuc respondebit tibi ille quem oras. ut doceat te
iustitias suas; Haec; inquit iustitia mea. ut omā quę uis. ut faciat alius ho
eadem alhomini faciat; si amplecteris iustitiam dī dilexi; In labus meis pro
tuam omā iudicia oris tui. & in his delectatus sum sicut in omnib; diuitiis;
K Videamus nunc. quid; qđ sequit̄. In mandatis tuis meditabor. sicut ce
roma corpus excerebro & tua animā diuina p̄cepta instituunt, Docent enim
qualiter pignos cante suscipiat qualiter fortē reddat; Et considerabo ad
uias tuas; Idest adtendo qualiter superasti. & ipsa imitabor exempla; Si
quidem quinos docuit sic dicit; Imitatores mei estote. sicut ego magistri;
N on obliuiscar inquit sermones tuos; Videsne quia obliuio resurrexi; nō tua me

Retribue inquit seruo tuo. quid tibi uis retribui amoris inquit affectum. ut tua
uã te sit abundantiam dedero. quid faciet forte dicit. uxorem. & pulcer. leter. ae
dificem. agros excolam. agam causas. & cetera. quæ cum tempore perueni
ñt hoc dicit; Sed quid ait uxorem. & custodiam sermones tuos; Verum quia
mea apicet tuos thesauros occultos sentio. quos inuenire ñ possum; Iudiciũ
reuela oculos meos & considerabo mirabilia de lege tua; Caute sane accu
piendum: q̃t aduecit; Incola. idest peregrinus. ego sum apud te. in terra. id:
nihil terrenum quero; Q̃t quero. hoc mihi noli abscondere. Mabscondas a
me mandata tua; Nonenim ĉcupiscit anima mea nisi desiderare iustifi
cationes tuas. & quia scio te increpare superbos. auferame obprobrium & con
temptum; Superbi enim si qui contempnunt dñm Imperantẽ. & male ducti sunt
qui declinant a mandatis tuis; Sane quia nobis principes aeris hui
us rectores excogitant. id circo adiecit; q̃t hi principes ait. aduersum me lo
quebant. ego uero seruus tuus exercebar in iustificationib; Nam & testi
monia tua meditatio mea; & cõsilium meũ iustificationes tuæ; Videam
q̃t consilium secutus sis in iustificationib; dni; Adhesit inquit pauimento
anima mea; Hoc: tacui in pauimento. rectũ deprecans: te eo mmisi: uiuifica
me secũm uerbum tuum; Quid enim promisit dñs. promisit inquit dñs ducens.
Quia in me speauit. ego liberabo eũ; Ecce ego sperans in te iam pauimen
to adhesi. tu quæsumus dñe tua nobis opem. uiuifica me secũm uerbum tuum;
Uias tuas enuntiaui & exaudisti me; Considera qui dixerit se fecisse. dicit. ut ex
audiretur; quid est uias tuas enuntiaui. hoc. quibuscumq; mihi possi
bilitas loquendi fuit. hoc illis calle ostendit. quib; parebant uestigia. Ip
se enim euasit mors. & peruenit ad uitam; Quando ergo uias tuas enunta
ui. tunc exaudisti me; Artem exaudiendi. didicisti xpiane; Si exaudiri
uis. uias dinuntia. doce castitatem. humilitatem. ctemptum mundi. &
quicquid petieris exaudiris. & rogans te doceri adnũ quid docea. ĉ liber

tum · dicito · Ego quia uolo uias tuas enuntiare · ut exaudias me · uiā iustifica
tionū tuarū · fac ut intellegam · & exercebor in mirabilib; tuis; Exerceri
argutari ē; Argutus inquit ero · non piger · Quid tantū pmittis? Ecce
una temptatio nascit · & moueris · Ita · ut dicas · Dormitat anima mea · pretedio.
D ormire · corporis ē · non animae · Quantus sopor tuū corp; inuasit · quia
& animā dormitare compellit · Atille; Ista mihi euenerē · quia de me p
sumpsi; Excita me dne · quia dormio; Excitas aūt me · si confirmaue
ris me · in uerbis tuis; Confirmas aūt me in uerbis tuis · si uiam iniquitatis
idest ipsum temptatorem amoueas a me; Nisi enim longe eū feceris
a me · In somno animę · & in mentis meę tedio pmanebo; Tu ergo uiam
iniquitatis amoue a me · et in uia tua · miserere mei; Meum ē enim
eligere uiā ueritatis · tuum ē concedere electionis huī effectū · et
quia adhesi testimoniis tuis · credens · ut omīs qui petit accipit · pe
to dne noli me confundere; Naturaliter confusio nascit · quando qd
poscitur denegat · & ab eo qui p dicat eum quem petiturus ē nihil ne
gare poscenti; Vnde et hic ab hac cfusione se liberari desiderans · cla
mat · dne noli me confundere · quid tamen postulas uideam; Quid
curris uiam mandatorū? quid postulas intellectū ut scruteris legē
dī? quid ducem queris uiae dī? pande quid postulas; Inclina inquit
cor meum in testimonia tua & nō in auaritiā; Ideo ergo dormitabat
anima tua pretedio · quia de auaritia cogitabas · attendens ad ea quę
uident · quae in uanitate cōsistunt · quia dum teneri putantur
effugiunt; Ora ergo ut auertat oculos tuos · ne uideant istam uani
tatem · siue in ambitionib; mundi · siue in cōcupiscentiis carnis · et
dic dno · ut statuet seruo suo eloquium suū in timore suo · & amputet
obprobrium qd suspicatus es; Quid enim suspicatus es · cum pretedio
dormitares? dixisti · quid manducabo · quid bibam · quid operiar

at ubi inclinauit dn̄s cor tuum in testimonia sua liberauit te ab auaritia & ce-
pisti querere regnum dī & iustitiam eius credens qd̄ hec omā adponant̄
tibi modo ergo iam rogas ut huius suspicionis obprobrium amputetur a te;
Obprobrium enim ut credas hominem sollicitum eē de seruo suo & dn̄m negle-
glegere seruientem sibi; Peccaui dn̄e quia ita suspicatus sū parce quia
iudicia tua iocunda sūt; Ecce credo ecce nihil concupisco nisi mandata
tua fac ut ueniat sup̄ me miā tua; Si salutare tuum sup̄ me uenerit
secundum eloquium tuū quo p̄misisti querite regnum dī & ista omā
adponentur uobis dum ergo compleueris salutare tuū secdm̄ eloqui-
um tuū ego respondebo exprobrantib; mihi uerbum quia in sermonib;
tuis spero; Non ergo auferas ex ore meo uerbum ueritatis usquequaque;
Ecce infitias in dn̄m uadis ergo ds̄ alicui tollit uerbum ueritatis ex ore
hoc diabolus facit tollit ueritatem & mittit mendaciū; Quid ergo
dō loquaris ostende; Ego inquit uolo respondere exprobrantib; mihi uer-
bum; Quia in sermonib; dī speraris nihil cogitaui de uentre sed de mente
nihil de t̄ra sed de celo; Cum ergo dicerem ds̄ omā parat seruis suis illi
id est increduli siue immundi sp̄s huius predicationis ueritatē conuer-
tebant in mendaciū; Tu ergo dn̄e dum compleueris qd̄ de te dum
crederem re p̄misi & illis respondebo exprobrantib; mihi uerbum & n̄ ab-
latus ex ore meo sermo ueritatis usquequaq; Quia benefeci ut
sperarem in sermonib; tuis; Non ergo custodiam nummos meos
n̄ diuitias meas n̄ gloriam inanem sed custodiam legē tuam semp̄
in aeternū; Audiuimus nunc quid est qd̄ dicat se ambulasse in
latitudine quia mandata dī quesiuit cum latitudo ad mortem
ducat n̄ ita ista latitudo; Uis scire quomodo ambulat homo in
latitudine qui mandata dī exquirit latum ambulat quē affec-
tus n̄ ligat carnis Spatiatur quem rerū sarcine n̄ coartant; Loquit̄

testimonia dī & iam in conspectu regum. & nulla confusione dicatur ei; Tu pos
sides. quid contēptum predicas. mundi nulla trepidatio. quia nec gloriā
ab eo. nec censum expectat. sed ad dm̄ solum leuat manus suas. quem solum di
ligit & exercetur in iustificationib; ei qui regnat in scl̄a sc̄lorum am̄

HACTENUS a capite. unus ē sensus. Alter incipit textus orantis quo ait. Mem̄
to dn̄e uerbi tui seruo tuo. in quo mihi spem dedisti; In hac oratione. omne
hominum deplorabat genus; Perierat omne genus hominū in p̄uarica
tione ade. & p̄missum fuerat uerbum dī uenturum in carne. & p̄ipsum ge
nus nr̄m recuperaturum in melius; Clamatur ergo. mem̄to uerbi tui ser
uo tuo. id ē generi humano. in quo mihi spem dedisti; Haec spes me c̄solata ē
in humilitate mea. dum sup̄bi iniq; agerent usque quaq; id ē dum in mun
di sp̄s ita sup̄be agerent. ut & capitolia sibi et templa alta c̄struerent.
Ego memor fui iudiciorū tuorū. quia p̄misisti uerbum tuū uenire. ad destruc
tionē eorū. hoc memor fui. & c̄solatus sum; Tamen in p̄senti. defectio animi
tenuit me. prepeccatorib; de relinquentib; legem tuā. & euntib; ad legē
demonū. quae agebat̄ in templis; Mihi tam̄ cantabiles erant iustifica
tiones tuas in loco peregrinationis meae. ubi aduena cōp̄babar; Deniq;
tolle subito xp̄i anum. & p̄one inter iudeos. aut gentiles. nonne aduena
uidet̄. licet in sua ūbe c̄sistat. Ibi inquit tam̄ cantabiles mihi erant
iustificationes tuae. & iniuste agentib; n̄ta cebam; Memor erā in nocte
nominis tui dn̄e. id ē in tenebrosis hominum c̄cilius positus. memor erā
nominis tui. & custodiui legē tuam. n̄ me exempla multorū. a recto tenore
reuocabant; Haec deniq; sola mihi facta ē portio. quia iustificationes tuas
exquisiui. cum dicerē custodiri legem tuā. haec sola facta ē mihi portio;
Cū enim illi sibi diuiderent. agros. domos. uineas. gloriasq; mundi diuer
sas. me inermē a suo contubernio reliquer̄ dicentes; Sin̄ in pane uiuere
potes sed in uerbo dī. haec sola sit tibi portio; Et ego dixi tibi dn̄e. miserere

mei secundum eloquium tuum; Tu promisisti ut nihil horum requiramus. non mihi promis
sionem tuam peccata mea impediant. quia cogitaui uias tuas. & conuerte pe
des meos ad testimonia tua: nunc autem paratus sum. & non sum turbatus; Non me tur
bet triticum non est in horreo. oleum non est in uasculo. nummus non est in sacculo;
Uestimentum non est in conditis; Expeditus sum. paratus sum. & in hac paupertate non
sum turbatus; Et ad quid paratus es? ut custodiam inquit mandata tua; &
licet funis peccatorum tenebrositate discedit. ego et funibus peccatorum circumple
xus. et in mediis tenebris positus surgebam ad confitendum tibi uadens super
iudicia iustitiae tuae; Desiderabam enim particeps fieri timentium te et
custodientium mandata tua; Considerabam tamen peccata mea sed misericordiam
tuam plenius cogitabam & dicebam; quia misericordia tua plena est terra. quid
est plena est terra misericordia dei? medicamentum est animae; Medicamentum autem quan
do uulneribus mittitur. nisi impleuerit uulnera non curantur. Terra ergo. corpus
nostrum est quod per omnia membra spiritalia uulnera contrahendo. opus habuit sal
uatorem. cuius misericordia impleretur terra. & saluatos iustificationes suas
doceret; Deniq; ita sequitur. ut bonitatem et disciplinam & scientiam inquit doce
as me. quia mandatis tuis credidi; Ego inquit prius quam tibi humiliarer de
liqui; Nunc uero quia misericordia tua plena est terra. propterea eloquia tua custodiui.
& licet multiplicetur super me iniquitas superborum. id est. licet multiplicentur mihi
suggestiones demonum. ego tamen in toto corde meo scrutabor legem tuam. & licet
coaguletur sicut lac coreorum. ego tamen legem tuam meditatus sum; Bonum est
enim mihi quod humiliastime. ut discam mandata tua. non est adflictio corpora
lis in miseriis deputanda. si nobis & iam nolentibus ueniat; Uide enim inquit.
dixit. bonum inquit mihi quia humiliastime. ut discam mandata tua;
Alii possideant. & in suis locupletationibus glorientur. mihi melior est lex oris tui
super milia auri & argenti; Manus enim tuae fecerunt me; Hoc memor esto
quia cum omnia uerbo feceris. & discam mandata tua; Ista cupientem. ista

∴ me manus tuae ad tuam effigiem plasmauerunt; Da ergo mihi intellectum

desiderantem. qui timent te uidebunt me & letabuntur. quia in sermo
nib; tuis speraui. In ipsis enim cognoui. quia equitas iudicia tua & ueritate
humiliasti me; Id est uera causa extitit. ut humiliares me; Propter iniquitatem
enim corripuisti me; Fiat nunc mia tua ut consoletur me secundum eloquium
tuum seruo tuo; Veniant mihi miserationes tue & uiuam. quia lex tua medi
tatio mea est; Cauendum sane & prouidendum. quia quotiens cumq; lex dei me
ditatio mea est nostra. tunc superbi iniquitatem operantur in nobis; Quanto enim
nos humiliores propter deum esse uoluerimus tanto nobis superbi nequiores ex
istunt; Confundantur inquit superbi. quia iniuste iniquitatem fecerunt in me;
Ego autem ait. non recessi a patientia. sed ceptis insistens in toto corde meo scru
tabar legem tuam; Verum quia orandum est ut quietam uitam agamus. isti
a me auertantur. & conuertantur ad me qui timent te. & qui nouerunt testi
monia tua; Quia per societatem bonorum efficitur cor nostrum mundum in iustifi
cationib; domini ut non confundamur; Hoc autem prestat ipse solus qui est in dex
tera patris qui interpellat pro nobis. cui gloria simul cum patre & spiritu sancto in u
nitate deitatis per omnia secula seculorum amen.

Cucurrit usq; ad istum uersiculum unus item sensus. nunc incipit alius
qui ex ipso cursu descendit; Inchoauit itaq; in isto sensu omne humanum
genus dicens; Memor esto uerbi tui in quo mihi recuperandi spem dedis
ti; Haec spes me consolata est. quando superbi inique agebant in me; Nunc
ad hanc eandem expectationem. defectum sui euenisse causatus. iterum
clamat; Defecit inquit in salutari tuo anima mea & in uerbo tuo spera
ui; Defecerunt oculi mei in eloquio tuo dicentes. quando uenies quando re
stauras me. quando consolaberis me. quia per preuaricationem ad e fac
tus sum sicut uter in pruina. intus uacuus. a foris uero contractus; Iustifica
tiones tamen tuas non sum oblitus; Verum quia uita hominis parua est super
terram. quanti dies restant mundo seruo tuo ut finiatur. quando facies

depse quemib; eū nudrtū cū narrant idolor fabulationes sed non
in lege tua m quit demones psequunt eū. adhuc eum. Dne ecce mundi
finis ppe est. & modicum minus cōsummabit ipse mundus mea. Uem
dne qua ego qui in his doleo. id chorus omniū scōr. ñ deberet aqui mun
dana tua. Ut secundū miam tuā uiuā. & custodiā testimonia oris tui.
Quibus pmisisti te nobis perrumbus mittere saluatore. cōtrusū eū
qđ in eternū pmanebat uerbū tuū in celo. Quibus cum hominib; inde
ā te pmisisti. descendam numquā abscedā; Sicut nec lumus cū mare
migrabit. & cursum terre desinisti sonus nūquā ē absens. ita precedi
bio uerbū tuū cū adhuc uenerit. desinimus scē pater nūquā abscedā.
Quid moraris eum mittere. qui huc uenens super terrā descendo nūquā
abscedā. uenat ut liberemur. que pmissio memini ñ potest. qua in sē
culū seculi uerbas tua. fundasti terrā & pmanet. t homo ppt quē terrā
fundasti ñ pmanet. ecce & ordinatione tua pseuerat dies. & homo ppter
quem dies fecisti ñ pseuerat. ideo aīt pseuerat oīa. quo oīa seruiunt tibi,
Homo aīt ñ pseuerat quo ñ sicut oīa seruit tibi. qui stamm ut a seruitio
tuo recessit. tunc quando puaricatus sublimitate bona cōsentia cadens.
humiliatus est. quod eo habuit perire. Imp sā humilitate sua. quo his
pseuerantia cessā ē. Qui obtemperando. recessit abeo securitas unde, t sic
humiliatus. inputat & se aperire inhumilitate sua. ut ultra gen humanū
ñ haberet & statū. Impius nunc deuotione dei dō. Tuus sū ego. saluū me
fac. Uenat qui salue & ea qua spūalit expectam ut pdat ea impseuerā
idolor & mora faciente saluatore uenat cōsumatio seculi; sed illis expectamb;
ut pereat ui mundus ego. delect chorus pphetarum. testimonia tua meditari
& oīa cōsummationem nequissime uidi finē; Mandatū uero tuū latū ē nimis;
Latū. quia oīa terre spatia occupat & corporis & animae finē tenet; Duc
obtēperantē sibi sursū ad celos. cū impietate deponit admissos. Latū nimis;

eius imperium; Siquidem & potentib; simul & regib; et cunctis gentib; imperat; Hoc
mandatum ait. chorus ut dixi scōr ego non timui sed dilexi; Perfecta quippe dilectio
foras mittit timorem; et ita dilexi ait. ut tota die meditatio mea est; Videamus
nunc quid sibi euenisse referat per amorem mandati; Super inimicos meos in
quit prudentem me fecisti mandato tuo. quia in eternum mihi est; Inimi
cos hoc loco & inuisibiles. et uisibiles memorauit; Super omnes docentes me
intellexi. quia mandata tua exquisiui. nota tibi eruditissime. quia cum
sapientior est docentib; discipuli formam gerebat; Etiam super senes in
tellexi. quia legem tuam non sum oblitus. Nullus obliuionem rem natu
re existimet. cum exuitio neglegentiae oriatur; Quia ergo ait legem
tuam non sum oblitus. ab omni uia mala prohibui pedes meos. ut custo
diam mandata tua; Idest a malo recessi. & ita ad custodiam tuorum
mandatorum accessi; Cumq; accessissem. a iudiciis tuis non
declinaui quia tu legem posuisti mihi; Quam ego uoluens in ore
meo super mel habeo dultiorem. & intellegens quanta bona mihi
per dilectionem legis tuae proueniant. odio coepi habere omnem
uiam iniquitatis; Et sicut si lucerna in tenebris docet pedes hominis.
foueas. aut offendicula. quae declinant. Ita ego gressibus uel pe
dibus cordis mei. ueluti lucernam pedibus meis. ita uerbum tuum
sensibus meis; Videns ergo me tenebras peream euasisse diaboli
& lucidas semitas inuenisse. iuraui atq; statui custodire iudicia
iustitiae tuae; Quid est quod dicitur iuraui. ius constitui. siue re
gulam posui. In qua statui custodire iudicia iustitiae dī; & pp
ter hoc humiliatus sum usque quaque; Ita humiliatus sum. ut
non liceret mihi. nec seruum contemnentem me ledere; Iniuri
am passus tacui. & passus calumniam quieui. non tendendo
utiq; sed omnia quae eueniunt contemnendo humiliatus

sum; Non enim hoc quod statueram custodire. custodire poteram. ni
si eēm humilis usquequaque. et efficerer tamquam purgamentum
huic mundo; Uerum quia mortem minantur excitantes infamiā.
dnē ait. uiuificame secundum uerbum tuum; Et hoc quod statui
quia uoluntario iudicio statui. non necessitatis imperio; Deprecor
ait. uoluntaria oris mei facias beneplacita dnē. & iudicia tua doce
as me; Sit anima mea in manibus tuis semp. et legem tuam non ob
liuiscor; & hoc stat quod greci canunt. anima mea in manibus me
is semper. secundum illam sententiam; Si recorderis inquit nouis
sima tua. in aeternum non peccabis; Ita iste animam suam dum
in manibus suis habet semp eam exituram considerans. legem dī non
obliuiscitur. & iam si peccatores laqueos ei posuerint. euadet; Pri
mo. quia lucernam pedibus habens legem. qua deteguntur laquei
in mundorum. euadit. adiecit huic bono. ut semel coeptam custo
diam. & iam iurando firmaret; Et haec faciendo. euenit mihi inquit
ut hereditatem adquirerem in aeternum; Non dicitur hereditas.
nisi mortuus fuerit qui heredem instituit; Ergo mortuo ꝓme dnō
ego hereditatem adquisiui. testimonia eius in aeternum. quia te
stimonia exultatio cordis mei sunt; Testatus est enim mihi. quod
perpetuam uitam inueniam & aeternam mortem euadam;

E tego credens. iniquos odio habui. & legem tuam dilexi. atq; ideo
dixi. spiritibus inmundis; Declinate a me maligni. ut scruter
mandata dī mei; Nota tibi. quomodo scrutatum legis. & ita scru
tare; Dic et tu spiritibus inmundis. declinate a me. ut scruter man
data dī mei. quia ipsi tibi inmittunt impedientem. quando tu
am mentem intentam adtendunt; Eueniant itaq; damnare
rum. & diuersa. aduersa uel ꝓspera. audi angelos clamantes; Ad

tende animam tuam loth. ne prospexeris retro. age. quod agis. quia quod
reuocaris. transiris. sistare uolueris; Noli ergo occupationib;
quae te a scrutatione scā reuocant. ad quiescere. sed clama
cum propheta ad dnm̄; Ad uiua me dnē & saluus ero. et me
ditabor in tuis iustificationibus semper. Idest. et die & nocte
ut in primo psalmo promissum est; Quoniam spreuisti inquit
omnes qui descendunt a iustitiis tuis. Iniusta enim cogitatio
eorum; Propter hoc ait. preuaricantes reputaui omnes pec
catores terrae. quia legem tuam dilexi, uerum quia con
cupiscit caro aduersus spm̄. ut infigas timori tuo carnes me
as exoro; A iudiciis enim tuis timui; Nisi enim fixe fuerint
carnes meę timori dī: risus nobis nascitur. & dī iudicium non
timemus; Et dum non timemus dm̄. inimicis ac psequentibus
tradimur. Unde bis adiecit; Feci inquit iudicium & iusti
tiam. non tradas me persequentibus me; Quod iudicium.
quam eius iustitiam. expone nobis; Caro inquit mea do
mina uolebat fieri animę. ego eā maceraui. & seruituti redegi.
Ecce iudiciū. Iustitiā uō feci animę. tradidi dominatū supeā. quia
p carnē calūniabantur mihi supbi. Elige quęso te dnē. elige ser
uū. idest totū mundū. elige eū in bono. id: in xpo. p̄ calumniantur
ei superbi. idē immundi sps. qui tenent cyrografum peccati. Ueni
dnē & dele illud: excludens inimicitias supborū. Oculi enī mei de
fecerunt in salutari tuo. Expectans sēp adtendi. ut uenientē aspiciat.
quo orantē dicit. Oculi mei defecer̄ in expectatione eius. Fac quęso cū
seruo tuo id: cū sclo tuo secdm̄ misericordiā tuā. & iustificationes tuas
doce me. Temp̄ est ut uenias. p dissipata ē ab iniquis lex tua. id: a iudeis.
qui eā accipientes dissipauer̄ eā. Sua p̄cepta sicut arguit dn̄s statuentes.

et traditiones hominū custodientes · legem uō dī contempnebant · Dissi
pauer̄ inqui legē meam · Nullus credit · om̄s declinauer̄ · Uenidn̄e · quia
temp̄ faciendi misericordiā · Conclude om̄a · in incredulitate · ut omnib;
miserearis · Memor esto qui legis · quia uocē diximus hic agi · omniū ꝓphe
tarū · Qui et p̄ conia sua uoluer̄ ad effectū adduci · ꝑ aduentū dn̄i · & huma
no generi subueniri · Hic ergo · id ꝫ ꝓphetarū · & sc̄orum chorus loquit̄ · Dixi
inquit mandata tua · sup̄ aurū & topazion · Idē sup̄ aurū · & lapidem p̄tio
sum · Sic repetit in centesimo octauo decimo · ia p̄dixit · Et ꝓpterea inquit
ad om̄a mandata tua dirigebar · & omnē uiā iniquā odio habui · quia
mirabilia testimonia tua · Pinge pinge · ante oculos tuos qui hec cantas ·
aliquas fabricas · quales illas quas mirabant̄ apostoli · Pinge templa ·
pinge thermas · pinge fora · & moenia in uertice excelso surgentia ·
Et dum ista consideras · memento casulę cuiuscūq; ex frondiū septo c̄
textae · Nūquid non tanto illa tibi erit dispectior · quanto ista stupu
eris mirabilia · Ergo his qui cū lege dī rationē habere uult · totū quasi
uilem casulam despicit mundū · & sola mirabilia habens testimonia ei ·
ideo scrutatur ea anima eius · Cūq; declaratio sermonū eius in rebus
aeternis inluminauerit eū · & paruulis considerationib; ei magnū tri
buerit intellectū · aperiet os suū in laudib; dī · & adtrahit sp̄m · id est
suspiriis occupatur · quia mandata dī desiderat · at sic incipit deside
rare · ut p̄ desiderio p̄ dormiat · atq; ac sc̄a potūq; sibi ac laetitiā sub
trahens · p̄ desiderio sui pectoris clamet · aspice me & miserere mei ·
secundū iudiciū diligentiū nomen tuū · Haec totius generis humani
oratio funditur · unde & sequitur · Gressus meos dirige secundū uer
bū tuum & uiuā · Quę gressus meos in tortū misit ꝑadā & mortē
inueni · tu uenidn̄e · & p̄te gressus meos dirige · secundū uerbū tuū ·
q̄d ille p̄uaricatus est · & uitā inueniam p̄te · quā per illum amisi ·

Expecto dne. ueni & non confundas me ab expectatione mea
Si enim ueneris non dominabitur mei omnis iniquitas. In iustitia scili
cet demonum; Nam increduli homines. credentes calum niantur
dicentes; Quid negatis deos gentium. & uirginis filium expectatis.
quando habet uirgo in utero concipere. & parere uobis emmanuhelem.
Ueni ergo dne. et redime me a calumniis hominum. & custodiam tua
mandata non hominum. cum faciem tuam inluminaueris super ser
uum tuum. idest super saeculum tuum. tunc doces nos per filium tuum
iustificationes tuas; Consideremus nunc summum gradum orationis;
Summus gradus enim orationis e. quando in oratione positus. preces si
mul & lacrimas fundis; Inpossibile enim e. ut non oculi tui peccatum
incurrerint; Omne enim quod in mundo est. ut ait apostolus concu
piscentia oculorum est. & ambitio seculi. quae non e a patre. Dic ergo
cum propheta; Exitus aquarum deduxerunt oculi mei. quia non custo
dierunt legem tuam. dixi equidem misericordiam tuam. & spes mea
omnis in ipsa e; Sed quid faciam. quia scio quia iustus es dne. & rectum
iudicium tuum. et mandasti iustitia tuam et testimonia tua quibus
comminaris aeternum incendium. & scio in loquela tua ueritatem
nimis. Ideo ergo fundunt oculi aquas. quae abluant plorando. quod
concupiscendo polluerant; Zelor tamen mundum tuum ab idolis
quia gaudent super eum inimici tui. & ita hinc inde bachantur. ut obli
ti sint uerba tua. ipsi inimici generis humani; Sciunt enim & intel
legunt uoces prophetarum. in quibus uerba tua pollicentur. nri redemp
toris aduentum; Sed tantum moraris dne. ut obliti sint. uerba ipsa
promissionis huius inimici mei; Porro aut ignitum e eloquium tuum
uehementer; Ignitum e amatorium. excludens amores mortiferos
& uite aeterne. amores includens. ideo adiecit. postquam ignitum

·x· iustificationes tuas exquirā; Ita meos mores tuo amore dispone

diceret. esse tuus tuus inquit dilexit illud; Adolescentior ego sum et contēp
tus· qui pugnant aduersum me· mundo omni· senioresq; & omnibus
uetustis seculis antiquiores ee noscuntur; His ego adolescentior· pēcemp
tus habeor· dum iustificationes tuas exquiro; Iustitia enim tua certus
sum qd iustitia sit in aeternum· & scio quia lex tua ueritas sit· et ideo
me tribulatio & angustiae inuenerunt· quia mandata tua meditatio
mea est· Ponens facium tribulationes & angustias daemones· nisi his qutom
maxime· quimandata dni meditarē; Et ideo clamaui inquit in toto corde
meo· exaudi me dne· ·x· utnihil de hoc mundo quaerā· sed solas iustificationes tuas
exquiram Praeueni in matutinitate & exclamaui· fui puer· per adolescens· nonq
uenis· nunc ecce iā senui· & uitae meae finē adtendens· in hac matutinitate
posui· clamo· & pueniunt oculi mei ad te diluculo· id· antequā aliud te orare
incipiat· lucē ipsā die uenientē· Praeuenium oculi mei ad te· ut uocē meam
audias· secdm magnā miam tuā· Quia ppes· quipsequuntur me, inquit et
mihi ppes· qui a lege tua longe facis· id· daemones· in dolis· & spūs immundi· in co
gitationib; malis· Hi ad ppinquauer psequentes me· putantes te adhuc
longe ee; Tu aūt ppe es dne· & omia mandata tua ·h· uera; Abinitio cog
noui de testimoniis tuis· quia sic firmasti pmissa tua· ut in aeternū fundaueris
ea· Uide ergo humilitatē meā· chorus scorum· pmundo unūsq; gemit·
Uide humilitatē meā & eripe me, Quia legem tuā non sum oblitus· pmissa
salutē aduentus tui· Iudica iudicium meū· & redime me· ppter eloquium tuū; ·x·
·:· eripe me· longe est a peccatoribus salus· Siue qui uenturū non cre
dunt; ·:seu quia iam uenisse non credunt: longe est utiq· salus ab eis· quia iustificationes tuas non exquisierunt
Tuam miserationes multae sunt dne· cum requirentes te· requires· cū
contemptores tuos· exaudis· Quia ergo illis misericordiam exhibes·
qui testimonia tua non exquisierunt· Quanto magis· & mihi miserere
qui a testimonia tua non declinaui· Hoc ut sepe dicimus· chorus scōr

·h· quib; mandasti tuū expectandū aduentū· oīa mandata tua ·x· Uerum illud unusquisq; credentium manifestat· ppter eloquium tuum·

omnium ptestatur. Qui & adiecit. Uidi non seruantes pactum. & ta
bescebam. quia iustitias tuas non custodierunt. Quomodo dista
bunt moyses in populo p̄uaricatore. Quomodo finees. quomo
do chaleb filius ieffunae. quomodo iesu naue filius. quomo
do samuhel in saule. Omnis ergo chorus scorum. ante ad
uentum dn̄i. uidens non seruantes pactum. tabescebat
& dicebat dn̄o. Uide quia dilexi legem tuam. in tua mi
sericordia. uiuifica me. Hoc aut̄ quod diximus. sepe nu
mero scorum. ababel usq. ad mariam. & ioseph. omnes quidem
in lege ueteri placuerunt. usque ad abraham. legem
naturae seruantes. Ab abraham. usq. ad moysen. legem
naturae. & circumcisionis. A moysen usq. ad dn̄m iu̅m
xp̄m. legem naturae. circumcisionis. & legis
Omnes hi iam tunc ex sem & ipsis fundamentum aecclesiae
construebant. cuius dedicatorem. & adimpletorem
dn̄m. expectabant. qui conpler & quod iurauerat.
seruo suo abrahae. quod in semine eius hereditar &
omnes gentes. Hic chorus omnium scorum. iam di fi
lium ex ore patris didicerat natum. ut euidenter dice
r & patri. principium uerborum tuorum. ueritas.
Quid minus hic quam euangelio declarauit. In his ergo
iam tunc. xp̄s cū patre & sp̄u sc̄o regnabat.
Non enim poterat fieri. ut cuperent eū. & confiterentur eum.
nisi mentis suae oculis. eius pulchritudinē aspexissent. In ipsi ser
go. iā ecl̄a xp̄i. itaq. sunt futura p̄loquit̄. ut p̄terita enarrare
uideatur. Principes inquit. persecuti sunt me gratis. Sed con
tempta persecutione eorum. a uerbis tuis formidauit cor meū. Eis

scilicet uerbis quibus dixisti nolite timere qui occidunt corp:
sed eum qui potest corpus & animam perdere in gehennam.
Habens ergo in uerbis tuis timorem letitiam. sicut qui inuenit
spolia multa. Tempore. quo iniquitatē odio habui. id est
idolis sacrificare contempsi. & odiens iniquitate. abomina
tus sum. Ita ut diuersis suppliciis macerat[illegible]tus excederē.
Tunc utique septies in die laudem dixi tibi. cum in septiformi spū. sep
tem æcclesiis textū superioris fabricæ exstruebam. Sicut enim
diximus. in ueteribus scīs xp̄m in fundamento æcclesiæ operatum.
Ita in martiribus nouis operatum. per quos unius eiusdemque
fundamenti. usq; ad finē seculi arces exsurgunt. In quibus pax
multa diligentib; nomen tuum dn̄e. & non est in illis scandalū.
In quibus exspectatur salus tua dn̄e. & mandata tua custodiun
tur. In quibus intrat postulatio nr̄a in conspectu tuo dn̄e. & se
cundum uerbum tuū liberas nos. In quibus eructuant labia
nr̄a hymnum. cum docemur iustificationes tuas. in quibus pro
nuntiat lingua nr̄a eloquia tua. & docetur. quod omnia man
data tua sint æquitas. In quibus manus tuæ. illæ quę cruce
fixæ fuerunt. ipse saluos nos faciunt. si mandata tua diligi
mus. & concupiscimus salutare tuum. & lex tua meditatio
nr̄a est. Credentes. quod etiam corpore nr̄o. Uiuit anima
nr̄a. & laudat te. Credentes. quod iudicia tua. adiuuent nos. con
fitentes. qd̄ erraui mus. sicut ouis illa quę perit rogantes ut re
quiras eā. & humeris inponens. gregi ad plices. p̄manenti secundum
p̄missum tuū dn̄e ihū xp̄e. qui regnas cum patre & spū scō. p̄ omnia
secula seculorum amen. cxviiii

Cantica graduum. Cantica ascensionum sunt. Ueluti si alicui

qui in foueam ceciderit. ponatur scala. ut inde ascendendi capiat
facultatem; In fouea itaq; captiuitatis cū populus israheliticus deue
nisset. cum tribularetur clamauit ad dn̄m. & exauditus est; Un
de & plorat dicens; Heu me. quia peregrinatio mea longa facta est;
Et adiecit; Habitaui. cum habitantibus cedar; Unus ex filiis israhel
fuit. qui obtinuit solitudinē in regione orientis. quę ad eserto pales
tinę usq; ad terras p̄sarū extenditur. in qua parte nunc sāraceni in
habitant. quorū pater cedar. filius ismahel esse repperietur. lecti
one geneseos; Hi odientes pacem eo usq; p̄bantur. ut numquā cū
gente aliqua foedus ingerint pacis; Ex quo ortisunt. usq; ad p̄sen
tem diem; Quā gentē ego demonib; conparans. ad meum captiuū
accedo. fugiensq; moras historicę narrationis; Et qui cecidit in
peccati foueam. istū psalmū expono; Dico. & tribulare. quia ma
le lætatus es. & cū tribulantē te fecerit pęnitentia. clamauit
ad dn̄m. credens qd̄ te exaudiat; Dic ei; Libera animā meā
a labiis iniquis. & a lingua dolosa; Dicunt ei demones; Et quē
in cloacam deiecerint peccatorū. interim modo differto clamorē;
Restat tibi tempus. quo possis ascendere; Hos dolos id circo semi
nant. ut qui eos audierit. dum sperat. exspiret; His labiis dolo
sis. & huic linguę nequissimę. prępara sagittas potentes. ora
tionibus tēperatas. & ieiunus acutas. cū carbonibus. diuino ig
ne succensis. adplicate ad gradum. & pone ascensionis in cor
de tuo. a conualle fletus. ad montē refugii; Et non solum tu
ipse moras innectas. sed inlatas excogita. & flebili uoce temo
ratum in peccatis. inter suspiria. ingemesce. heu me. quod in
colatus meus p̄longatus est; Habitaui. cum habitantibus
cedar; Cum his habitaui. qui me cum uerbo dī. ne pacem

facerē. ꝑ sua debant; Ibi multū incola fuit. anima mea; Bene posuit
animam [illegible]; Caro enim. quia de terra est. ubicūq; fuerit. in terra sua ⁝;
Ego tamen. licet cū his qui oderant pacē consisterē. cum uerbo tamen dī
eram pacificus; Et cū loquebar illis. qd̄ uellem ad gradū ascensionis ac
cedere ⁝ illi expugnabant me gratis; Mox enim coeperit peccator
ad penitentiam conuolare. & a fouea mortis. ad uitæ supnæ montē con
scendere. expugnationes demonū. qd̄ sit passurus agnoscat. si credit
sibi uere ad ī sapientia dictū; Cū accesseris ad seruitutē dī. sta in timo
re. & tremore. & ꝑpara animā tuā ad temptationē; Quod sciens dn̄s.
in eo sermonē nostræ orationis inclusit. ut clamemus. ne nos patiatur
induci in temptationē. sed liberet nos a malo. qui regnat in sæcula
sæculorum anem CXX.

Centesimi uicesimi psalmi. ascensus patet; Leua oculos tuos. ad mō
tes. quid moraris in conuallibus? crede quia leuaueris oculos tuos
ad montes. euadis mortē. & uitā inuenies; Si tamē leuaueris ocu
los ad montes. & tuleris eos a conparatione eorū quibus dictū est.
oculos suos statuerunt declinare in terrā; Idest statuerunt
deorsum terrena respicere. terræna diligere; Nobis aūt clamat
apostolus; Quæ sursum sunt quærite. quæ sursū sunt sapite;
Et sacerdotalis uox ad ꝑcipienda misteria. nobis omnib. clamat.
sursū cor; Noli ergo timere. non tuis uirib; derelinqueris; Si as
cendere cogitaueris. ueni & tibi auxilium a dn̄o. qui fecit cælū & t̄rā;
Tu tantū non des. in commotione pedem tuum; Idest non uolo. no
lo ascendendi consiliū sumas. sed incunctanter ascende. quia non
dormit. qui custodit te; Ipse etiam ꝓtectio tua erit. sup manū dex
terā tuā; Idest. porrig & tibi manū ascendere cupienti; Præstabit
tibi ut non uraris a sole ꝑ diem. Idest præstabit tibi. ut lux solis

non tibi concupiscentiae ignē exagitet · neq; nocturno uraris stimulo;
Si enim ex animo ad auxiliū dī conuolauaeris · ipse custodi & te ab omni malo · & corpus tuū custodit · custodit etiā & animā tuā dn̄s;
Ipse custodit introitū tuū · ad penitentiā · & exitum tuū de corpore;
Ex hoc · id est ex hoc die · quo conuerteris (ex fide); Ipse iam custodit te · dn̄s ihs xps · qui regnat in saecula saeculorum amen; CXXI ·
Secundum gradum ascendisti · accede ad tertium; Bona tibi in isto gradu pmissa sunt · si credis; sume psalmū · & exprime canticum tunc te scimus credidisse · si laetatus fuerit in his · quae dicta sunt tibi · & relinquens conuersationē peccantiū · in domū dn̄i ieris · & ibi stantes fuerint pedes tui in atriis hierusalem · ubi aedificatio · in muribus ciuitatis futurae exstruitur · ad quā ascenderunt tribus dn̄i in testimonium israhel;
Tribus dn̄i · xii · apostoli cognoscuntur · qui priores ascenderunt hos montes ad confitendum nomini dn̄i ihū xpi · & ibi sederunt sedes in iudicio sedes super domū dauid · rogantes quae ad pacē sunt hierusalem · & abundantia diligentibus te; Id est te · diligentibus hierusalem; Ibi enī confirmata est pax xpi · quae in toto mundo diffusa est · ibi eis dictū est;
Pacem meā do uobis; Ipsi ciuitati · dicit dn̄s ihs xps; Ppter fratres meos · & proximos meos; Qui sunt fratres mei inquit · & proximi mei · nisi isti inquit · qui faciunt uoluntatem patris mei · ppter ipsos ergo loquar · pacē · de te · te pmittā in celis · ubi uere aedificaris · ut ciuitas; Pmittam · qd sit mihi participatio · in id ipsum · & mecū in ea regnabunt fratres mei · & pximi mei; Propter domū & enim dī mei; quae si ui bona tibi;
Bona aeterna · ut ciues tui tecū non tēporaliter · sed ppetualiter regnent;
Ipsi gloria qui ista repmisit · quiq; regnat cum patre & spū scō · in saecula saeculorum · amen · CXXII
Paulatim a montibus · pertineamus ad caelos; Nam si iam leuauimus ocu

los admontes. & letati sumus in omnibus quae dicta sunt nobis. leuemus
nunc oculos nostros ad celos. immo ad eum qui habitat in caelis; Ideo enim
ascensionum cantica decantamus. ut paulatim a peccatorum foueis ascendamus;
Recordemur nos seruos. quia creati a beo sumus; Seruos. quia creati & redemp
ti probamur; Et sicut oculi seruorum ad dnm. aut sicut oculi ancillae ad domi
nam. ita oculi nri ad dnm dm nrm donec misereatur nri; Uerum quia
in obprobrio iacemus demonum superborum. & uolentibus nobis euadere cri
mina uitia. & peccata nra opera aduersantur. ideo rogamus miserere
nri dne miserere nri. quia multum repleta est anima nra obprobrio abundan
tium eorum qui in malitia exabundant. & despectiones nobis exagitant superbor;
Quibus necessitatibus tuam credimus solam misericordiam subuenire. qui
regnas in secula seculorum amen; CXXIII

Quicquid martiribus in persecutionibus fecerunt homines in creduli. hoc no
bis. si tamen exhibemus domino seruitium. in suis temptationibus inuisibiles fa
ciunt inimici; Cum ergo illorum uisibiles legeris pugnas. tuas inuisibiles cogita;
Et ita tuo animo contra dicito spiritui. quod iniustum est suggerenti; sicut
illi homini sacrificium persuadenti; Unde illi uicerunt. inde uincere; Illorum
uictoria mors fuit. tua uictoria uita sit; Et persuasio ibi & uis operata est;
Pone. quod & tecum sic agatur; Et persuasio tecum. & uiolentia proeliantur.
quamquam sola persuasio tecum agat; O magister. xpianissime; Si enim iusto iu
dicio mecum loqueris. soli persuasione fateberis repugnare; sed concedam
& persuasionem tecum. & uiolentiam demonum conluctari; Habes. unde uincere
parata sunt adminicula; Incipere proeliari dns tecum. immo dns in te
sicut in illis fuit. qui post uictoriam istum psalmum dno cecinerunt dicentes;
Nisi quod dns erat in nobis. dicat nunc israhel. nisi quia dns erat in nobis. dum
insurgerent homines in nos. forte uiuos deglutissent nos. dum irasceretur
animus eorum aduersum nos; Quare non irasceretur. cui illi suis [illegible] dic

+ offerunt opportunitatē peccandi suauitatē alloquii delegātis.

tionibus. pugnabant. & montanebant minantes. cedentes torquentes. & ip
sam uitā. multis & exquisitis supplicijs. auferentes. pone. qđ & tecū sic agatur;
ferro unguli corde. feronomentis iniurias. non consentio; Clama; Illi enim mu
lieris occasiones lucrorū; pietatē actionis carnalis; Pium est. ut iudicem iu
deas. ut causā defendas. ut libellū porrigas. preces effundas; Interim pran
deas. hodie lætatus dies sit. hac nocte non sunt vigiliæ; &cetera; quibus in
hernis efficitur proeliator; Noli credere. seducenis; ex perto corde. quod lo
quitur; Ora. vigila. clama. tene. ppositū martirū. pedisequium; Pfitens.
clama ad singula. non consentio. & erit dns tecū. per quem animatus eripitur
de laqueo uenantiū. ut tū scis suauiter psallas; Laqueus contritus est. & nos
liberati sumus. adiutoriū nostrū in nomine dni qui fecit celum & terram.
ipsi gloria qui regnat in secula seculorū amen; CXXIIII
Qui confidit in impatorem. milites in circuitu eius; qui confidit in potestati
bus mundi. apparatores. in circuitione eius; qui confidit in facultatib. suis. num
mi in circuitu eius; Qui confidit aūt in dno. montes sunt in circuitu eius; Qui sic
confidit sicut mons sion qui secundū legem dei. desion enim procedit lex. ergo
qui catholicā fidē tenens confidit. non commouebitur in æternū; Nulla
secta. nulla hæresis. nullus disputator. eū a recti tenore deiorquet; Montes
sunt in circuitu eius. & dns in circuitu populi sui; Hoc est testimonia scripturarū
sca rū in circuitu eius. p defensione simplicis populi. quē xps suo sanguine compa
rauit; ipse dns in circuitu populi sui usq. ad consummationē sæculi; Ipse
mundet unquē & virgā hereticorū. sup sortē catholicorū; Egredietur enim
virga legis nostræ de manu legis latoris; & effecta draco. deuorauit virgā
eius. ut non extendant orthodoxi. ad hereseōs uanā scās manus suas. id est ope
ra sua hereticōs non expendant; Uerū quia sunt aliqui quorū cor illi puer
tant. scī spūs pretereuntes corde orat; Declinantes aūt in anathematis
obligationē. adducat in diem iudicii cum operantibus iniquitatem;
+ ex hoc tempore quo peccauit. passus est. ut ipse aut.

Sit pax in israhel per dn̄m nostrum ih̄m xp̄m; qui regnat in unitate deitatis.
cum patre & sp̄u sc̄o per omnia sæcula sæculorum amen: CXXV.

Cantica graduū sunt portæ cæli; Pat & iacob requiescens uid & in uisione sua
dn̄m sup caput cælis patentibus accubantē; Cuius superiora in cælū in cū bus.
p quę respicit dn̄s; Inferiora in terra sunt ubi dormit homo; Quid istius scalę
ascensus ad dn̄m ducit bene fac dn̄e bonis & rectis corde; Audierunt enim sibi
a sacerdotibus clamari sursum cor & dixerunt dō; Ad te leuaui oculos meos
qui habitas in cælo; Ascendite quia bene facit dn̄s bonis & rectis corde;
Declinantes aūt & discedentes ad dō adducit in obligationē & deputat cū ope
rantibus iniquitatē; Surge israhel qui dormisti euigila ungue lapidem an
gularē oleo lætitiæ; Pax tecū; filii enim tui de captiuitate liberati p xp̄m
istū canticū graduū cecinerunt dicentes; In conuertendo dn̄s captiuitatē sion
facti sumus sicut consolati; Gradatim a tribulatione primi cantici ad gaudiū
ascendimus; Et qui ibi seminauimus lacrimas hic gaudia metemus; Et qui ibi
captiui gemebamus dicentes heu me qd̄ incolatus meus p longatus est hic re
pletur gaudio os nr̄m & lingua nr̄a exultatione; Ecce enī dicunt; Inter gentes
magnificauit dn̄s facere cū illis magnificauit dn̄s facere nobiscū facti sumus
lętantes; Memores esse debemus quia diximus ædificationis nr̄æ ad plicare
om̄a quæ mistici tractu aut ad dn̄m ducunt aut ad eius martires trahunt;
Notū est enī omnibus sc̄is ista conpetere; ad nos uero ab eorū passione ruiū ducen
tes captiuitatē nr̄am p penitentiā euasisse gratulemur; Credentes qd̄ magni
fic & dn̄s facere nobiscū; Et unde nos ei exhibuimus flentes atq; tristantes
inde nos faciat ipse lætantes atq; gaudentes; Si enī lacrimas seminabimus
penitentiæ fecunda sine dubio messis nobis indulgentię orietur ex qua exe
untes de corpore uenientes ad dn̄m in exultatione erimus cū sc̄is portantes
manipulos nr̄os; Nam ubi illi gaudebunt coronati nos exultabimus libe
rati p dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m qui regnat in sæcula sæculorū amen; CXXVI.

Multi istius psalmi male explanantes principia otiū predicant p labore;
Aiunt namq; casso certamine scōs homines studiis occupari sed & uana spe suis
aliquid hominē nisibus imperare & ex medicamento uulnus faciunt hoc modo
dicentes; Nisi dn̄s ædificauerit in uanū ędificas; Nisi dn̄s custodierit in uanū
uigilas; Poterā laciniosa disputatione ędificationis huius & fundamenta
& parietes & tecta & moenia demonstrare sed alio ppositore sagitur; Egi
mus enī ab initio ut breuiter strictimq; loqueremur; Tanem parū per circueo
& cito ad te redeā qui psalmū exspectas; Ab initio sæculi quicūq; scē uixerunt
ciuitatē dn̄o construxerunt; Siquidem ciuitatis futuræ moenia scī erunt;
Ędificauit abel enoch noe abrahā isaac iacob ioseph mor ses hiesu naue
& omnes scī ędificauerunt domū & custodierunt ciuitatem sed nisi dn̄s id est
dī filius ueniens ædificasset ut omnia quę illi ędificauerant pbata est uox
eius dicentis; Non ueni destruere sed adimplere; Si ergo illis fundamenta
mittentib & parietes ędificantibus non uenisset quit & a construeret & omnia
intus ornaret illi in uanū laborauerant ædificantibus domū; Deniq; hodie
sinagoga ideo uana est quia ędificia parietū habet & tectū non habet
& in ptectione dī cæli non commouebitur; Habet parietes quos ędifica
uerunt scī sed tectū non habet + Dum coeperit pluere super peccatores
laqueū ignis & sulphuris isti sine tecto patent huic pluuiæ; Dum coeperit
angelus pcutere primitias isti sine sanguine agni percussorem angelū
non euadunt; Quid ergo ędificatis iudei quid heretici uigilatis sine cau
sa hæc facitis quia uobiscū nec ędificat nec uigilat dn̄s; Uos aut ortho
doxi xp̄m in incorruptione amantes nolite timere securi ędificate
quia uobiscū ædificat dn̄s; Dī enī estis ędificatio dī cultura estis; Uigi
late quia non solū uobiscū uigilat sed & dormientes excitat dicens;
Uigilate mecū uigilate & orate ne intretis in temptationem; Tale est
quale si dicat; In uanū uigilaretis si ego non uigilarem uobiscum; Nunc

+ qd̄ xp̄s expleuit; habent limen sed in limine agni sanguinē non habent;

autē satis iniquū est · ut me uigilante uobiscū · uos somno occupemini ; Unde
& apostolus clamat · ędificate alterutrū ; Uana ergo esset ædificatio ·
si dn̄s non ędificaret ; Uanæ uigiliæ · si dn̄s non custodiret ; Dn̄s custodit
& uanę non sunt ; Inuanū est uobis · ante lucē surgere ; Idest lux xp̄s est ·
& uos qui ante eū surgitis · uanū est uobis ante eū surgere · qui mā ducatis pa
nem doloris ; Nisi enim ille uenerit · qui panē gaudii tribuat · uos inuanū surrexisti
Quando autem uenier · cū dederit inquit dilectis suis somnū ; Hoc est ·
tunc uenier · quando isti qui nunc sci sunt · sonū pacis acceperunt ; Ut qd̄
uenier · ut in resurrectione · hereditas dn̄i dn̄i demonstretur · In
qua omnes filii dī accipiunt hereditatem · si tamen filii uen
tris eius fuerint · idē sunt fonte catholicæ fidei fuerint bapti
zati · ubi est uenter ędesiæ · qui illi folios parit ; Qui sicut sagitta de
manu potentis excussa · sic uulnerant inimicū · quando implent deside
rium suū in bonis · ut non confundantur · dū exeunt de corpore ; Tunc enī
inueniunt inimicos suos in porta · cum egrediuntur corpus · In quo diabo
lū superarunt ; Notandū tamen est · quia in titulo sic habet ; Canticum
ascensus · domus salomonis ; Ut historicum sensū tenens · tu hodie · dic tu tunc
salomoni ; O prudentissime salomon · fabricas quidē domū dō · sed nisi
dn̄s ædificauerit domū · sicut ipse dixisti · quia ędificat sapientia sibi domū
& ponet colūnas septem · nisi ergo ipse qui sapientia dicitur · ædificaue
rit · tu inuanū laborasti ; Nā in domū quā ędificasti · lapis sup lapidem
non relinquetur ; Domus autem quā ędificat dn̄s · ascendit in cælos ·
& in ea · gloriabitur rex dn̄s · in sæcula sęculorū · amen · CXXVII ·

Nihil ualet si timeas dn̄m · quia & dęmones eum timent · sed beatus
eris · si sic timeas dn̄m · ut ambules uiam eius ; Si enī ambulaueris in
uia eius · idest in fidem catholica · ibi laboras fructuū tuorū mandu
cabis · carnem [illegible] filii hominis · ut habens uitā manentem in te

beatus sis. & bene tibi erit; Tunc uxor tua. idest caro tua. sicut abundat
in lateribus domus tuae; Tunc inquit quomodo uitis profrē & butriones.
ita ex actibus corporis tui pficiunt filii; Et te sicut uite pficiente in san
guine xpi. illi sicut nouellae oliuarū. pficiunt in circuitu mensae tuae. ubi
cūq. conuiuiū illis uerbi dī exhibueris; Sic enim benedicetur omnis homo. qui
timet dnm; Idest qui sic egerit. sic benedicetur. ut dicatur ei ab spū scō.
benedicat te dns ex sion. Idest ex ecclesia sua. & uideas bona hierusalem om
nibus dieb: uitae tuae; Et sicut tu dō filios genuisti. ita filii tui generent.
ut uideas in conspectu dī. filios filiorū tuorū. cū acceperit pacem israhel;
Cum acceperit tempus hoc belli. & uenerit tempus pacis. gloria aeterno.
qui regnat in secula saeculorum. amen. CXXVIII.
Non patitur pugnam. nisi in iuuentute positus; Tu ergo quite secundum
explanationē nominis israhel. uidere incipis dm. per munditiā cordis. pug
nas necesse est. ut demonū patiaris; Sed securus esto. quia sic pro te dns pugnat.
ut concidat ceruices eorū. si tamen tu non cessaberis proeliari; Ut possis
dicere. non potuerunt mihi. licet super dorsū meū fabricauerunt peccatores;
Idest. licet pondera grauia tribulationū. super me ponentes. incuruaue
rint me. & plongauerint iniquitates suas. idest. moras fecerint in adflic
tionibus suis. quibus me tribulauerunt. dns autē iusto iudicio suo concidet
ceruices eorum; Habeant partē cū eis. pharisei & eretici. omnes qui odiunt
sion. idest qui odiunt aecclesiā xpi. fiant sicut foenū tectorū uel edifici
orū. quod priusquā euellatur arescit; Hoc loco tectū. uel edificiū nomi
nat. quia maxime partes hereticorū ad psonas altas uadunt. ubi quasi
falces foena secantiū sacerdotū euadunt; Sed sic ibi. antequā euellant.
arescent; Non enī implent manū suā ex eis. qui metet uerba eorum.
nec sinus suos implent hi. qui manipulos eorum colligunt; Ex omni
bus enim qui preterierunt. ab apostolis scīsus [illegible] q. hodie. siue

quisunt · seu qui preterierunt · nullus eos benedixit in nomine dñi; Et quia
beato apostolo petro · aut ab apostolis · uel a posteris eorum benedictionē
non accepit · & sic plebiculas docuit quas decepit · quia benedictionem usurpauit
maledictionē incurrit · per quā priusquā euellatur · Id est · priusquā amoriat
aresçat; Id est dumuuere uidetur in corpore · tamen spū aruit; Aquibus nos
fidē catholicā
seperet · integerrime contenentes · ut tā in ueniemus ad eternitā · per ihm xpm
dñm nostrum · qui regnat in secula seculorum amen · CXXVIIII

Pentiens meus · in bono iam positus · preteritos clamores recolit; Audiens
sibi rursum sapientē dicentē; fili peccasti · ne adiecias iterum · sed p̄ pristinis de
precare; Non enī bonā patientiā & misericordiā dñi siu · aliter memorabi
tur · nisi suā in patientiā & iniquitatē fuerit recordatus; Illud feci · illud
gessi · contra iussionē dñi mei; Dñe si uelles considerare contemptū mūn
dum dereles mundum; Sed satis apud te p̄ peccatis est · propter legē tuā iusti
tiae dñe; Nam recessiā ate · non te exspectare sed lex tua mihi dixit dete;
quia nullū perire uis · sed omnes homines saluos uis facere · p̄ ptera sustinuit
anima mea uerbū tuū · Id est ueniente filiū tuū · qui promittitur ad hoc ue
nire · ut tollat peccata mundi; Hic ueni & a custodia matutina; Custodia una
quarta pars noctis est; Ergo prima custodia · a uespere incipit; Secundum ad
ad medium noctis adtingit; Tertia · pullorū cantus transit; Quarta uigilia ma
tutina · quę in ortu luminis adimpletur; In qua custodia matutina · natū dñm
nrm · angeli pastoribus nuntiauerunt; Sed nos dicamus · uigiliā matutinā · luce
nascente memoratā; In qua luce · usq ad noctē · Id est usq cū finē accipiat se
culū · usq tunc speret israhel in dñō · uel quamdiu ipse homo est in corpore ·
speret · quia est apud dñm misericordia · agat pœnitentiam · cesset a peccato ·
usq ad uesperū siu · ab hora matutina · ex quo enim illuminatus orta est saluator is;
Nullomodo peri & si cessauerit a peccato · & pœnituerit · quia grandis apud dñm
misericordia · & ipse redimet israhel; Aliū enim non redimet nisi israhelem
+ ille ser uus imisē quicul pas sua sempre col &;

Ideſt · niſi baptizatum · non redimet ; Nā ſi forte pœnitentiam inmaluiſſet ſuam ·
quiſpiā · & in bonis operibus ſemetipſum præbeat · hic ſi iſrahel non fuerit · ſinon
non baptizatus fuerit · non redimitur · ab iniquitatibus ſuis ; Sunt enim quidā
qui putant ſe · ſine expō xpianos · cum homo qd bonū fūerit · ad honore ſuū fecſſe
ſe doceatur ; Quod autem bene crediderit · ad honorem pertinet dī ; Magnus
ille ſeruus eſt · qui de honore ſuo fortiter geſſit ; Et qui dñi ſui honorē neglexe-
huic præponetur peccator ultimus xpianus qui ſe credit perfidem ad mi
ſericordiam puenire eius · qui regnat ſecula ſeculoꝝ amen · CXXX
Vſitata uulgo ſententia eſt · que dicit · iuxta mores dñi familiā conſti
tutā ; Hæc ſententia · ſicut inter dominū & ſeruos · ſic inter xpm̄ xpianos ·
ſi haberet effectū · iure nos xpi famulos duceremus ; Ille cū dñs cæli & ter
ræ eſſet · non rapinā arbitratus eſt ēē ſe ꝑ equalē dō · ſed ſemetipſū exinani
uit · & formā ſerui ſuſcipiens · dicit · dñe non eſt exaltatum cor meum ;
Age ſerue · iuxta mores dñi tui ; Cum ſis natura humilis quid exaltaris ·
iudex ille refertur humilis · nos ſuperbi ; Ille in glorioſus nos ſecundum gloriā ;
Ille in magnis non ambulat · nos in magnis ꝓpōnis ambimus ; Et in eo quod
nos adorant · aut diligunt · nobiles gloriamur ; Sitamen diligunt · & nomi
dicaloabutuntur ; Quaſi ignoremus · illud ōſ quod nos occultatum eſt ue
nientes · in quantum nos laceret · abſcedentes ; Nos autem exhonoramus
pauperem · cuius in ſe perſonā xps̄ excepit ; Et non ambulamus in paruis ·
ſed in magnis · & mirabilibus ſuper nos ; Et cantamus · humiliter ſentire
nos · & non exaltare animā nr̄am · in memores apoſtoli hortamur atq;
dicentes ; Tanquā pāuuli lac concupiſcite · ut in eo creſcatis ; Quod ſi
faceremus · eramus profecto · quaſi ablactati ſuper matrem ſuam ;
Agnoſcebat in nobis ſua nutrimenta eccleſia mater · & quaſi ablac
tato · eccleſiæ ſuę · tra ſe tribuebat nos bis ſuæ xps̄ carnis effectum ;
In quo ſperat iſrahel · ideſt mundus corde ; Qua ipſe eſt iſrahel · quod in

terpretatur uidens dn̄i; Spes enim eius alia non est. Nisi ut ad
aspectum diuinum adtingat; Tunc enim satiabitur.
cum ei apparuerit gloria eius qui regnat in secula seculorum amen

Memento dn̄e dauid; non ut ab obliuione ad memoriam redeat ds̄ ab CXXXI.
homine commonetur. sed docetur homo qualiter diuinitas uotis
delectetur humanis; Ut deposita feritate que iracundias generat.
discordias nutrit. superbiam gignit. sub onere dn̄i mansuescat;
Leue onus est. porta mansuete; Iugum suaue. trahe xp̄iane hoc in te;
Recordabitur dn̄s. quod ad portanda precepta eius. mansuetum pecustuū.
id est corpus tuum. & non calcitrans exhibes xp̄o; Memorerit tui dn̄s. si
mansuetudines tuae eius memoriam interpellatione sc̄a pulsauerint;
Si ꝑfecisti de mansuedine. profice de deuotione; Iurauit inquit dn̄o. & uo
tum uouit dō iacob; Audi sollicitudinem uouentis. & ita demum te parti
cipem psallentis ostende; Postea enim quā uotum uouit dō. non intrauit
tabernaculum domus suae. non ascendit lectum stratus sui. non dedit som
num oculis. non dormitationem palpebris suis. donec inuenir & locū dn̄o.
tabernaculū dō iacob; Sollicitudo integra. & perfecta. tamdiu est dō.
a promittente seruanda. quamdiu inueniat locum dn̄o; Dn̄s aeternus
est. & locus eius temporalis non potest esse; Quid querimus temporalia
loca. quia eternum habitatorem inquirimus. Si uero aeternum est.
quod sollicite & uigilanter inquirimus. qd̄ perpetuum conprobatur
non cessemus strenuissime querere. quousq; qd̄ querimus. inuenire me
reamur. quid tamen querit. psalmista. scissim uideamus locum inquit ubi
habit & ds̄ iacob; & adiecit. hanc habitationē ait. Audiuimus in
ephrata. ephrateus helcana. qui caput regalium uoluminū tenet.
pater est samuelis. in quo audiuim' uocē dn̄i dicentis. suscitabo mihi
sacerdotē fidelē. qui iuxta cor meū om̄a faciat. & ipsi aedificabo

domum. & ambulauit co[illegible]ram xpo in aeternū, hanc ergo uocē
quā tunc in ephrateo audiui[illegible]mus. nunc inuenimus in campis siluae.
Ubi pastores ouium. angeli [illegible] adlocuti sunt. dicentes; nuntiamus
uobis gaudiū magnū quod erit omī populo. quia natus est uobis hodie dn̄s.
qui est saluator omniū; & hoc uobis signū erit. Inuenietis puerum inuo
lutum pannis. & positum in p̄sepio; hanc ergo habitationē. ubi in aeternū
habitat ds̄. indicantibus angelis pastores adepti sunt. & non pastores ta
liū. qualiū pecudum. sed ouium tantum, nec dormientium. sed uigilan
tium; & qui non dormientes. sed uigilantes inuenti sunt; Neque negle
gentes. sed solliciti. neque remissi sed timentes; Denique inde angelus
coepit adloqui. ubi timoris agnoscebat terrorē. Nolite inquit timere;
quasi qui dicat; quia uigilatis & estis solliciti circa gregē mansuetudinis.
& pascitis in campis pectoris uri. ibi sunt enim campi siluae. quia ergo
custoditis gregem uigilanter per noctanter. ne ouem mansuetam.
siue pacientiam. siue caritatem. siue hospitalitatem. siue castitatē. & ce
teras socias earum. quas pascitis uerbo di. quia timetis dn̄m gregis. &
solliciti estis nequid uobis feritas luporum inuadat. iam nolite timere.
quia talis pastor natus est. qui animam suā ponat pro ouibus suis. Nunc
interrogamus nos. o pastores. dicite nobis si inuenistis puerum. sicut
uobis angeli indicauer̄; Adhaec illi respondentes. dixerunt. Introi
uimus in tabernaculū eius. adorauimus in loco ubi steterunt pedes ei;
Certe iacentem in p̄sepio uisuri p̄spexistis. quomodo stantem uos. uidis
se testamini. nos inquiunt credentes. stantē uidimus non iacentē.
in credulis & dubiis iacens & pannis inuolutus ostenditur. Credentib;
rex diadematus demonstratur. denique tantam coruscationis regiae
eius dignitatē aspeximus. ut non auderem ipsum adorare. sed uesti
gia illa adorauimus in quibus steterunt pedes eius; Quid ergo terram

ad orasti terram inquiunt scam corporis ihu xpi; In qua terra no
bis sunt ostensa uestigia di dum uirgineo foetu editum uideremus in
fantem cui angeli choros ducebant celo terreq per eum pace forecantes;
Huic dicimus cotidie; Exsurge dne in requiem tuam; Requies di in ihu eui
dens & specialis est; In quo est archa id est archanum scificationis eius
per quem apostoli sunt induti iustitia & sci omnes exultant propter
dauid seruum di; Quia de fructu uentris eius posuit ds super sedem suam
per quem custodiunt filii eius testamentum di id est apostoli ex femore
uide secundum carnem uenientes; Qui non solum custodierunt testamen
tum dni nri ihu xpi sed & testimonia eius que docuit eos; Nunc filii eorum
usq hodie sedent super dem eorum habentes & ipsi soluendi ligandique po
testatem; Hoc autem eis concessum est quia recusauit dns synagogam
falsitatis & elegit sion scam scilicet fidei recte ecclesiam; Quam preelegit
prescius in habitationem sibi in qua est requies di in seculum saeculi; In qua
habitat quo preelegit eam; In qua uidue benedicentur in castitate
In qua pauperes satiantur panibus pietatis In qua sacerdotes induuntur
iustitia in qua sci exultatio exultant In qua productum est cornu;
Ideo sit regnum dauid; Ipse est lucerna que super candelabrum posita
luce omnibus que in domo sunt id est qui in fide sunt ihu xpi; Ut econ
trario omnis adsertio preter hanc lucem quidem in uerbis & habet mate
rias ad damationes usq & admirationis humane; Sed sub modio posita
non luce qui in domo sunt sed quos inuenerit subtus modium; Subtus
modium enim degunt qui mensura recte fidei utuntur inuersa qui sunt
inimici lucerna nre quam scs sps per apostolos clamat xpo suo dno nro;
Inimicos ergo eius induit confusione anathematis & super xpm floriet
scificatio eius per omnia secula saeculorum amen CXXXII
In primo cantico graduum positi in capite uita clamamus tribulantes

ad dn̄m. & exaudit nos; In secundo gradu. ad montes oculos leuauimus.
Unde uenit auxilium dn̄i. quo custodimur ab omni malo; Tertio gra
du. ascendentes. uenimus ad domum dn̄i; Quartum gradum aggres
si. oculos quos ad montes leuaueramus. tunc leuauimus ad celos;
In quinto. inuenimus p̄secutiones hominum. & defensionem dī; In sex
to. hereticos dedinantes. in obligationem precipit dn̄s tradi; In sep
timo gradu. facti sumus letantes. qui fueramus ante plorantes;
In octauo gradu. aedificantes domum scā̄m. non habentem macu
lam neq; rugam. inuenimus xp̄m; In nono gradu. uidimus timen
tes dn̄m. & ambulantes in uiis eius; In decimo gradu. passi sumus pug
nas. & in adiutorio dī uictoriam coepimus; In undecimo gradu tan
tam misericordiam dī inuenimus. ut p̄ ipsam redimeremur ab om
nibus iniquitatibus nostris; In duodemo gradu. inuenimus con
temptum mundi; In quo non exaltatur cor nr̄um; In tertiodecimo
gradu. illum quem in ephrata audieramus. inuenimus in cāpis silue;
Ibi inuenimus filium dī. cum scīs suis exultatione exultantē ibi pa
ratam lucernam. plenam oleo letitiae. uincentem obscuritatem
mundi; Ut qui erant tenebris urguentibus disiuncti. & per edifica
tionem superbe turris. a se inuicem separati. nunc omnes conueni
unt in unum; Quod quia tunc malum fuit. quando consilio diabo
li omnes conuenerunt in unum; ut illud malū consiliū. dī consilio
p̄baretur esse correctū. uidens scs̄ sp̄s. exclamauit; Ecce quā bonū
& quā iocundū. habitare fratres in unū; Habent enī unguentū chrima
tis. qd̄ de capite. discendit in barbā; Hoc est de xp̄o. in uirtutib; Sicut enī
capilli capitis. & barbae. unguento infunditur. Sic uirtutes omnes que
contra uitia luctantur cotidie. ut uincere ualeant. xp̄i infundunt̄ur
auxilio; Nota tamen chrismatis sacramentū. in un guento.

XIIII

capitis. & ros hermon discendentem in montem sion. ad fontis un-
dā aquæ perennis extende; ibi enim mandauit dn̄s benedictionem. & ex-
ternam uitam usq; in sæcula sæculorum amen. CXXXIII

Peruenit gradus ad caritatem. & ubi superius ire & non inuenit; Nā quic
quid egit. quartus decimus gradus. in quinto decimo pfecit ascendentib:
Ad caritatem enī. a discordia fraternitas diuisa reuertitur. & fiunt omnes
boni. qui fuerant omnes mali; Modo dicite mihi; Quid conuenistis
omnes in unum. uos qui fratres nominamini. aut unde estis omnes frr̄s.
Ostendite; De uno inquit patre xp̄o. & de una matre æcclesiæ. Ideo ergo
conuenimus in unum; Quia nos seruos agnouimus dn̄i. datur nobis re-
sponsum. & dicitur; Nunc ergo quia in unum conuenistis. omnes bene-
dicite dn̄m. omnes inquit serui dn̄i; Et quia potest dici. omnes homines
serui dn̄i sunt. Respondit; Ego uobis seruis dico. qui statis in domo dn̄i.
qui meruistis ingredi domum. in qua requiescit ds̄ cum amicis suis. &
epulatur cum apostolis suis; Soli ergo hi benedicent dn̄m. qui intus
in domo sunt. Non inquit soli ipsi. sed & hi qui adhuc in atriis domus consistunt;
Et uos o cathecumini. & uos inquit qui in atriis domus dī nr̄i statis. & intus
ingredi non audetis. & uos simul extollite manus uras intus in sca sc̄or̄.
& simul benedicite dn̄m. in uexillo crucis. leuantes sc̄as manus sine
ira & disceptatione. in nocte huius sæculi. tamquam luminaria lucentes.
ut p uos benedicatur dn̄s ex sion qui fecit cælū & tr̄am. quiq; rg̃ in sæcla am̄;

Scala ista cuius caput pertinet in cælum. quindecim gradus habet. in CXXXIIII
quinq; libris moysi. & in decem præceptis legis; Ibi lapis ad caput iacob
unctus est. hic ipsum caput unctum ad ros hermon destinatū est;
Non ad omne ros hermon; Ros enim montis. p circuitū hab & discensus;
Nos attingimus. quod discendit in montem sion; Solum huius roris
fontem. post unguentum chrismatis requirentes. qui in monte Sion

n. Id est in altitudine situs ecclesiae. pfluit uenis; Et ita trini-
tatem in una dītate coniungit ut & tres uere dicat esse personas.
& unam uere dicat dicat esse substantiam; Sic enim laudatur a ser
uis dn̄i. sic nomen eius uere laudabile predicatur. cum in trinitate
unitas. & in unitate trinitas. ore dicitur. & pectore continetur;
Tunc adserimus. quō bonus. & benignus est dn̄s; Nam si sibi maiorem
partem dītatis dicatur pater adsumere; Aut gradum sibi supra fi
liū hominis uindicare. non ut bonus laudatur. sed ut emulus blasphe
matur; Nihil ergo in dō maius est. quia numquā crescit. pater nihil
minus in filio quia numquā crescit. ubi enim maius aliquid. & minus
est. & maiori defectū. minatur grande uitas. & pollicetur aetas. mi
nori profectum; His gradibus diuinitas carē. quia non est ds̄. tempo
re posterior; Si enim tempora aliqua ate dm̄. fuerunt. faciunt eum
maiorem. qui pater est. & minorem eum qui filius; Si uero ante
omnia genitus. tempus illi nequaquā potuit. necessitatē inponere.
quia ut esset tempus ab eo sumpsit exordium; Sic ergo laus dn̄i cele
bratur; In qua laude canendum est. quō iacob elegit sibi dn̄s; Hunc
inquit elegit. qui subplantat uoluptuosum consilium; Et hunc
habet in possessione. qui mundo corde studē dm̄ uidere; Sicut
enim iacob. subplantator dicitur. sic israhel uidens dm̄; Tunc cog
noscit. qd̄ magnus est dn̄s. cum habuerit mundissimum pectus;
Quod si mundum non fuerit. magnum illi uidetur hoc seculum;
Et aut personas mirabitur. aut pulchritudines inlicitas stupebit;
Cum uero mundus fuerit animus nihil iudicat admirandū. nisi so
lum dm̄; Et hunc pre omnibus diis. admirabitur dm̄; Quomodo
pre omnibus diis. cautus cantator ausculta; Diigentium demo
nia. hi mirari nos uolunt pulchritudines perituras; Uerbi causa;

In moeniis in psonis in gloriis mundi in concupiscentiis fugitiuis;
Cum ergo p omnibus diis hunc dm nrm aeternam nobis ostendentem
tem amplectimur tunc eu predis omnibus honoramus; Illorum
scilicet consilia respuentes & di consilia amplectentes; Ipse en
ni omnia que uoluit fecit in caelo & in terra in mare & in abrisis;
Ipse nobis pduxit nubes ab extremis terrae id est finem facientes
tes terrenis occupationibus; Hos uelut nubes exhibet mundo ppta
ppt q & fulgora in pluuiam fecit; Id est ut igne fulgoreo interficia
at inimicum & unda pluuiae abluat peccatorem; Et quis hoc fa
cit? Ille sine dubio qui pducit uentos de thesauris suis; Id est apo
tolos de sensibus suis; Sicut enim uentinauimus ita apostoli anima
bus uentis flantibus naues ad desiderata ptingunt & apostolis
predicantibus animae ad xpm qui est uere portus puenium;
Qui percussit primogenita aegipti; Id est primogenita diaboli in
cruce positus; & ita percussit non homini non pecoodi crederet
ee parcendum; Quicquid enim aegiptium est simul cum prin
cipe aegipti fluctibus mergitur pereat cum pharaone
& cu omnibus seruis eius; Cum ergo uentum esset ad aquam
que nobis salutis uiam aperuit & omnes qui nos persequebantur
operuit. Tunc confessi sumus nomen dni aeternum & suscepimus;
Memoriale eius ut sit in nobis in sedm scli; Credentes uentu
rum iudicium in quo cum iudicauerit uiuos & mortuos in solis suis con
solabitur seruis; Melior enim ibi inuenitur fornicator xpianus
quam castissimus idolatra; Simulacra enim in quibus spem
habuit habentia menbra omnia sine sensu & capsum sine spu
similes illis erunt confidentes in eis; Id est simili incendio con
flabuntur; non ut in aliquibus formis deducantur sed ut aeterno

erno consumantur incendio; Sola domus israhel. In his qui mundo cordis ui
uident dn̄m. Id est in apostolos fundata ipsa liberabitur; In qua domo bn̄dic
dicit aaron in sacerdotibus. & leui in ministris. cum his qui timent dn̄m. i.
cum omni populo xp̄iano. qui in canticis dauiticis psallit all. bene dicens
s dn̄m ex sion. qui habitat in hierusalem; Illā uenturā de cælis. ephe
etis & apostolis contionantibus credimus. In qua regnat pater cū
n filio & sp̄u scō p̄ uniuersa sæcula sæculorum amen. CXXXII. Ve
nimus ad alleluia. quæ duplex scribitur; In quo illud considero. qd̄ nec
ec caro. sine anima. nec anima sine carne poterit dn̄o confiteri; Dn̄o ergo
rgo. in unū. duo all. decantent; Ut dum sunt in uno uitæ huius tran
situ. confitendi ordinem teneant; Dicat caro. all. suū. duplex; Homo
est duplex. all. est uterq; Confitemini dn̄o primo. quō bonus; & p
ea cum bona fuerit confessio fidei nr̄æ. tunc dicamus. in sc̄lm mise
ricordia eius; Non potest perire confessio eius. qui in isto sæculo sua
delicta accusat; Inueniet sine dubio pietatē dī. qui suā ei confessio
nē obtulerit; Si cotidie accipiat confessionē nr̄a. cotidie suā nobis
bonitatē impertit; & si nos in confitendo non deficiamus. quomodo
ille in miserendo cessabit. Peccauimus. negare non possumus; Habe
mus multa peccata. aliter ea non carebimus. nisi cotidie ut nobis
dimittantur. dn̄m exoremus; Si quidem eius doctrina sit. dimit
te nobis debita nr̄a; Confiteamur nos. debitores. debitori; Nā & nos
debitores sumus dō. & ds̄ nobis ē debitor; Rogemus. ne exigamur.
qd̄ debemus exigerit; Nihil dicis. quasi non ds̄ omnipotens & reg
na cælorū debeat. quæ p̄misit; Uæ nobis. si qd̄ debet. reddiderit;
Uerum quia pius est. & ds̄ deorum est. & dn̄s dominorum. quasi
qui nihil indigeat. rogandus est. ut dimittat; Sane tu. qui
misericordiam flagitas. scias. quia non eā inuenies. nisi rette

rogemus ne reddat qd̄ debet; uæ ergo nobis. si qd̄ debemus.

fidei fueris confessione decoratus; Confitere ergo hunc esse dm̄ tuū qui fecit
cælos in intellectu nr̄o ut ipsorum nobis solus pulchrescat aspectus; Qui
fundauit terram sup aquas ut corpus nr̄m unda sacri baptismatis ablaua
Qui fecit luminaria duo magna solus; Vnū in die nouitestamenti qd̄
sicut sol radiat in lumine agentibus aliud in nocte iudaica conuer
santibus; In nouo enī aperte qd̄ legitur; Sicut in die in ipsa littera
plustratur a xp̄o qui est soluerus iustitię. In ueteri autem sub litterę
tegmine quasi in nocte positū a luna id est ab ecclesia manifestatur
Ipsa est enī luna quę crescit in scīs decrescit in peccatoribus suis; Luc&
in tenebris ignorantiæ positis; Hab& & stellas in gradibus suis; Aliter
enī luc& in episcopo aliter in prębitero aliter in diacono & in c&eris
cleris in quibus prędicatur dn̄s; Qui pcussit ægyptū cū primitiuis
eorum; Terram scilic& supstitionibus plenam cum dęmonus qui
in ea degunt; Qui ideo primogeniti dicuntur quia nullus uetustior
aut prior in peccato dęmonis; Quibus pcussis educitur israhel de
medio eorum; Quicumq enī uiderit dm̄ in xp̄o mundū concilian
tem sibi israhel factus ut pote dm̄ uidens educitur de terra egyp
ti quā pcussit dn̄s; & quomodo eicitur in manu inquit forti
& brachio excelso; Utiq in altitudine crucis eleuato brachio quo
excussit pharaonē & exercitū eius; Id ē in abisso ubi æterno trenebrę cō
morantur in sinu; & transducit populū suū in deserto uidelic& ad con
silium ab omnib curis sęcularius alienū; Ibi & educit aquam de p&ra
rupis & pcutit aduersus eum armatas gentes multas id ē cogitationes
iniquas; & reges fortes id ē principes aeris huius mundi; & seon
regem amorreorum; Amorreos hebraico sermone extraneos in
terp̄tantur; Regem ergo amorreorum id ē extraneorum interfi
cit dn̄s & regem basan; Basan profundum hebrei dicunt; & regem

ergo profundi. qui nos de superioribus ad inferiora uult dicere. & hunc
interficit xp̄s. & omnia regna eius. qui est in risor. interficit; Cham enī
in risor exponitur; Ergo cum hos omnes interfecerit nobis dn̄s. tunc dat
nobis terrā eorum. id est corpora nr̄a. in quibus illi regnabat. dat eam
nobis in hereditatem. si tamē facti israhel dm̄ uidere p̄ fidem. & non p̄
speciem cupiamus; Videat post hec humilitatē nr̄am. & liberat nos
de manu omniū inimicorū nostrorū; Sic enim & in alio psalmo ait qui
liberatū se ēē cantauit; Humilis sum inquit. & liberauit me; Uide
amus isti duo uersiculi. qui sup̄ sunt. quo intendant; Qui dat escam om
ni carni. & confitemini dn̄o cæli; Quasi qui dicat; Cæli testes estis;
Quia omnis caro alituum. hominū. peccodum. atq; repentiū. ad ō pascit;
Hoc confitemini uos o cæli. dm̄ dare escam omni carni; Aut uos homines.
dm̄ cæli. credite creasse uniuersa. & pascere omnia. qd̄ anathema bi
lis manicheus denegans. carnem omnē. diabolo dt̄. auctore consta
re. & eius ministerio. ad pinguidinem saginare; Nos autem confite
amur hunc dm̄ ēē cæli. qui dat escam omni carni; & sicut iste psal
mus fecit. ita faciamus. ut p̄ singula uerba confessionis nr̄æ. Cante
mus. quō in sæculum misericordia eius; Id est. dī nr̄i patris. & filii
& sp̄s sc̄i. qui regnat in unitate dītatis ante omnia. & nunc. & semp̄
& per omnia sæcula sæculorum amen. CXXXVI

Babilon. confusio interpretatur; & prima confusio non fuit.
nisi in parentibus nr̄is. secundum carnē; Id est in adam. & in muli
ere eius; In ipsis nos sedimus & fleuimus. quousq; uenir & qui nos de
captiuitate diaboli. & ministrorum eius. Auferr &; Hec quidē
cum dicimus. non facimus præiudicium proph & æ. prædicenti
assyriorum rabiem. & barbaricam feritatem qua captiui ducendi
erant. factum est. & ducti in babylonam. & omnia quæ hieremias

uir scs scribsit; Nobis tamen quando captiuitas euenit peccatorum cessa
mus ab omni usu illo psallendi; Confusi enim sumus & babylonia obsid
nos & non est nobis fiducia aperiendi os in laudibus dni; Ibi suspendimus
organa nra sup flumina babylonis sup affluentia facinorum.
Ibi sunt salices in medio fluminum uirgulta quae ad ligandum faciunt
Unde ligantur uites fructiferae; O dne disrumpe uincula nra ut possimus
hostiam tibi laudis offerre; Quia illic interrogauerunt nos qui capti
uos duxerunt nos uerba cantionum & qui abduxerunt nos hymnum
aperiamus oculos mentis & uidemus nobis demonia insultante
post peccatum & qsi in his uerbis insultationum suarum uoces adhibere;
Cantate solebatis sicut psallite sicut solitum uobis erat; His nos miseri
uel sicut nobis dolet; flentes oculos ostendamus si uoces pferre non pos
sumus; Uideant nos plorantes si non possunt nos audire cantantes; Illic in
quit sedimus & fleuimus; Ploremus quantum possumus ut fluminibus
lacrimarum nostrarum flumina babylonie superemus; Suspensa
sunt enim organa nostra defecit uox gaudii & non possumus cantare can
ticum dno in terra aliena positi; Aliena enim adeo facta sunt corpora nra
per eos qui captiuos duxerunt nos; Ueniat nobis in mentem mater nostra
hierusalem dulcis in castitate pura in simplicitate lenis in correptione
munda in conuersatione; Uideamus enim animo quid perdidimus quid
inuenimus & inter lacrimas exclamemus dicentes; Si oblitus fuero tui
hierusalem obliuioni detur dextera mea; Adhereat lingua mea gut
turi meo si non memento tui; Non habebit principium letia mea
nisi ad te rediero; & his dictis mugitum imicordis gemitumque red
dentes clamemus ad dnm dicentes; Memento dne filiorum edom
id est filiorum esau; Inimici tui sunt qui insurrexerunt sup nos; Hec res
nobis consolationem pbet; Quia qui nos captiuos duxerunt tu eos

numquā dilexisti; Iacob dilexisti semp̄. & esau odio habuisti; Id est seruos
tuos diligis in specie iacob quē dilexisti. & filios edom exhorres in spe
cie esau quē horruisti; Ecce hi quos odisti. & odis sup̄ eos; Quos dilexisti
& diligis regnant; Exsurge dn̄e memores to impi&atis eor̄.
quibus dicunt sibi inuicem. de hierusalem tua que in nobis suam
caritatē infuderat; Hi inuicem secum agunt dicentes. exinanite.
exinanite usq̄ ad fundamētū; Id est usq̄ ad fidē eorū p̄tingi te. ne iterū
ædificentur res fortitudinis a facie inimici; Uenite beate. ueni dn̄e
ihū xp̄e. ueni inuisibiliter. contra inuisibiles. & retribue eis retribu
tionē. quā retribuerunt nobis. & tene. & allide. non solū ipsos bella
tores gigantes. sed & paruulos eor̄ ad p&rā tuā. supra quā fund asti
æcclesiā; Ita ut non solū crimina illa ingentia. sed & iā paruolū;
& quod minus omnib; peccatis esse uidetur. & iā hoc mortifices in nobis;
Dans nobis consilia. ut peccata statim ubi nata fuerit. ad lidamus
ad p&rā. & eadem crescere non sinamus; Nedū creuerint. iterato
nobis barbaricū generent; faciemus hec. si ipse qui est uirtus nr̄a. suis
ita ueris mentes. figens definitionibus nr̄is cuspidem crucis suae;
Ut quotiens ad nos p̄uenerint suggerentes. confundentes abscidant;
Si enī ad statuas regū æreas confugientes. p̄sequentes euadunt. quan
to magis ad crucem confugientes dn̄i ihū xp̄i. a suis aduersariis tene
ri non possunt. sed p̄ ipsum magis qui uicit in cruce. & ipsi uictores ex
istunt. ipsi gloria imperiū p̄ omnia sæcula sæculor̄ amen. cxxxiiii.
Confiteri in toto corde ille se conprobat xp̄o. qui totas duodecim
untias cordis sui. ipsi tradiderit. & sup̄fluis ac labentibus rebus nul
lā suæ mentis concesserit partē; Huius confessio p̄uenit ad diuinū
auditū; & qui pure in conspectu hominū dō laudes obtulerat.
incipit post depositionē corporis. in conspectu psallere angelorum.

& adorare templū scm̄. Id ÷ dn̄m ihm̄ xp̄m in quo plenitudo dīitatis
inhabitat; & confitetur nomini eius. quia in nomine ihū omne genu flec
titur. celestiū. terrestriū. & infernorū; Quid confitetur nomini scō. mi
sericordiā inquit tuā. & ueritatē tuam; Nihil aliud confitetur anima
dō. in conspectu angelorum. nisi misericordiā. qua redēptus est. & qua
eruditus est ueritatē; Quā ueritatē. hanc sine dubio. in qua magni
ficatus est sup omnia nomen eius scm̄; Nomen enī est hoc. qd est sup
omne nomen; Uideamus nunc. quo ordine ad hoc possit adtingi; In
qua cūq. inquit die inuocauerote. uelociter exaudi me; & quia p in
firmitatē suā. deminuta est anima mea. tu multiplica eā in uirtute
tua; Non enī poterit seipsa eruere anima. de decipulis occultatis. &
de foueis cecis. in quibus regnant uitia super eos. qui inciderint in
eis. ut ergo domino uitiorū eripiamur. in uirtute dn̄i confidam.
ut ipse multiplicet animā nr̄am in uirtute sua. Confiteantur tibi
dn̄e. om̄s reges terrae. id est om̄s apostoli. quia terrenis uoluptatib;
imperant. reges terrae hoc loco dicti sunt; Ipsi qui audierunt uerba
ex ore tuo dn̄e ihū xp̄e. ipsi & iam cantant in canticis dn̄o; Canticū duas
rescanit; Unius partis uictoriā. alterius pdictionē; Cantent ergo quia mag
na est gloria dn̄i. quando in altis crucis habitans. respexit humilia infe
rorum. & alta de longe cognouit; Postea enī uidit inferos. & longe
factus est; Non solū a cælis. sed & ab ipsa terra; Abyssi p funda. discen
dens scit; & quia in de reuerteretur ad superos. & quia a superis re
mear & ad cælos; Sic ergo alta de longe cognouit. quando ambulantes
nos in medio tribulationis. uiuificare dignatus ē. uisitando. & supiras
inimicorū nr̄orū extendit manus suas. crucis patibulū pferendo. quan
do saluauit nos dextera eius; Ipsi dicimus. dn̄e retribue ppt me;
Propter me enī. & natus. & passus es; Dn̄e. misericordia tua in æternū;

Non enim temporali nos benefitio redemisti · sed aeterno misericordiae
tuae auxilio liberasti ·, Opera manuum tuarum · non omittas ·, Opera
manuū tuarū sumus · quia factura tua sumus ;· & quia opera manuū tuarū
per opera manuū nr̄arū fuerant interempta · manus tuae ꝑ peccatis nr̄is
cruci adfixe sunt · ut opera sua · quia ꝑ lignū concupiscentiae perierant ·
ipse manus · quae tunc creauerant · ipse nunc ꝑ crucis lignū iterū reparaverant ;·
in passione dn̄i nr̄i ihū xp̄i · qui regnat cū patre · & sp̄u sc̄o · ꝑ omnia secula seculorum

Dn̄e probastime · quando ad militiā tuā accessi ;· & cognouistime · mi
litē tuū ēē quando pugnaui ;· Quis autē sit miles dī · Indicat beatissimus
paulus · cū illū adꝓbat dī esse militē · qui se a negotiis secularibus tollit ;·
Verū quā de moralibus pene omnibus psalmis instituimus · mysticū nunc in
p&ro apostolo declaremus affectum ;· Dn̄e probastime ;· Me quando uo
casti · cognouisti ;· Cognouisti · quando p̄sumsi · & ausus fui dicere · & iam
sime oportet moritecū · non te negabo ;· Tu autem cognouisti omnes
cogitationes meas alonge · ante quā eas cogitarē ;· Semitā meā & direc
tionē meā inuestigasti · & omnes uias meas preuidisti · & ꝓbasti · quia
non erat dolus in lingua mea ;· Cum dicerem & iā sime oportet moritecū
non te negabo · Tu autem firmastime · & posuisti sup me manū tuam ;·
Firmastime de tua presentia · qd̄ essem negaturus · & posuisti manū tuā
sup me · ut peccatū · lacrime sequerentur ;· Mirabilis facta ē p̄scientia
tua ex me · confortata ē non potero ad eam ;· Conatus sum non negare ·
ꝑ misime & iam mori magis elegere · quā negantis crimen incurrere ·
sed p̄scientia tua ita confortata ē · ut non potuissem ad eam ;· Quid
nunc faciam · negaui dn̄m · & magistrū ;· Nec ut quidam opinantur ·
hominē negaui ;· Ego illū negaui · cui dixi · tu es xp̄s filius dī ;· Illum
negaui · quē pedibus ambulantem sup undas · expertus sum ;· Illum ·
quē uoce sola uidi uocantem mortuos de sepulchro ;· Illū · quem caelis pa

centabus· iudicium motus· & belial· & uocem sup eum patris· de cælo· hic est
filius meus· ipsum audite·; Illum· qui ceco tactu suo inluminauit· qui
uerbo leprosos mundauit· qui nutu demonia expulit· & multas uirtutes·
suas edidit· ostendit·; Quid nunc faciamus· nouitiane· p̄dimus apostolū
petrum· an recipimus· reuertetem ad xp̄m· Ecce xp̄s eum recipit· tu ecs·;
Sed clamat continuo· paulus· Si dissuasticat· tu quare condemnas· dicas
certe· baptizatus· nonbere p̄nitentibus· subuenit·; Ecce apostolo p̄nitentiā
tis succurritur· qui est episcopo· episcopus· & maior gradus redditur plo
rasti· quā sublatus sum denegauit·; Quod ut doceā· illud ostendo· q̄d
nullus apostolo· nomen pastoris accepit·; Solus enim dns ihs xp̄s·
dicebat· ego sum pastor bonus·; & iterum·; Me nquit sequuntur oues me a
Hoc ergo nomen sc̄m· & ipsius nomine potestatem· post resurrectionē
suā· petro penitenti concessit· & ter negatus· negatori suo hanc quā so
lus habuit· tribuit potestatē·; Ut non solū recuperasse· q̄d amiserat
p̄batur· Verum eā & multo amplius p̄nitendo· quā negando per
diderat· ad Quisse·; Hoc magister bonus· in electo discipulo xp̄i· sicut
integro animo· peccata oportet utrem nuat· ita integro animo pe
nitear· si euenerit· ut delinquat· nec sibi noxiā p̄mittere debeat
crescat·; & quanto actus uincitur· quanto & actus repugnatur·; Cer
te omnis scīa· ad dn̄m ducit· & omne peccatū· ad diabolū·; & sub dn̄o
bono posita· quomodo credimus nobis possibilitatē ad diabolū eundi·
concessam· & reuertendi ad dn̄m· denegatam· addo aliud·; Certe homi
nem p peccatū a se recedere dī non uult· & peccatorem· ad se uenire dī
uult·; & si illud potuit fieri· q̄d dī non uult· quanto magis hoc potest
fieri q̄d dī uult· ideo deniq· cogitatio peccati· non est ad̄ phibita
p naturam· sed in perium p̄ceptorum· ut labor sit pugna in cam
pestre· premium de certamine· p̄uenit·&·; Volunt enim dī· homini

operis fatigationem relinquere. ne in aliqua detrimenti parte premium in
pediret; Duos certe bonorum & malorum populos esse. nemo qui nesciat;
Bonos dicimus credentes. & pessimos non credentes; Non credentes esse sub
diabolo. & credentes esse sub deo. magna predicatio tua o nouatiane;
Qui seruum diaboli ad te uocas. & seruum dei ate repellis; Quasi qui
uelles deum lucrare. quod non habet. & perdere. quod habet; Hoc adicias.
& illud quod possit deus mortuos suscitare. & infirmos saluare non pos
sit; Nam increduli mortui sunt. & credentes. licet peccatores sint.
uiuunt in infirmitate sua; Et saluator noster habet. immo quia
habet peritiam mortuos suscitandi. quomodo non habet quecumque
fuerint infirmitates curandi. ex utroque latere blasphematur a uobis.
qui pœnitentibus negatis effectum; Si enim posse eum docetis. infirmita
tes animæ curare. sed nolle impetum arguitis. si uelle. & non posse
eum forsitan dixeritis. a deitate excluditis. & manet uobis ex utroque
latere condemnatio. cum negatis familiæ dei per eum posse succurri;
Hactenus cum nouatiano sim locutus. reuertamur ad apostolum pœ
nitentem. & flentem amarissime. atque dicentem; Quo ibo ab spiritu
tuo. & quo a facie tua fugiam. scio. quia tu es xpistus filius dei; Quam
scientiam non mihi reuelauit caro & sanguis. sed pater tuus qui
in cælis est; Quo fugiam. qui te deum noui. & omnipotentem agnoui.
si in cælos ascendero. tu illic es; Si descendero in infernum. ades;
Ibi enim per passionem specialiter discendisti. ubi per potentiam tuam sicut ubi
que generaliter presto es; Si sumpsero pennas meas ante lucem;
Pennas hoc loco. pro cogitationibus posuit; Que repentino uolatu
ubique sunt. in cælo. in terra. in abysso. & ubicumque finiunt maria;
Si ergo inquit. & ibi ante lucem resurrectionis tuæ uadam. ubicumque
inaccessabilitas sol & fugitiuum abscondere. ut illic ire possim.

manus tua deduc & me. & quasi fugitiuum. tenebit me dextera
tua; Ante lucem hic. ante resurrectionē posuit saluatoris; quia
in tenebris fuit omne sæculum. iacerle dño in sepulchro. In quo
tempore pænitentia petri apstli. agebatur; In qua & iam dixi.
forsitan tenebræ conculcabunt me; Et tribus negationibus suis. tres
fugarum partes clausas esse sibi fugere memorabat; In cælo. in in
ferno. & in postremis maris; Ergo negare. tenebræ sunt; & fugere.
cōculcatio tenebrarum; Hoc timens. ne a beis conprehensus. ab ipsis te
nebris calcaretur; Quasi tenebris subiectus. operibus ēē deditus tene
brarum. habens reatum perenne. iuges lacrimas. dolores æternos;
Hoc enim modo conculcant tenebris mortis huius. quia corporaliter
morimur; Si uero moriens inquit. non conculcabor a tenebris. sed
ad dilicias scōrum adtingo. nox ipsa mortis inluminatio mea erit in deli
cius meis; Ibi enim habebo lucem meā. xpm meū. qui non patitur ob
scuritatem tenebrarum. in cuius conspectu nox. sicut dies inlumina
bitur; sicut tenebræ eius sunt. ita & lumen eius; Hoc contra maniche
um. qui dicit. alterius principis sunt tenebræ. alterius principis. lux
est; De nostro autem dō. & cantamus. & credimus & credimus.
quia sicut tenebræ eius sunt. ita & lumen eius est; Tenebræ enī.
non omnibus creaturis obscurum faciunt; Si quidē & feræ pene omēs.
sed & gatte. noctium nullū patiuntur obscurū; Sed & aues multæ
sunt. que in noctibus uolant; Unde docemur naturam oculos
nr̄os a creatore hanc ēē sortitos. ut in tenebris uidere non possit;
Dñs enim ad requiē hominū noctes instituit. ut generationis huma
nę quiete possit ēē consultum; Ipsius ergo sunt tenebræ. cuius est lux.
qđ manicheus negat; Ipse est & iam creator corporum nostrorum;
Contra qđ suscipit. cui in præsenti penitens. petrus dicit; Tu possedisti

renes meos. qui suscepisti me ex utero matris meae; Sicut in ore dum
loquimur. & in opere aliquo dum operamur. cordis nri cogitata
ostendimus. ita qd in corde cogitamus. ante quā dicendo. uel ope
rando. pandatur. a renibus gignitur; Secundum illud. qd in alio
spalmo dicimus dō; Quod non solum corda. sed & renes scruteur;
Cum ergo dicit. penitens dō. quō tu possides renes meos. dicit ei.
quia ita tibi in me nihil occultum est; Ut non solū cogitata quae
sunt in corde consideras. sed & cogitanda quae sunt in renibus
cernas; Tu dn̄e. qui suscepisti me ex utero matris meae. ita ut
quicquid abortu meo. semisonis balbutientis infantiae uerbis.
aliquid forte peccaui. cognoscas; & iam in hoc confiteor. quia
terribiliter mihi mirificatus es; Mira opera tua. & quae ocu
lis meis uidi. & te exercerte dn̄e ihū xp̄e cognoui; & anima
mea. nouit nimis; Intus in me est. qd credidi; Non in superficie
uerborum+. siquidem tibi occultum non est nec os meū; Id est os
sum meum. qd fecisti in occulto; Si ergo nec os meum tibi occultū
est. qd ēē naturaliter uoluisti. quid erit ante te occultū in cor
de. quod manifestari iussisti. ad altiora ducimur. cum de ossib;
& substantia quae in inferioribus est terrae. tractamus; Agitur
enim hoc loco. qd dies resurrectionis aduenerit; Ubicumq. in
quit. fuerit os meum. & ubicumq. in inferioribus terrae fuerit sub
stantia mea. in perfectū meū. uidebunt oculi tui; In perfectū meū.
carens. neruis. carens cute. spm̄ non habens. hoc uidebunt oculi tui;
Quia solo aspectu tuorum oculorū. exsurget; In libro enī resurrecti
onis omnes homines qui nati sunt. omnes scribuntur; Quot quot
a die formabuntur. & nemo in eis. qui ibi scriptus non sit; In quo
libro. mihi non sunt in amore. & in honore. nisi amici tui ds̄;

+ sed intus in uisceribus animae qd tu ēē tibi non ē occultum.

Nimis enim confortati sunt principatu eorum; Si quidē participes
eos tui ēē aeterni imperii reprimittis; Nec ut heretici dicunt; non de
bunt mundus subsistere p eum qui prescius erat homines p pecca
ta sua & scelera ad aeternū gehenne incendium destinandos;
Si ita putatis debuisse fieri consultū magis reis iudicatis esse quā scis;
Si enim mundus a suo fuisset transitu reuocatus nullus fuisset sanctorum par
ticeps regni; & dum prouidebatur malis ne ad interitū deuenirent inpe
diebatur bonis ne ad gloriam peruenirent; & ut non perirent pro merito
suo mali hanc boni accipiebant sententiā ne uel temporalē uitā sus
ciperent quibus debebatur aeterna; Nos autē cū propheta gaudea
mus in scis dī & cū apostolo dignis honoribus amicos dñi recordemur;
Quorum tantus est numerus ut super arenā multiplicati ēē noscantur;
Quid nunc si occidit dñs [redacted] peccatores occidit neronem & post eū
omēs uiros sanguinarios quis scōs dñi occiderunt; Si uestrum o heretici
dñs secutus esset consilium ne perirent nero aut deo clitianus uel cete
ri interfectos scōrum non fecisset nec apostolos nec martires nasci;
Esset q par iudiciū in iniustis & iustis ut omnes una preueniens senten
tia per quā simul omēs uiderentur ante puniti quā nati; Sed uos o uiri
sanguinū declinate a nobis qui dicitis quia in uanū acciperint homi
nes ciuitates suas hoc est sine causa sunt mortales effecti & omnia
cum mundo pereunt & ipsa perditio non ita est; Omnes in libro
scripti sunt omnes resur [redacted] gunt; Sed alius dabitur odor uitae
in uitā aeternā alius odor mortis in mortē perpetuam;
Ubi deueniunt hi de [redacted] quibus dicitur Nonne qui te oderunt
dñs odio habuisti & super inimicos tuos tabescebam
Haec petrus in ecclesia loquitur & ecclesia in petro pronuntiat;
Perfecto inquit odio ode [redacted] ram illos inimici facti sunt mihi; & ideo

his anathematizatis. ꝓba me inquit domine et scito cor meū quid
dete sententiā. quid dete credam; interroga me. & scito semitas
meas; Sit tibi sollicitudo de ecclesia tua. & de ouibus tuis. & ui
de si uia iniquitatis diabolus est. qui se ad ambulā dum in ea
in incredulis & hereticis prebet; Uide inquit in populū tuum. ne
sit aliquis in quo uia iniquitatis iter erroribus prebet; & exludens
uiā iniquitatis. deduc me in uiā æternā. ut portę mortis. & inferni
p̄ualeant mihi. secundū uerbū tuū dn̄e ihū xp̄e. qui regnas cū pa
tre & spū scō in sae cula sęculorum. amen. CXXXIIII.

Cauendum est. ne quando sensus noster illuc uadat. ubi genui
no motu. laus creature consistit; Malus enim ꝑ creaturā. nec
ipse est diabolus; Quod si ꝑ naturam nec diabolus malus est.
quanto magis homo malus agen do. nascendo non
probabitur. Nam omnis natura. opus ē dī; Omne autem pecca
tū. opus est contemptoris; Qd̄ & ipsum peccatū. non sui natu
ra malum est; Malū enim illud non facit sola operatio. sed
prę uaricatio; Quō prohibita dum geruntur. & eius qui prohi
buit iuditio destinantur ire. increpata damnantur; Deniq.
& ipsa ꝓhibita. & in bonis. & in malis rebus. reū faciunt ꝑpetran
tem; Nam homicidiū. summum malum. in hominibus; & mi
sericordia. summum bonum; Optinet locum. qd̄
utrumq. uocatur in crimen; Nam & cain. cur
occiderit. a facie dī proicitur; & saul. cur non oc
ciderit. a regno eicitur; Ista forte. apud uete
res dicas potuisse constare; Nunc uero in qua
uis. ꝑsona. misericordia proba tur ēē uirtutis. cū
econtra doceamus. grauius puniri spiritali nunc iudicio.

XV

quam antea punitisunt ferro: nam ferro tollitur uita. ut multum quin
quaginta annorum. Anathematis autē cæde. & uita aeterna eripi
tur. & mors ꝑpetua inrogatur. Cum autē. qui pepercerit heresiarchis
aut prædicatoribus falsitatis. & non eos gladio fidei suæ iugulauerit.
hoc ei euenire. qđ euenit sauli. quis ambigat. aut qui misericordiā
suā putauerit se in heresi ꝑmanentibus exhibere. quis neget simili mo
do a regno dī. exclusi. sicut saul. a regno humano ꝓbatur exclusus.
Quis autē dubit & cam ēē participem. qui iustum ꝑ inuidiā ausus
fuerit condemnare. Si quidem auctoritas apostolici sermonis ad
firmat. qđ omnis qui odit fratrem suū. homicida sit. libra ergo
iusti iudicii. æquali lance ꝑpensa. & nocentem dum interficit. & li
berat innocentem. ostendit & misericordiā iniustā in impio. &
pio cædem crudeliter inrogatā. Cum ergo arguitur factū in im
pio dñs contemptor ostenditur. In quo non ꝓ qualitate humani o
peris. sed ꝓ auctoritate diuini imperii. quę sunt ꝑ ꝑ & rata. si sunt pro
hibita. iure damnantur. Si iussa sunt. iure laudantur. Nam homici
dium in habel. malū. In goliat. bonum est. & mendaciū in iudit bo
nū. contra susannam. malū ē. & usus coniugii. in coniugibus. bo
nus est. In adulteris. malus ē. & astutia serpentina. contra mabos.
bona ē. Contra bonos. mala est. & omne opus & iā scm. ꝑsumptio
crimen est. & iā si misteriis ipsis uideatur aptatū. Quid enī tam
scm. quam communionē xpi. ꝑcipere. & quid tam iniquum. quā
non baptizatus. eandem sumat. aut quid tam magnificum. quā
sacramenta diuina conficere. & quid tā ꝑnitiosum. quā si eam
is conficiat. qui nullum sacerdotii gradum accepit. Data ergo occas
sione. sapienti fecimus ex omni parte manifestū. omne malū non
ēē. nisi qđ fieri prohibet dñs. Nec bonum. nisi qđ fieri ꝑcipit dñs.

Cum ergo uel ꝓhibita ꝑpetrauerit homo uel iussa contempserit
actio eum efficit malum; & ideo cū dixisset eripe me dñe ab homi
ne malo eius malitiæ actiones exposuit; Ut malos homines non na
naturæ qualitas sed operationum nequitiā manifestet; Ait enim;
Dñe libera me ab his qui cogitauerunt malitias in corde; Cessat
generationes accussatio ubi cogitationis prauitas increpatur;
Tota inquit die constituerunt proeliū; Cum audis proeliū pugnan
tes caue; Siue quos uides siue quos non uides; Nam & istos quos ui
des ꝑ illos scias quos non uides excitatos; Quos enim uides homines
sunt; Quos autē non uides spꝰ nequā sunt; Age ergo & pugnanti
bus pugna & si auxiliū poscis are te repugnantem ostende; Linguæ
contra te pugnant quas acuunt heretici sicut serpentes his & tu
esto sicut serpens astutus & te simplicē ut colū bam ee ciuibus tuis
id est catholicis solis ostende; Ceterū hereticis & cunctis contraue
ritatē uenientib; ipsis serpentib; esto astutior; Noli timere iussum
tibi ē ad nō tuo; Tam bona est astutia contra malitiā quā be
nigna simplicitas circa iustitiā; Occide hereticos & dñi tui spi
ritali gladio interfice inimicos; Quid enī faciunt inimici dī
id est immundi spꝰ uolunt excludere de templo suo dñi id est
spm scm & ipsi ibi uolunt habitare id est in te; Templum dī
tues; & quid conantur heretici uolunt excludere a te uerita
tē & in te intus fallaciā claudere; Occide utrosq & ad sertio
nes falsas ad sertionibus ueris exsupera atq suggestiones dæmonū
diuinæ legis sententiis uince; Verū quia dæmonia ieiuniis &
orationib; superari posse didicisti tene ordinē belli; & sicut
te p̄sens psalmus edocet absconderunt enī supbi laqueos mihi;
Quare supbi quia contemptores dī; Quomodo absconderunt

faciunt dulce uideri quod amarum est; Et aestimari bonū
quod malū est; Et funes tetenderunt In muscipula pedibus meis; De
pedibus mentis euidenter Instrueris quibus funes sunt tensae; Ad
sertiones hereticorū cum syllogismis uincula conantur Innectere
gressibus scīs; Et uideantur tibi uera ēē quae falsa sunt; funes & iā
sunt suggestiones dęmonū quibus qui consenserit ligabitur
ab eis; Iuxta semitā inquit scandalū posuerunt mihi; Semitā
ambulantis castitatis occurrit fornicationis stimulus; Semitā
ueritatis eunti occurrit ad sertio falsitatis; Quid ad haec clamo
ob umbra dn̄e sup caput meū In die belli; Tu mihi esto galea tegens
caput ut non tradar in desiderio peccatorū; Cogitauerunt enim
aduersum me non tradas me neumquā exaltetur caput circui
tus eorū sed labor labiorū eorū operiat eos ut de suis sibimet ad ser
tionib; conuincantur; Verbi gratia; Dicunt dęmonia suggestioni
bus suis; Dulcis amplexus suaue osculū delectabilis fornicatio;
Ego dicam eis; Unius horae immo unius puncti dilectamētū est sed
est aeternae mortis interitus; Dicunt uerbi causa heretici ad serti
onibus suis; Pater maior est filius minor; Ergo respondeā; Qui ma
ior est senescit & defecit; Qui minor est iuuenescit & similiter
grandescit ut desinat; Ds̄ autē nec minor nec maior est; Quia sicut
finē non habet nec initiū habuit; Semp fuit immutabilis pater &
semp fuit cuius ess & pater; Necumquā fuit sine spū scō; Ac p hoc
pater numquā fuit sine bonitate quę est filius nūquā fuit sine
scītate quę est sp̄s scs̄; His itaq ad sertionibus tuis labor labiorū eorū
operiet eos; & cadent spp eos carbones ignis; In spiritibus inmun
dis ut exurantur; In hereticis & chismaticis ut ad suū dn̄m reuer
tantur; Quod si p manserit in ad sertionibus suis peruersus ad sertor

& uir linguosus non directus fuerit sup terram. idē dum est in corpore
non direxit. uir linguosus ab adsertionibus prauis linguā suā. iniustus
effectus. iniustitiae suae. eum sententia comitabitur talis. ut eū
mala capiant. ad interitum sempiternum; Cognoui enī. quo fa
ciet dn̄s iudicium inopum; Eorum sine dubio. qui simpliciter in
currunt; Qui inopia sensus fatigati. uenenosos cibos hereseos. in es
ca percipiunt; Quid ergo putamus. quod iudiciū futurum. istos
solos pcuat. qui uenenosas escas esurientibus tradunt. ego esti
mo. quod ad illos magis adtendat sententia. qui eos. cibo salubri
non reficiunt; Si enī catholici doctores reficerent. heretici sub
ripere non ualerent; Unde isto sermo comminantis iudicium.
plus ad nos. quam ad illos adtendit; Nos enim. nos inquam. isto
comminationis stimulo excitamur. quo facturus legitur dn̄s iu
dicium inopis. & uindictam pauperis; Siquidem ut ppheta tes
tatur. dicturus est; Ecce lac comedistis. & lanis cooperiebamini.
& oues meae a lupis inuasae sunt; & dum non pcurastis pascua
salubre. ab inimicis meis. eis sunt herbae morbidae pcuratae;
Caueant ergo omnes. qui possunt escas utiles esurientibus dare.
caueant inquam. quia si ab ipsis uitales non acceperint cibos.
ab ostibus mortales accipient; Et iudicabimur in iudicio. quae
erit iudicium inopum. & uindictam pauperū; Tunc sine dubio.
quando iusti confitebuntur nomini scō. & habitabunt recti cum xpō.
qui regnat cum patre & spū scō. pomā saecula saeculorum amen.

Exh Ordo psalmi. qui finem accepit. in presentis psalmi extenditur
textum; Ibi enī dixi. eripe me dn̄e ab homine malo & cetera.
Hic. dn̄e clamaui ad te. exaudi me; & ut ostenderet. sed de here
ticis dixisse. qui cogitant malitias in corde. hic dicit non de

dines cor meum in uerba malitiæ. sed pone custodiam ori meo.
& hostium circumstantiæ labiis meis; Ne forte dum studio defenden
de ueritatis conor multos proferre sermones. offendam. & habeam partem
cum hominibus operantibus iniquitatem; Sed quia hoc rogo. ut non
cum nicer cum electis eorum. presta mihi correptionem tuam. ut sit ius
tus. mihi imperans. cuius meus error corrigatur; Exemplo incom
parabile. donum dei est. quando nobis quicumque super faciem terræ
iustus ostenditur; Habet dominus diuites in omnibus. habet in quam
habet seruos. & benignos. & iustos. sed non sumus digni notitiæ
eorum; Beatus. cui conceditur dei famulum nosse. qui corripiat in misericordia
& increpet in amore dei; Uæ autem mihi. & meis similibus;
Quia inuicem nobis oleo capita inpinguamus. & adolantes nobis inuicem
in presenti positi. sanctos nos uocamus. & non nos; Absentes uero nos ita mor
demus. atque percutimus. ut recte canibus comparemur; Horum inquit
oleum. id est horum adolatio. non inpinguat caput meum; At magis
oratio mea. in beneplacitis eorum; id est oro ne placeant mihi. quæ
beneplacita sunt eis; Qui absorti sunt. iunti petræ. iudices eorum.
Iuxta petram sunt heretici. non super petram; Nam si super petram erant. ab
sorbui. non poterant; Nunc autem fundamentum petræ solidæ relin
quentes. iuxta ipsam petram fabricant. in arena. ubi nidos suos constru
entes. cum suis paruulis absorbuntur; Non se inquit excusat sermo
propheticus. sed audiant uerba mea. quomodo pote erunt; habent sen
sum. ingenium. intellegentiam. audiant uerba mea. tollant sua;
Uerba audiant. aperiant auditum suum. uerbis meis; Sicut crassitu
do terræ. eructuat super terram; Ubicumque macra terra. & sabolo. ha
renæque permixta. non excrepuit; Pinguis autem terra ita se aperit.
ut quasi os suum cælo apertum ostendat; At quicquid e cælis fuerit

missum sitienter excipiat; Ita inquit isti audiant uerba mea sicut
crassitudo terrae. eructuat in fruge frumenti uini, & olei: & quam
pinguis sit infra se super se. eructuat; Dissipata sunt ossa nostra
secus infernum; Grecus dicit ossa eorum; Siue ergo nostra siue
eorum ossa secus infernū posita dissipantur; Sicut cera secus focū
posita mollescit in foco autē missa liquescit. & deperit ita ossa
nostra secus infernum posita mollescunt; In infernum autē mis
sa liquescunt; Nam iuxta infernum sunt quando iuxta illos sum
qui nobis fomitem tribuunt delinquendo; Siue quando illis co
gitationibus non resistimus quae se ingerunt turpiter menti siue
quando foci & atem nostrā diuersitas sexus inquietat siue quan
do talibus iungimur quibus xp̄ianę regulae non placet cursus
siue quando iungimur hereticis & quasi sub specia amicitiae
cum his uidemur inire conflictum & ñ aperta fronte. utroma
ni contra barbaros repugnamus ibi dissipantur ossa nostra iux
ta posita & secus ipsum infernum conlocata; Si uero uni horum
p ipsam uicinitatem fuerimus adiuncti non solū ossa sed & ipsa
anima dissipantur; Dicamus ergo cū clamore; Ad te dn̄e dn̄e
oculi mei in te speraui ne auferas animā meā; Non eam aufe
ras de libro uitę ubi sunt catholici & in libro mortis inseras
ubi hereticorum conuenticula condemnantur; Sed custodi me
ab aqueo quem statuerunt mihi & abscandalis operantibus iniqui
tatem; Ibi enī retiaculum tetenderunt ut in uno de quibus su
pra diximus capiant ibi ubi cadunt peccatores; A quibus autē
alienus effectus singulariter uiuam donec ex eam siue tran
seam; Melius ē enim mihi solitaria conuersatio habens
uitam quam multitudine conuersatus mortem incurram;

Singulariter uiuendum est, ubi societas uitae p̄sentis. aeternę uitae commodis. aduersatur. cuius retiaculo. oremus instanter. ut dirigatur oratio nr̄a in conspectu dī. sicut timiamatis incensum; Sic enī in greco psallitur; Dirigatur oratio nr̄a. sicut timiama; Idest ut in odorem suauitatis. sacrificium nr̄ae orationis accipiat; Sacrificium nr̄m. uespertinum sit; Idest iuxta finem lucis huius. qua hora ab hac luce migramus; Tunc enī. in uesperno sacrificio sumus; Ibi est tota nr̄ae cogitationis. ponenda intentio. ut leuantes manus in insigno crucis. dum ad dn̄m pergimus. gratulemur in xp̄o ihū dn̄o nr̄o. qui in unitate dītatis. uiuit & regnat cum patre & sp̄u sc̄o per omnia saecula saeculorum. amen. CXLI.

Cum a facie saulis. Later & in specunca dauid p̄fugus. istum psalmum legitur cecinisse; Voce inquit mea ad dn̄m clamaui. & uoce mea dn̄m deprecatus sum; Effundo in conspectu eius. orationē meam. & tribulationem. ante ipsum p̄nuntio; In defectu enī ait sp̄s mei. ibi cognouisti semitas meas; Ibi clama ad hoc xpiane. ibi effunde in conspectu dī. orationē tuā. ibi tribulationē tuam p̄nuntia. non p̄ditis rebus. non facultatibus. non agrorum finib; uel his quae nobis deposito corpore necessaria penitus non sunt. sed in defectu sp̄s tui. ibi esto sollicitus. ibi enim cognoscuntur semitae tuae; Defectus. sp̄s nr̄i est. quando nos carnaliū rerum necessitates. aut delectationes. inuadunt;

Ibi enī absconditi sunt laquei nobis. a diabolo & ministris eius; Tunc consideramus ad dexteram. id est ad lectionē. ad orationem. ad psalmū. & non delectamur; Sed sic redimur mesti. ut nec nos ipsos agnoscere ualeamus. extranei nobis fiunt ipsi apices sc̄i. & quasi in extero positi. nos in & ipsos agnoscere non ualemus. tunc per yt

fuga a nobis; & illud qd nobis clamat apostolus fugite fornicati-
one. nos surda aure transimus. In tus est enim malum in tus est
hostis. tunc quando perit ista a nobis fuga. & non est cogitatus
non conpunctio. non ex affectu aliqui. qui requirat animam meam.
nec redit ad sensum meum. ut requirat animam meam. & dicam
illi. Age actus meos. noli perdere. quod tanto tempore labo
rasti. Haec non dico. Quare. quia defecit in me spus meus. tem
pore. quando in uia qua ambulabam absconderunt laque
os mihi. & quia perit fuga a me. Aliud quo possim euadere
paenitus non habebo. nisi totis uiribus clam e ad te. Dne. pere
ant omnia quae in mundo sunt. tu spes mea. tu portio mea
in terra uiuentium. intende orationem meam. quo humilia
tus sum nimis. Tenent me peccata mea. & iugum suum posu
erunt super me per peccata mea. principes uitiorum. & crimi
num. tu libera me a psequentibus me. quo confortati sunt
sup me. & educ de carcere. animam meam. Tunc enim carce
rem patitur anima nra. Dum hinc inde nobis clausum. ad lec
tionem uel orationem uel ad bonum cursum. siue mundi oc
cupationes. siue corporeae. delectationes efficiunt. Nec ut
quidam putant corpus humanum. carcerem audemus dicere.
quod templum di. paulus apostolus ee testatur. sed carcerem
patimur. quando orare non delectat. quando fastidimur in spi
ritalib: cibis. & nunc necessitatum terrenarum claustris. nunc ad
delectationem hostius conclusi. defecimus. Uerus carcer animae in
ter est. pquo totis uiribus est clamandum ad xpm. ut educat de car
cere hoc. animas nostras. ad confitendum nomini suo. ut incipiat eam
delectatio confessionis excolere. quae deserta facta est. orationis. &

lectionis & spiritalis exercitij cultura cessante. Cum ergo ex hoc carcere eduxeris animam meam & coepero recto tenore confiteri nomini tuo tunc me expectant iusti donec retribuas mihi. In xpo ihu dno nro qui reg cum patre & spu sco in scla sclorum am. cxl.ii.

Sic inchoauit psalmista ut in terrore mitteret omne humanum genus, Quis enim audeat do dicere ex audi me in ueritate tua & in tua iustitia? Uerum enim & iustum est ut qui peccauerit puniatur, Acerrime coepisti ppheta principio tale aliquid iungendo subsequere ut psallentes respirare possimus, Non intres inquit in iudicio cum seruo tuo, Hoc ergo uoluisti dicere iustitia tua est ut dns in iudicio intrare cum seruo contemnas; Quis enim ad conparationem tuam iustificabitur homo? Quem ius scm & electum & mundum & laudabilem in conspectu tuo id est ad conparationem tuam siue diuina iudicia siue humana probare non possunt, Omnis enim pulchritudo te psente deformis est; Omnis fortitudo te psente infirma; Oms diuitiae te psente mendacitates; Omnis iustitia humana te psente iniustitia, & ut uicinam iustitiae tuae iustitiam humanam exquirere desinas quae eo quo psecutus est inimicus animam meam & humiliauit in terra id est in corpore uitam meam conlocauit me in obscuro sic mortuum saeculi tanta me obscuritate suae circum dedit fraudis ut mortuum me apud dm credent, Putarem me nullum recuperationis apud iustitiam tuam aditum inuenire. Ideo anxiatus est in me sps ms & in me turbatum est cor meum, Coepi recordari dierum antiquorum quantis pmisericordia subuenire dignatus es & meditatus sum in omnib: operib:. Quib: dicis omnib: te deprecantib: subuenire. Et ideo expandi manus meas ad te quia anima mea sicut terra sine aqua sic in peccatis sicca facta est.

+ aquam

quasi que non habeat a[illegible] baptisatis. velociter exaudi me
Dñe. defecit sps meus; id est spiritalis in me uita defecit;
Non auertas faciem tuam a me. & ero similis descendentibus in la
cum; Idē similis ero in morte damnatis; Non tamen par
ticeps. sed similis; Similis quia peccaui. & non particeps
quia ad tuam misericordiam conuolaui; fac ergo au
ditā mihi mane misericordiā tuā. quō in te speraui dñe;
deo mane posuit. quia tam diu noctem & tenebras. pati
mur. quam diu pietas diuina compungat. clementia
pietatis indulgeat; At ubi uox coeperit pœnitentis au
diri. & lux indulgentis ostendi. nox omnis abscedat. &
initiū lucis accedit; In qua luce non erramus. sed quasi
inde positi. honeste ambulamus; Notam enim faci & no
bis uiā. quam ambulemus in lucem. si ad ipsum leuauerim
animas nostras; Sicut enim in tenebris positi. lucem indi
gent. ita in luce positi. ducem qui liberet ab errore; &
ideo discendum est ab his. qui in luce sunt; Notam fac mi
hi uiā. In qua ambulem. quō ad te leuaui animam meā;
Eripe me de inimicis meis. quō ad te confugi; qui ad patro
nū uadet. sicut se ab eo liberari postulat. sic ut illis agnos
cat uoluntatem exorat; Dubius est enī de patrono sus
ceptus. si non & suā uindicauerit uoluntatem; & ideo
post ea quā dixit dō. ad te confugi. adici & doce me
facere uoluntatem. tuam; Uis ergo o homo habere
patronum dñm. disce uoluntatem eius; fac qd uult & fa
ci & qd uis; Diximus ergo patrono. eripe me de inimicis
meis; Inimici nobis sunt. sps in mundi; Qui tunc a nob

fugiui quando in nobis sentiunt spm sctum & ideo rogandus est sps
scs ut ipse deducat in terram: tenia enim corporis nri tunc recta
est: cum bnea est sps scs. & quotiens cumq suam uiam nobis sps ne-
quā ad ambulandum ingesserit: totiens sps scs deducet nos in terram
rectam; & si nostra merita desunt: immo quia desunt: ipse tamen
propter nomen suum uiuificat nos in equitate sua; Hoc aequi-
tatis suae iudicio statuens: ut pdat omis inimicos nostros; Qui ideo
nobis inimici sunt: quia nos serui esse dni studemus; Hac inquit ob
causam perdes omnes inimicos meos: quo seruus tuus sum; Non ergo
aliunde inimicos habentes: nec pro quibus cumq terrenis actibus
aduersarios; Si ideo inimicitus daemonum aut hominum laboramus
quo serui esse dni studemus: non timeamus inimicitias eorum; quia
illis pereuntibus: nos liberabimus: a xpo dno nro: qui regnat cum
patre & spu sco nunc & semp & in omnia saecla saeclorum: am ps. xiiii.

Benedictus dns ds meus: qui docuit manus nostras in proelio; tem
pore quo morses leuabit manus ad dm: & uincebatur allophilorum
turba pugnantium: cumq eas deposuisset uincentes: uicti uincebat;
Docuit ergo manus nostras in proelio: non armis: sed precibus pugnaturus;
Docuit etiam digitos nostros ad bellum; Ut dum bellum siue uisibilium
siue inuisibilium hostium senserimus: nos digitis armemus frontem
triumpho crucis: & securi animo dimicemus: dicentes dno; Tu misericor
dia mea: tu refugium meum: tu susceptor meus: tu liberator meus; Tu enim
subdes populos subtus me: infestum populum cogitationum malorum;
Insurgentem sup me: subdes subtus me; Ut quid autem memoratur pugna:
quid proelium: quid bellum: quid autem ds aeternus innotescere uolue
rit homini: si homo uanitati similis factus est: moritur enim: & dies eius
sicut umbra praetereunt; Quid ergo lex: quid comminatio peccatoribus

quid terror incredulis. si paucorum dierum uita finem accipiens effectum
sui ulterius non habebit. hanc audiens apostolus paulus increpat dicens;
Si in hac uita tantum sperantes sumus: miseratiores sumus omnibus
hominibus; & ideo psalmus presens audi quid sentiat; Quasi qui dicat;
Quo uitam aeternam esse homines prophetis tuis predicatoribusque non cre
dunt; Tu ipse per te inclina caelos tuos & descende; Inclinauit enim
caelos quando cum in forma dei esset esseque aequalis deo patri exina
nuit seipsum formam serui suscipiens; Inclinauit caelos ut si dicas
causa uerbi imperatori; Dum tetu humilias inclinas omne palati
um; Inclinauit ergo caelos & discendit ut tangeret montes ut fu
migarent; Montium fumus nubes creat; Quas producens deus de the
auris suis fundit in terram ut terra proferat omne fructum genus
quo esurientium corpora nutriantur; Cum discenderet deus in xpo
ut mundum conciliaret sibi tetigit montes & fumigati sunt; Id est teti
git apostolos suos & fumum nubium reddiderunt; Quorum tanta
imbrium pluuia ut in toto orbe terrarum uenas fontium repleretur
quibus omne abluerentur facinus & lauaretur omne peccatum;
Uerum quia ad eum peruenire nos prohibet principes huius mundi cum
spiritibus suis & hominibus qui colunt eum tu mitte sagittas tuas
contra eum & libera me de aquis multis ut uno fonte tui baptma
tis fruar; libera me de manu allophilorum; quorum os loqui
tur uanitatem & dextera eorum non est dextera pietatis quae
uestitum exspoliat & siue temporalibus siue quod est aceruius
aeternis opibus nudat; Quibus dum me liberaueris inquit domine
in cantico nouo cantabo tibi; Id est in nouitate uitae ambulans
in psalterio decem cordarum psallam tibi; Decem precepta
legis suscipiens & decem plagas aegipto percussa fugiens psallam tibi;

aegiptum percussam

Tibi psallam q̄ das salutem regibus. Id est. quidas æternam victo
ribus uitiorum. Quia hi vere reges sunt. qui partiti ipsi regni dicē
creduntur. Quis autem eos alius liberat. nisi idem dñs. qui libera
uit dauid seruū suum. hunc enī eundum q̄ dñm. marchion negat.
similiter apelles. & ualentinus. & manicheus. infelices. & miseri.
Dum nolunt ab ipso dño liberari. in æternum damnari non metuunt.
A quibus nos ipse qui liberauit dauid. ipse liberet. Quia os eorum
loquitur uanitatem. & ut supradiximus. dextera eorū. dextera
iniquitatis. Hos sane adserit loqui uanitatem. in hoc loco. qui ser
uientiū dō paupertate ridicule abutuntur. dicentes. Ut quid in
edia laborant. colentes dñm. & quid opibus affluunt. contemnen
tes. ignorant medicū. his parsimoniam imperare. & continentiā
præcipere. in quibus salutem uenarū mentibus deprehendunt.
Quos uero morituros agnoscant. sinunt suis omnibus delectationi
bus consentire. Quales est. ut de his dicas. qui lætati sunt in filiis
fortibus. & filiabus ornatis. Ac de promptuariis plenis. defetosis
ouibus debubus crassis. Qui cum omnia temporalia habeant.
dñm tamē qui est aeternus non mereantur habere ppitiū. Quiq;
cum acciperint finem temporalis lætitiae. aeternae tristitiæ
poenas adsumunt. E contra hi. quos uides lugentes & flentes.
& indi timore cōstitutos egentes. cū finē fecerint flendi. aeterni
eos gaudii suscipit fructus. Dicant ergo increduli. beatum po
pulum habentē copiosae quae mundi sunt. nos aū hunc solum po
pulum beatum dicamus. cuius ē dñs dñs eius. In scta sclorū. amē.

Exaltatur dñs. ab homine. quando spm̄ scm̄ quem in se cxliiii.
p consecrationē baptismatis sacri suscepit. non terrenis. et humi
limis cogitationib; humiliat. sed eum caelestibus desiderus. et

ex celsis exaltat; ita ut per singulos dies benedicat dnm & quasi quinque
per inchoauerit sine fastidio seruiat illi cui generatio & generatio
confitetur; Generatio iudeorum & generatio gentium. In lege moy-
si & prophetarum illa ista in euangeliorum & apostolorum doctri-
na uirtutem terribiliorum tuorum dicent; Ut notam faciant filius homi-
num potentiam tuam ostendentes quia regnum tuum dne regnum sit om-
nium saeculorum; & ita sit dominatio in omni generatione & progenie
ut non sit gens neque regnum in quo non tuus filius praedicetur; Fidelis
es enim dne in uerbis tuis quibus promisisti daturum te nobis; Qui adle-
uaret omnes qui ruunt in hoc mundo & qui erigeret omnes quos in-
liserat inimicus; Oculi enim omnium credentium; Sperarunt in te spe enim
salui facti sunt; Quibus dedistis escam in tempore oportuno quando
aperuisti manus tuas in cruce; Tu suscepisti maledictiones nostras
& nobis dedisti benedictiones tuas; Proximus es enim omnibus; Om-
nibus inquit te inuocantibus in ueritate, id est qui te in dno nro ihu
xpo inuocauit ipse est enim ueritas; & uoluntatem non contemnenti-
um te facies & orationem eorum exaudies in quibus te pro rebus aeter-
nis exorant; Custodit dns inquit omnes qui diligunt eum; Uideamus qui
sint qui diligunt eum; Ipsum interrogemus ipse dicat qui sunt dili-
gentes eum; Audiamus eum dicentem; Qui audiat uerba mea & facit
ea hic est qui diligit me; Qui autem non faciunt ea omnes peccatores
hos a se reici & atque disperdet; Laudem ergo dni loquatur os nostrum;
discedant ab eo uniuerse detractiones; Ea quae nouimus in fratribus laudanda me-
moremus; Alios sibi testes inueniant aliena peccata nos nostri accusato-
res nostrique tantum uituperatores effecti semper in dni laudibus atque in dni
benedictionibus occupemur agentes ei gratias in scda scdm am. cxlv.
Laudat anima nostra dnm quando opera nostra in dni laudibus excer-
centur, et laudamus dnum in uita nra, id est

[illegible] moribus nostris; Psalla
mus ergo dō [illegible] corpore sumus; Non confidentes in homi
nibus qui hodie dominantur & cras sepelierunt quia exi & abeis spūs & hi
reuertentes in terram de qua adsumpti sunt; ex die ipsa pereunt cogita
tiones; Illae utiq; quae eos non sinebant quiescere; Camus uendamus fabri
cemus pugnemus; haec & his similia cogitationū genera subito momento
uno pereunt; Beatus ergo est qui sibi spem ponit in dn̄o dō qui fecit caelū
& terrā mare & omnia quae in eis sunt; Custodit enim ueritatē in saecula;
tempore quo se putant fallaces uincere p mendaciū ille ueritatem custodit
ut faciat iudiciū; Quibus non isto saeculo sed in futuro; Non ergo perit ueritas
a dō; Ideo enī & iudicē eum credimus ēe uenturū quia custodit ueritatem
ut faciat tunc iudiciū iniuriā patientibus qui nunc dat escam esurientibus;
Ipse erigit per se elisos p adam & p eundem conpeditos ex solu & ipse
cecos inluminauit ipse dirigit iustos ipse custodit aduenas; Hos utiq;
qui se peregrinos in hoc exhibent mundo & ppter quā sunt renati patriā
concupiscunt; Orfanū enī custodit & qui p nomine dī parentes suae dese
rit carnis; & ipsū diabolū qui est uia peccatorū exterminabit ipse qui
est ds̄ tuus sion ds̄ utiq; aecclesiae catholicae unius in trinitate trinus
in trinitate qui regnat in saecula saeculorum amen CXLVI

Laudemus dn̄m quō bonus est psalmus; Psalmus bonus est in quo dn̄o
nostro fit iucundatio; Aedificat enī hierusalem dn̄s & dispersiones israhel
congregat; Cotidie eā aedificat dn̄s cotidie aecclesiā suam p credentes
aedificat & eos qui ab ea sunt dispersi ad eū reuocans; iterū congregatio
ni adsocuit; Qui numerat multitudinē stellarū & omnium earū nomi
na uocat; Hic & potestas uirtutis eius his uirtutibus sit parata & hoc
eū posse facere non ambigat nisi qui omnipotentem esse non credit
tamen numerare multitudinē stellarū eū credamus in scīs his qui

intenebris mundi positi ꝑ[ter]
luminosi aspectus sui his qui celos aspiciunt · qua stellę ꝑ merito actuum
suorū · amplius minusue resplendent ; In quibus magnus dns noster
& magna eius ostenditur uirtus ; Per hominē enī magnificatur ab ho
minibus ꝑ hominē · ab hominibus blasphematur ; & sicut his uer per
quos nomen dn̄ blasphematur · tabi benedicti sunt · per quos magn
a eius uirtus ostenditur ; & innumerabilis eius sapientia declara
tur · ꝑ quā sup bos pleat · & mansuetos suscipit ; & humiliat ꝑcca
tores ad terram · ut ad terra reos ex alta & ad celos ; Omnis enī qui se
humiliat exaltabitur ; Id est qua gens ꝑ penitentiā sua peccata
dn̄o confitetur ; In capite ergo In confessionibus dn̄o & psallite
ei In cithara ; Cithara · habe & lignū crucis · habe & cordas · cithare
& imbrem de celo uementem ad nos ; Operuit enī celos · nu
bibus ; Id est apostolus suos tradidit facies celorum suorum · & ꝓce
pit eis · ut dent terre pluuiā · & omnes gentes terrenas · in nomine
patris · & filii · & sp̄s sc̄i · celesti imbre perfundant ; Hec pluuia
ꝑducit in montibus fœnum ; Nascuntur simpliciores quiq · ex qui
bus passim exuma indi populo comprobantur ; Non enim possunt
spiritalium cibo refici · his qui terrenis actibus occupati · membra ta
men uidentur ecclesie ; His montes · Id est apostoli · non ut ipsi
uerticibus mentium suarum · altitudines rerum celestium · in cibo
offerunt ; Perfectorum enim est · solidus cibus ; Quis enim cum eis
disputet · de eorum perseuerantia · de diurna & nocturna
occupatione · eruditionē diuine conuersationis · quis de minutis sug
gestionum · quis de contemptu omnium rerum labentium · quis de
contemptu omnium uitiorum · quis cum est agat · de inuisibilibus
ꝑfectibus · ut sit quis episcopus dō · sit quis pontifex xp̄o · pinuis

4 biles cenatys et grady q[ui] in corde suo disposuit ut quamdiu d[omi]no corpore ex[er]cat alterādat et nūq

‡ : ex interioribus omnium habe ex euangelio plectrum ; Sonat ista
celum suos dirigunt eorsus dantes solatium ꝑ

[illegible] ut quā diu de-
[illegible] discendat. offerens cor
pus suū dō hostiam uiuam cottidie seipsum ita corpori xpi adsocians.
ut corpus eius corpori xpi admixtū unū corpus secundū apostolum
fiat; Haec & his similia his dantur in cibo. qui cum paulo
possunt dicere; Mihi mundus crucifixus est. & ego mundo;
Sicut ergo ostendimus spiritaliū cibum solidum. utrorū perfectorū.
ostendamus nunc iumentorū foenū. qd producunt hi quos
supra diximus montes; Omne inquit quod in macello uenundatur.
emite. nihil interrogantis; Item; Tu quis es. qui contristes
fratrem tuum. in manducando. Item; Qui manducat.
dn̄o suo manducat. gratias enī agit dō; Item qui se non continet.
nubat; Item; Qui dat nuptū filiā. bene facit; Item;
Uolo adulescentulas uiduas nubere; Hoc foenū montes uicini
caelis. qui in terra positi dicunt. nostra autē conuersatio in caelis
est. iumentis producunt; Quibus consuetudo carnalis imperat
sola. & ipsi consuetudini carnali. lex ponitur. quā sequens coniux
coniugi placeat. seruus domino. filii carnales. parentibus
carnalibus. parentes carnales. filiis carnalibus. his. herba in
seruitute offertur. datur ut iumentis esca; & ut pullis corvorum.
inuocantibus eum; Corui enī fuerunt patres nr̄i. qui
in nigredine idolatriae permanentes. ad arcam numquā reuersi sunt;
Nos uero pulli eorum sumus. qui inuocamus dn̄m. qui
non in uiribus equi uoluntatem habebit; Non enim uirtute
terrena uinci potest. qui contra nos terrena uirtute non pugnat;
Uires ergo equi terrenae uires sunt. quas ds̄ non in sua uoluit extollentia gloriari. sed de sua pietate sperare permisit; Nec in
uiribus inqt eq nec in tabernaculis uiri bn̄placitum ē ei, id ē in
confidentia habitationis suae: vnd et Graecꝰ n̄ dicit; In ta-

Nec in uiribus inquit [illegible]
id est in confidentia ha[illegible]
bernaculis sed in tibiis. Siue [illegible] inquit in cursu equi confidentem
siue in suis tibiis presumentem contemnere dns. Quos nos latius dicamus.
Qui confidit in libertate arbitrii sui quod per hanc fugiat persequentem
incurrit. Qui confidit in uirtute cursus sui spiritalis quod possit
in tibiis suis stans immobilis permanere non permanere. Nec ista dicentes
excludone coneris stare sed moneo ne te putes per liberum solum arbi
trium fugere. Currat equus tuus sit paratus ad bellum. Sic enim
scriptum est. Equus paratur ad diem belli dns autem salutem tribu
it. Tamen dum curris dicito. Dns uirtutum tribuit equo meo ut cur
rere dns dedit tibiis meis perseuerantiam ut starem. Non ergo
putes quod te libertas arbitrii tui ita habe quasi nauem per quam uis eua
dere barbaros delitore per quam uis euadere fluctibus pelagi per quam
uis ad patriam quam desideras peruenire. Sed si dns imperauerit uen
tis prosperis et aduersis flatibus silentium dederit si latentes uadus
demonstrauerit et somnum tulerit gubernantibus nautis et absque
lesione portum ingredi fecerit post hec gratias dom non nautis.
Nec ista dicentes excludimus nauem et nautas sed magis et na
uem ornamus et nautas quibus dni presule confitemur.
Si enim nauis non fuisset utique quod dns gubernaret non esset. Si nautae
non esset non essent quos dns excitaret. Si uela non essent non
essent quibus daret prospera flabra uentorum. Ita ergo dicamus. Si arbi
trium in te non fuerit bonae uoluntatis non erit tecum pax dei. In terra
enim pax dei cum hominibus bonae uoluntatis. Obicitur huic loco
nos hoc ita dicere ut uideamur hominis uoluntatem ostendere
quod dei gratiam ante cedat. Uigilanter age et non calum niose

genus.

+ uides gratiam dni generalem s̄ omne hominum effusam gn̄ius; Omnes +
[illegible] ; Descendit de cælo
ds̄ homine non uolente docuit exemplo & uerbo homini non rogan
ti signa multa & uirtutes ad se manifestandū exercuit; Homine
& iam prohibente mortalitatē nr̄am suscepit homine ignorante
in risus crucifixus inter homicidias mortuus sepultus resurrexit
& in cælis ascendit; Hæc omnia ad hominis salutē ad hominis libe
rationē ad hominis redemptionē ad hominis coronā ad hominis
gloriā exercuit xp̄s; Nota tibi calūniose qd̄ di co; Ad hominis
salutē non uolentis neq currentis; Quidē ergo qd̄ egimus? Osten
dimus tibi ante cedentem gratiā dī generalē omniū hominū bonā
uoluntatē; Nota tibi predistinate qd̄ loquor omniū generaliter
bonā uoluntatē; Xp̄i gratia hoc ordine quo diximus ante cedit si
tamen pro omnib; natus sitam̄ pro omnib; passus si non negas pro omnib;
mortuū sicū apostolo ad seris qd̄ om̄s homines uult saluos fieri;
Age nunc tollete a generali gratia ad specialē accede & similiter cū apos
tolo clama; Nō om̄s generaliter homo saluus erit sed om̄s homo qui
cūq; inuocauerit nomen dn̄i hic saluus erit; Uade ergo ad officinā me
dici qui ultro uenit ad ciuitatē nostrā; Non utiq nob rogantib; omni
bus nob medicus sup uenit officinā aperuit & uocē emisit; qua ac si
preco exclamans dixit; Uenite ad me om̄s; Iam modo post hanc uocē
ante cedit uoluntas gratiā; Si enī noluerit is gladius uoluerit is in
quit & audieritis me quæ bona sunt terræ edetis. Si autē noluerit is
gladius uos comedet; Sicut ergo ante cessit gratia uoluntatē homi
nis in ostentione sui & in adaptione ueritatis ita ante cedit uolun
tas hominis gratiā dī; Non enim prius baptizaris & sic uelle incipis
credere sed prius uoluntatē tuā pfectā exhibes sacerdoti & confes

post Omnes, habet Excusus: antecedit gr̄a multiplici largitate diffusa +

sione tua tuis labiis panelis et ita demum ad Dei gratiam ut consequaris
adtinges. quam consecutus confiteberis quia omnia ad [illegible]
dona credendo et desiderando consecutus es. et ita demum ultimum huius psal
mi cantabis. Quando beneplacitum est domino super timentes eum.
et in eos qui sperant in misericordia eius. Excludere uolens ex tol
lentiam humanitatis uoluntatem diuinitatis expressit. Scit enim
dominus hostem nostrum tunc nobis posse subripere. cum nos sine timo
re diuino reppererit. et ideo ad remedium nostrum pronuntiauit hoc
dictum. quasi qui diceret. Beneplacitum est domino super eos. qui a diabo
lo liberantur. Non enim dominus affectum dicitur. ut ab hominibus
timeatur. sed misericordia totus misereri dum studet. homini
uult ex imperio timoris fieri quod profuturum ipsi homini pro certo
cognoscit. Sicut qui litteras docent. timorem discentibus. et ter
rorem indicunt. Non utique necessarium magistris. sed ualde discipu
lis profuturum. et sicut illos exhorrent. qui sine timore et sine spe sunt.
sciunt enim eos ad eruditionem peruenire non posse. ita in eos delecta
tionem sae habere commemorant qui timent eos. et in eos qui sperant.
in eruditione eorum. Et hoc de hominibus tantum longe est a compara
tione dei. quantum longe est a diuinitate humanitatis. Sed comparatio
ad apertionem rei dictae ad spem nos et misericordiam diuinam impellat. ut
eorum participes faciat. super quos beneplacitum est domino qui regit in sancta.
CXLVIII Lauda hierusalem dominum. Non pro una re. laudatur a ciuitate sancta dominus.
Causas ergo laudis eius. ac si interrogaret ipsa ciuitas eum. qui eam hortare
tur ad laudes. audit sibi ab exhortatione expositas. Inquit eum lauda.
quia confortauit seras portarum tuarum. Uides ergo. quia ut supra dixi
mus. nostrum est serare portas hostibus imperium facientibus. sed domini est confor
tare seras portarum hierusalem. Est ergo ciuitas hierusalem. in qua prophe
tae habitant, in qua Christus praedicat et uirtutes diuersas exercet. in qua
patitur crucem, in qua omnium sunt genera pacta uirtutum. Qui gr. +

[illegible] erche. in qua patitur.
[illegible] Quie ergo hec omnia intus
in anima sua die noctuq; meditatur habens intra se prophetas. xpm. & apos
tolos. ciuitas hierusale factus. claudit portas. inimico. & angelus eius;
& neces se est seras fidei. clausis ingressibus mitti; Nam fides. spes. caritas tres.
serae sunt missae. contra diabolum; sed & fides deficit. & spes mollescit. & ca
ritas refrigescit. nisi dono fuerint sci spis confortate; Cum ergo confor
tate fuerint serae portarum tuarum. benedicentur filii tui in te; Filii tui sunt
qui tuo informantur exemplo. siue in bono. siue in malo; Hi ergo inquit
in te benedicentur. si serae portuarum tuarum. in te fuerint confortate;
Ponitur finis tuus in pace. dum dies aduenerit ut ex eas dei mundo. & ac
tibus tuis omnibus finem imponas; Paxerit cum dono finis tuus. in quo cum
exieris coeperis. ad ipse frumenti satiatte; Ipse hoc faciat. Qui emit
tit eloquium tuum terrae. id est qui uerbum suum misit in mariam; & tam
uolociter currit sermo eius. ut cum per tot milia annos. in sola iudea no
tus fuerit dns. nunc intra paucos annos. nec ipsos indos. lateat aperte
orientis. nec ipsos britones a parte occidentis; Ubique cucurrit uolociter
eius. qui dat niuem sicut lanam; lanam uoluit. pro tegmine memora
re; Si fuerint inquit peccata uestra. sicut coccum. uelut lanam efficiam;
Docens ergo eos qui adipe frumenti satiantur. quod candidi una die
in albis uestibus. per totum orbem procedant; His dns nebulam; Sicut
cinerem spargit; Nebula. quae sicut cinis spargitur. pruina quae fru
ges uniuersas. intra terrae uiscera clausas impinguat; Quae quanto plus
incubuerit satis. tanto uberius proficit in aristis; Pruinam ergo. nos in is
tis. quos adipe frumenti satiat dns. ponimus temptationum adflicti
ones; Quibus eo amplius proficiunt in futuro. quanto plus fuerint
in presenti pressi; Dehinc mittitur crystallum. tamquam frusta panis;

Cristallum hoc gra

tis & bucellis adsimulat. Cœduntur enim credentes ut metalli cuius
cumq materia ut non moriantur sed ad statum a quo cœdi sunt re-
uocentur. Additum qd ante faciem frigoris eius nullus subsistat. Verum
quia fidelis est & non patitur eos temptari supra quam possunt. mittit uer
bum suum & liq faci & ea. Id est renatio. Flauit spus scs & fluunt aquæ oculis.
Ut ista ea quæ lauent sordes omnes & maculas abluant peccatorum. & quis
est qui hæc facit. quis titiq alius nisi is qui pmuntiat uerbum suum iacob
iustitias & iudicia sua israhel. Ubicumq israhel est qui uid & dm ibi iusti
tiam ds ostendit & suam. Ds enim sicut ad indulgendum flentib; & pœniten
tib; pius est. ita ad reddendum pro iustitia laborantibus iustus. Non fe
cit taliter omni nationi sicut istiutiq nationi quæ die noctuq spem
suam do & caritate ostendit. & nulli iudicia sua manifestat. nisi his
qui dni mandata respiciunt credentes quod ipse nos in suo iudicio
censeat adiuuandos gloria in sæcula sæculorum. am. CXLVIII

Consuetudo immo uis quædam naturaliter imperat pullis ut suo
cantu a nocte diuidant noctem. Quidam ant quidam ut alios exci
tent ipsi uero cunctis uigilantibus dormiunt. Qd ergo ad ruborem
dixerim nrm qui excitamus ad laudem dni eos qui in cælo sunt di
centes laudate dnm uos qui estis in cælis laudate eum & uos qui estis
in excelsis sed & soli & lunæ & stellis & lumini & cælis cælorum & a quis
quæ sunt sup terram cælos ut imperamus laudem dnm ipsi uero dormi
mus cum talia opera non facimus in quib; laudetur ds & benedicatur
nomen eius sed qd peius est. qd sine gemitu dicendum non est. p nos nomen
dni blasphematur. cum in iudicio psonas accipimus cum ad cœstimum
& ad anulos & ad glorias hominum attendentes psonas pauperum refu
tamus. Ille quem tu tacere putas gen & contemptus abiectus & pro ni-
hilo habitus, nomen beatum lacessit blasphemijs. Qd g° C
grandinis memorat Dei lapidationem, quam panibus factis

[illegible] mus; Quid ergo ad lau
des dī. & de cœlis angelos. & omīa que in eis sunt excitamus. & de ter
ra etiā ipsos dracones. & serpentes. & uolucres. & ignē. & grandinē. &
spm tempestatis uocamus. inuitamus montes. & colles. ligna fructi
fera. uniuersa. reges ipsos. & principes. & omnes iudices. omnē iuuen
tutē. & omnē senectutē. uirgines. iuuenes. & omā que sub cælo sunt.
oms ad laudem dni excitamus. pruocamus. hortamur. & infelices
ipsi dormimus. atq; utinā dormiremus. somno carnis. & non in
considerationis nrē. soporemur grauidine; Ecce omā in unū que
excitauimus. conuenerunt ipsa. dracones nos. & serpentes. & bestie.
& uniuersa peccora. increpabunt dicentes; Quid nos excitatis. ad
laudes dī. conuenimus. ut nobiscū dm laudaremus. & inuenimus
uestro uitio. uiduas blasphemantes nomen scm. pauperes. orfanos. & oms
qui sibi adeē contra potentes non poterant. quorū uos psonas despientes.
diuitū iniustitus. fauebatis; Erectisq; oculis ad sublimitates mundi. his
tantū uestros hilares atq; ad fabiles tradentes aspectus. pauperes. qua
si quosdā quos ds abuti preciperit renuistis; Hæc ad nos. omniū uer
ba sunt; Ad nos inquā. qui cotidie huius psalmi tuba. p totū mūdū
mox ut coeperit aurora diei inchoare principiū. uniuersa que in cæ
lo sunt. & que in terra. ad laudandum & benedicendū dm pruocamus;
Uerū sicut medicinā. euacuat medici. in continentia ægrotantis. & nō
pmittit pfectū eius. ostendere medicinæ suæ. defectū ingrens con
tinentiæ. ita nos istis omnib; utimur; Quæ etiā si placeant nobis.
dū leguntur. dū contemnuntur. non placere ostendimus; Nos cio
quō enī modo non potest nobis omnino suaderi. ne psona cuius uis
peccatoris. & iā si iustus sit neglegentissime tabutamur; Quod
uitiū ut amputetur a nobis. dnm exoremus; Ipse enī correctionē

morū postulan[illegible] [illegible] affibuit [illegible]
ut ipse imperet quod petatur; Petite, inquit, [illegible] dabitur uobis. Que-
rite. & inuenietis; Pulsate. & aperietur uobis; Antecedit gratia
dī uoluntatē hominis. & uult. ut uoluntas hominis dī gratiam
antecedit petituras; Cū autem petenti donat. sequitur uolun
tatē; Omnis enim inquit qui petierit. accipit; Petamus ergo. ut &
nos cum angelis. omnibus. & cū uniuersis uirtutibus eius. in diuinis
laudibus participiū capiamus; & sicut de illis dicitur. p̄ceptū
posuit quod non p̄teriuit. ita & nos p̄ceptum dn̄i conseruemus;
De omni uero creatura dicitur. quia ipse dixit. & facta sunt; Hoc est.
uerbo dī facta sunt; Patre loquente. filio creante. sp̄u scō animā
te. statuta sunt in æternū. & in sæculū sæculi; Id est quā diu? hoc
sæculū. in sæculū sæculi manent. in posuit omnia ista. quę faciunt
uerbū eius; Id est elementa ignis. grandinis. niuis. & sp̄s tempesta
tis; Hæc omnia seruiunt uoluntati dī. & hæc faciunt. quod uerbū
eius præceperit; Deniq. imperauit procellis. & quieuerunt; Impera
uit uentis flantibus. & siluerunt; Ostendentes hunc ēē. cuius no
men solius. ita exaltatū est. ut sit confessio eius super cælū & terrā.
& in nomine eius. genuflectatur. cælestiū. terrestriū. & infernorum;
& ipse exaltauit cornu populi sui; ita. ut hymni canantur in toto or
be terrarū. omnibus scīs eius. & filiis israhel. populo ad propinquante
ei; Filii. siue in bono exemplo. siue in malo. imitatores in sacris uo
luminibus. appellantur; Deniq. dum constat quod filii abrahæ essent
hi. qui dn̄m nostrum ih̄m xp̄m arte seputabant & dolo. circum
uenire. dicit eis; Uos ex patre diabolo estis; Cumq. illi dicerent. se
patrē abraham habere. ille respondit; Si filii abrahæ essetis. opera
abrahæ faceretis; Ergo hi nunc filii. hymnū accipiunt. qui israhe

lis sectantur exemplum. et sicut ille patientiâ & fide proficiens meruit
facie ad faciem dnm deum videre, unde israhel appellatus est. id est uidens
dm. dm autem desiderantes audiunt sibi monita dari. Beati mundo
corde. quia ipsi dm uidebunt. ita his qui filii eius per imitationem eius
facti sunt. hymnum precipit cani. Quia per munditiam cordis ut uide
ant dm ad propinquantem eis. qui regnat in secula seculorum amen. cxlviii
Canticum nouum. cantamus dno. quando in nouitate uitae ambulamus.
in ecclesia scorum. exemplo uitae. ac morum nostrorum. aedificationem
domicae congregationi exhibemus. Letantes. non in gloria mundi.
neque in diuitiis saeculi. sed in eo qui nos fecit. dum nasceremus. Quia
in eo appelret filios sion esse. id est ecclesiae. sui rege nostro & dno exultemus.
laudantes nomen eius in choro. id est cum omni populo. in tympano.
id est in extentione follis nostri corporei. Bene enim sonat. cum est sobri
um mundum. & castum. Nec solum in tympano. sed & in psalterio psal
lamus ei. Non enim castitas. & abstinentia. nos perducunt ad dm. si nos
deseruerit integritas fidei. quae in decem chordis psalterii declaratur.
Tunc enim cognoscimus. quia bene placitum est dno in populo suo. cum
superbos humiliauerit. in condemnatione. & exaltauerit mansu
etos in salutem. Tunc in quam agnoscimus. quod nunc credimus. cum
exultant sci in gloria. qui nunc laetantur in cubilibus suis. exspec
tantes diem retributionis. Nam quia habuerunt nunc exaltatio
nes di in faucibus suis. tempore quo confessi sunt gloriam xpi. qui
est exaltatus in cruce. qui est exaltatus in resurrectione. qui est
exaltatus in caelo. has qui habuerunt exaltationes di in faucibus
suis. tempore quo has exaltationes di in faucibus suis quicumque
habuit. interibit per fidia hominum impiorum. Hi ergo qui non me
tu carnificis. non uerberum terrore perculsi. has exaltationes dni

siluerunt / quin imo quanto plus passa fuerint affligentes, tanto
plus confitentes existunt; Hi habebunt gladios ancipites in manibus suis. id est sententias mortis eternæ & pœnæ perpetuæ ad faciendam uindictam in gentibus & increpationes in populis. ad alligandos reges eorum in compedibus & nobiles eorum in manicis ferreis / quibus nunc dicatur achiō; Sedebitis super duodecim thronos iudicantes duodecim tribus israhel; Hi ergo facunt in eis iudicium conscribtum;
Ipsi iudicabunt mundum p operibus impiis qui sunt a mundo adflicti pro operibus pijs; Cumq iudicauerit scī eos tres / aquibus iudicati sunt / tunc erit gloria omnibus scīs eius; Modo uncq dicatur
Si q̄ credis uidere bona dñi in terra uiuentium / exspecta dñm & age
uiriliter; Si credis / non desinas spectare; & sic te procerto quod
credis desiderare cognosces: hanc enim gloriam omnibus scīs tuo
gratulabimur euenisse. sin quacumq necessitate positi animū
penitus non mutemus / sed exspectantes dñm / corde ipsi per
patientiam gratias referamus / qui regnat in secula seculorum
amen

Laudamus dñm in sanctis eius / quando eorum imitamur exempla / sequimur monita / regulam optinemus; Laudate eum in firmamento uirtutis eius; Cum firmum fidei nostræ agonem ostendimus / & sicut scī contempserunt poenas hostes inuisibiles / ita nos inuisibiles hostes delectationes ingestas abiciamus; Laudamus eum: in sono tubæ / cum qđ maiore audituri simus impulsu exigerit. super tecta positi exclamemus / nonnumeros eos / quos occidit corpus; Laudamus eum in psalterio & cythara / si in cithara lignum crucis amplectamur / & in psalterio confessionem catholicam teneamus; Raucam enim sonat / qđ catholicam non probatur; Laudamus

eū in tympano & choro qn in conuersatione reddenda positi tympanum corporis nri optimis decoramq exemplis. Laudamq eū in chordis et organo quando chordam q̄ sit in cythara nra fila integra exercemq. Etiam pudicitia pq continentiæ calamellis ab oi rubigine sancti mundantes Deo sonos mellifluos exhibemq. Laudamq eū in cymbalis bisonantib. et bñ tinnientibus qn labia nra ad bona psuasione et spiritale explanoe aptamus. Inuitamq aut ois creatura Laudet Dñm qn spiritalia spiritalib. comparantes nihil concedimus caeni sed omne qđ ei libuerit, totum spūi mancipantes spūlis imitamur exempla p quorum cuntes uestigia credamus nos ad dñi mansionem pueniri, cui gla et impium p ora sēla sēlorum. Amen.

Quæ in hoc codice corrosa desunt supplevi ex codice excuso Basileæ apud Frobenium 4° Cum Datum Ao 1614 22 Aprilis à F.M.B.W.

Zentrale
Restaurierungswerkstatt
B 97/15

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

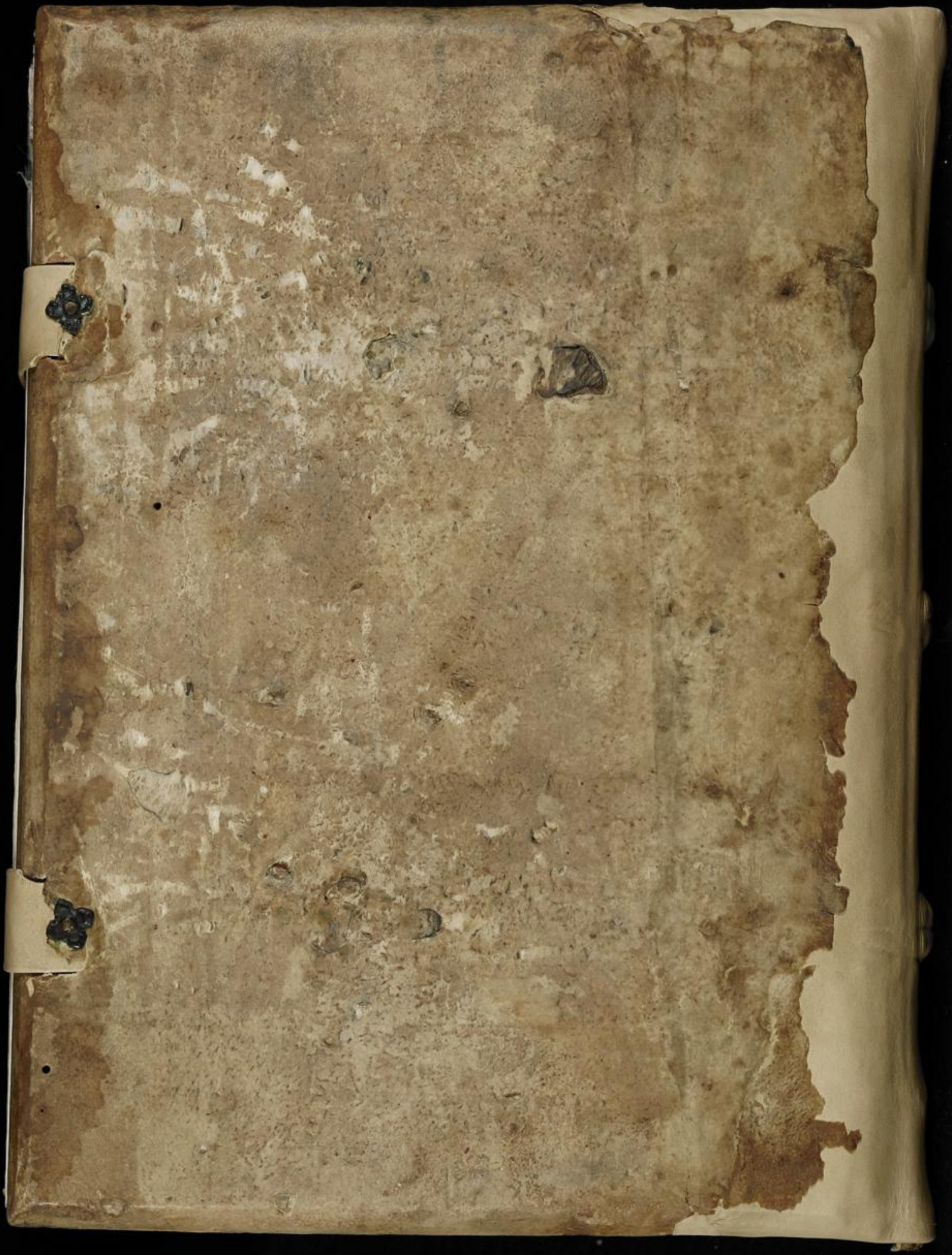

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

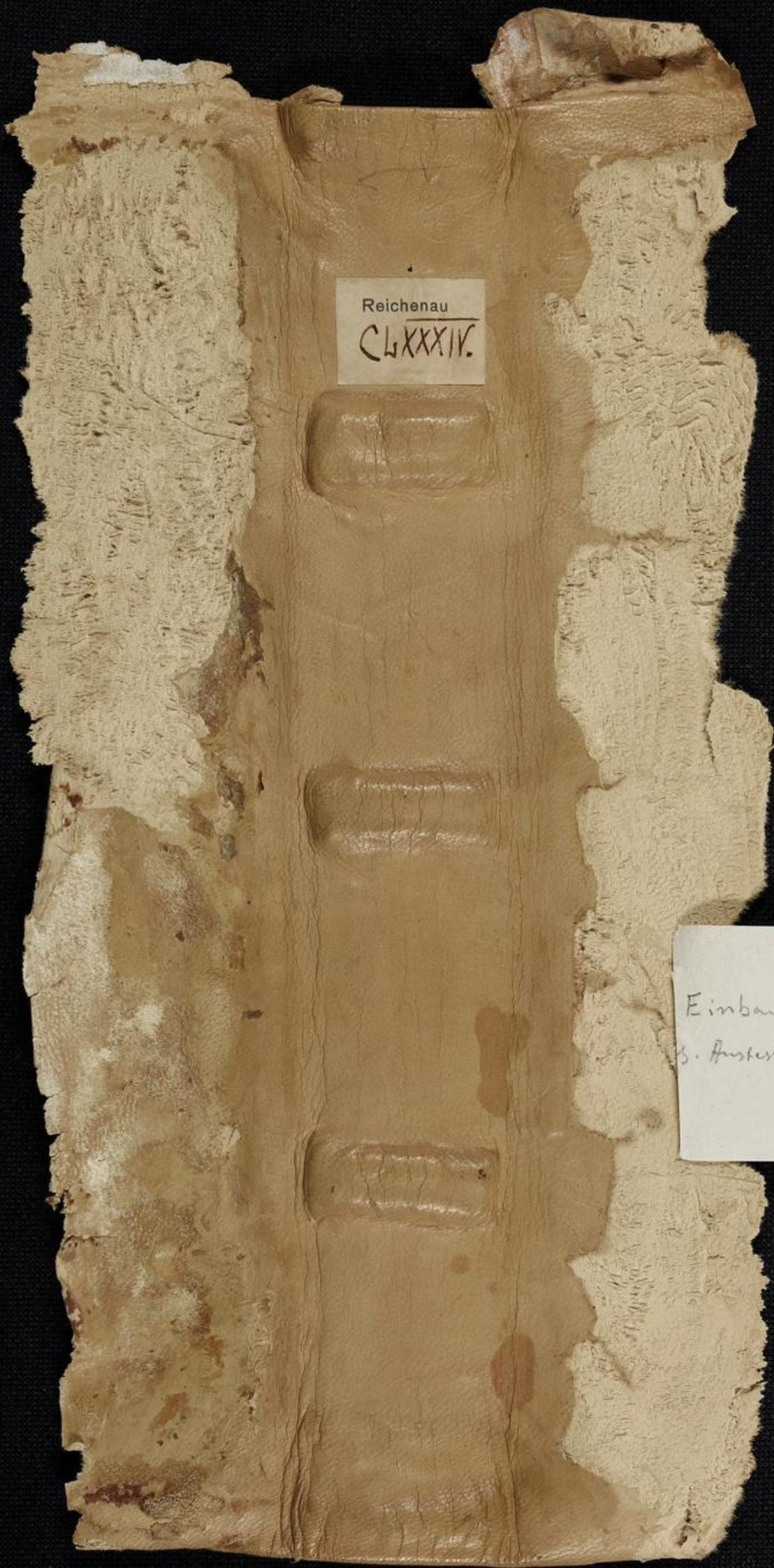

Einband ausgebessert 1937
s. Ausbesserungsliste 1936 ff
S. 9

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Zentrale
Restaurierungswerkstatt
B 97/15

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg